

เปรียบเทียบ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ กับ ร่างรัฐธรรมนูญร่างแรก และ เทียบ ร่างฉบับเสนอสภาพัฒนารูปแห่งชาติลงมติ

คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

กลุ่มงานประธานรัฐสภา
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961200999

บ 28119 ฉ.1

KD สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทน
33 ราษฎร. กลุ่มงานประธาน
ส226ป รัฐสภา.
2558 เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญ ปี
2550 กับร่างรัฐธรรมนูญร่าง
แรก และร่างฉบับเสนอสภา...

74611

วันที่	๑๒ / ๓.๑. ๕๘
เลขทะเบียน	๗ ๑๘๑๑๙ ๑๑
เลขหมู่	KD ๑๓ ๑๒๓๒/๑๕๘

เรื่อง เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ กับร่างรัฐธรรมนูญร่างแรก และร่างฉบับเสนอสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ

ปีที่พิมพ์ กันยายน ๒๕๕๘

จำนวนหน้า ๓๕๙ หน้า

พิมพ์ครั้งที่ ๑ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

ที่ปรึกษาผู้จัดทำ นายธงชัย ดุลยสุข
นายคุณวุฒิ ตันตระกุล

ผู้จัดทำ นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้ตรวจทาน ๑. ว่าที่ร้อยตำรวจโท เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์
๒. นายวีรวัฒน์ เปรมนิธิวัฒน์
๓. นางสาวภิรมย์พร สุดใจ
๔. นางสาวกรอุมา ประเสริฐ

ผู้ออกแบบปก ๑. นางพรหมพักตร์ ศรีสมุทร
๒. นางสาวกัญญาณัฐ เรืองสูงเนิน

กลุ่มงานประธานรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๔๘, โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๑๒๔๙

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลทั่วไปของหนังสือ	ก
สารบัญ	ค
บททั่วไป (มาตรา ๑ - ๗)	๑
ภาค ๑ รากฐานของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	๒
หมวด ๑ พระมหากษัตริย์ (มาตรา ๘ - ๒๖)	๒
หมวด ๒ ประชาชน	๗
ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมืองและหน้าที่ของชนชาวไทย (มาตรา ๒๗ - ๒๙)	๗
ส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล	๑๐
ตอนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๓๐ - ๓๔)	๑๐
ตอนที่ ๒ สิทธิมนุษยชน (มาตรา ๓๕ - ๔๕)	๑๔
ตอนที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย (มาตรา ๔๖ - ๖๔)	๒๓
ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชาวไทย (มาตรา ๖๕ - ๖๘)	๓๙
ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของชนชาวไทย (มาตรา ๖๙ - ๗๒)	๔๒
ภาค ๒ ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง	๔๖
หมวด ๑ ผู้นำการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี (มาตรา ๗๓ - ๗๖)	๔๖
หมวด ๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (มาตรา ๗๗ - ๙๕)	๕๕
หมวด ๓ รัฐสภา	๗๕
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๙๖ - ๑๐๐)	๗๕
ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร (มาตรา ๑๐๑ - ๑๑๗)	๗๘
ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา (มาตรา ๑๑๘ - ๑๒๖)	๙๗
ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง (มาตรา ๑๒๗ - ๑๓๙)	๑๐๙
ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา (มาตรา ๑๔๐ - ๑๔๑)	๑๒๑
ส่วนที่ ๖ การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ (มาตรา ๑๔๒ - ๑๕๖)	๑๒๓
ส่วนที่ ๗ การควบคุมการตรากฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๕๗ - ๑๕๘)	๑๓๘
ส่วนที่ ๘ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน (มาตรา ๑๕๙ - ๑๖๓)	๑๔๐
หมวด ๔ คณะรัฐมนตรี (มาตรา ๑๖๔ - ๑๘๘)	๑๔๔
หมวด ๕ การคลังและการงบประมาณ (มาตรา ๑๘๙ - ๑๙๕)	๑๖๑

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

หมวด ๖ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน (มาตรา ๑๙๖ - ๑๙๘)	๑๖๙
หมวด ๗ การกระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น (มาตรา ๑๙๙ - ๒๐๔)	๑๗๒
ภาค ๓ หลักนิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	๑๘๕
หมวด ๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม	๑๘๕
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๒๐๕ - ๒๑๔)	๑๘๕
ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๑๕ - ๒๒๓)	๑๙๙
ส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม (มาตรา ๒๒๔ - ๒๒๖)	๒๑๑
ส่วนที่ ๔ ศาลปกครอง (มาตรา ๒๒๗ - ๒๒๙)	๒๑๔
ส่วนที่ ๕ ศาลทหาร (มาตรา ๒๓๐)	๒๑๖
หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	๒๑๗
ส่วนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๒๓๑ - ๒๓๒)	๒๑๗
ส่วนที่ ๒ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (มาตรา ๒๓๓ - ๒๓๗)	๒๒๒
ส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่ง (มาตรา ๒๓๘ - ๒๔๐)	๒๒๗
ส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (มาตรา ๒๔๑ - ๒๔๓)	๒๓๖
ส่วนที่ ๕ องค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ	๒๔๑
ตอนที่ ๑ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๒๔๔ - ๒๕๑)	๒๔๑
ตอนที่ ๒ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน (มาตรา ๒๕๒)	๒๕๙
ตอนที่ ๓ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๒๕๓ - ๒๕๔)	๒๖๒
ตอนที่ ๔ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา ๒๕๕)	๒๖๙
ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา ๒๕๖)	๒๗๗
ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง	๒๘๑
หมวด ๑ บททั่วไป (มาตรา ๒๕๗ - ๒๕๘)	๒๘๑
หมวด ๒ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมและความปรองดอง	๒๘๒
ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูป และการปรองดองแห่งชาติ (มาตรา ๒๕๙ - ๒๖๓)	๒๘๒
ส่วนที่ ๒ การปฏิรูปด้านต่าง ๆ (มาตรา ๒๖๔ - ๒๖๗)	๒๙๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทสุดท้าย การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๖๘ – ๒๗๒)	๓๑๙
บทเฉพาะกาล (มาตรา ๒๗๓ – ๒๘๕)	๓๒๔
รายนามคณะผู้จัดทำ	๓๕๓

เปรียบเทียบรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ กับร่างรัฐธรรมนูญร่างแรก และร่างฉบับเสนอสภาพิรูปร่างชาติลงมติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างชาติลงมติ
<p>หมวด ๑ บททั่วไป</p> <p>มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้</p> <p>มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม</p> <p>มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>มาตรา ๕ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน</p> <p>มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้</p> <p>มาตรา ๗ ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>	<p>มาตรา ๑ ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้</p> <p>มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>มาตรา ๓ อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม</p> <p>มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>มาตรา ๕ ประชาชนชาวไทยไม่ว่าเหล่ากำเนิด เพศ หรือศาสนาใด ย่อมอยู่ในความคุ้มครองแห่งรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน</p> <p>มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้</p> <p>มาตรา ๗ ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๗ ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับกรกระทำหรือการวินิจฉัยกรณีใดตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ</p>	<p>มาตรา ๗ ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำกรหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับกรกระทำหรือการวินิจฉัยกรณีใดตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ</p>	<p>มาตรา ๗ เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำกรหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับกรกระทำหรือการวินิจฉัยกรณีใดตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลปกครองสูงสุด หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดเพื่อ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ตนก็ได้ แต่สำหรับศาลฎีกาและศาลปกครองสูงสุด ให้กระทำได้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาคดีและเมื่อมีมติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของตน ก็ได้ แต่สำหรับศาลฎีกาและศาลปกครองสูงสุด ให้กระทำได้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาพิพากษาคดีและเมื่อมีมติของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด</p>
	<p>ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน</p>	<p>ภาค ๑ รากฐานของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>
<p>หมวด ๒ พระมหากษัตริย์</p>	<p>มาตรา ๘ องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้</p> <p>มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๐ พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย</p>	<p>มาตรา ๑๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๒ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่งและองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี</p> <p>คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ</p>	<p>มาตรา ๑๒ พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและทรงแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานองคมนตรีคนหนึ่งและองคมนตรีอื่นอีกไม่เกินสิบแปดคนประกอบเป็นคณะองคมนตรี</p> <p>คณะองคมนตรีมีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา และมีหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๓ การเลือกและแต่งตั้งองคมนตรีหรือการให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานองคมนตรีหรือให้ประธานองคมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งองคมนตรีอื่นหรือให้องคมนตรีอื่นพ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>มาตรา ๑๔ องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการการเลือกตั้ง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงิน แผ่นดิน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรค การเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ</p>	<p>มาตรา ๑๔ องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงิน แผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดินในสาขาวิชาชีพ สิทธิมนุษยชน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ ของพรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองหรือวิชาชีพ ที่สุดขั้ววิธีใด ๆ</p>
<p>มาตรา ๑๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ องคมนตรีต้องถวายสัตย์ ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้ “ข้าพพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะ รักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุก ประการ”</p>	<p>มาตรา ๑๕ องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงิน แผ่นดิน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรค การเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองใด ๆ</p>	<p>มาตรา ๑๕ องคมนตรีต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ตุลาการศาลปกครอง กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงิน แผ่นดิน ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของ พรรคการเมือง และต้องไม่แสดงการฝักใฝ่ในพรรคการเมืองหรือวิชาชีพ ที่สุดขั้ววิธีใด ๆ</p>
<p>มาตรา ๑๖ องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก หรือมี พระบรมราชโองการให้พ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๗ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการในพระองค์และ สมุหราชองครักษ์พ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๘ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p>มาตรา ๑๘ ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๙ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามกฎหมายมาตรา ๑๘ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดคนหนึ่งซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์</p> <p>ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๐ ในระหว่างที่ไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน</p> <p>ในกรณีที่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน</p> <p>ในระหว่างที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือในระหว่างที่ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคสอง ประธานองคมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นประธานองคมนตรีมิได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>คณะองคมนตรีเลือกองคมนตรีคนหนึ่งขึ้นทำหน้าที่ประธานองคมนตรีเป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๑ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ประมุขรัฐสภาด้วยดีอย่าง ดังต่อไปนี้</p> <p>“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”</p> <p>ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหนดหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๒๑</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎหมายเทียบราวว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๗</p> <p>การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเทียบราวว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประการใด ให้คณะองคมนตรีจัดทำร่างกฎหมายเทียบราวแก้ไขเพิ่มเติมเทียบราวเดิม ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระราชวินิจฉัย เมื่อทรงเห็นชอบและทรงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรีดำเนินการแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้</p> <p>ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหนดหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคสอง</p>	<p>มาตรา ๒๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๓ การสืบราชสมบัติให้เป็นไปโดยนัยแห่งกฎหมายเทียบราวว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๗</p> <p>การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเทียบราวว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ พุทธศักราช ๒๕๖๗ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประการใด ให้คณะองคมนตรีจัดทำร่างกฎหมายเทียบราวแก้ไขเพิ่มเติมเทียบราวเดิม ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระราชวินิจฉัย เมื่อทรงเห็นชอบและทรงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรีดำเนินการแจ้งให้รัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้</p> <p>ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหนดหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคสอง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>

รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการแก้ไข
<p>มาตรา ๒๓ ในกรณีที่มีราชบัลลังก์ท้าวว่างลงและเป็นกรณีที่มีพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามกฎหมายแล้วแต่ยังมิได้มีการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๕๖๗ แล้วให้คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ และให้ประธานรัฐสภาเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อรับทราบ และให้ประธานรัฐสภาออกแถลงการณ์ต่อพระรัชทายาทซึ่งทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป แล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ประชาชนทราบ</p> <p>ในกรณีที่มีราชบัลลังก์ท้าวว่างลงและเป็นกรณีที่มีพระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งพระรัชทายาทไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะองคมนตรีเสนอพระนามผู้สืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๒ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอต่อรัฐสภาเพื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบ ในกรณี จะเสนอพระนามพระราชธิดาก็ได้ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ให้ประธานรัฐสภาออกแถลงการณ์ต่อผู้สืบราชสันตติวงศ์ซึ่งทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไปแล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศให้ผู้สืบราชสันตติวงศ์หรือสภาผู้แทนราษฎรอุทธรณ์ให้ผู้สืบราชสันตติวงศ์ซึ่งทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์สืบไป</p> <p>มาตรา ๒๔ ในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ ให้วุฒิสภากำหน้าที่รัฐสภาในการรับทราบตามวรรคหนึ่งหรือให้ความเห็นชอบตามวรรคสอง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๕ ในระหว่างที่ยังไม่มีประกาศออกของพระรัชทายาทหรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ตามมาตรา ๒๓ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน แต่ในกรณีที่มีราชบัลลังก์ว่างลงในระหว่างที่ได้แต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไว้ตามมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๑๙ หรือระหว่างเวลาที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง ให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไป ทั้งนี้ จนกว่าจะ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ได้ประกาศใช้เมื่อองค์พระมหากษัตริย์หรือองค์ผู้สืบราชสันตติวงศ์ขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์</p> <p>ในกรณีที่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งไว้และเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปตามวรรคหนึ่งไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ประธานองคมนตรีทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อน</p> <p>ในกรณีที่ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามวรรคหนึ่ง หรือทำหน้าที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เป็นการชั่วคราวตามวรรคสอง ให้นับบัญชีมาตรา ๒๐ วรรคสามมาใช้บังคับ</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาภิรมย์แห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๕ ในกรณีที่คณะองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตาม มาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๓ วรรคสอง หรือประธานองคมนตรีจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือมาตรา ๒๔ วรรคสอง และอยู่ในระหว่างที่ไม่มีประธานองคมนตรีหรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะองคมนตรีที่เลือกอยู่เลือกองคมนตรีคนหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ประธานองคมนตรี หรือปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือตามมาตรา ๒๔ วรรคสาม แล้วแต่กรณี</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
	<p>หมวด ๒ ประชาชน</p>	<p>มาตรา ๒๖ การถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย พระมหากษัตริย์จะไม่โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กระทำการต่อพระรัชทายาทซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วหรือต่อผู้แทนพระองค์ ก็ได้</p>
<p>หมวด ๔ หน้าที่ของชนชาวไทย</p>	<p>หมวด ๕ ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมืองและหน้าที่ของชาวไทยพลเมือง</p>	<p>ส่วนที่ ๑ ความเป็นพลเมืองและหน้าที่ของพลเมืองชาวไทย</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๗๐ บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>มาตรา ๗๑ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติ และปฏิบัติตามกฎหมาย</p> <p>มาตรา ๗๒ บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิ์ได้ ย่อมได้รับสิทธิหรือเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งและการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๖ ประชาชนชาวไทยย่อมมีฐานะเป็นพลเมือง พลเมืองต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เคารพหลักความเสมอภาค ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม มีค่านิยมที่ดี มีวินัย ตระหนักในหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม รู้รักสามัคคี มีความเพียร และพึงตนเอง</p> <p>พลเมืองต้องไม่กระทำการที่ทำให้เกิดความเกลียดชังกัน ระหว่างคนในชาติหรือศาสนา หรือไม่ช่วยทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ การเป็นปฏิปักษ์ หรือการใช้ความรุนแรงระหว่างกัน</p> <p>รัฐมีหน้าที่ต้องปลูกฝังให้พลเมืองยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีค่านิยมประชาธิปไตย ตลอดจนจัดให้มีการศึกษาอบรมในทุกๆระดับ ทุกประเภท และทุกกลุ่มอายุ เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองตามมาตรฐานนี้</p>	<p>มาตรา ๒๖๒๗ ประชาชนชาวไทยซึ่งพึงมีสิทธิพลเมืองและพฤติกรรม รวมทั้งได้รับการส่งเสริมให้เป็นพลเมือง ดังนี้</p> <p>(๑) พึงมีซึ่ง ๑) เคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เคารพหลักความเสมอภาค ยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม มีค่านิยมที่ดี มีวินัย ตระหนักในหน้าที่ มีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม รู้รักสามัคคี มีความเพียร และพึงตนเอง</p> <p>(๒) พึงมีซึ่ง ๒) ไม่กระทำการที่ทำให้เกิดความเกลียดชังกัน ระหว่างกลุ่มคนในชาติหรือศาสนา หรือไม่ช่วยทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ การเป็นปฏิปักษ์ หรือการใช้ความรุนแรงระหว่างกัน</p> <p>รัฐมีหน้าที่ต้องปลูกฝังให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีค่านิยม ๑) ค่านิยม ๑) วัฒนธรรมประชาธิปไตย ตลอดจนจัดให้มีการศึกษาอบรมในทุกๆระดับ ทุกประเภท และทุกกลุ่มอายุ เพื่อสร้างความเป็นพลเมืองตามมาตรฐานนี้</p>
<p>มาตรา ๗๐ บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>มาตรา ๗๑ บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รักษาผลประโยชน์ของชาติ และปฏิบัติตามกฎหมาย</p> <p>มาตรา ๗๒ บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง บุคคลซึ่งไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควรที่ ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิ์ได้ ย่อมได้รับสิทธิหรือเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้งและการอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๖๒๗ บุคคลมีหน้าที่พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๑) ปกป้องและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๒) ปกป้องและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๓) เสียภาษีอากรโดยสุจริต</p>	<p>มาตรา ๒๖๒๘ พงศมีซึ่ง ๑) เคารพสิทธิและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๒) ปกป้องและพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๓) เสียภาษีอากรโดยสุจริต</p> <p>(๔) ใช้สิทธิทางการเมืองโดยสุจริตและมุ่งถึงประโยชน์ส่วนรวม</p> <p>(๕) ป้องกัน ปฏิเสธ และต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศาสตร์ภาษ ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้อง คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัด แจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความ คุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตาม รัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้ บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง</p>	<p>ด้วยความเสียสละ และให้ได้รับค่าจ้างบางประการที่จำเป็นเพื่อ ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>บทประพันธ์ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้จัดทำขึ้นที่ ทั้งที่ ต่อมที่กฎหมายบัญญัติเพื่อประโยชน์ในการสร้างและส่งเสริมความเป็น พลเมืองระดับพื้นที่และระดับอื่น เพื่อมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ใน การจัดกิจกรรม การบริหารท้องถิ่น ท้องที่ และการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย</p>	<p>พหุศาสตร์ ๓ ส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยทุกคน</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>ส่วนที่ ๑ บททั่วไป</p>	<p>ส่วนที่ต่อมาที่ ๑ บททั่วไป</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๖ การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้อง คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัด แจ้ง โดยปริยายหรือโดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความ คุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตาม รัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้ บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง</p>	<p>มาตรา ๒๘๓๑ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิและ วินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพัน รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และ หน่วยงานของรัฐ โดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้อำนาจโดย และการตีความกฎหมายทั้งปวง</p> <p>การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องเคารพศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ตลอดจนสิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>บทประพันธ์ ๒๖ บทประพันธ์ที่ต่อมที่ตราของรัฐธรรมนูญ ต่อมที่ซึ่งมีศักดิ์ศรีที่ตราของชนมนุษย์สิทธิและเสรีภาพ ต่อม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๒๘๓๑ ไม่มีการแก้ไข</p>
	<p>มาตรา ๓๐ สิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ ก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐและหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการให้</p>	<p>มาตรา ๓๐๓๑ สิทธิของบุคคลที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ ก่อให้เกิดหน้าที่แก่รัฐและหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการให้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๖๘ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อ ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครอง ประเทศโดยวิธีใด ๆ ก็ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ได้</p> <p>ในกรณีนี้บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุด ตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการ ให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดี อาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิก กระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมือง ดังกล่าวได้</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามวรรคสาม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหาร ของพรรคการเมืองที่ถูกยุบในขณะที่ยังไม่พ้นระยะเวลาพรรคหนึ่งเป็น ระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งดังกล่าว</p>	<p>สัมฤทธิ์ผล แต่การดำเนินการดังกล่าว ให้รัฐดำเนินการเพิ่มเติมขึ้นตาม ความสามารถทางการคลังของรัฐ</p> <p>ส่วนที่ ๑๓ สิทธิพิทักษ์รัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา ๖๘๓๑ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตาม รัฐธรรมนูญเพื่อ ล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตาม รัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดย วิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้</p> <p>ในกรณีนี้บุคคลหรือพรรคการเมืองกลุ่มบุคคลใดกระทำการ ตามวรรคหนึ่ง ผู้ที่ทราบเห็นการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิยื่น เรื่องให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการ ให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดี อาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่ง ยุบพรรคการเมืองใด ศาลรัฐธรรมนูญและสั่งการอื่นได้ ทั้งนี้ ตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดี ของศาลรัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านี้ไม่ กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมือง ใดเลิกการกระทำดังกล่าวตามวรรคสองศาลรัฐธรรมนูญขอสงวนสิทธิ์ ที่จะมีคำสั่งยุบพรรค การเมืองดังกล่าวได้</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตาม วรรคสาม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมือง และกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบในขณะที่ยังไม่พ้นระยะเวลา</p>	
		<p>คณะกรรมการตุลาการ คณะกรรมาธิการตุลาการ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๒๕ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกข้อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้</p> <p>บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง หากการใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิและเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐในการใช้สิทธิตามความในหมวดนี้</p>	<p>มาตรา ๒๕๒๓ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือย่อมมีเสรีภาพที่จะกระทำการใด และย่อมใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองได้ ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้</p> <p>บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง ทว่าในกรณีที่ใช้สิทธิหรือเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิพิเศษหรือเสรีภาพพิเศษที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิพิเศษหรือเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่หากเป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองสิทธิหรือเสรีภาพให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีการตรากฎหมายดังกล่าว บุคคลก็ย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลได้โดยตรง</p> <p>การตรากฎหมายเพื่อกำหนดการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลตามวรรคสาม จะกระทบต่อขอบเขตแห่งสิทธิหรือเสรีภาพหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเกินสมควรตามหลักความได้สัดส่วน มิได้</p> <p>บุคคลซึ่งมีสิทธิได้รับมาตรการส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือจากรัฐในกรณีที่รัฐมีหน้าที่ต้องคุ้มครอง ส่งเสริม และช่วยเหลือให้การใช้สิทธิและเสรีภาพเป็นไปอย่างเหมาะสม</p>	<p>มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ย่อมมีเสรีภาพที่จะกระทำการใด และย่อมใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้</p> <p>บุคคลย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในหมวดนี้ได้โดยตรง ในกรณีที่ใช้สิทธิหรือเสรีภาพในเรื่องใดมีกฎหมายบัญญัติรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้แล้ว ให้การใช้สิทธิหรือเสรีภาพในเรื่องนั้นเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่หากเป็นกรณีที่มีรัฐธรรมนูญนี้รับรองสิทธิหรือเสรีภาพให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีการตรากฎหมายดังกล่าว บุคคลก็ย่อมสามารถใช้สิทธิทางศาลได้โดยตรง</p> <p>การตรากฎหมายเพื่อกำหนดการใช้สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลตามวรรคสาม จะกระทบต่อขอบเขตสาระสำคัญแห่งสิทธิหรือเสรีภาพ หรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเกินสมควรตามหลักความได้สัดส่วน มิได้</p> <p>รัฐมีหน้าที่ต้องคุ้มครอง ส่งเสริม และช่วยเหลือให้การใช้สิทธิและเสรีภาพเป็นไปอย่างเหมาะสม</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้</p> <p>กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และมุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้อำนาจในมาตรา กฎหมายนั้นด้วย</p> <p>บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๒๕๓๓ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น มิได้</p> <p>กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป และมุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย</p> <p>บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๖๔ บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีซึ่งมีได้เป็นไปตามวิधिทางที่มีได้</p> <p>ในกรณีที่เป็นบุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการดังกล่าว ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิร้องขอให้ศาลตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามวรรคสาม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหาร</p>		<p>มาตรา ๓๔ บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีซึ่งมีได้เป็นไปตามวิधिทางที่มีได้</p> <p>ในกรณีที่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือพรรคการเมืองใด กระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดได้ แต่มิให้ถือว่าการเข้าจากเจ้าหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของพรรคการเมือง ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของสมาชิกวุฒิสภา หรือขององค์กรอื่น เป็นการกระทำตามมาตรา ๓๕ ของการนี้ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งให้เลิกการกระทำดังกล่าวและสั่งใดเลิกกระทำการตามวรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญอาจมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้นได้ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ แต่</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ของพรรคการเมืองที่ถูกยุบในขณะที่ยังกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งดังกล่าว</p> <p>ส่วนที่ ๒ ความเสมอภาค</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ส่วนที่ ๒ ความเสมอภาค</p> <p>ตอนที่ ๒ สิทธิมนุษยชน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>การใช้สิทธิเช่นว่านี้ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน</p> <p>ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน</p> <p>การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นอื่นไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้</p> <p>มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม</p> <p>มาตรา ๓๑ บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมายหรือออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม</p>	<p>มาตรา ๓๑๓๔ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน</p> <p>ชายและหญิงมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน</p> <p>การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ สภาพทางกาย อายุ ความพิการ สภาพทางกาย สุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอื่นไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้</p> <p>มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม</p>	<p>มาตรา ๓๕๓๔ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน</p> <p>ชายและหญิงมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน</p> <p>การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ สภาพทางกาย อายุ ความพิการ สภาพทางกาย สุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอื่นไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้</p> <p>บุคคลซึ่งเป็นผู้ทหาร ตำรวจ ข้าราชการหรือผู้มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายหรือกฎ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม</p> <p>มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม</p>
<p>มาตรา ๓๑ บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดในกฎหมายหรือออก</p>	<p>มาตรา ๓๑๓๕ บุคคลผู้ซึ่งเป็นผู้ทหาร ตำรวจ ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพันโทฯ หรือพันตรีฯของกองทัพไทย ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตาม</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>รัฐธรรมนูญเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายหรือกฎที่ออกโดยสภาคณะรัฐมนตรีหรือสภานิติบัญญัติแห่งรัฐสภา เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ส่วนที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล</p> <p>มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ถือว่าเป็นการลงโทษวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้</p> <p>การจับและการคุมขังบุคคล จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในกรณีที่มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย พนักงานอัยการ หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย มีสิทธิร้องต่อศาลเพื่อให้สั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำเช่นนั้น รวมทั้งจะกำหนดวิธีการตามสมควรหรือการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยก็ได้</p>	<p>ส่วนที่ ๓ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล</p> <p>มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรม จะกระทำมิได้ แต่การลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมตามความในวรรคนี้</p> <p>การจับและการคุมขังบุคคล จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในกรณีที่มิได้มีการกระทำซึ่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหาย พนักงานอัยการ หรือบุคคลอื่นใดเพื่อประโยชน์ของผู้เสียหาย มีสิทธิร้องต่อศาลเพื่อให้สั่งระงับหรือเพิกถอนการกระทำเช่นนั้น รวมทั้งจะกำหนดวิธีการตามสมควรหรือขอความร่วมมือที่เกื้อหนุนด้วยก็ได้</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๓๓ บุคคลไม่ต่อรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำการนั้นบัญญัติเป็นความผิดและ</p>	<p>ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม</p> <p>มาตรา ๓๓ บุคคลไม่ต่อรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำการนั้นบัญญัติเป็นความผิดและ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>โทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความผิด</p> <p>ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>กำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิด มิได้ โทษที่พิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด สหปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้ถูกบังคับให้ให้ถ้อยคำซึ่งอาจทำให้ตนเองต้องรับผิดชอบทางอาญา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๓๕ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหาหรือเชือดข้อหาหรือความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ</p> <p>บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากแสงสว่างประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๓๕ สิทธิของบุคคลในครอบครัวและในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง การกล่าวหาหรือเชือดข้อหาหรือความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว ในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากแสงสว่างประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การแสวงประโยชน์จากภาพการเชื่อมโยงข้อมูลส่วนบุคคลโดยผ่านระบบต่าง ๆ จะกระทำได้เฉพาะเพียงเท่าที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๓๕ สิทธิของบุคคลในครอบครัวและในครอบครัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>สิทธิในเกียรติยศ ชื่อเสียง ข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ย่อมได้รับความคุ้มครอง การจำกัดสิทธิดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะหรือในกรณีที่เข้าเขตสหราชอาณาจักร</p> <p>บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงสว่างประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนตามที่กฎหมายบัญญัติ การแสวงประโยชน์จากการเชื่อมโยงข้อมูลส่วนบุคคลโดยผ่านระบบต่าง ๆ จะกระทำได้เฉพาะเพียงเท่าที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองในกรณีที่บุคคลอื่นจะเข้าในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานหรือในทรัพย์สินหรือในทรัพย์สินอื่นใด เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๓๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน และย่อมได้รับความคุ้มครองในการอยู่อาศัยและครอบครองเคหสถานโดยปกติสุข</p> <p>การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานหรือในทรัพย์สินหรือในทรัพย์สินอื่นใด เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p>	<p>มาตรา ๓๖ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันโดยทางที่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยสิ่งสื่อสารที่บุคคลมีติดต่อกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการอื่นใดเพื่อล่วงรู้ถึงข้อความในสิ่งสื่อสารทั้งหลายที่บุคคลมีติดต่อกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบุรณิในการถือศาสนา</p> <p>นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>ในการใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรได้ เพราะเหตุที่นับถือศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น</p>	<p>มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบุรณิในการถือศาสนา</p> <p>นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>ในการใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรได้ เพราะเหตุที่นับถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น</p>	<p>มาตรา ๔๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพบุรณิในการนับถือศาสนา</p> <p>นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามเชื่อถือของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p> <p>ในการใช้เสรีภาพตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใด ๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรได้ เพราะเหตุที่นับถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนธรรม ศาสนบัญญัติ หรือปฏิบัติพิธีกรรมตามเชื่อถือ แตกต่างจากบุคคลอื่น</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ส่วนที่ ๗</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอลงมติ</p>
<p>เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน</p> <p>มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน</p> <p>การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้</p> <p>การทำหมิ่นชื่อเสียงหรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับรองแล้ว</p> <p>การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่น จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับรองแล้ว</p> <p>เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย</p> <p>การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างแรก</p> <p>ส่วนที่ ๗</p> <p>เสรีภาพในทางแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน</p> <p>มาตรา ๕๕๕๒ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเผยแพร่ความคิดเห็นของตนโดยการพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน</p> <p>การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้</p> <p>การทำหมิ่นชื่อเสียงหรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับรองแล้ว</p> <p>การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่น จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับรองแล้ว</p> <p>การทำหมิ่นชื่อเสียงหรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรานี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับรองแล้ว</p> <p>การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่น จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับรองแล้ว</p> <p>เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย</p> <p>การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพภูมิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๔ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านั้นย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๑๒ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาชญาภัยอันอาจจกตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกิจการของรัฐเพื่อสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มั่งงิหรือภัยการธรรมชาติ การส่งเสริมและการสงเคราะห์และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน การอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งทางประวัติศาสตร์ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันสมควรแก่เจ้าของ ตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับเสียหายจากการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>แก้ไขข้อบกพร่องที่ซ้ำซ้อนหรือข้อขัดแย้งในส่วนที่ซ้ำซ้อน</p> <p>ที่ไม่แก้ไขหรือที่แก้ไขแล้วแต่ยังไม่เรียบร้อย หรือที่แก้ไขแล้วแต่ยังไม่เรียบร้อย</p> <p>ส่วนที่ ๕ สิทธิในทรัพย์สิน</p>	<p>มาตรา ๑๓ สิทธิในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะด้วย ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านั้นย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกิจการของรัฐเพื่อประโยชน์ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น หรือเพื่อประโยชน์ในกรณีฉุกเฉินที่ตนและผู้ถูกเวนคืนเพื่อความจำเป็นธรรม โดยในกฎหมายนั้นต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้สิทธิบรรดาที่ได้รับเสียหายจากการเวนคืนนั้น และในกรณีชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันสมควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับเสียหายจากการเวนคืนนั้น และในการกำหนดค่าทดแทนต้องคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาด การได้มา สภาพและที่ตั้งของที่ดินของ ความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน และประโยชน์ของรัฐและผู้ถูกเวนคืน</p> <p>ได้รับจากการใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ที่ผู้ถูกเวนคืนและส่วนที่เหลือจากการเวนคืน ในกรณีที่ไม่ได้ใช้เพื่อการนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาท ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท</p> <p>การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๕๖ ทวงถามคืนอสังหาริมทรัพย์ที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท เจ้าของสิทธิที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่สหราชอาณาจักรหรือทายาท ทวงถามคืนอสังหาริมทรัพย์ที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท เจ้าของสิทธิที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท เจ้าของสิทธิที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท เจ้าของสิทธิที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท</p> <p>ทวงถามคืนอสังหาริมทรัพย์ที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท เจ้าของสิทธิที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท</p> <p>ทวงถามคืนอสังหาริมทรัพย์ที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท เจ้าของสิทธิที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท</p> <p>ทวงถามคืนอสังหาริมทรัพย์ที่สหราชอาณาจักรได้รับคืนให้แก่โดยอัตโนมัติโดยสหราชอาณาจักรหรือทายาท</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนารัฐธรรมนูญแห่งชาติสมัยที่ ๒๐๐๐</p> <p>กำหนด ต้องคืนให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้ (๑) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง</p>	<p>มาตรา ๕๖๔๕ บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้</p>	<p>มาตรา ๔๔ บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้</p>

3961200999

๒๐๓

นาคะ ดวงวิชัย ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา
ผู้จัดทำ

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุประสงค์มาตรา ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>(๒) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีหลักประกันพื้นฐานเรื่องการพิจารณาโดยเปิดเผย การได้รับทราบข้อเท็จจริงและตรองเอกสารอย่างเพียงพอ การเสนอข้อเท็จจริงข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานของตน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการได้รับทราบเหตุผลประกอบคำวินิจฉัย คำพิพากษา หรือคำสั่ง</p> <p>(๓) บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนเองได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม</p> <p>(๔) ผู้เสียหายผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย หรือพยานในคดีมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสิทธิในการได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และการไม่ถูกลอยค่าเป็นปฏิปักษ์ของตนเอง</p> <p>(๕) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา จำเลย และพยานในคดีอาญา มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง และความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๖) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินการพิจารณาพิพากษาหรือตุลาการอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทางเพศ</p> <p>(๗) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับการสอบสวนหรือการพิจารณาโดยเปิดเผย รวดเร็ว และเป็นธรรม โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การตรวจสอบหรือได้รับทราบพยานหลักฐานตามสมควร การได้รับความช่วยเหลือในทางคดีจากทนายความ และการได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว</p> <p>(๘) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ</p>	<p>(๑) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมี รวดเร็ว แต่เข้าถึง กระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก และเที่ยงแท้ เทียบเท่ากับ และเสียค่าใช้จ่ายน้อย</p> <p>(๒) สิทธิที่จะให้คดีของตนเองได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้องตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐานที่ชัดเจน โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาหรือตุลาการ</p> <p>(๒๓) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมี หลักประกันพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย ที่ควรได้รับ การพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการที่นั่งพิจารณาคดีอย่างเพียงพอ ที่ควรเสนอข้อเท็จจริงข้อโต้แย้ง และพยานหลักฐานที่สนับสนุน การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการคัดค้านคำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือคำสั่งอันเป็นการชี้ขาดคดี</p> <p>(๒๔) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย และพยานในคดี มีว่าจะมีข้อขาดที่ เตะ อายู สภากายภาพหรือสุขภาพ หรือสถานะใด ย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ผู้เสียหายและผู้ต้องหา ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางคดีจากศาล ข้าราชการและอาสาสมัครยุติธรรม และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการช่วยเหลือทางจิตวิทยา</p> <p>(๒๕) ในคดีอาญา ผู้ต้องหา ผู้ต้องหา จำเลย และพยาน มีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ผู้เสียหายและผู้ต้องหา ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางคดีจากศาล ข้าราชการและอาสาสมัครยุติธรรม และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการช่วยเหลือทางจิตวิทยา</p> <p>(๒๖) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ</p>	<p>(๑) สิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว เทียบเท่ากับ และเสียค่าใช้จ่ายน้อย</p> <p>(๒) สิทธิที่จะให้คดีของตนเองได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้องตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด รวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐานที่ชัดเจน โดยเฉพาะเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาหรือตุลาการ</p> <p>(๓) สิทธิพื้นฐานในกระบวนการพิจารณา ซึ่งอย่างน้อยต้องมี หลักประกันพื้นฐานเรื่องการได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย โอกาสในการต่อสู้คดีอย่างเพียงพอ การคัดค้านผู้พิพากษาหรือตุลาการ การได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาหรือตุลาการซึ่งนั่งพิจารณาคดีครบองค์คณะ และการคัดค้านคำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือคำสั่งอันเป็นการชี้ขาดคดี</p> <p>(๔) ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา โจทก์ จำเลย คู่กรณี ผู้มีส่วนได้เสีย และพยานในคดี มีว่าจะมีข้อขาดที่ เตะ อายู สภากายภาพหรือสุขภาพ หรือสถานะใด ย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม ได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ผู้เสียหายและผู้ต้องหา ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางคดีจากศาล ข้าราชการและอาสาสมัครยุติธรรม และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการช่วยเหลือทางจิตวิทยา</p> <p>(๕) ในคดีอาญา ผู้ต้องหา ผู้ต้องหา จำเลย และพยาน มีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐ ผู้เสียหายและผู้ต้องหา ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางคดีจากศาล ข้าราชการและอาสาสมัครยุติธรรม และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางกฎหมายหรือการช่วยเหลือทางจิตวิทยา</p> <p>(๖) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเหมาะสมจากรัฐ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>เหมาะสมจากกรรัฐ สหประชาชาติของแทน ตททแทน และตัวไม่ซ้ำชาติที่ สหประชา ให้นำเข้าไปได้รับการสอบสวนอย่างถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และมีมาตรฐานที่ชัดเจน ผู้ต้องหาและจำเลยมีสิทธิได้รับความ ช่วยเหลือทางคดีจากทนายความซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ การได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวเป็นหลักประกันแต่มีเหตุตามที่กฎหมาย บัญญัติ และรับทราบเหตุผลประกอบการสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องของ พนักงานอัยการ</p> <p>(๒) ได้รับการเยียวยาในกรณีที่มีกรณีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ รัฐธรรมนูญรับรองไว้</p> <p>(๒) เด็ด เขวสชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้ที่พิการหรือทุพพ ภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับชดเชยค่าเสียหายแก่ตนหรือครอบครัว ที่เสียหายจากข้อหาความผิด และชดเชยสิทธิได้รับชดเชยที่ เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ</p> <p>(๓) ในคดีอาญา ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิได้รับทราบข้อกล่าว หาหรือการพิจารณาคดีที่ถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม โดยที่ไม่สามารถต่อสู้ คดีอย่างเพียงพอ การดลยข้อหาหรือได้รับทราบพยานหลักฐานที่ สมควร ทารได้รับทราบข้อหาสิทธิในทางการพิจารณาคดีทางทนายความ และทนาย ได้รับทราบข้อหาข้อกล่าวหา</p> <p>(๔) ในคดีแพ่ง บุคคลมีสิทธิได้รับทราบข้อหาข้อกล่าวหา ที่ทนายชดเชยค่าเสียหายของรัฐ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>มาตรา ๔๔ บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยและมีถิ่นที่อยู่ใน ประเทศไทยจะมีสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเพียงใด ให้ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่รัฐจัดให้</p>	<p>มาตรา ๔๔ บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยและมีถิ่นที่อยู่ใน ประเทศไทยจะมีสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเพียงใด ให้ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติหรือตามที่รัฐจัดให้ เพื่อเอื้อต่อการ ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๕๓ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอกับการยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ</p> <p>มาตรา ๕๔ บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ</p> <p>บุคคลวิกลจริตย่อมได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>อันไม่เป็นธรรม รัฐมีหน้าที่ได้รับงบการบำบัดฟื้นฟูคนเร่ร่อนที่มีเหตุดังกล่าว</p> <p>การจำกัดสิทธิของเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อสงวนและรักษาไว้ซึ่งสถานะและความเป็นปกติแผนของครอบครัว เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน หรือเพื่อประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น</p> <p>เด็ก เยาวชน สตรี บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และบุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๕๒ เด็กและเยาวชน สิทธิในครอบครัวของผู้รอดตายที่ได้รับขบวนการพัฒนาทางจิตสังคมและสติปัญญา ต่อมักขัดขวางในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ไม่ขัดขวางซึ่งการมีส่วนร่วมของเด็ก และเยาวชนเป็นสำคัญ</p> <p>เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว สิทธิได้รับตามคุ้มครองของรัฐ ให้ปราศจากการรังแกหรือข่มขู่และสามารถปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งสิทธิได้รับขบวนการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มิใช่เหตุยั้งสงสัย</p> <p>เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว สิทธิได้รับตามคุ้มครองของรัฐ ให้ปราศจากการรังแกหรือข่มขู่และสามารถปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งสิทธิได้รับขบวนการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มิใช่เหตุยั้งสงสัย</p> <p>เด็ก เยาวชน สตรี และบุคคลในครอบครัว สิทธิได้รับตามคุ้มครองของรัฐ ให้ปราศจากการรังแกหรือข่มขู่และสามารถปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม ทั้งสิทธิได้รับขบวนการบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่มิใช่เหตุยั้งสงสัย</p> <p>เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแลสิทธิได้รับขบวนการเลี้ยงดูและที่อยู่ที่อาศัยที่เหมาะสมกับครอบครัว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ปีกแผนของครอบครัว เพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน หรือเพื่อประโยชน์สูงสุดของบุคคลนั้น</p> <p>เด็ก เยาวชน สตรี บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีสิทธิเข้าถึงหรือใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ และได้รับสวัสดิการ และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
--	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๕๓ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์แต่ไม่ถึงหกสิบปีได้เพื่อเพียงพอแก่การซึ่งมีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและผลประโยชน์สำหรับตนเอง และครอบครัวซึ่งได้รับสวัสดิการซึ่งสมาชิกในครอบครัว</p> <p>มาตรา ๕๔ บุคคลซึ่งพิงพิทางหรือพิทางพิงพิทาง มีสิทธิเข้าถึงสวัสดิการและผลประโยชน์ซึ่งได้รับสวัสดิการซึ่งสมาชิกในครอบครัว</p> <p>มาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์แต่ไม่ถึงหกสิบปีได้เพื่อเพียงพอแก่การซึ่งมีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและผลประโยชน์ซึ่งได้รับสวัสดิการซึ่งสมาชิกในครอบครัว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์ การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้</p>	<p>มาตรา ๓๔๗ พลเมืองย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์ การเนรเทศบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้ สัญชาติไทยจะสิ้นสุดลงได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และจะขัดต่อเจตจำนงของพลเมืองนั้นได้ต่อเมื่อไม่ทำให้พลเมืองนั้นเป็นบุคคลไร้สัญชาติ การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้</p>	<p>มาตรา ๔๗ พลเมืองย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและมีเสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่ภายในราชอาณาจักร การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน การผังเมือง หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์ การเนรเทศบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิด จะกระทำมิได้ สัญชาติไทยจะสิ้นสุดลงได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และจะขัดต่อเจตจำนงของพลเมืองนั้นได้ต่อเมื่อไม่ทำให้พลเมืองนั้นเป็นบุคคลไร้สัญชาติ การเนรเทศบุคคลผู้มีสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้บุคคลผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้</p>
<p>มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น</p>	<p>มาตรา ๕๕๕ บุคคลซึ่งมีเสรีภาพในทางแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และเสรีภาพสื่อความหมายโดยวิธีอื่นเสรีภาพของสื่อมวลชนในการประกอบวิชาชีพตามจริยธรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของ</p>	<p>มาตรา ๔๘ เสรีภาพของสื่อมวลชนในการประกอบวิชาชีพตามจริยธรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคม ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุตุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน</p> <p>การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา ๖๖ จะกระทำมิได้</p> <p>การห้ามหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา ๖๖ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับตามวรรคสอง</p> <p>การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่น จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม แต่ทั้งนี้จะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับตามวรรคสอง</p> <p>เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย</p> <p>การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้</p> <p>มาตรา ๔๘ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม มิได้ ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน หรือจะดำเนินการโดยวิธีการอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมที่สามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการดังกล่าว</p>	<p>ประชาชนอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน รวมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคม ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>บทบัญญัติเสรีภาพที่พึงประสงค์ที่พึงประสงค์ที่มิได้ ไร้ผลแต่โดยข้อขัดแย้งที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>บทบัญญัติที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>บทบัญญัติที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>บทบัญญัติที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>บทบัญญัติที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>บทบัญญัติที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>บทบัญญัติที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา ๖๖ จะกระทำมิได้</p> <p>การห้ามหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา ๖๖ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับตามวรรคสอง</p> <p>มาตรา ๔๘ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือโทรคมนาคม มิได้ ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน หรือจะดำเนินการโดยวิธีการอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมที่สามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการดังกล่าว</p>	<p>การสั่งปิดกิจการสื่อมวลชนเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา ๖๖ จะกระทำมิได้</p> <p>การห้ามสื่อมวลชนเสนอข่าวสารหรือแสดงความเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใด ๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา ๖๖ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง ชื่อของส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน</p> <p>การให้นำข่าวหรือบทความไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในสื่อมวลชน จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม และจะต้องกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตรารับตามวรรคสอง</p> <p>เจ้าของกิจการสื่อมวลชนต้องเป็นพลเมืองสัญชาติไทย และพลเมืองสัญชาติไทยไม่อาจเป็นเจ้าของกิจการสื่อมวลชนหรือถือหุ้น</p> <p>ไม่อาจโดยตรงหรือทางอ้อม หลายกิจการ ในลักษณะที่อาจมีผลเป็นการครอบงำหรือผูกขาดการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือความคิดเห็นต่อสังคม หรือมีผลเป็นการขัดขวางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือปิดกั้นการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการสื่อมวลชน มิได้ ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน หรือจะดำเนินการโดยวิธีการอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ที่จะทำให้สามารถบริหารกิจการดังกล่าว</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นในกิจการดังกล่าว</p> <p>รัฐจะให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเพื่ออุดหนุนกิจการสื่อมวลชนของเอกชน ไม่ได้ การซื้อโฆษณาหรือบริการอื่นจากสื่อมวลชนโดยรัฐ จะกระทำได้ก็แต่เฉพาะโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อกำหนดนั้น โดยให้เบ็ดเตล็ดการจัดสรรงบประมาณในแต่ละรายด้วย</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็น <u>บุคคลสัญชาติไทย</u>พลเมือง และพลเมืองไม่อาจเป็นเจ้าของกิจการสื่อมวลชนหรือผู้ถือหุ้น <u>ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม</u> หลายกิจการในลักษณะที่อาจมีผลเป็นการครอบงำหรือผูกขาดการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือความคิดเห็นต่อสังคม หรือมีผลเป็นการขัดขวางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือบิดเบือนการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะเป็นเจ้าของกิจการหรือถือหุ้นในกิจการสื่อมวลชน <u>ไม่ได้</u> <u>ไม่ว่าในนามของตนเองหรือให้ผู้อื่นเป็น</u>เจ้าของกิจการหรือถือหุ้นแทน หรือจะดำเนินการโดยวิธีการอื่น <u>ไม่ว่า</u>โดยทางตรงหรือทางอ้อม ที่จะทำให้สามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้ในทำนองเดียวกับการเป็นเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้นในกิจการดังกล่าว</p>	<p><u>บทที่ ๓๕</u> รัฐจะให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐสุข ทุกข์ก็ได้ การซื้อโฆษณาหรือบริการอื่นจากสื่อมวลชนโดยรัฐ จะกระทำแต่เฉพาะโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อกำหนด</p> <p>บทที่ ๕๘ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือผู้ถือหุ้นในหนังสือพิมพ์ <u>วิสาหกิจ</u> หรือสื่อมวลชนอื่น หรือสมาชิกพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองอื่นหรือสมาชิกพรรคการเมืองอื่น หรือสมาชิกพรรคการเมืองอื่นหรือสมาชิกพรรคการเมืองอื่น หรือสมาชิกพรรคการเมืองอื่นหรือสมาชิกพรรคการเมืองอื่น <u>ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม</u> จะสามารถบริหารกิจการดังกล่าวได้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฎิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๔๖ พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการหนึ่งสื่อพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ตามที่สมควรโดยไม่มีตกอยู่ภายใต้การพิจารณาของหน่วยงานของรัฐ หรือสภาทนาย หรือสภาทนาย แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรม รวมทั้งมีกลไกควบคุมกันเองขององค์กรวิชาชีพ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชน ตามวรรคหนึ่ง</p> <p>การกระทำใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าของกิจการ อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบและไม่มีผลใช้บังคับโดยมิชอบและไม่มีผลใช้บังคับ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ</p>	<p>มาตรา ๕๖๕๕ พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งประกอบกิจการหนึ่งสื่อพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ตามที่สมควรโดยไม่มีตกอยู่ภายใต้การพิจารณาของหน่วยงานของรัฐ หรือสภาทนาย หรือสภาทนาย แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ และมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรม รวมทั้งมีสิทธิจัดตั้งองค์กรเพื่อปกป้องสิทธิ เสรีภาพ และความเป็นธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ</p> <p>ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ในกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือสื่อมวลชนอื่น ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง</p> <p>การกระทำใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าของกิจการ อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบและไม่มีผลใช้บังคับ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ</p> <p>ให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งประกอบด้วยบุคคลในวิชาชีพสื่อมวลชนและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งผู้แทนองค์การเอกชนและผู้บริโภค เพื่อปกป้องเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชนตามมาตรา ๕๕๕ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ พิจารณาคำร้องขอความ</p>	<p>มาตรา ๕๙ พนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนซึ่งประกอบกิจการสื่อมวลชน ย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ตามที่สมควรโดยไม่มีตกอยู่ภายใต้การพิจารณาของหน่วยงานของรัฐ หรือสภาทนาย หรือสภาทนาย แต่ต้องไม่ขัดต่อจริยธรรมแห่งวิชาชีพ</p> <p>ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน ย่อมมีเสรีภาพเช่นเดียวกับพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนตามวรรคหนึ่ง</p> <p>การกระทำใด ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าของกิจการ อันเป็นการขัดขวางหรือแทรกแซงการเสนอข่าวหรือแสดงความคิดเห็นในประเด็นสาธารณะของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการจงใจใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบและไม่มีผลใช้บังคับ เว้นแต่เป็นการกระทำเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายหรือจริยธรรมแห่งวิชาชีพ</p> <p>ให้มีกฎหมายว่าด้วยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนซึ่งประกอบด้วยบุคคลในวิชาชีพสื่อมวลชนและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งผู้แทนองค์การสภาประชาชนสังคมและผู้บริโภค เพื่อปกป้องเสรีภาพและความเป็นอิสระของสื่อมวลชนตามมาตรา ๕๘ ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ พิจารณาคำร้องขอความ เป็นธรรมของผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพตามมาตรา ๕๘ และคุ้มครองเสรีภาพของบุคคลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>เป็นธรรมชาติของผู้ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้เสรีภาพตามมาตรา ๔๔ และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๔๗ คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และโทรคมนาคม เป็นทรัพย์สินของชาติเพื่อประโยชน์ สาธารณะ</p> <p>ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่น ความถี่ตามวรรคหนึ่ง และกำกับกับการประกอบกิจการกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของ ประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น และประโยชน์อย่างอื่น ธรรม รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ สื่อมวลชนสาธารณะ</p> <p>การกำกับกับการประกอบกิจการตามวรรคสองต้องมีมาตรการเพื่อ ป้องกันมิให้มีการครอบงำ การครองสิทธิ์ข้ามสื่อ หรือการครอบงำ ระหว่างสื่อมวลชนด้วยกันเองหรือโดยบุคคลอื่นใด ซึ่งจะมีผลเป็นการ ขัดขวางเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารหรือปิดกั้นการได้รับข้อมูล ข่าวสารที่หลากหลายของประชาชน</p>	<p>มาตรา ๔๗๕๐ คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม เป็นทรัพย์สินของชาติเพื่อ ประโยชน์สาธารณะ</p> <p>ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่งทำหน้าที่ จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่งและกำกับกับการ ประกอบกิจการ กระจายเสียง วิทยุกิจการโทรทัศน์ เสรีกิจการโทรคมนาคมและ กิจการสารสนเทศ โดยต้องคำนึงถึงความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์ สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น คำนึงถึงบุคคล โดยโอกาส ทั้งนี้ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม และประโยชน์สาธารณะ อื่น รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนและชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้าถึง และสามารถร่วมในการดำเนินการสื่อมวลชนสาธารณะ ทั้งนี้ ภายใต ยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาของชาติและตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ระดับชาติทั้งชาติ และระดับท้องถิ่นซึ่งมีประชาชน รัฐ ประชาชนอาเซียน และชาว เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เข้าร่วม รวมทั้งคำนึงถึงสิทธิของประชาชน แข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกำกับกับค่าธรรมเนียมนหรือ ค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการดังกล่าว ต้องคำนึงถึงความเสรีภาพในการ ใช้บริการที่ทั่วถึง ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ และ ให้ประชาชนโดยทั่วไปเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด มากกว่าการมุ่งหา รายได้เข้ารัฐหรือเข้าองค์กรดังกล่าว</p>	<p>มาตรา ๕๐ คลื่นความถี่ที่ใช้ในทางส่งวิทยุกิจการกระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ กิจการวิทยุคมนาคม และกิจการ โทรคมนาคม เป็นทรัพย์สินของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระซึ่งตั้งขึ้นขององค์กรหนึ่งทำหน้าที่ จัดสรรคลื่นความถี่ตามวรรคหนึ่งและกำกับกับการ ประกอบกิจการ กระจายเสียง กิจการวิทยุโทรทัศน์ กิจการวิทยุคมนาคม และกิจการ โทรคมนาคม เสรีที่สหประชาชาติ โดยต้องคำนึงถึงความมั่นคง ของรัฐ ประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น คำนึงถึงบุคคลโดยโอกาสทั้งนี้ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม และ ประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งต้องจัดให้ภาคประชาชนและชุมชนท้องถิ่นสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อมวลชน สาธารณะ ทั้งนี้ ภาคนี้ได้สหประชาชาติและแผนพัฒนาของชาติและ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การดำเนินการตามวรรคสองต้องให้ความสำคัญกับการ แข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และการเก็บค่าธรรมเนียมหรือ ค่าใช้จ่ายในการประกอบกิจการดังกล่าว ต้องให้ความสำคัญกับการ ให้บริการที่ทั่วถึง ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ สามารถตรวจสอบได้ และ ให้ประชาชนโดยทั่วไปเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ภาคนี้ได้สหประชา</p> <p>ภาคนี้ได้รัฐหรือเข้าซึ่งตั้งตั้งตั้ง</p> <p>ภายใต้บังคับบทนี้สื่อสาธารณะระหว่างประเทศว่าด้วยการเปิดเสรีทางการค้าหรือการลงทุนภายใต้กรอบองค์การการค้าโลกหรือ ภาควรรณภูมิทางเศรษฐกิจ เจ้าของกิจการตามมาตรานี้ต้องเป็น</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p>	<p>มาตรา ๕๑๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การวิเคราะห์หรือวิจารณ์คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือคำสั่งของศาล และการเผยแพร่การวิเคราะห์หรือวิจารณ์ดังกล่าวที่ได้กระทำโดยสุจริตตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>	<p>มาตรา ๕๒ พหุชนบุคคลย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการรับการศึกษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ความถนัด และศักยภาพของแต่ละบุคคล ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>ส่วนที่ ๘ สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา</p>	<p>ส่วนที่ ๘ สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน</p>	<p>มาตรา ๕๑๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่ งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การวิเคราะห์หรือวิจารณ์คำพิพากษา คำวินิจฉัย หรือคำสั่งของศาล และการเผยแพร่การวิเคราะห์หรือวิจารณ์ดังกล่าวที่ได้กระทำโดยสุจริตตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>	<p>มาตรา ๕๒ พหุชนบุคคลย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการรับการศึกษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ความถนัด และศักยภาพของแต่ละบุคคล ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๕๙ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย</p> <p>ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิพิเศษวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น</p>	<p>มาตรา ๕๙๑ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันเท่าเทียมกันในการรับการศึกษาไม่แพ้บุคคลทั่วไปที่รัฐจะต้องจัดให้</p> <p>ผู้ที่ทุพพลภาพและทุพพลภาพอย่างทั่วถึง เพื่อการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ความถนัด และศักยภาพของแต่ละบุคคล ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๕๒ พหุชนบุคคลย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันในการรับการศึกษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ความถนัด และศักยภาพของแต่ละบุคคล ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครอง และส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ</p>	<p>ร่างแรก</p> <p>ผู้จัดทำ ผู้พิพากษาหรือทพพลภาพ ผู้ยากไร้ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยที่เทียบเท่ากับบุคคลอื่น</p> <p>พระราชบัญญัติ ที่ต้องจัดการศึกษาอบรมและส่งเสริมการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชนเพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาทางเลือก ของประชาชน ทบวงให้รัฐผู้ตั้งตนเอง และทบวงให้รัฐผู้ตั้งตลอดชีวิต ซึ่งไม่ได้ใช้ทบวงที่ซึ่งทบวงการศึกษาประเภทอื่นที่หลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีศีลธรรม มีการพัฒนาจิตใจ และส่งเสริมที่ แห่งสหประชาชาติ รัฐบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ผู้พิพากษาหรือทพพลภาพ ผู้ยากไร้ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐ เพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยที่เทียบเท่ากับบุคคลอื่น</p> <p>รัฐมีหน้าที่ต้องจัดการศึกษาอบรมและส่งเสริมการจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชนเพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาทางเลือก และการศึกษาประเภทอื่นที่หลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนมีศีลธรรม มีการพัฒนาจิตใจ และปัญหา</p>
<p>ส่วนที่ ๑๑</p> <p>เสรีภาพในการชุมนุมและการสมาคม</p>	<p>ส่วนที่ ๑๑</p> <p>เสรีภาพในการชุมนุมและสหประชาชาติ</p>	
<p>มาตรา ๖๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ</p> <p>การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมและเพื่อคุ้มครองความสงบของประชาชนที่ผู้ใช้ที่สาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือในระหว่างเวลาที่มิประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก</p>	<p>มาตรา ๖๓๕๑ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ</p> <p>การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมในสาธารณะและเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ผู้ใช้ที่รัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในระหว่างเวลาที่ผู้ใช้ที่รัฐ สหประชาชาติ เสรีภาพในการชุมนุมและสหประชาชาติ</p>	<p>มาตรา ๕๓ พลชีพ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ</p> <p>การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะในกรณีการชุมนุมในสาธารณะและเพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ความปลอดภัยด้านการสาธารณสุข หรือการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๖๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การเอกชน องค์การเอกชน หรือหมู่คณะอื่น</p> <p>ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่ม เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบเสรีภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการต่อนในทางเศรษฐกิจ</p>	<p>มาตรา ๒๕๕๕ บุคคลพลเมืองย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การภาคเอกชน องค์การเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน หรือหมู่คณะอื่น</p> <p>ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปกับ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบเสรีภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน และความต่อเนื่องในการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดเด็ดขาดในทางเศรษฐกิจ</p>	<p>มาตรา ๕๔ พลเมืองย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหภาพ สหพันธ์ สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร องค์การภาคเอกชน องค์การสหประชาชาติประชาสังคม หรือหมู่คณะอื่น</p> <p>ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐย่อมมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มกัน แต่ต้องไม่กระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดินและความต่อเนื่องในการให้บริการสาธารณะ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันมิให้มีการผูกขาดในทางเศรษฐกิจ</p>
<p>มาตรา ๖๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>การจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของพรรคการเมือง ต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเห็นว่าเป็นความดีหรือข้อบังคับใดของพรรคการเมืองที่ตน</p>	<p>มาตรา ๒๕๕๕ บุคคลพลเมืองย่อมมีสิทธิทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญนี้ และมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนพลเมือง และเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>บทบัญญัติที่ทรงยกเว้น การดำเนินกิจการ และข้อบังคับของพรรคการเมือง ต้องสอดคล้องกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กรรมการบริหารของพรรคการเมือง หรือสมาชิกพรรคการเมืองตามจำนวนที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเห็นว่าเป็นความดีหรือข้อบังคับใดของพรรคการเมืองที่ตน</p>	<p>มาตรา ๕๕ พลเมืองย่อมมีสิทธิทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญนี้ และมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของพลเมือง และเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>เป็นสมาชิกอยู่ฉันจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย</p> <p>ในการนี้ที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามติหรือข้อบังคับดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้มติหรือข้อบังคับนั้นเป็นอันยกเลิกไป</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>บทแก้ไขของหมวดสมาชิกที่กำหนดให้พระราชบัญญัติของรัฐสภาของรัฐธรรมนูญชั่วคราวที่ร่างโดยประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือสภาผู้แทนราษฎรที่มีมติให้แก้ไขรัฐธรรมนูญชั่วคราวที่ตราขึ้นโดยสภาผู้แทนราษฎร หรือสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดว่าบทแก้ไขดังกล่าวขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือไม่</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>สतिและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ</p>	<p>ส่วนที่ ๖</p> <p>มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม</p> <p>การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุขบุคคล การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา การศึกษาหรือการประกอบอาชีพหรือเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการศึกษาหรือขัดขวางไม่เป็นการแข่งขัน</p> <p>มาตรา ๓๘ การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการป้องกัน</p>	<p>มาตรา ๕๖ พหุเมือง บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการ อาชีพ หรือวิชาชีพ</p> <p>การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุขบุคคล การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา การศึกษาหรือการประกอบอาชีพหรือเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการศึกษาหรือขัดขวางไม่เป็นการแข่งขัน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๕๑ บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการทาง สาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ಾಗಿโรมีสิทธิได้รับการ รักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการบริการสาธารณสุขจากรัฐซึ่งต้องเป็นไป อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรครัดติดต่ออันตรายจากรัฐ อย่างเหมาะสมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์</p>	<p>มาตรา ๕๑๕๕ บุคคลพลเมืองย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับ บริการทางสถานสาธารณสุขที่เหมาะสมและได้มาตรฐาน และผู้ซึ่งไม่มี สิทธิได้รับบริการทางสาธารณสุขของรัฐหรือสิทธิพิเศษของรัฐไม่ได้ ไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังต่อไปนี้ (๑) ดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ สุขภาพที่ดี (๒) บุคคลซึ่งมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐซึ่ง ต้องเป็นไปที่เหมาะสมอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และมี ประสิทธิภาพ ได้รับสิทธิประโยชน์ด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐานอัน จำเป็นอย่างเท่าเทียมกัน (๓) ได้รับข้อมูลด้านสุขภาพที่ถูกต้องและทันสมัยจากรัฐ บุคคลซึ่งมีสิทธิได้รับบริการซึ่งทันสมัยและไม่ติดต่อกัน ของรัฐซึ่งเหมาะสมและไม่เสียค่าใช้จ่ายและทันต่อเหตุการณ์ พลเมืองซึ่งได้รับความเสียหายจากการรับบริการสาธารณสุข และผู้ให้บริการสาธารณสุขซึ่งได้รับความเสียหายจากกฎปฏิบัติ หน้าที่ตามจริยธรรมและมาตรฐานแห่งวิชาชีพ ย่อมได้รับความ คุ้มครองที่เหมาะสมจากรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๕๘ พลเมืองย่อมมีสิทธิเข้าถึงและได้รับ บริการสาธารณสุขของรัฐที่จัดได้อย่างต่อเนื่อง ทั่วถึง และเท่าเทียมกัน โดยต้องมีการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และทันสมัยอยู่ เสมอ</p>
<p>มาตรา ๖๑ สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคย่อมได้รับความ คุ้มครอง ในการได้รับข้อมูลที่มีความจริง และมีสิทธิร้องเรียนเพื่อให้ ได้รับการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย รวมทั้งสิทธิรวมตัวกันเพื่อพิทักษ์ สิทธิของผู้บริโภค</p>	<p>มาตรา ๕๙ พลเมืองย่อมมีสิทธิเข้าถึงและได้รับบริการ สาธารณสุขของรัฐที่จัดได้อย่างต่อเนื่อง ทั่วถึง และเท่าเทียมกัน โดย ต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ</p>	<p>มาตรา ๖๐ สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง ให้มื่อองค์การเพื่อการค้าของผู้บริโภคที่เป็นอิสระซึ่งมี หน่วยงานของรัฐ ประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตรา</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ให้มีองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตราและแก้ไขกฎหมายและกฎ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรารวบรวมและเผยแพร่รายงานการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์การอิสระดังกล่าวด้วย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ให้มีองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระ สหวิชาชีพ มีใช้หน่วยงานของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐในการตราและแก้ไขกฎหมายและกฎ เศษ ให้ความเห็นในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรารวบรวมและเผยแพร่รายงานการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการขององค์การอิสระดังกล่าวด้วย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>และการบังคับใช้กฎหมายและกฎ ให้ความเห็นในการกำหนด มาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รวมทั้งตรารวบรวมและ รายงานการกระทำหรือการละเลยไม่กระทำการอันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และเสนอทางแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ เศษ สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีความรู้และทักษะที่จำเป็นด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนดำเนินการเป็นประโยชน์สาธารณะเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งนี้ ให้รัฐสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินการขององค์การอิสระดังกล่าวด้วย</p>
<p>มาตรา ๕๕ บุคคลซึ่งไร้ที่อยู่อาศัยและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ</p> <p>ส่วนที่ ๑๐</p> <p>สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p> <p>ส่วนที่ ๑๖</p> <p>สิทธิในข้อมูลข่าวสารและสิทธิร้องเรียน</p>	<p>มาตรา ๖๑ พหุวิชาชีพ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึง ข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในวงกว้างของรัฐ เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๕๖ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในวงกว้างของรัฐ เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๕๖๑๑ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในวงกว้างของรัฐ เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๖๑ พหุวิชาชีพ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึง ข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในวงกว้างของรัฐ เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารนั้นจะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้เสียอันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๕๗ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอันอื่น</p>	<p>มาตรา ๕๗๑๒ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลหรือข่าวสารสาธารณะในวงกว้างของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียอันอื่น</p>	<p>มาตรา ๖๒ พหุวิชาชีพ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และมีส่วนร่วมในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ใดที่เกี่ยวข้องกับชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว</p> <p>การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ</p> <p>มาตรา ๔๘ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตนเอง</p> <p>มาตรา ๔๙ บุคคลย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์และได้รับแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาอันรวดเร็ว</p> <p>มาตรา ๖๐ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ชีวิต หรือสิทธิที่ได้เสียดำเนินชีวิตที่ขัดกับหลักหรือชุมชนท้องถิ่น และสิทธิอันแสดงต่อวิถีชีวิตที่เห็นชอบของสหประชาชาติที่เกี่ยวกับชนเผ่าชนที่ไม่ใช่ประชาชนที่สหประชาชาติเห็นว่าเป็นชนเผ่าชน เมื่อมีสิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ และมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของตน รวมทั้งได้รับแจ้งผลการพิจารณาในเวลาอันรวดเร็ว</p> <p>พลเมืองย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากรัฐก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชน และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว</p> <p>การกำหนดเขตเลือกตั้ง การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและสังคม และแผนอื่น การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การสงวนป่า การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการตรากฎหมายหรือการออกกฎที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการเพื่อความถูกต้องเที่ยงตรงและพื้นที่ทางวัฒนธรรมด้วย</p> <p>บทตรา ๕๕ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในทางปฏิบัติราชการที่สหประชาชาติเห็นว่าเป็นชนเผ่าชน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>หรือเสรีภาพของตน รวมทั้งได้รับแจ้งผลการพิจารณาในเวลาอันรวดเร็ว</p> <p>บุคคลย่อมมีสิทธิฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำในทางปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น</p> <p>พลเมือง ย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชน และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว</p> <p>การกำหนดเขตเลือกตั้ง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การสงวนป่า การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน แสดงบทตรา</p> <p>กฎหมายหรือข้อบัญญัติ ที่อาจมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชน ให้รัฐจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน สหประชาชาติเห็นว่าเป็นชนเผ่าชน เพื่อความถูกต้องเที่ยงตรง</p> <p>พื้นที่ที่สหประชาชาติเห็นว่าเป็นชนเผ่าชน</p>
--	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๖๐ บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น</p>	<p>มาตรา ๕๕ บุคคลย่อมมีสิทธิพิเศษหรือสิทธิสงครวหรือสิทธิพิเศษ ที่ได้รับแห่งสหประชาชาติหรือสหประชาชาติในสหประชาชาติ ตัดออกทั้งมาตรา</p>	
<p>ส่วนที่ ๑๒ สิทธิชุมชน</p>	<p>ส่วนที่ ๑๒ สิทธิชุมชน</p>	
<p>มาตรา ๖๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน</p>	<p>มาตรา ๖๒๓ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชน และพัฒนาชนบทนิยม จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาอันดีงามของชุมชน ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และภูมิปัญญาอันดีงามของชุมชน ท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และภูมิปัญญาอันดีงามของชุมชน ท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน</p> <p>ผลเนื่องย้อมมีสิทธิร่วมกับชุมชนหรือร่วมกับรัฐในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ตลอดจนพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน</p>	<p>มาตรา ๖๓ ชุมชนย่อมมีสิทธิปกป้อง ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน และพัฒนาชนบทนิยม จารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาอันดีงามของชุมชน ของท้องถิ่น และของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน</p> <p>พ.ส.ช. ๖๔ บุคคลย่อมมีสิทธิร่วมกับชุมชนหรือร่วมกับรัฐในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ตลอดจนพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน</p>
<p>มาตรา ๖๗ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความเหมาะสม</p>	<p>มาตรา ๖๒๔ สิทธิของบุคคลเมืองที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชน ในทรัพยากรธรรมชาติและสภาพทางชีวภาพของป่าธรรมชาติและการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่ดีและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความเหมาะสม</p>	<p>มาตรา ๖๔ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชน ในการได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลายทางชีวภาพอย่างเป็นธรรม และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่ดีและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พทศักราช ๒๕๕๐</p> <p>การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรงทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชนนั้นก่อน รวมทั้งพิจารณาและเสนอแนะให้ผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ให้</p> <p>สติของชุมชนที่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชนโดยบุคคลซึ่งมิได้มีส่วนได้เสีย และในกรณีที่มีการประเมินสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกันด้วย ตลอดจนจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ให้</p> <p>สติของพลเมืองและชุมชนซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากภาคราชการเป็นการตามมาตรฐานที่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนอย่างรุนแรง ทั้งทางด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้ศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในชุมชน ซึ่งต้องกระทำโดยบุคคลซึ่งมิได้มีส่วนได้เสียหรืออิสระ เป็นกลาง และตามหลักวิชาการ และในกรณีที่มีการประเมินสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกันด้วย ตลอดจนจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียก่อน รวมทั้งได้ให้การอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ และผู้แทนสถาบันการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมหรือทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ ให้</p> <p>สติของพลเมืองและชุมชนซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากภาคราชการเป็นการตามมาตรฐานที่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัตินี้ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p>
	<p>ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมทางการเมือง</p> <p>มาตรา ๖๕ พลเมืองย่อมมีสิทธิรับรู้และแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำและตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น รวมทั้งการพิจารณา ร่างกฎหมาย กฎ และโครงการหรือกิจกรรมบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่โดยปกติสุข คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ หรือการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ส่วนที่ ๓ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนชาวไทย</p> <p>มาตรา ๖๕ พลเมืองย่อมมีสิทธิรับรู้และแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำและตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น รวมทั้งการพิจารณา ร่างกฎหมาย กฎ และโครงการหรือทรัพยากรหรือสิทธิของประชาชนที่อาจมีผลกระทบต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่โดยปกติสุข คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ หรือการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะในแต่ละเรื่อง มีหน้าที่ที่ต้องตั้งแผนกรให้พลเมืองเข้ามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง</p> <p>วิธีดำเนินการเพื่อให้พลเมืองได้ใช้สิทธิตามมาตรา ๓๖ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างแห่งชาติลงมติ</p> <p>หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายสาธารณะในแต่ละเรื่อง มีหน้าที่ที่ต้องดำเนินการให้พลเมืองเข้ามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง</p> <p>วิธีดำเนินการเพื่อให้พลเมืองได้ใช้สิทธิตามมาตรา ๓๖ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๓๓</p> <p>การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน</p> <p>มาตรา ๑๖๓ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาว่าพระราชบัญญัติใดที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในการพิจารณาพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการพิจารณาวิสามัญเพื่อพิจารณาว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย</p>	<p>มาตรา ๑๖๓๒ ประชาชนพลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนย่อมมีสิทธิร่วมกันเข้าชื่อ ร่างพระราชบัญญัติ เพื่อให้เสนอร่างกฎหมายตามมาตรา ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล และภาค ๒ หมวด ๒ แผนกนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ต่อรัฐสภาที่ พระราชบัญญัติ ทั้งนี้ ตามที่ กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญ นี้</p> <p>คำร้องขอต่อสภาที่ร่างพระราชบัญญัติ</p> <p>เทศชาต</p> <p>ให้เข้าชื่อ</p> <p>หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและตรวจพิจารณาร่างกฎหมายมีหน้าที่สนับสนุนการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายของพลเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของ ร่างพระราชบัญญัติชี้แจงหลักการของ ร่างพระราชบัญญัติ และคณะกรรมการพิจารณาวิสามัญต้องประกอบด้วยผู้แทนของ ร่างพระราชบัญญัติ ที่เข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายนั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย</p>	<p>มาตรา ๑๖๖ พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนย่อมมีสิทธิร่วมกันเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายตามมาตรา ๑ หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ สิทธิและเสรีภาพของบุคคล และภาค ๒ หมวด ๒ แผนกนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ต่อรัฐสภา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและตรวจพิจารณา ร่างกฎหมายมีหน้าที่สนับสนุนการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายของ พลเมือง</p> <p>ในการพิจารณา ร่างกฎหมายตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ผู้แทนของผู้ที่เข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายนั้นชี้แจงหลักการของร่างกฎหมาย และคณะกรรมการพิจารณาวิสามัญต้องประกอบด้วยผู้แทนของ ร่างพระราชบัญญัติ ที่เข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายนั้นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการออกเสียงประชามติ ระยะเวลาในการดำเนินการ และจำนวนเสียงประชามติ เพื่อมีข้อยุติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>การออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีก็ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นทศวรรษพอเพียงยั่งยืน</p> <p>การออกเสียงประชามติต้องเป็นการให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ และการจัดให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือตติษบุคคล จะกระทำมิได้ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ทศวรรษพอเพียงประชามติ รัฐต้องตั้งเวทีแห่งชาติให้ข้อเสนอแนะเพื่อชงพอ และให้บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบทั้งปวงที่สหพันธ์ สโมสรแสดงตนเห็นชอบตนได้ขอสงวนท่าทีเห็นชอบไม่เห็นชอบ</p> <p>หลักที่เท่าเทียมและวิถีชีวิตที่พอเพียงประชามติให้ประชาชนมีส่วนร่วมขยับขยับประชามติประชามติขยับขยับประชามติประชามติประชามติประชามติประชามติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพภูมิรัฐประหารชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๖๙ บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๕๕๖๕ บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๖๘ พหุเสียง บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p>
<p>มาตรา ๖๙ บุคคลย่อมมีสิทธิต่อต้านโดยสันติวิธีซึ่งการกระทำใด ๆ ที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ</p>	<p>ส่วนที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของชนชาวไทย</p>
		<p>มาตรา ๖๙ บุคคลย่อมมีสิทธิใฝ่รางวัล ติดตาม และตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ และมีสิทธิรวมตัวกันเพื่อต่อต้านในการตั้งกล่าวหาที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๖๒ บุคคลย่อมมีสิทธิติดตามและร้องขอให้มีการ ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงาน ของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ บุคคลซึ่งให้ข้อมูลโดยสุจริตแก่องค์กรตรวจสอบการเข้าอำนาจ รัฐหรือหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมได้รับความ คุ้มครอง</p>	<p>มาตรา ๖๙ หน่วยงานของรัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรการเมือง หรือองค์กรใดก็ตามที่ดำเนินการโดยใช้งบแผ่นดิน มี หน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งต่อสาธารณะ เพื่อให้พลเมืองได้ติดตามและตรวจสอบ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ เว้นแต่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นข้อมูลที่มี กฎหมายบัญญัติห้ามมิให้เปิดเผย</p> <p>มาตรา ๗๒ บุคคลเพื่อประโยชน์แห่งการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ พลเมืองย่อมมีสิทธิร้องขอ ข้อมูลรวมทั้งติดตามและร้องขอให้ตรวจสอบบททวิบัญญัติ หน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ และ เจ้าหน้าที่ของรัฐในเรื่องดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (๑) การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ (๒) การใช้จ่ายเงินแผ่นดินหรือการจัดซื้อจัดจ้างของ หน่วยงานของรัฐ (๓) การรับบริจาคและการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองหรือ กลุ่มการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งในทุกระดับ (๔) การใช้จ่ายเงินของบุคคลหรือนิติบุคคลที่มีธุรกรรมกับ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า จะมีส่วนร่วมในการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ โดยร้องขอให้องค์กร ตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือหน่วยงาน ของรัฐที่ควบคุม กำกับ หรือรับจดแจ้งหรือจดทะเบียนนิติบุคคล ดังกล่าว เป็นผู้ดำเนินการ</p> <p>การเปิดเผยข้อมูลตามวรรคหนึ่ง จะกระทำไม่ได้ ถ้าข้อมูลนั้น จะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือ</p>	<p>มาตรา ๖๕๒ หน่วยงานของรัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรการพิเศษภาคประชาสังคม หรือองค์กรใด ที่ดำเนินกิจกรรม โดยใช้งบแผ่นดิน มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการ ดังกล่าวต่อสาธารณะ เพื่อให้พิเศษบุคคลได้ติดตามและตรวจสอบ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ เว้นแต่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคง ของรัฐหรือเป็นข้อมูลที่มีกฎหมายบัญญัติห้ามมิให้เปิดเผย</p> <p>มาตรา ๖๖๓ เพื่อประโยชน์แห่งการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ พิเศษบุคคลย่อมมีสิทธิ ร้องขอข้อมูลรวมทั้งติดตามและตรวจสอบ ในเรื่องดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (๑) การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ (๒) การใช้จ่ายเงินแผ่นดินหรือการจัดซื้อจัดจ้างของ หน่วยงานของรัฐ (๓) การรับบริจาคและการใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองหรือ พิเศษหรือและผู้สมัครรับเลือกตั้งในทุกระดับ (๔) การใช้จ่ายเงินของบุคคลหรือพิเศษที่มีธุรกรรมกับ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า จะมีส่วนร่วมในการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ โดยร้องขอให้องค์กร ตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือหน่วยงาน ของรัฐที่ควบคุม กำกับ หรือรับจดแจ้งหรือจดทะเบียนนิติบุคคล ดังกล่าว เป็นผู้ดำเนินการ</p> <p>การเปิดเผยข้อมูลตามวรรคหนึ่ง จะกระทำไม่ได้ ถ้าข้อมูลนั้น จะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ส่วนที่สี่ของบทบัญญัติ กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ส่วนที่สี่พลเมืองและสื่อมวลชนซึ่งให้ข้อมูลโดยสุจริตแก่ องค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐหรือ หน่วยงานของรัฐ หรือต่อสาธารณะ เกี่ยวกับปฏิบัติการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>ผู้ซึ่งใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งโดยไม่สุจริต ย่อมต้องมีความรับผิดชอบ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ส่วนที่สี่ของบทบัญญัติ กฎหมายบัญญัติ</p> <p>พหุวิชาชีพบุคคลและสื่อมวลชนซึ่งให้ข้อมูลโดยสุจริตแก่ องค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือต่อสาธารณะ เกี่ยวกับปฏิบัติการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ย่อมได้รับความคุ้มครอง</p> <p>ผู้ซึ่งใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งโดยไม่สุจริต ย่อมต้องมีความรับผิดชอบ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๗๑ เพื่อส่งเสริมให้พลเมืองในแต่ละจังหวัด มีส่วนร่วมโดยตรงในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐภายในเขตจังหวัด ของตน รวมทั้งส่งเสริมให้พลเมืองมีความซื่อสัตย์สุจริต ให้มี สภาพตรวจสอบภาคพลเมืองในแต่ละจังหวัดประกอบด้วยสมาชิก จำนวนไม่เกินห้าสิบคนซึ่งต้องมีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้น และมีที่มา จากผู้แทนสมาชิกพลเมืองจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ ผู้แทนองค์การเอกชน จำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ และสมาชิกบางส่วนที่เลือกมาจากพลเมืองผู้สุจริต เลือกตั้ง</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการได้มาซึ่งสมาชิก การ ตรวจสอบประสิทธิภาพ ความประพฤติ และจริยธรรม วรรคการดำรง ตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิก วิธีดำเนินการตาม อำนาจหน้าที่ หน่วยงานการของสภาตรวจสอบภาคพลเมือง และการ อื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>สภาตรวจสอบภาคพลเมืองมีอำนาจหน้าที่ภายในเขตจังหวัด ของตนในการตรวจสอบการกระทำของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้บริหาร ท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐที่ ปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดนั้น โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้</p>	<p>มาตรา ๗๑ เพื่อส่งเสริมให้พลเมืองในแต่ละจังหวัด มีส่วนร่วมโดยตรงในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐภายในเขตจังหวัด ของตน รวมทั้งส่งเสริมให้พลเมืองมีความซื่อสัตย์สุจริต ให้มี สภาพตรวจสอบภาคพลเมืองในแต่ละจังหวัดประกอบด้วยสมาชิก จำนวนไม่เกินห้าสิบคนซึ่งต้องมีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้น และมีที่มา จากผู้แทนสมาชิกพลเมืองจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ ผู้แทนองค์การเอกชน จำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ และสมาชิกบางส่วนที่เลือกมาจากพลเมืองผู้สุจริต เลือกตั้ง</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม วิธีการได้มาซึ่งสมาชิก การ ตรวจสอบประสิทธิภาพ ความประพฤติ และจริยธรรม วรรคการดำรง ตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิก วิธีดำเนินการตาม อำนาจหน้าที่ หน่วยงานการของสภาตรวจสอบภาคพลเมือง และการ อื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>สภาตรวจสอบภาคพลเมืองมีอำนาจหน้าที่ภายในเขตจังหวัด ของตนในการตรวจสอบการกระทำของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้บริหาร ท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐที่ ปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดนั้น โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พจนานุกรม ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมทั้งการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>(๒) การกระทำของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัด นั้นที่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๓) การใช้จ่ายเงินแผ่นดินหรือการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง ของหน่วยงานของรัฐ</p> <p>(๔) การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชน</p> <p>(๕) การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือการ ละเมิดจริยธรรม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๖๔ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๗๐ ออกจากตำแหน่งได้</p> <p>คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>	<p>มาตรา ๑๖๕๒ ประชาชนเพิกถอนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภารัฐสภา เพื่อให้วุฒิสภารัฐสภามีมติถอดถอนมาตรา ๒๖๕ ให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามมาตรา สิทธิทางการเมืองหรือสิทธิในการดำรงตำแหน่งอื่นตามมาตรา ๒๖๖๕๓ ข้อชดเชยที่แห่งหนึ่งซึ่งต้องยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ๒๖๖๕๓ ข้อชดเชยที่แห่งหนึ่งซึ่งต้องยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๓ ให้ชัดเจนด้วย</p> <p>คำร้องขอต่อวุฒิสภารัฐสภาซึ่งระบุพฤติการณ์ที่ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแห่งหนึ่ง หรือสองแห่งใด ๆ ให้ชัดเจน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยรัฐธรรมนูญสภาผู้แทนราษฎรซึ่งตั้งและประชุมสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๗๒ พสวชมีองค์ประกอบผู้สิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้วุฒิสภารัฐสภา เพื่อให้วุฒิสภารัฐสภามีมติถอดถอนมาตรา ๒๕๓ โดยข้อชดเชยที่แห่งหนึ่งซึ่งต้องยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๓ ข้อชดเชยที่แห่งหนึ่งซึ่งต้องยื่นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ข้อ ๓ ให้ชัดเจนด้วย</p> <p>กฎหมายบัญญัติ</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่วุฒิสภารัฐสภาจะเข้าชื่อร้องขอต่อวุฒิสภารัฐสภา</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ภาค ๒</p> <p>ผู้นำการเมืองที่ดีและสถาบันการเมือง</p> <p>หมวด ๑</p> <p>ผู้นำการเมืองที่ดีและระบบผู้แทนที่ดี</p> <p>มาตรา ๗๓ ผู้นำการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ออกมาปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ย่อมต้องเป็นพลเมืองที่ดี มีความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่ต่อประเทศชาติและประชาชน ดำรงตนเป็นแบบอย่างอันดีงามของสังคม ยึดมั่นในจริยธรรมและธรรมาภิบาล จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรับใช้ประชาชนอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ โดยผู้นำการเมืองดังกล่าวได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกประเภทและทุกระดับ</p> <p>(๒) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นทุกตำแหน่ง</p> <p>ผู้นำอื่นในภาครัฐย่อมต้องปฏิบัติตามเช่นเดียวกับผู้นำการเมืองตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างแห่งชาติลงมติ</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
	<p>มาตรา ๗๔ มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่ สันติชาตธรรมแห่งชาติกำหนดขึ้นหรือให้ความเห็นชอบ โดยจะต้องมีทั่วโลกและระบบเป็นการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการกำหนดขึ้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยต่อไป ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่ง</p>	<p>มาตรา ๗๓ ผู้นำการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้ออกมาปฏิบัติหน้าที่สาธารณะ ย่อมต้องเป็นพลเมืองที่ดี มีความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่ต่อประเทศชาติและประชาชน ดำรงตนเป็นแบบอย่างอันดีงามของสังคม ยึดมั่นในจริยธรรมและธรรมาภิบาล จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรับใช้ประชาชนอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ โดยผู้นำการเมืองดังกล่าวได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมืองทุกประเภทและทุกระดับ</p> <p>(๒) ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นทุกตำแหน่ง</p> <p>ผู้นำอื่นในภาครัฐย่อมต้องปฏิบัติตามเช่นเดียวกับผู้นำการเมืองตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
	<p>มาตรา ๗๕ มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่ สันติชาตธรรมแห่งชาติกำหนดขึ้นหรือให้ความเห็นชอบ โดยจะต้องมีทั่วโลกและระบบเป็นการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการกำหนดขึ้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยต่อไป ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่ง</p>	<p>มาตรา ๗๔ มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้นำการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่ สันติชาตธรรมแห่งชาติกำหนดขึ้นหรือให้ สหภาพเพื่อ โดยจะต้องมีทั่วโลกและระบบเป็นการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการกำหนดขึ้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างแรก</p> <p>ทางการเมืองฝ่ายอื่นหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติ หรือผู้ที่สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติมอบหมายได้ส่วนการฝ่ายอื่นหรือไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวโดยเร็ว และให้สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี และแจ้งให้สมาชิกวุฒิสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกรณีสั่งสมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติเห็นสมควรเปิดเผยผลการได้สวนดังกล่าวต่อสาธารณชนเพื่อป้องกันมิให้มีการฝ่ายอื่นมาต่อรัฐสภาทางจริยธรรมต่อไป ก็ให้เปิดเผยผลการได้สวนดังกล่าวได้</p> <p>เมื่อได้รับรายงานจากสมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติ ให้องค์กรตามวรรคสองพิจารณาและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ต้องสอบสวนหรือไต่สวนอีก แล้วแจ้งผลให้สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติทราบตามระยะเวลาที่สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติกำหนด และให้สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติเปิดเผยผลการดำเนินการดังกล่าวให้ทราบเป็นนิกาทัวไป</p> <p>การฝ่ายอื่นหรือไม่ปฏิบัติตามมาตฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นกรกระทำผิดร้ายแรง ย่อมเป็นเหตุแห่งการถอดถอนหรือการตัดสิทธิทางการเมืองตามกฎหมายตรา ๒๕๓๓ โดยให้สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติสั่งเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาดำเนินการโดยเร็ว ในกรณีที่ผู้ฝ่ายอื่นหรือไม่ปฏิบัติตามมาตฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงดังกล่าวเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ให้สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติสั่งเรื่องให้รัฐสภาพิจารณาถอดถอนต่อไปตามมาตรา ๒๕๓๓ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยสมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติบัญญัติ</p> <p>ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งให้มีการออกเสียงคะแนนตามวรรคสี่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปซึ่ง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>	<p>การฝ่ายอื่นหรือไม่ปฏิบัติตามมาตฐานทางจริยธรรมตามมาวรรคหนึ่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย และให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยต่อไป ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ฝ่ายอื่นหรือไม่ปฏิบัติตามมาตฐานทางจริยธรรมตามมาวรรคหนึ่ง ให้สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติหรือผู้ที่สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติขอมีอำนาจไต่สวนการฝ่ายอื่นหรือไม่ปฏิบัติตามดังกล่าวโดยเร็ว และให้สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติปฏิบัติตามต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี และแจ้งให้สมาชิกวุฒิสภาคุณธรรมแห่งชาติทราบ และดำเนินการตามวรรคสองต่อไป</p> <p>กรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นกรกระทำผิดร้ายแรง ย่อมเป็นเหตุแห่งการถอดถอนหรือการตัดสิทธิทษาสมาชิกวุฒิสภา</p>
---	--	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>จะจัดขึ้นในคราวต่อไป โดยในกรณีที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีให้ออกเสียงลงคะแนนในหมู่เขตเลือกตั้ง ทั่วประเทศ แต่ในกรณีที่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้ออกเสียงลงคะแนนในภาคพื้นนั้น ได้รับเลือกตั้งหรือที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่แล้วแต่กรณี แล้วให้ ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่มีคะแนนเสียงข้างมากให้ถอดถอนผู้ใด ให้ถอด ถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่งและให้ตัดสิทธิทางการเมืองหรือสิทธิใน การดำรงตำแหน่งอื่นของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันลงคะแนนเสียง (๒) ในกรณีที่มีการออกเสียงลงคะแนนเมื่อผู้นั้นพ้นจาก ตำแหน่งไปแล้ว ถ้ามีคะแนนเสียงข้างมากให้ถอดถอนผู้ใด ให้ตัดสิทธิ ทางการเมืองหรือสิทธิใน การดำรงตำแหน่งอื่นของผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันลงคะแนนเสียง</p> <p>การลงคะแนนเสียงตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด และจะมีการร้อง ขอให้มีการลงคะแนนเสียงถอดถอนหรือให้ตัดสิทธิผู้นั้นทางการเมือง หรือสิทธิในการดำรงตำแหน่งอื่น โดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกก็ได้ แต่ ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>การรับสมัครเลือกตั้ง การเลือก การสรรหา การก่อกอง การพิจารณา หรือการแต่งตั้งบุคคลใดเข้าสู่ตำแหน่งที่ใช้ภาษาจริงไม่ ว่าตำแหน่งใด รวมทั้งการย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน หรือการลงโทษบุคคลใด ต้องใช้พฤติกรรมการพิจารณาของบุคคล นั้นมาเป็นหลักสำคัญประการหนึ่งในการพิจารณาด้วย</p> <p>ให้มีสมาชิกวุฒิสภาแห่งชาติดำเนินการที่ปลุ่่งและ ส่งเสริมจริยธรรมของประชาชนและผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะและ อำนาจหน้าที่อื่น</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ มาตรา ๒๕๓๓ โดยให้สิทธิชั่วคราวแก่พรรคการเมืองที่ จดทะเบียนพรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นก่อนวันที่สิบ ผู้พิพากษาหรือผู้พิพากษาที่ดำรงตำแหน่งในศาลฎีกา ตั้งพรรคการเมืองผู้ดำรงตำแหน่งในศาลฎีกาหรือ พรรคการเมืองผู้ดำรงตำแหน่งในศาลฎีกา ๒๕๓๓ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยสมาชิกวุฒิสภา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้ง พรรคการเมืองที่ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียน เป็นพรรคการเมืองที่ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียน ตั้งพรรคการเมืองที่ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียน พรรคการเมืองที่ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียน พรรคการเมืองที่ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียน</p> <p>(๑) ในกรณีที่สิทธิของพรรคการเมืองที่ลงทะเบียนไว้ ของพรรคการเมืองที่ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ สิทธิในการดำรงตำแหน่งอื่นของผู้ลงทะเบียนไว้ ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้</p> <p>(๒) ในกรณีที่สิทธิของพรรคการเมืองที่ลงทะเบียนไว้ ตั้งพรรคการเมืองที่ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้ให้ลงทะเบียนไว้</p>
--	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>เป็นผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ ให้แสดงต่อคณะกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่ง ดังกล่าว ส่วนบุคคลอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้แสดงต่อหน่วยงาน ที่กฎหมายบัญญัติ และให้ผู้รับสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ส่ง สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของผู้ซึ่งได้รับเลือกหรือได้รับ การสรรหาให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวให้คณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>(๒) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจขอให้กรมสรรพากรตรวจสอบการเสียภาษีเงินได้ของผู้ซึ่ง ได้รับเลือกตั้งหรือได้รับรับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งตาม (๑) ได้</p> <p>(๓) ในกรณีที่มีการตรวจสอบตาม (๒) แล้วปรากฏว่าผู้ ไม่ได้แสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ยื่นหลังตามที่กำหนด ปกปิดหรือแสดงหลักฐานดังกล่าวอันเป็นเท็จ หรือจงใจเสียภาษีเงิน ได้โดยไม่ถูกต้อง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป แล้วรายงานให้ผู้รับ สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ตาม (๑) และแจ้งให้สมาชิกแทน ราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี สมาชิกท้องถิ่น หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งผู้ยื่นเป็นสมาชิกหรือดำรง ตำแหน่งอยู่ในองค์กรนั้น ทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป</p> <p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>
	<p>มาตรา ๗๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ นำอันใน ภาครัฐอย่างน้อยต้องปฏิบัติตนดังนี้ (๑) แยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึด ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและประชาชนเหนือประโยชน์ ส่วนตัวและของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ตนสังกัด (๒) รับฟังความคิดเห็นของประชาชน สนับสนุนการมีส่วนร่วม ของประชาชนอย่างแท้จริง ทั้งทางการเมือง ทางการบริหารราชการ</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>แผ่นดิน และในกรณีตรวจสอบทบทวนระดับ และนำความเห็นของประชาชนมาประกอบการตัดสินใจ</p> <p>(๓) แสดงความคิดเห็น อภิปราย หรือให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง</p> <p>(๔) แสดงความรับผิดชอบทางการเมืองเมื่อตนหรือผู้เกี่ยวข้องรับผิดชอบของตนกระทำผิด หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติหรือประชาชน</p> <p>(๕) เมื่อพบว่ามีการกระทำซึ่งมีลักษณะฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ กฎหมาย หรือประมวลจริยธรรม ต้องคัดค้านการกระทำดังกล่าว และแจ้งให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป</p> <p>ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้เข้ามามีอำนาจรัฐอย่างน้อย ต้องไม่กระทำการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือประโยชน์ของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ตนสังกัด หรือกระทำการอื่นอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ไม่ว่าการนั้นจะต้องทำตามตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือไม่</p> <p>(๒) ละเมิดหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา และประเพณี</p> <p>(๓) ใช้วาจาไม่สุภาพ หรือกระทำการที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังกันระหว่างคนในชาติหรือศาสนา หรือการใช้ความรุนแรงระหว่างกัน</p> <p>(๔) ยอมให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดครอบงำหรือชี้นำโดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือขัดต่อประมวลจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ หรือดำเนินกิจกรรม</p> <p>(๕) ใช้อำนาจหน้าที่มุ่งสร้างความนิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนในระยะยาว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
---	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศาสตร์ราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเพื่อเข้ามาทำหน้าที่สมาชิกพรรคการเมือง ในบัญชีรายชื่อที่ได้นำรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นพรรคการเมือง กับพรรคอื่นนั้นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและวิธีการตั้ง การเมืองบัญญัติ</p> <p>การรับบริจาค การใช้จ่ายเงินในการดำเนินกิจกรรมทาง การเมืองของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมือง ย่อมอยู่ในความควบคุมและรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหาร พรรคการเมือง ซึ่งต้องกระทำตามกฎหมายไทยไปรษณีย์ และตราจสอบ ได้ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมืองและกลุ่มการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิก วุฒิสภา</p> <p>การมีมติของพรรคการเมืองให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงมติ ใดๆ ในสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำได้ก็แต่โดยที่ประชุมของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น</p> <p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเข้าสังกัดพรรคการเมือง การเมืองมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ หรือกรรมการบริหาร พรรคการเมืองได้ผู้หนึ่ง หรือสมาชิกพรรคการเมืองที่มีจำนวนที่ กำหนดให้พระราชบัญญัติปฏิบัติประมุขรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมืองซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ หรือพลเมืองไม่น้อยกว่าห้าพัน คน เห็นว่าสมาชิกหรือองค์กรภายใน การดำเนินกิจการ ข้อบังคับ ในรัฐธรรมนูญพรรคการเมืองที่ตนเข้าสังกัดหรือพรรคการเมือง สหประชาชาติซึ่งมีมติที่ประชุมสหประชาชาติผู้แทนราษฎร</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและ สหประชาชาติซึ่งมีมติ</p> <p>การรับบริจาค การใช้จ่ายเงินในการดำเนินกิจกรรมทาง การเมืองของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมือง ย่อมอยู่ในความควบคุมและรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหาร พรรคการเมือง ซึ่งต้องกระทำตามกฎหมายไทยไปรษณีย์ และตราจสอบ ได้ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมืองและสหประชาชาติซึ่งมีมติและพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการ ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>การมีมติของพรรคการเมืองให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงมติ ใดๆ ในสภาผู้แทนราษฎร จะกระทำได้ก็แต่โดยที่ประชุมของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น</p> <p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งสังกัดพรรคการเมืองมีจำนวนไม่ น้อยกว่าหนึ่งในสี่ หรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองได้ผู้หนึ่ง หรือสมาชิกพรรคการเมืองมีมติตามจำนวนในสหประชาชาติซึ่งมีมติ หรือประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง เห็นว่าการจัดองค์กร ภายใน การดำเนินกิจการ ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือมติได้ไม่ เป็นไปตามมาตรา นี้ มีสิทธิร้องต่อคณะกรรมการบริหารพรรค การเมืองให้ปรับปรุงแก้ไขการนี้ให้เป็นไปตามมาตรานี้ได้ ในกรณี คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ได้ดำเนินการตามข้อร้องขอ หรือ ดำเนินการไม่เป็นไปตามที่ร้องขอ ให้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาล รัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย</p>
---	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐชรรวมหมู่ชน หรือชนชาติ หรือชนชาติที่ผสมผสานแห่งทวีป ที่ประกอบรวมกันขึ้นได้โดยสันติวิธี หรือชนชาติที่ประกอบรวมกันขึ้นโดยสันติวิธี ซึ่งมีสิทธิเสมอภาคกันโดยสมบูรณ์ มีสิทธิร้องขอต่อคณะ กรรมการบริหารพรรคการเมืองให้ปรับปรุงแก้ไขการนับให้เป็นไป ตามมาตรฐานได้ ในกรณีที่เกิดคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่ ดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือดำเนินการไม่เป็นไปตามที่ร้องขอ ให้มี สิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ในกรณีนี้ ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ชาติหรือชนชาติ ต้องคง ภายใน การดำเนินการ ข้อบังคับที่ ผสมผสาน พรรคการเมือง หรือ ชนชาติที่ผสมผสาน ที่ รัฐธรรมนูญ ได้เป็นไปตามมาตรฐาน ชนชาติหรือชนชาติที่ผสมผสาน ที่ รัฐธรรมนูญ ได้เป็นไปตามมาตรฐาน ให้ ชาติหรือชนชาติ เป็น ชนชาติที่สันติวิธี และให้คณะ กรรมการบริหารพรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญโดยพลัน ให้นำความในมาตรฐานนี้มาใช้บังคับกับกลุ่มการเมืองซึ่งจัดตั้งขึ้น โดยคณะบุคคลซึ่งมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองและมีฐานะเป็นนิติ บุคคล ซึ่งได้แจ้งไว้กับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เทวาทที่จะกระทำได้ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดโดยประกาศหรือกับ กลุ่มการเมืองทั้งหลายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง</p>	<p>ในกรณีที่เกิดรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการจัดองค์ภายใน การ ดำเนินการ ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือมติใดไม่เป็นไปตาม มาตรฐานนี้ ให้การนับเป็นอันสิ้นสุด และให้คณะกรรมการบริหาร พรรคการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ โดยพลัน ให้ ชนชาติที่ผสมผสาน ที่ รัฐธรรมนูญ ได้เป็น ชนชาติที่สันติวิธี ซึ่ง มี ชนชาติที่สันติวิธี ที่ รัฐธรรมนูญ ได้เป็นไปตามมาตรฐาน ให้ ชนชาติที่สันติวิธี ที่ รัฐธรรมนูญ ได้เป็นไปตามมาตรฐาน ให้ ชนชาติที่สันติวิธี ที่ รัฐธรรมนูญ ได้เป็นไปตามมาตรฐาน ให้ ชนชาติที่สันติวิธี ที่ รัฐธรรมนูญ ได้เป็นไปตามมาตรฐาน</p>
	<p>มาตรา ๗๗ ให้สมาชิกพรรคการเมืองเท่าที่ประเมินผลการวาง ตนของผู้ดำเนินการเมืองและผู้นำอื่นในภาครัฐ และให้คณะกรรมการ ประเมินผลแห่งชาติประเมินผลการดำเนินการของพรรคการเมือง และกลุ่มการเมือง แล้วให้แจ้งให้ผู้ขึ้น พรรคการเมือง รวมทั้งกลุ่ม</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>การเมืองนั้นทราบ และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ดังนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ องค์ประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการอื่นที่จำเป็นในการ ดำเนินการของคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ ให้เป็นไปตาม กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ</p> <p>ส่วนที่ ๑ บททั่วไป</p> <p>มาตรา ๗๕ บทบัญญัติในหมวดนี้เป็นเจตจำนงให้รัฐ ดำเนินการตามกฎหมายและกำหนดนโยบายในการบริหารราชการ แผ่นดิน ในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีที่จะเข้ารับ ราชการแผ่นดินต้องชี้แจงต่อรัฐสภาให้ชัดแจ้งว่าจะดำเนินการใด ใน ระยะเวลาใด เพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ และต้องจัดทำรายงานแสดงผลการดำเนินงาน รวมทั้ง ปัญหาและอุปสรรคเสนอต่อรัฐสภาปีละหนึ่งครั้ง</p>	<p>หมวด ๕๒ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ</p> <p>ส่วนที่ ๑ บททั่วไป</p> <p>มาตรา ๗๕๕ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นเจตจำนง ให้รัฐดำเนินการตามกฎหมายและกำหนดนโยบายการบริหารราชการ แผ่นดิน ในทศวรรษแรกของรัชกาลที่ ๑๐ แห่งราชวงศ์จักรี ให้จัดตั้ง ข้าราชการพลเรือนชั้นสูงให้มีความรู้ความสามารถและ คุณวุฒิสูง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประหยัด</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>มาตรา ๗๕๕๕ บทบัญญัติในหมวดนี้มีไว้เพื่อเป็นเจตจำนง ให้รัฐดำเนินการตามกฎหมาย กำหนดยุทธศาสตร์ชาติ และจัดทำ จัดทำนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน</p>
<p>มาตรา ๗๖ คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำแผนการบริหารราชการ แผ่นดิน เพื่อแสดงมาตรการและรายละเอียดของแนวทางปฏิบัติ ราชการในแต่ละปีของการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจะสอดคล้องกับ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำ แผนการตามกฎหมายที่จำเป็นต่อการดำเนินการตามนโยบายและ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ส่วนที่ ๒ แนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ</p>	<p>ส่วนที่ ๒ แนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ</p>	
<p>มาตรา ๗๗ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งราชอาณาจักร และต้องจัดให้มี กำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็น และ เพียงพอ เพื่อพิทักษ์รักษาเอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเพื่อ การพัฒนาประเทศ</p>	<p>มาตรา ๗๗ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหาก ษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขต อำนาจรัฐ ความมั่นคงของรัฐ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้ง ต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จำเป็นโดยเหมาะสมและเพียงพอแก่ความจำเป็นเพื่อพิทักษ์รักษา เอกราช อธิปไตย ความมั่นคงของรัฐ สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์แห่งชาติ แสดงการปรารถนาของประชาชนชาวไทย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอันเป็นการดั่งกล่าว และเพื่อ การพัฒนาประเทศ</p>	<p>มาตรา ๗๗ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งราชอาณาจักรดินแดนและเขต อำนาจรัฐ ความมั่นคงของรัฐ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้ง ต้องจัดให้มีกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยเหมาะสมและเพียงพอแก่ความจำเป็นเพื่อการดำรงกล่าว และเพื่อการพัฒนาประเทศ</p>
<p>ส่วนที่ ๔ แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม</p>	<p>ส่วนที่ ๔ แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม</p>	
<p>มาตรา ๗๙ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครอง พระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมา นานและศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความสมานฉันท์ ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการนำกิจกรรมของ ศาสนาไปใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต</p>	<p>มาตรา ๗๙๐ รัฐต้องให้ความอุปถัมภ์และคุ้มครอง พระพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมา ช้านาน และศาสนาอื่น ทั้งต้องส่งเสริมให้ศาสนิกชนเข้าใจและ เข้าใจถึงหัวใจของศาสนาของตน ส่งเสริมความเข้าใจอันดีและความ สมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนา รวมทั้งสนับสนุนการ นำกิจกรรมของศาสนาไปใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม พัฒนาจิตใจ และพัฒนาคุณภาพชีวิตโดย ส่วนที่ ๖ แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข</p>	<p>มาตรา ๗๙๑ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>ส่วนที่ ๖ แนวนโยบายด้านการต่างประเทศ</p>	<p>ส่วนที่ ๖ แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุดังกล่าว ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๘๒ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศ และพึงถือหลักการปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค ตลอดจนต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งตามพันธกรณีที่ได้กระทำไว้กับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ</p> <p>รัฐต้องส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับนานาประเทศ ตลอดจนต้องให้ความคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๘๒๕๑ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ และพึงปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค ตลอดจนต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งตามพันธกรณีที่ได้กระทำไว้กับนานาประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทย</p> <p>รัฐต้องส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับนานาประเทศ ตลอดจนต้องให้ความคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>มาตรา ๘๒๕๐ รัฐต้องส่งเสริมสัมพันธ์ไมตรีและความร่วมมือกับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศ และปฏิบัติตามสนธิสัญญาและพันธกรณีที่ได้กระทำไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทย และประชาชน ทั้งในและนอกชายฝั่ง ทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ เอเชียตะวันออก เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียกลาง เอเชียเหนือ และเอเชียตะวันตก บนพื้นฐานของการเคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน ความเสมอภาค ผลประโยชน์ร่วมกัน และเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ รวมทั้งยังยึดสหราชอาณาจักรเพื่อให้เกิดสันติภาพและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประเทศสมาชิกด้วย</p>
<p>ส่วนที่ ๓</p> <p>แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๓๘ รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศไทยอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการค้าและการลงทุนเสรีและเปิดโอกาสแก่การแข่งขันของภาคเอกชน</p> <p>(๒) จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจน</p>	<p>ส่วนที่ ๓</p> <p>แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๓๘๕๒ รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศไทยอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการค้าและการลงทุนเสรีและเปิดโอกาสแก่การแข่งขันของภาคเอกชน</p>	<p>มาตรา ๓๘๕๑ รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) จัดระบบราชการที่ส่งเสริมการแข่งขันเสรีและเปิดโอกาสแก่การแข่งขันของภาคเอกชน</p> <p>(๒) พัฒนาและสร้างโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความยั่งยืน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>เหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่</p> <p>(๓) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณสุขภูมิภาคและสาธารณสุข ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนากรรมของประชาชนในจังหวัดนั้น</p> <p>(๔) พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริการ กิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ</p> <p>(๕) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การ จัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน</p> <p>(๖) ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตราจสอบการตรากฎหมายของรัฐ ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม</p> <p>(๗) จัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มีสภาพพัฒนา การเมืองที่มีความเป็นอิสระ เพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ผลประชาธิปไตยประชาธิปไตยประชาธิปไตยประชาธิปไตยประชาธิปไตย</p> <p>ราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการสากล</p> <p>(๒) พัฒนาและสร้างโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความ เป็นธรรมอย่างยั่งยืน</p> <p>(๒๓) จัดระบบราชการบริหารกระจายอำนาจ และจัดการกิจ อำนาจหน้าที่ และขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน ระหว่างราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้สิทธิขอเขต เขตพื้นที่ แสดงตัวร่วมรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่เขตพื้นที่เขต เขตพื้นที่เขต แสดงสิทธิพิเศษให้จังหวัดพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษ พัฒนาจังหวัดที่ ประโยชน์ที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรบริหาร ท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนากรรมของประชาชนในพื้นที่ จังหวัดนั้น</p> <p>(๓) พระราชกฤษฎีกาให้กระทรวงมหาดไทย ส่งเสริมไม่องค์กรปกครอง และจัดตั้งในสิทธิพิเศษที่ได้เอง ส่งเสริมไม่องค์กรปกครอง ส่วนที่มีสิทธิพิเศษไม่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษ</p> <p>(๔) พัฒนาและสร้างโอกาสเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและพัฒนา ราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการสากล</p> <p>(๕) จัดระบบราชการบริหารกระจายอำนาจ และจัดการกิจ อำนาจหน้าที่ และขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน ระหว่างราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้สิทธิขอเขต เขตพื้นที่ แสดงตัวร่วมรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่เขตพื้นที่เขต เขตพื้นที่เขต แสดงสิทธิพิเศษให้จังหวัดพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษพิเศษ พัฒนาจังหวัดที่ ประโยชน์ที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรบริหาร ท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนากรรมของประชาชนในพื้นที่ จังหวัดนั้น</p> <p>(๖) ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตราจสอบการตรากฎหมายของรัฐ ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการ แผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม</p> <p>(๗) จัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง รวมทั้งจัดให้มีสภาพพัฒนา การเมืองที่มีความเป็นอิสระ เพื่อติดตามสอดส่องให้มีการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวอย่างเคร่งครัด</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>(๓) กระจายอำนาจ และจัดการกิจ อำนาจหน้าที่ และ ขอบเขตความรับผิดชอบที่ชัดเจน ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนา สิทธิพิเศษ พื้นที่ที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรบริหารท้องถิ่นขอเขตพิเศษพิเศษ พิเศษพิเศษ โดยปรับปรุงบทบาทของราชการส่วนภูมิภาคให้เหมาะสม และ คำนึงถึงเจตนากรรมของประชาชนใน สิทธิพิเศษพื้นที่ ตนเอง ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐเป็นสำคัญ (๔) มีกลไกป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบที่มี ประสิทธิภาพ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน</p> <p>(๕) มีกลไกในการกำกับและควบคุมให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไป เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของชาติและประชาชนอย่างแท้จริง</p> <p>(๖) คุ้มครองให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง สะดวก และรวดเร็ว</p> <p>(๗) ส่งเสริมและคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ปฏิบัติหน้าที่ อย่างมีจริยธรรม</p> <p>การจัดทำบริการสาธารณะใดที่องค์กรบริหารท้องถิ่น ชุมชน หรือบุคคล สามารถดำเนินการได้โดยมีมาตรฐาน คุณภาพ และ ประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่ารัฐ รัฐพึงตั้งองค์การบริการกิจดังกล่าวให้ องค์กรบริหารท้องถิ่น ชุมชน หรือ เขตพิเศษ บุคคลดังกล่าว ดำเนินการ ภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสมจากรัฐ</p>
---	--	---

๕๙

ไม่มีข้อมูล
จากต้นฉบับ

ไม่มีข้อมูล
จากต้นฉบับ

๒๑

ไม่มีข้อมูล
จากต้นฉบับ

ไม่มีข้อมูล
จากต้นฉบับ

๒๓

ไม่มีข้อมูล
จากต้นฉบับ

๒๔

ไม่มีข้อมูล
จากต้นฉบับ

ไม่มีข้อมูล
จากต้นฉบับ

ไม่มีข้อมูล
จากต้นฉบับ

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจซึ่งมี บทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความ จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค</p> <p>(๒) สนับสนุนให้มีการใช้หลักการใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม และหลัก ธรรมภิบาล ควบคู่กับการประกอบกิจการ</p> <p>(๓) ควบคุมให้มีการรักษาวินัยการเงินการคลังเพื่อสนับสนุน เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงระบบการจัดเก็บภาษีอากรให้มีความเป็นธรรมและสอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>(๔) จัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราแก่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง</p> <p>(๕) กำกับให้การประกอบกิจการมีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็น ธรรม ป้องกันการผูกขาดตัดตอนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>(๖) ดำเนินการให้มีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม คุ้มครอง ส่งเสริมและขยายโอกาสในการประกอบอาชีพของประชาชนเพื่อการ พัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญา ท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เพื่อใช้ในการผลิตสินค้า บริการ และการ ประกอบอาชีพ</p> <p>(๗) ส่งเสริมให้ประชาชนวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานเด็ก และสตรี จัดระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบไตรภาคีที่ผู้ทำงานมีสิทธิเลือก ผู้แทนของตน จัดระบบประกันสังคม รวมทั้งคุ้มครองผู้ทำงานที่มีคุณค่า อย่างเต็มที่ควรได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างแรก</p> <p>กิจการ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนเข้ามามี บทบาทในทางเศรษฐกิจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เพื่อให้ เกิดความเข้มแข็งในทางเศรษฐกิจของประเทศ คุ้มครอง ส่งเสริม และขยายโอกาสในการประกอบอาชีพของประชาชน และต้อง ป้องกันการผูกขาด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม</p> <p>รัฐไม่พึงประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นการแข่งขันกับ เอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง ของรัฐ การรักษาประโยชน์สาธารณะ หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค</p> <p>รัฐต้องส่งเสริมการประกอบวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาด กลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม ส่งเสริมและสนับสนุน สินค้าและบริการจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย ส่งเสริม ระบบสหกรณ์ และพัฒนาการที่เกี่ยวข้องของประเทศไทยให้มีคุณภาพ และยั่งยืน</p> <p>มาตรา ๘๔ รัฐต้องดำเนินการพัฒนาโครงสร้างเศรษฐกิจ</p> <p>ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรมโดยขยาย ทุนตลาดเสรี และสนับสนุนให้วิสาหกิจพัฒนาเศรษฐกิจของประชาชน โดย ด้ของขงเสถียรและส่งเสริมการรวมกลุ่มและทุนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบท ซึ่งยังชีพอยู่ที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของวิสาหกิจเศรษฐกิจ และ ด้ซึ่งไม่ประนีประนอมที่สังคมที่สังคมเป็นที่ยอมรับของประชาชน เว้น แต่มีที่ควรสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของวิสาหกิจที่ควรสงวนไว้ของขงรัฐ รัชชการพัฒนาระบบสหกรณ์ และวิสาหกิจเพื่อสังคม ส่งเสริมและสนับสนุน สินค้าและบริการจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย</p> <p>(๒) สนับสนุนให้ประชาชนวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานเด็ก รัชชการพัฒนาระบบสหกรณ์ และวิสาหกิจเพื่อสังคม ส่งเสริมและสนับสนุน สินค้าและบริการจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย</p> <p>(๓) ส่งเสริมให้ประชาชนวัยทำงานมีงานทำ คุ้มครองแรงงานเด็ก และสตรี จัดระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบไตรภาคีที่ผู้ทำงานมีสิทธิเลือก ผู้แทนของตน จัดระบบประกันสังคม รวมทั้งคุ้มครองผู้ทำงานที่มีคุณค่า อย่างเต็มที่ควรได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>อย่างยั่งยืน และนำหลักการมาภิบาลมาใช้ในการประกอบกิจการ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรภาคเอกชนเข้ามามีบทบาท ในทางเศรษฐกิจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความ เข้มแข็งในทางเศรษฐกิจของประเทศ คุ้มครอง ส่งเสริม และขยาย โอกาสในการประกอบอาชีพของประชาชน เศรษฐกิจต้องป้องกัน การผูกขาดและการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าจะโดย ทางตรงหรือทางอ้อม</p> <p>รัฐต้องยกระดับความสามารถในการแข่งขันในทุกภาค เศรษฐกิจตามมาตรฐานสากลอย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบโครงสร้าง พื้นฐานและระบบโลจิสติกส์อย่างบูรณาการ พัฒนาผู้ประกอบการ และส่งเสริมภาคเกษตร เกษตรแปรรูป ภาคอุตสาหกรรม การค้า การบริการและการท่องเที่ยว ตลาดเงิน และตลาดทุน</p> <p>รัฐต้องดำเนินนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ นวัตกรรม ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และส่งเสริมให้เอกชนมีบทบาทในการวิจัย พัฒนา และใช้ประโยชน์ จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อเสริมสร้าง ความสามารถของประเทศด้านเศรษฐกิจและสังคมในระยะยาว</p> <p>รัฐต้องส่งเสริมระบบสหกรณ์ วิสาหกิจขนาดย่อมและขนาด กลาง วิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจเพื่อสังคม ส่งเสริมและสนับสนุน สินค้าและบริการจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย</p> <p>รัฐไม่พึงประกอบกิจการอันมีลักษณะเป็นการแข่งขันกับ เอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง ของรัฐ การรักษาประโยชน์สาธารณะ การจัดทำบริการสาธารณะ หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค</p> <p>รัฐต้องส่งเสริมวิสาหกิจที่สอดคล้องกับบริบท และส่งเสริม</p> <p>วิสาหกิจชุมชน เศรษฐกิจเพื่อสังคม</p>
---	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>(๘) คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิตและการตลาด ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบของสหกรณ์เพื่อวางแผนการผลิตและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร</p> <p>(๙) ส่งเสริม สนับสนุน และคุ้มครองระบบสหกรณ์ให้เป็นอิสระ และการรวมกลุ่มการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตลอดทั้งการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อดำเนินกิจการด้านเศรษฐกิจ</p> <p>(๑๐) จัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐในทางเศรษฐกิจ และต้องมีให้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอยู่ในความผูกพันของเอกชนอันจากอรรถาภิธานภัยแก่รัฐ</p> <p>(๑๑) การดำเนินการใดที่เป็นเหตุให้โครงสร้างหรือโครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน หรือเพื่อความมั่นคงของรัฐตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน หรือทำให้รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละห้าสิบเอ็ด จะกระทำมิได้</p> <p>(๑๒) ส่งเสริมและสนับสนุน กิจการพาณิชย์ การขนส่ง ทางราง รวมทั้งการดำเนินการตามระบบบริหารจัดการขนส่งทั้งภายในและระหว่างประเทศ</p> <p>(๑๓) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์การภาคเอกชนทางเศรษฐกิจทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง</p> <p>(๑๔) ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในทางเศรษฐกิจ</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>(๓) ทบขตฯ ให้มีมาตรการรักษาวิถีชีวิตทางการเกษตรดั้งเดิมเพื่อสนับสนุนเสรีภาพการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรและสิ่งส่งมอบของประเภท ทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน และส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคม และสอดคล้องกับวิถีชีวิตที่ยั่งยืนของสหภาพเศรษฐกิจและสังคม</p> <p>(๔) จัดให้มีมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจและสังคม ประชากรและสิ่งแวดล้อมที่กระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนและประชาชน</p> <p>(๕) ทบขตฯ ให้มีการประชาสัมพันธ์โครงการและโครงการเสรีและเศรษฐกิจ ชีวภัณฑ์ทางการผลิตตลอดจนไม่อาจได้โดยทางการหรือ ทบขตฯ และคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>(๖) ดำเนินการให้มีการตรวจสอบความได้เปรียบเป็นธรรมชาติ ดัชนีของ ส่งเสริมและขยายโอกาสในการประกอบอาชีพของ ประชากรชนที่ขาดโอกาสทางเศรษฐกิจ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุน การพัฒนาวิสาหกิจที่ยั่งยืนและวิสาหกิจที่ยั่งยืน เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขริกร และทบทวนประกอบอาชีพ</p> <p>(๗) ส่งเสริมให้ประชาชนมีวิสาหกิจที่มีวิสาหกิจที่ ดัชนีของและรวม เด็ดและสตรี จัดระบบและรวมสังคมกับสังคมและขยายได้ทั่วทุกพื้นที่ สิทธิเสรีภาพแก่เกษตรกร จัดระบบที่ยั่งยืนสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ กษณที่มีคุณภาพได้แก่เกษตรกรได้รับค่าตอบแทนทาง สิทธิประโยชน์ และ สิทธิเสรีภาพที่เป็นธรรมและไม่เป็นเหตุให้เกิดปัญหา</p> <p>(๘) ดัชนีของและรวมสังคมและวิถีชีวิตของเกษตรกรในทางการผลิต และทางการผลิต ส่งเสริมให้สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพสูงที่สุด รวมทั้ง ส่งเสริมทางการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบของสหกรณ์เพื่อเพิ่มผลิต การเกษตรและรวมสังคมและวิถีชีวิตของเกษตรกร</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>	<p>สนับสนุนสินค้าเกษตรวิสาหกิจที่ยั่งยืนและเศรษฐกิจที่ยั่งยืนภายใต้ ส่งเสริมระบบสหกรณ์ และพัฒนาเกษตรกรที่ยั่งยืนและให้สิทธิคุณภาพและยั่งยืน</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาภิบาลแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๘๔ รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๗) ส่งเสริมให้ประชาชนวัยทำงานทำ คุมนครองแรงงานเด็ก และสตรี จิตระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบประกันสังคม ผู้แทนของชน จิตระบบประกันสังคม รวมทั้งคุ้มครองให้ผู้ทำงานที่มีคุณค่าอย่างเดียวกันได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติ</p>	<p>ประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จิตธรรมงบประมาณโดย คำนึงถึงความเสมอภาคทางเพศและความเสมอภาคด้านอื่น มีกลไก ป้องกันการบริหารราชการแผ่นดินที่มุ่งสร้างควมนิยมทางการเมือง ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและ ประชาชนในระยะยาว และมีกลไกตรวจสอบและเปิดเผยการใช้จ่ายเงินของรัฐที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>มาตรา ๘๕ (๗)๙๐ รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนวัย ทำงานและแรงงานสูงวัยมีงานทำที่เหมาะสม คุมนครองแรงงานเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ แรงงานซึ่งเป็นผู้ป่วยด้วยโรคต่าง ๆ และแรงงานที่มีปัญหาอื่นทำนองเดียวกัน มีหลักประกันความปลอดภัยและแรงงานที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น จิตระบบแรงงานสัมพันธ์ แห่งระบบประกันสังคม รวมทั้งคุ้มครองให้ผู้ทำงานที่มีคุณค่าอย่างเดียวกันได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรม โดยไม่เลือกปฏิบัติ</p>	<p>ธรรม มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน และ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จิตธรรม งประมาณโดยคำนึงถึงความเสมอภาคทางเพศและความเสมอภาค ด้านอื่น มีกลไกป้องกันการบริหารราชการแผ่นดินที่มุ่งสร้างควม นิยมทางการเมืองที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ ของประเทศและประชาชนในระยะยาว และมีกลไกตรวจสอบและ เปิดเผยการใช้จ่ายเงินของรัฐที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>มาตรา ๘๖๘๘๘ รัฐต้องส่งเสริมให้ประชาชนวัยทำงานและ แห่งระบบสูงวัยมีงานทำที่เหมาะสม คุมนครองแรงงานเด็ก ยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ แรงงานซึ่งเป็นผู้ป่วยด้วยโรค ต่าง ๆ และแรงงานที่มีปัญหาอื่นทำนองเดียวกัน มีหลักประกันความ ปลอดภัยในภาคีแรงงาน จิตระบบแรงงานสัมพันธ์และระบบประกันสังคม ผู้ทำงานที่มีสิทธิเลือกผู้แทนของตน การประกันสังคม การพัฒนา สัมรรถนะของแรงงาน รวมทั้งต้องให้ผู้ทำงานได้รับค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ และสวัสดิการที่เป็นธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติ</p> <p>รัฐต้องจัดให้มีระบบบ้านญาติแห่งชาติที่มีความยั่งยืน เพื่อให้ ครอบครัวกลุ่มประชาชนทุกภาคส่วน โดยจัดให้มีระบบการออมเพื่อการ ดำรงชีพในยามชราภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมี ความรู้ทางการเงินและสามารถบริหารการเงินของครัวเรือนได้อย่าง เหมาะสม</p>
<p>มาตรา ๘๔ รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑๐) จัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการ ดำรงชีวิตของประชาชนเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ ในทางเศรษฐกิจ และต้องมีให้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการ</p>	<p>มาตรา ๘๕ (๖)๙๑ รัฐต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุข อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน</p> <p>รัฐต้องจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการ ดำรงชีวิตของประชาชนเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของ</p>	<p>มาตรา ๘๖๙๐ รัฐต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณะ อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน</p> <p>รัฐต้องจัดให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอันจำเป็นต่อการ ดำรงชีวิตของประชาชน และต้องมีให้สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานอัน ชีพขั้นพื้นฐานที่พึงประสงค์ของประชาชนที่มีความจำเป็นในการผูกขาด ของเอกชน อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ หรือทำให้ประชาชน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ดำรงชีวิตของประชาชนอยู่ในความผูกพันของเอกชนอันอนาจก่อความเสียหายแก่รัฐ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>รัฐในทางเศรษฐกิจ และต้องมีโครงสร้างพื้นฐานอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอยู่ในสหภาพผูกพันของเอกชน อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ หรือทำให้ประชาชนต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเกินสมควร หรือปิดกั้นโอกาสในการเข้าถึงของประชาชน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเกินสมควร หรือปิดกั้นโอกาสในการเข้าถึงของประชาชน</p> <p>การดำเนินการใดที่เป็นเหตุให้โครงสร้างหรือโครงสร้างขั้นพื้นฐานของกิจการสาธารณะผูกพันของประชาชนอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชน หรือเพื่อความมั่นคงของรัฐ ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน หรือทำให้รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่วร้อยละห้าสิบเอ็ด จะกระทำมิได้</p>
<p>ส่วนที่ ๘</p> <p>แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>ส่วนที่ ๘</p> <p>แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	
<p>มาตรา ๘๕ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินให้ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทั้งผืนดิน ผืนน้ำ วิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดมาตรฐานการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินนั้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย</p> <p>(๒) กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิอื่นที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำ เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร</p> <p>(๓) จัดให้มีการวางผังเมือง พัฒนา และดำเนินการตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน</p>	<p>มาตรา ๘๕๓๒ รัฐต้องดำเนินการพัฒนาสหราชอาณาจักร ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติของชาติ และสิ่งแวดล้อม รัฐต้องบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อประโยชน์สูงสุดของรัฐ ประชาชน และชุมชน ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น และต้องบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยหลักธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมและหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม</p> <p>(๑) กำหนดหลักเกณฑ์ที่ดินที่มีที่ดินในสหราชอาณาจักร ที่ดิน วิธชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ อย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดมาตรฐานการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบจากหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินนั้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย</p> <p>(๒) กระจายการถือครองที่ดิน เป็นธรรมและดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิอื่นที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึงโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่น รวมทั้งจัดหาแหล่งน้ำ เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเหมาะสมแก่การเกษตร</p> <p>(๓) จัดให้มีการวางผังเมือง พัฒนา และดำเนินการตามผังเมือง อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษา ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน</p>	<p>มาตรา ๘๕๓๑ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ รัฐต้องบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อประโยชน์สูงสุดของรัฐ ประชาชน และชุมชน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และต้องบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมด้วยหลักธรรมาภิบาล สิ่งแวดล้อมและหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสร้างดุลยภาพระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม</p> <p>รัฐต้องส่งเสริม บำรุงรักษา คุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม และควบคุมการจัดภาวะมลพิษโดยมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพ จัดหา เครื่องมือและกลไกต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีและปลอดภัย และมีความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>รัฐต้องอนุรักษ์ สงวน และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยจัดให้มีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ป่าไม้ ทะเล ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติอื่น และดำเนินการตามแผนดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ยั่งยืน และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยให้สอดคล้องกับหลักการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(๔) จัดให้มีแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรป่าไม้ และแผนแม่บทการอนุรักษ์ดินและน้ำ และแผนแม่บทการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล</p> <p>(๕) ส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๖) พระราชกำหนดที่ตราขึ้นโดยพระมหากษัตริย์ เพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน</p> <p>(๗) จัดให้มี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>(๘) จัดให้มี แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรป่าไม้</p> <p>ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม</p> <p>การส่งเสริมเป็นแนวทางการและมาตรฐานในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการใช้ที่ดิน ที่เหมาะสมและยั่งยืน</p> <p>รวมทั้งจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม และกระชับการกระจายอำนาจการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น</p> <p>รัฐต้องจัดให้มีการผังเมือง การพัฒนาเมืองและชุมชนในลักษณะบูรณาการ ใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า ให้ครอบคลุมทั้งประเทศ โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และการใช้การผังเมืองเป็นแนวทางการและมาตรฐานในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการใช้ที่ดินที่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและยั่งยืน</p> <p>รวมทั้งจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม และกระชับการกระจายอำนาจการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม</p> <p>รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรบริหารท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรฐาน</p>
<p>(๙) ส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน</p>	<p>(๖) พระราชกำหนดที่ตราขึ้นโดยพระมหากษัตริย์ เพื่อให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน</p> <p>(๗) จัดให้มี คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>(๘) จัดให้มี แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรป่าไม้</p> <p>ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม</p> <p>การส่งเสริมเป็นแนวทางการและมาตรฐานในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการใช้ที่ดิน ที่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและยั่งยืน</p> <p>รวมทั้งจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม และกระชับการกระจายอำนาจการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม</p>	<p>ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น</p> <p>รัฐต้องจัดให้มีการผังเมือง การพัฒนาเมืองและชุมชนในลักษณะบูรณาการ ใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า ให้ครอบคลุมทั้งประเทศ โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และการใช้การผังเมืองเป็นแนวทางการและมาตรฐานในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการใช้ที่ดินที่ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและยั่งยืน</p> <p>รวมทั้งจัดระบบการถือครองที่ดินและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม และกระชับการกระจายอำนาจการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม</p> <p>รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และองค์กรบริหารท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรฐาน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเมือง</p>
<p>มาตรา ๘๖ รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพยากรพลังงาน และพลังงาน ดังต่อไปนี้ (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนา และใช้ ประโยชน์จากพลังงานทดแทนซึ่งได้จากรวมชาติและเป็นคุณค่า สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ</p>	<p>ธรรมชาติอย่างเป็นธรรม ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมสภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น รัฐต้องจัดให้มีการผังเมือง การพัฒนาเมืองและชุมชนที่เป็น ลักษณะบูรณาการ จัดระบบการที่ดินให้ครอบคลุมทั้งประเทศโดย คำนึงถึงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และมีการใช้ที่ดินผังเมืองเป็น แนวทางและมาตรฐานในการพัฒนาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน จัดระบบการถือครองที่ดิน และการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนท้องถิ่น และ องค์กรบริหารท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรานี้</p> <p>มาตรา ๘๗ (๓) รัฐต้องสร้างความมั่นคงทางพลังงาน กำกับดูแลให้มีการประกอบกิจการและการใช้ประโยชน์จากพลังงาน และพลังงานทดแทนอย่างได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และคุ้มค่า โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ชุมชน และสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียนทุก ประเภทให้เต็มศักยภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนา และ การใช้ประโยชน์จากพลังงานทดแทนซึ่งได้จากรวมชาติเป็น คุณค่าเชิงสังคม สนับสนุนการประกอบกิจการใช้พลังงานหมุนเวียนทุก ประเภทสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน องค์กรบริหารท้องถิ่น และเอกชน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงานและการผลิตพลังงานเพื่อใช้เองและ เพื่อจำหน่ายด้วย</p> <p>มาตรา ๘๘ รัฐต้องส่งเสริมวัฒนธรรมและศิลปะโดยคำนึงถึง วัฒนธรรมในทุกมิติเพื่อให้เป็นรากฐานเอกลักษณ์ของชาติและ ท้องถิ่น บริหารจัดการวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคุณค่าและมูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจและสังคม และเปิดพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมด้าน ศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ โดยต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน</p>	<p>มาตรา ๘๖๓๒ รัฐต้องสร้างความมั่นคงทางพลังงาน กำกับ ดูแลให้มีการประกอบกิจการและการใช้ประโยชน์จากพลังงานและ พลังงานทดแทนอย่างได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และ คุ้มค่า โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ชุมชน และ สิ่งแวดล้อม สนับสนุนการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียนทุก ประเภทให้เต็มศักยภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย พัฒนา และ การใช้ประโยชน์จากพลังงานทดแทนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ รวมทั้งต้องสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน องค์กรบริหารท้องถิ่น และ เอกชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายพลังงาน การอนุรักษ์ พลังงาน และการผลิตพลังงานเพื่อใช้เองและเพื่อจำหน่ายด้วย</p>
<p></p>	<p></p>	<p>มาตรา ๘๘๓๓ รัฐต้องส่งเสริมวัฒนธรรมและศิลปะโดย คำนึงถึงวัฒนธรรมในทุกมิติเพื่อให้เป็นรากฐานเอกลักษณ์ของชาติ และท้องถิ่น บริหารจัดการวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาคุณค่าและ มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีคุณภาพ และเปิดพื้นที่ สาธารณะสำหรับกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ทั้งนี้ โดยต้องส่งเสริม</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเมือง</p>
<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ชุมชน และองค์กรบริหารท้องถิ่น เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรฐานนี้</p> <p>มาตรา ๗๕ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน และต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในทุกๆระดับ รวมทั้งจัดให้มีการบริหารจัดการการศึกษาที่เป็นระบบ ทันสมัย และมีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม</p>	<p>และสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรบริหารท้องถิ่น เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรฐานนี้</p> <p>มาตรา ๗๕๕ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน และต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศในทุกๆระดับ รวมทั้งจัดให้มีการบริหารจัดการการศึกษาที่เป็นระบบ ทันสมัย และมีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรบริหารท้องถิ่น เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามมาตรฐานนี้</p>
<p>ส่วนที่ ๑๐ แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน</p>	<p>ส่วนที่ ๑๖ แผนนโยบายด้านทศวรรษวิสัยทัศน์ของประเทศไทย</p>	<p>มาตรา ๗๕ ให้มีคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติที่หน้าที่ประเมินผลองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และองค์กรอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และกรอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการประเมินผลแห่งชาติ</p>
<p>ส่วนร่วมของประชาชนดังต่อไปนี้ (๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น</p> <p>(๔) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่</p> <p>(๕) ส่งเสริมและให้การศึกษากับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>การมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>หมวด ๖ รัฐสภา</p> <p>ส่วนที่ ๑ บททั่วไป</p> <p>มาตรา ๖ รัฐสภาประกอบด้วยสมาชิกผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา</p> <p>รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้</p>	<p>หมวด ๒๓ รัฐสภา</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๘๘ รัฐสภาประกอบด้วยสมาชิกผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา</p> <p>รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>บุคคลจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้</p>	<p>มาตรา ๘๘๖ รัฐสภาประกอบด้วยสมาชิกผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา</p> <p>รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ชุดพิเศษ เมื่อจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้</p>	<p>มาตรา ๘๖ รัฐสภาประกอบด้วยสมาชิกผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา</p> <p>รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>พิเศษ เมื่อจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้</p> <p>สมาชิกวุฒิสภาและวุฒิสภามีหน่วยธุรการที่เป็นอิสระ มีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๘๙ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา</p> <p>ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภากำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน</p> <p>ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการของรัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ</p> <p>ประธานรัฐสภาและผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>รองประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย</p>	<p>มาตรา ๘๕๗ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา</p> <p>ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภากำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีทั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา หรือทั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานวุฒิสภากำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน ตามลำดับ</p> <p>ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการของรัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ</p> <p>ประธานรัฐสภาและผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในที่สหปฏิวัติที่ทบวงการเมือง</p> <p>รองประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย</p>	<p>ดำเนินการอื่น โดยมีเลขาธิการหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างอื่นเป็นผู้รับผิดชอบขึ้นตรงต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๙๗ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา</p> <p>ประธานวุฒิสภาเป็นรองประธานรัฐสภา</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ประธานรัฐสภาได้ ให้ประธานวุฒิสภากำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีทั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภา หรือทั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้รองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือรองประธานวุฒิสภากำหน้าที่ประธานรัฐสภาแทน ตามลำดับ</p> <p>ประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการของรัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามข้อบังคับ</p> <p>ประธานรัฐสภาและผู้ทำหน้าที่แทนประธานรัฐสภาต้องวางตนเป็นกลางในทางการเมือง</p> <p>รองประธานรัฐสภามีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และตามที่ประธานรัฐสภามอบหมาย</p>
<p>มาตรา ๙๐ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติจะตรากฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา และเมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยหรือถือเสมือนว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป</p>	<p>มาตรา ๘๖๔๔ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติจะตรากฎหมายได้ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา และเมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยหรือถือเสมือนว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๙๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มี</p>	<p>มาตรา ๘๖๔๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p>	<p>มาตรา ๙๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการไทย</p>
<p>สิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดตามมาตรา ๑๐๖ (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือมาตรา ๑๑๙ (๓) (๔) (๕) (๗) หรือ (๘) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคสอง</p>	<p>ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๖(๑๑) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๙(๓) (๔) (๕) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๙(๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่</p> <p>เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง</p>	<p>ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกภาพของสมาชิกคนใดคนหนึ่งแห่งสภานั้นสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๖(๑๑) หรือ (๑๒) หรือมาตรา ๑๑๙(๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) หรือ (๑๑) แล้วแต่กรณี และให้ประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องส่งคำร้องนั้นไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่</p> <p>เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งมีเหตุสิ้นสุดลงตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งเรื่องไปยังประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิก และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง</p>
<p>มาตรา ๗๒ การออกจกตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากายหลังวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง หรือวันศาล</p>	<p>มาตรา ๑๐๐ ในกรณีที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการหรือมีพฤติการณ์อันเป็นกรณีเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้สมาชิกผู้นั้นพ้นจากสมาชิกภาพได้</p> <p>มติของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาให้สมาชิกพ้นจากสมาชิกภาพตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่ละสภา</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>
<p>มาตรา ๗๓ การออกจกตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากายหลังวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง หรือวันศาล</p>	<p>มาตรา ๗๒๑๑ การออกจกตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากายหลังวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง</p>	<p>มาตรา ๑๐๑๐ การออกจกตำแหน่งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภากายหลังวันที่สมาชิกภาพสิ้นสุดลง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พจนานุกรม ๒๕๕๐</p> <p>รัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิกของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปเป็นหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจําตำแหน่งหรือสมาชิกผู้นั้นออกจากราชการ หรือก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยกรณีที้ออกจากตำแหน่งแล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่ออกจากราชการโดยมิชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้คืนเงินประจําตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>หรือวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิกของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปเป็นหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจําตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากราชการ หรือก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่ออกจากราชการโดยมิชอบเพราะเหตุที่ผู้นั้นได้รับเลือกตั้งหรือสรรหาที่ได้รับเลือกมาโดยไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้คืนเงินประจําตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>หรือวันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยว่าสมาชิกของสมาชิกคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลง ย่อมไม่กระทบกระเทือนกิจการที่สมาชิกผู้นั้นได้กระทำไปเป็นหน้าที่สมาชิก รวมทั้งการได้รับเงินประจําตำแหน่งหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นก่อนที่สมาชิกผู้นั้นออกจากราชการ หรือก่อนที่ประธานแห่งสภาที่ผู้นั้นเป็นสมาชิกได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีที่ออกจากราชการโดยมิชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ให้คืนเงินประจําตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าว</p>
	<p>มาตรา ๑๐๒ ในกรณีที่มีรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ดำเนินการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ หรือกฎหมายอื่นใด เพื่อให้การเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แต่ผู้มีหน้าที่เสนอหรือผู้มีหน้าที่พิจารณากฎหมายหรือกฎหมายที่การดังกล่าวไม่ได้ดำเนินการหรือไม่กระทำการภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด หรือภายในเวลาอันสมควรในกรณีที่รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดเวลาไว้ ทำให้การปฏิบัติกรตตามรัฐธรรมนูญนั้นบังเกิดผล ให้ถือว่าคณะรัฐมนตรี หัวหน้าส่วนราชการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาผู้มีหน้าที่เสนอหรือผู้มีหน้าที่พิจารณากฎหมายหรือกฎหมายอื่นใดที่การกระทำนั้น ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ และในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้น ผู้เสียหายย่อมฟ้องรัฐให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายได้</p>	<p>คณะกรรมการตุลาการ</p>
<p>ส่วนที่ ๒ สภาผู้แทนราษฎร</p> <p>มาตรา ๙๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนห้าร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>มาตรา ๑๐๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าสี่ร้อยห้าสิบคนแต่ไม่เกินสี่ร้อยเจ็ดสิบคน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>(มาตรา ๙๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔)</p>	<p>คณะมนตรีพิทักษ์รัฐธรรมนูญได้ให้ ทบทวนที่บัญชีได้ไม่เพียงพอ บัญชีที่ประชดษัฐธรรมนูญด้วยตัวบทที่เสียที่สังฆราชสภา ผู้แทนราษฎรและสภาผู้แทนราษฎร</p>	<p>มาตรา ๑๖๕๑๑๓ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีเลือกตั้งที่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อ โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อได้เพียงรายชื่อเดียว และอาจระบุด้วยว่าต้องกาให้ผู้ใดที่มีชื่อในบัญชีนั้นหนึ่งคนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p>
<p>มาตรา ๙๕ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อได้เพียงรายชื่อหนึ่งเพียงรายชื่อเดียว และให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง</p> <p>(มาตรา ๙๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔)</p>	<p>มาตรา ๕๕๑๐๕ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อได้เพียงรายชื่อหนึ่งเพียงรายชื่อเดียว และให้ที่เขตจังหวัด เขตเลือกตั้งช่วยว่าต้องกาให้ผู้ใดที่มีชื่อในบัญชีนั้นหนึ่งคนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดได้คะแนนเป็นสัดส่วนที่ไม่ได้รับการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการจัดสรรให้พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองนั้นเป็นจำนวนตามสัดส่วนนั้น โดยให้ผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อที่ประชาชนเลือกซึ่งได้รับคะแนนมากที่สุดเรียงไปตามลำดับ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อตามบัญชีรายชื่อที่ได้มีการเรียงลำดับแล้วของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองนั้น ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>	<p>มาตรา ๑๖๕๑๑๓ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ให้ถือเขตประเทศเป็นเขตเลือกตั้ง และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองจัดทำขึ้น โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกบัญชีรายชื่อได้เพียงรายชื่อหนึ่งเพียงรายชื่อเดียว และอาจระบุด้วยว่าต้องกาให้ผู้ใดที่มีชื่อในบัญชีนั้นหนึ่งคนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดได้คะแนนเป็นสัดส่วนที่ไม่ได้รับการจัดสรรสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำเนินการจัดสรรให้พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองนั้นเป็นจำนวนตามสัดส่วนนั้น โดยให้ผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อที่ประชาชนเลือกซึ่งได้รับคะแนนมากที่สุดเรียงไปตามลำดับ เป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อตามบัญชีรายชื่อที่ได้มีการเรียงลำดับแล้วของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองนั้น ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>การจัดทำบัญชีรายชื่อ การยื่นบัญชีรายชื่อ และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>
<p>มาตรา ๙๖ บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๕ ให้พรรคการเมืองจัดทำขึ้นพรรคการเมืองละหนึ่งบัญชี ไม่เกินบัญชีละ</p>	<p>มาตรา ๕๖๑๐๖ บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ระดม मतว ๕๕ ให้พรรคการเมืองจัดทำขึ้นพรรคการเมืองละหนึ่ง บัญชี ไม่เกินบัญชีละหนึ่งรายชื่อ และให้ที่เขตจังหวัด</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้งออก</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>หนึ่งร้อยยี่สิบห้าคน และให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนวันเปิดสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกซึ่งมาจากกาเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองได้ทีเดียวแล้ว ถ้าปรากฏว่าก่อนหรือในวันเลือกตั้งมีเหตุไม่ว่าด้วยประการใดที่มีผลทำให้บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นมีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบตามจำนวนที่พรรคการเมืองนั้นได้ยื่นไว้ ให้ถือว่าบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นมีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ และในกรณีนี้ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา ๙๗ การจัดทำบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองสำหรับกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม และต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย</p> <p>(๒) รายชื่อในบัญชีชื่อไม่เข้ากับบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองยื่นจัดทำขึ้น และไม่เข้ากับรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๙๔ และ</p> <p>(๓) จัดทำรายชื่อเรียงตามลำดับหมายเลข</p> <p>(มาตรา ๙๖ และมาตรา ๙๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>พรรคการเมืองที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้จัดแบ่งพื้นที่ประเทศออกเป็นภูมิภาค และในแต่ละภาคเป็นเขตเลือกตั้ง</p> <p>บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองที่ได้ยื่นไว้แล้ว ทั่วประเทศทั้งหมดหรือบางส่วนมีเหตุไม่ว่าด้วยประการใดที่มีผลทำให้บัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นมีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไม่ครบตามจำนวนที่พรรคการเมืองนั้นได้ยื่นไว้ ให้ถือว่าบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้นมีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่าที่มีอยู่ และในกรณีนี้ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่มีอยู่</p> <p>มาตรา ๙๗ การจัดทำบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองสำหรับกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องประกอบด้วยรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม และต้องคำนึงถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสมและความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย</p> <p>(๒) รายชื่อในบัญชีชื่อไม่เข้ากับบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองยื่นจัดทำขึ้น และไม่เข้ากับรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๙๔ และ</p> <p>(๓) จัดทำรายชื่อเรียงตามลำดับหมายเลข</p> <p>(มาตรา ๙๖ และมาตรา ๙๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
--	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๑) ข้าราชการซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของประชาชนชดเชยตำแหน่ง ราชการซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจากทุกภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยและ ต่างประเทศซึ่งมีชื่อที่ สภากลาง สภามหาชนและสภาวิชาชีพที่แข่งขัน ระหว่างสองหรือสองข้าง</p> <p>(๒) ข้าราชการซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งจากข้าราชการซึ่งมีชื่อที่พรรค การเมืองซึ่งมีชื่อที่แข่งขัน และไม่มีชื่อที่พรรคการเมืองซึ่งมีชื่อที่แข่งขัน แข่งขันเพียงอย่างเดียว</p> <p>(๓) สภากลางซึ่งมีชื่อเลือกตั้งจากสภา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๙๘ การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งตามบัญชี รายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองที่จะได้รับเลือกตั้ง ให้คณะกรรมนั้นที่แต่ ละพรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้งมารวมกันทั้งประเทศแล้วคำนวณ เพื่อแบ่งจำนวนผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งของแต่ละพรรคการเมือง เป็นลำดับ ที่สัมพันธ์กันโดยตรงกับจำนวนคะแนนรวมข้างต้น โดยให้ผู้สมัครรับ เลือกตั้งซึ่งมีรายชื่อในบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือก ตามเกณฑ์คะแนนที่คำนวณได้เรียงตามลำดับหมายเลขในบัญชีรายชื่อ ของพรรคการเมืองนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙๔ วรรคหก มาใช้บังคับกับการนับ คะแนนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อด้วย โดยอนุโลม ทั้งนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้มีการรวม ผลการนับคะแนนเบื้องต้นที่จังหวัดก่อนก็ได้</p> <p>(มาตรา ๙๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔)</p>	<p>มาตรา ๕๕๑๑๗ ทนายความคนสุดท้ายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตามกฎหมายซึ่งมีชื่อของพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้ง ให้ พ้นตำแหน่งที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งจากประชาชนทั้ง ประเทศและต่างประเทศซึ่งมีชื่อเลือกตั้งจากสภาวิชาชีพ พรรคการเมืองอื่น และผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคการเมืองอื่น ซึ่งมีชื่อเลือกตั้ง โดยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีชื่อเลือกตั้ง จากพรรคการเมืองสุดท้ายได้รับเลือกตั้งจากผู้สมัครรับเลือกตั้งจาก สภาวิชาชีพซึ่งมีชื่อเลือกตั้งจากสภา</p>	<p>มาตรา ๑๐๑๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑๑ การคิดคำนวณ เพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือ กลุ่มทางการเมืองจะพึงมีได้ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้นำคณะกรรมนั้นซึ่งมีชื่อเลือกตั้งจากพรรค การเมืองหรือพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งจากทุกภาค มารวมกันเพื่อ การคำนวณสัดส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งจากสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละพรรค การเมืองหรือพรรคการเมืองซึ่งมีชื่อเลือกตั้งจากทุกภาค</p> <p>(๒) ให้นำจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่แต่ละพรรคการเมืองหรือพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้งไปตั้งเปรียบเทียบ กับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่พรรคการเมืองหรือ กลุ่มทางการเมืองจะพึงมีได้ตาม (๑) แล้วแต่กรณี</p> <p>(๓) ในกรณีที่ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรค การเมืองหรือพรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งจากทุกภาค มีจำนวนมากกว่า จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมือง</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเมือง
<p>มาตรา ๑๐๐ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง</p> <p>(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช</p> <p>(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง</p> <p>(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๔) วิกัลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ</p> <p>กฎหมาย</p>	<p>เสียงลงคะแนน และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในหมวดพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>มาตรา ๑๐๐๑๑ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง</p> <p>(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช</p> <p>(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา</p> <p>(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๔) วิกัลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ</p> <p>กฎหมาย</p>	<p>เสียงลงคะแนน และเงื่อนไขที่บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>มาตรา ๑๐๑๑๒ ชุดที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ นักพรต หรือนักบวช ในวันเลือกตั้ง เขียนชุดที่ ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง</p> <p>บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง</p> <p>(๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือ นักบวช</p> <p>(๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษา</p> <p>(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๔) วิกัลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ</p> <p>กฎหมาย</p>
<p>มาตรา ๑๐๑ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง</p> <p>(๓) เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีการเลือกตั้งทั่วไปเพราะเหตุยุบสภา ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับวันเลือกตั้ง</p> <p>(๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย</p>	<p>มาตรา ๑๐๑๑๑ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง</p> <p>(๓) เขียนสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวเขียนสมาชิกที่ชั่งน้ำหนักไม่น้อยกว่าห้าสิบวันนับวันเลือกตั้งเขียนสมาชิกที่ชั่งน้ำหนักไม่น้อยกว่าห้าปีบริบูรณ์นับวันเลือกตั้งเขียนสมาชิกที่ชั่งน้ำหนักไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับวันเลือกตั้ง</p> <p>(๔๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีลักษณะคุณสมบัติอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย</p>	<p>มาตรา ๑๐๑๑๒ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p> <p>(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง</p> <p>(๓) ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับวันสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าสี่ปีการศึกษา</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>(๖) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่าการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๗) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ</p> <p>(๘) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินประจำตัวออกจากราชการ</p> <p>(๙) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p> <p>(๑๐) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงแล้วยังไม่เกินสองปี</p> <p>(๑๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าของหน้าที่อื่นของรัฐ</p> <p>(๑๒) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>(๑๓) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๒๖๓</p> <p>(๑๔) เคยถูกวุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง</p>	<p>(๖) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่าการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๗) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ</p> <p>(๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายว่า กระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือกระทำการอันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม</p> <p>(๘) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำตัวออกจากราชการ</p> <p>(๙) เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p> <p>(๑๐) เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงแล้วยังไม่เกินสองปี</p> <p>(๑๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าของหน้าที่อื่นของรัฐ</p> <p>(๑๒) เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการ ตราสารรัฐธรรมนูญ</p> <p>กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตราสารตราสารวิเทศ หรือ ตราสารวิเทศ กรรมการแผ่นดินและสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>(๑๓) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามมาตรา ๒๖๓</p> <p>(๑๔) เคยถูกวุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง</p>	<p>(๕) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยไม่โทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p> <p>(๖) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่าการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๗) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ</p> <p>(๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายว่า กระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือกระทำการอันทำให้การเลือกตั้งไม่สุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม</p> <p>(๙) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำตัวออกจากราชการ</p> <p>(๑๐) เป็นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้พิพากษา</p> <p>(๑๑) เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงแล้วยังไม่เกินสองปีในวันเลือกตั้ง</p> <p>(๑๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าของหน้าที่อื่นของรัฐ</p> <p>(๑๓) เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการ กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน ตราสารสิทธิมนุษยชน</p> <p>(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตราสารตราสาร ๒๕๕ หรือ ตราสารอื่น เพราะจะงัดไม่ยื่นบัญชีแสดง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๑๒) ลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างชาติลงมติ</p> <p>รายการทรัพย์สินและหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง งบการเงินบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ หรือถูกถอนถอนเพราะ سوءวางใจ ใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง</p> <p>(๑๕) เคยถูกถอนออกจากราชการตำแหน่งหรือชดเชยตำแหน่ง ทหารหรือตำรวจหรือข้าราชการหรือพนักงานหรือเจ้าพนักงาน</p> <p>เพราะเหตุที่มีพฤติการณ์ร้ายรอยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม</p> <p>(๑๖) ลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>
<p>มาตรา ๑๐๓ พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด ต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งให้ครบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้เขตเลือกตั้งนั้น และจะส่งเกินจำนวนดังกล่าวมิได้</p> <p>เมื่อพรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนตามวรรคหนึ่งแล้ว แม้ภายหลังจะมีจำนวนลดลงจนไม่ครบจำนวน ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ก็ถือว่าพรรคการเมืองนั้นส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งครบจำนวนแล้ว</p> <p>เมื่อพรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว พรรคการเมืองนั้นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้</p>	<p>มาตรา ๑๐๓ พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด เขตส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งให้ครบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ให้ในเขตเลือกตั้งนั้น และจะส่งเกินจำนวนดังกล่าวมิได้ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง</p> <p>เมื่อในกรณีนี้พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดส่งสมาชิกให้สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>เมื่อพรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว พรรคการเมืองนั้นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้</p>	<p>มาตรา ๑๒๑๑ พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใด เขตส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งให้ครบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ให้ในเขตเลือกตั้งนั้น และจะส่งเกินจำนวนดังกล่าวมิได้ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง</p> <p>เมื่อในกรณีนี้พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดส่งสมาชิกให้สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>เมื่อพรรคการเมืองใดส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว พรรคการเมืองนั้นหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้งมิได้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>แบ่งเขตเลือกตั้งในภาคนี้ไม่เป็นจำนวนเท่าๆกันน้อยกว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อด้วย</p> <p>เมื่อมีการสมัครรับเลือกตั้งแล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นหรือพรรคการเมืองใดหรือกลุ่มการเมืองที่ส่งสมาชิกไปสมัครนั้นเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว พรรคใดหรือสมาชิกผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ส่งรายชื่อพรรคสมาชิกหรือสมาชิกจะถอนการสมัครรับเลือกตั้งหรือเปลี่ยนแปลงผู้สมัครรับเลือกตั้ง มิได้</p>	<p>มาตรา ๑๑๑ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งรายชื่อพรรคการเมืองจะเป็นผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือสมาชิกแบบบัญชีรายชื่อที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้หนึ่งหรือบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีนั้นได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่พหุมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่เลือกบัญชีใด</p> <p>ในกรณีที่ไม่ได้เลือกผู้ใดได้คะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจะเป็นผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่อไป เมื่อได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วจะไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ในกรณีที่ไม่ได้ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งตามจำนวนดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>
	<p>มาตรา ๑๑๓ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ จะเป็นผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่จะเป็นบัญชีรายชื่อที่ได้รับเลือก ต่อเมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้หนึ่งหรือบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีนั้นได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่พหุกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่เลือกบัญชีใด</p>	<p>มาตรา ๑๑๑ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งรายชื่อพรรคการเมืองจะเป็นผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งหรือสมาชิกแบบบัญชีรายชื่อที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้หนึ่งหรือบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีนั้นได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งไม่พหุมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่เลือกบัญชีใด</p> <p>ในกรณีที่ไม่ได้เลือกผู้ใดได้คะแนนมากกว่าคะแนนเสียงที่ไม่เลือกผู้ใด ให้จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งจะเป็นผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่อไป เมื่อได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วจะไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ในกรณีที่ไม่ได้ได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งตามจำนวนดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๑๐๔ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง</p> <p>ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบคุมพรรคการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้</p>	<p>มาตรา ๑๐๕ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง</p> <p>ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบคุมพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้</p>	<p>การคิดคำนวณเพื่อหาจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในแต่ละพรรคการเมืองจะมีได้ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>มาตรา ๑๐๕ อายุของสภาผู้แทนราษฎรมีกำหนดคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้งหรือจนถึงวันที่สภาผู้แทนราษฎรสิ้นอายุตาม มาตรา ๑๐๕ วรรคสอง</p> <p>ในระหว่างอายุของสภาผู้แทนราษฎร จะมีการควบคุมพรรคการเมืองหรือ พรรคที่มิใช่ ที่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มิได้</p> <p>มาตรา ๑๐๕ วรรคสอง ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๐๕ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มต้นในวันเลือกตั้ง</p>	<p>มาตรา ๑๐๕ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเริ่มต้นในวันเลือกตั้ง</p>	<p>มาตรา ๑๐๕ วรรคสอง ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๐๖ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ</p> <p>(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎร หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๒) ตาย</p> <p>(๓) ลาออก</p> <p>(๔) ขาดคุณสมบัติตาม มาตรา ๑๐๑</p> <p>(๕) มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๑๐๒</p> <p>(๖) กระทำการอันต้องห้ามตาม มาตรา ๒๖๕ หรือ มาตรา ๒๖๖</p> <p>(๗) ลาออกจากพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของที่ประชุมร่วมของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้น ให้พ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันที่ลาออกหรือพรรคการเมืองมีมติ เว้นแต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นได้อุทธรณ์ต่อ</p>	<p>มาตรา ๑๐๖ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ</p> <p>(๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภาผู้แทนราษฎรหรือ มติที่รัฐสภาผู้แทนราษฎรยุบ</p> <p>(๒) ตาย</p> <p>(๓) ลาออก</p> <p>(๔) สภาผู้แทนราษฎรมีมติตาม มาตรา ๑๐๑</p> <p>(๕) ขาดคุณสมบัติตาม มาตรา ๑๐๑</p> <p>(๕๖) มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๑๐๒</p> <p>(๕๗) กระทำการอันต้องห้ามตาม มาตรา ๑๐๕ หรือ มาตรา ๑๐๖ หรือ มาตรา ๑๐๗</p> <p>(๕๘) ลาออกจากพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่ตนเป็นสมาชิก หรือ พรรคที่มิใช่ ที่มีที่ตนเป็นสมาชิก มติที่รัฐสภาผู้แทนราษฎรมิได้</p>	<p>มาตรา ๑๐๖ วรรคหนึ่งหรือสภาผู้แทนราษฎรยุบ</p> <p>(๒) ตาย</p> <p>(๓) ลาออก</p> <p>(๔) สภาผู้แทนราษฎรที่มีมติ มติที่รัฐสภาผู้แทนราษฎรมิได้</p> <p>(๕) ขาดคุณสมบัติตาม มาตรา ๑๐๑</p> <p>(๕) ไม่ได้แสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ย้อนหลังเป็นเวลาสามปีต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง ปกปิดหรือแสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ดังกล่าวอันเป็นเท็จ หรือจงใจเสียภาษีเงินได้โดยไม่ถูกต้อง เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งไม่มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี</p> <p>(๖) มีลักษณะต้องห้ามตาม มาตรา ๑๐๕</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองมีมติ คัดค้านว่า มติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม ให้ถือว่าสมาชิกภาพ สิ้นสุดลงนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม สมาชิก สภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย</p> <p>(๘) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในกรณีที่เกิด รัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้น เป็นสมาชิก และไม่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้ถือ ว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น</p> <p>(๙) บุคคลที่มีตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอนออกจากรายชื่อ หรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๙๑ หรือ ศาลฎีกามีคำสั่งตามมาตรา ๒๓๙ วรรคสอง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุด สมาชิกภาพนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติหรือศาลมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง แล้วแต่ กรณี</p> <p>(๑๐) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุม ในสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยยี่สิบวันโดยไม่ได้รับ อนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๑๑) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอก ลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดย ประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>บทแก้ไขและสงวนสิทธิที่สภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองนั้นให้ พ้นจากพรรคการเมืองพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกในพรรคที่ ตนนั้น ไม่ที่สภาผู้แทนราษฎรที่ตนสังกัดแต่ให้พ้นที่สภาหรือพรรค พรรคการเมืองอื่นใด เว้นแต่สงวนสิทธิที่สภาผู้แทนราษฎรผู้พ้นได้เข้าชงแก้ไข รัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พรรคการเมืองอื่นใด คัดค้าน ว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม ที่พรรคการเมืองอื่นใด วินิจฉัยว่ามติดังกล่าวมีลักษณะตามมาตรา ๒๕ วรรคสาม ไม่ที่ สภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นอาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายใน สามสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง</p> <p>(๘) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือกลุ่ม การเมืองในกรณีที่เกิดรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองหรือกลุ่ม การเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิกและไม่อาจเข้า เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือกลุ่มการเมืองอื่นได้ภายในหก สิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่า สิ้นสุดสมาชิกภาพนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนดหกสิบวันนั้น</p> <p>(๙๑) วุฒิสภาศาลรัฐธรรมนูญมีมติคัดค้านให้พ้นจาก สมาชิกภาพตามมาตรา ๒๗๔ ให้๙๙ หรือถอนออกจากราย ชื่อตามตามมาตรา ๒๕๔ หรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พ้น จากสมาชิกภาพตามมาตรา ๙๑ หรือศาลฎีกามีคำสั่งตามมาตรา ๒๓๙ วรรคสอง ให้พ้นจากสมาชิกภาพ ๒๓๕ วรรคสาม ให้พ้นจากสมาชิกภาพ ๒๓๕ วรรคสาม ให้พ้นจากสมาชิกภาพ ๒๓๕ วรรคสาม ให้พ้นจากสมาชิกภาพ ๒๓๕ วรรคสาม ให้พ้นจากสมาชิกภาพ</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>	<p>(๗) มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือ รัฐมนตรี</p> <p>(๘) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๕๒๒๓๓</p> <p>(๘๘) ลาออกจากพรรคการเมืองหรือที่สภาผู้แทนราษฎรที่เป็น สมาชิก</p> <p>(๙๑) ขาดจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองหรือที่สภาผู้ แทนราษฎรในกรณีที่เกิดรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองหรือที่ สภาผู้แทนราษฎรที่สภาผู้แทนราษฎรผู้นั้นเป็นสมาชิกและไม่อาจ เข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นหรือที่สภาผู้แทนราษฎรได้ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสิ้นสุดสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันถัดจากวันที่ครบกำหนด หกสิบวันนั้น</p> <p>(๑๐๑) ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพ ตามมาตรา ๙๑ หรือถอนออกจากรายชื่อตามมาตรา ๒๕๔๒๓๕ หรือศาลมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือให้เพิกถอนสิทธิ เลือกตั้ง ในกรณีเช่นนี้ ให้ถือว่าสมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่ถูก ถอนออกหรือวันที่ศาลมีคำสั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพแล้วแต่กรณี (๑๑๑) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวัน ประชุมในสมัยประชุมโดยที่ไม่ได้ประชุมที่สภาผู้แทนราษฎร จำนวนที่กำหนดโดยที่ไม่ได้ประชุมที่สภาผู้แทนราษฎร (๑๒๑) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอก ลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอกลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดย ประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๑๖๑๑) ขาดประชุมเกินจำนวนหนึ่งในสี่ของจำนวนวันประชุมในสมัยประชุมที่สี่ที่พหุมติสภาไม่พ้นยี่สิบสี่วัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่แสดงตนเพื่อลงมติในที่ประชุมสมาชิกจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อบังคับการประชุม (๑๖๑๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก แม้จะมีการรอลงโทษ เว้นแต่เป็นการรอลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๐๗ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันพระราชกฤษฎีกาสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร</p>	<p>มาตรา ๑๖๒ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันพระราชกฤษฎีกาสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุใด ๆ ทำให้การลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำในวันเดียวกันได้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้นใหม่ หรือดำเนินการอื่นเพื่อให้มีการลงคะแนนในเขตเลือกตั้งใหม่ กรณีเช่นนี้จะเปิดผลผลการนับคะแนนในเขตเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ได้ต่อเมื่อได้มีการลงคะแนนในทุกหน่วยเลือกตั้งแล้ว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสภาผู้แทนราษฎร</p>	<p>มาตรา ๑๖๒ เมื่ออายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันพระราชกฤษฎีกาสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุใด ๆ ทำให้การลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งใดไม่สามารถกระทำในวันเดียวกันได้ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งนั้นใหม่ หรือดำเนินการอื่นเพื่อให้มีการลงคะแนนในเขตเลือกตั้งใหม่ กรณีเช่นนี้จะเปิดผลผลการนับคะแนนในเขตเลือกตั้งที่หน่วยเลือกตั้งนั้นตั้งอยู่ได้ต่อเมื่อได้มีการลงคะแนนในทุกหน่วยเลือกตั้งแล้ว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุใด ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสภาผู้แทนราษฎรและทำให้สามารถกระทำในวันเดียวกันได้ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจประกาศให้งดการเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว เพื่อให้นายกรัฐมนตรี</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่ไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีที่ประธานจะเสนอเข้ามาแทนที่ว่าง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p> <p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๑) ให้เริ่มนับแต่วันเลือกตั้งแทนที่ว่าง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๒) ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่</p> <p>(มาตรา ๑๐๙ (๒) แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๔)</p>	<p>(๒) ในกรณีที่เป็นตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศ ให้ผู้มีชื่อผู้ซึ่งได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดได้ลำดับถัดไป บัญชีรายชื่อชื่อพรรคการเมือง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีประกาศ รับรองผลไว้ตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง ในภาคนี้ นั้น เลื่อนขึ้นมาเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่ไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีที่ประธานจะเสนอเข้ามาแทนที่ว่าง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p> <p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๑) ให้เริ่มนับแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๒) ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่</p>	<p>เปลี่ยนวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งเพื่อแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้ และมีให้ในความในมาตรา ๑๐๕(๑๐๔) มาใช้บังคับ</p> <p>(๒) ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจาก การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศ ให้ผู้มีชื่อซึ่งได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดได้ลำดับถัดไปซึ่งคณะกรรมการ การเลือกตั้งได้มีประกาศ รายชื่อพรรคการเมือง ตามมาตรา ๑๐๕(๑๐๓) วรรคสอง ในภาคนี้ เลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทน ตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศ ในรายชื่อพรรคการเมือง ภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่ไม่มีรายชื่อเหลืออยู่ในบัญชีนั้น ที่จะเลื่อนขึ้นมาแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ บัญชีรายชื่อประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p> <p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๑) ให้เริ่มนับแต่วันเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ส่วนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตาม (๒) ให้เริ่มนับแต่วันถัดจากวันประกาศชื่อในราชกิจจานุเบกษา และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้น อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุ ของสภาผู้แทนราษฎรที่เหลืออยู่</p>
<p>มาตรา ๑๑๐ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้ารับราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของ พรรคตนมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และมีจำนวนมากที่สุดเป็นบรรดา พรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่ไม่น้อย กว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ในขณะแต่งตั้ง เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีพรรคการเมืองใดในสภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะ ที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้า</p>	<p>มาตรา ๑๑๐ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้ารับราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองหรือหัวหน้ากลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎร และมีจำนวนสมาชิกมากที่สุดเป็นบรรดาพรรค การเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่สมาชิกในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มี อยู่ของสภาผู้แทนราษฎรในขณะแต่งตั้ง เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภา ผู้แทนราษฎร</p>	<p>มาตรา ๑๑๑ ภายหลังที่คณะรัฐมนตรีเข้ารับราชการแผ่นดินแล้ว พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองหรือหัวหน้ากลุ่มการเมืองในสภาผู้แทนราษฎรที่สมาชิกในสังกัดของพรรคหรือหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีจำนวนสมาชิกในสังกัดมากที่สุดเป็นบรรดาพรรค การเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่สมาชิกในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรี แต่ไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มี อยู่ของสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดมิได้ดำรงตำแหน่ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>พรรคการเมืองซึ่งได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรคการเมืองที่สมาชิกในสังกัดของพรรคนั้นมีได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่มีเสียงสนับสนุนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก</p> <p>ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติดังกล่าวในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๔ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้พระมหากษัตริย์จะแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดในสภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองหรือหัวหน้ากลุ่มการเมืองซึ่งได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองนั้นได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่มีเสียงสนับสนุนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลากให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติดังกล่าวในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๔ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรในขณะแต่งตั้ง เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีพรรคการเมืองหรือหัวหน้าพรรคการเมืองใดในสภาผู้แทนราษฎรมีลักษณะที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองหรือหัวหน้ากลุ่มการเมืองซึ่งได้รับเสียงสนับสนุนข้างมากจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองนั้นได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีที่มีเสียงสนับสนุนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลากให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรย่อมพ้นจากตำแหน่งเมื่อขาดคุณสมบัติดังกล่าวในวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง แล้วแต่กรณี และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒๔ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีเช่นนี้ พระมหากษัตริย์จะแต่งตั้งผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง</p>
<p>ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา</p> <p>มาตรา ๑๑๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกอีกจำนวนรวมหนึ่งร้อยห้าสิบคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน และมาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้นทุกด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง</p> <p>ในกรณีที่มีการเพิ่มหรือลดจังหวัดในระหว่างวาระของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่</p>	<p>มาตรา ๑๑๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกอีกจำนวนรวมหนึ่งร้อยห้าสิบคน ซึ่งเป็นสองร้อยคนซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละหนึ่งคน และมาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้นทุกด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง</p> <p>รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกา ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกอีกจำนวนไม่</p>	<p>มาตรา ๑๒๑ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกอีกจำนวนไม่</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ สหประชาคม (๕) ทวีติงที่สหประชาคม และสหประชาชาติของ ผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งหมด (๕) ให้ขึ้นไปต่อสหประชาชาติ ซึ่งสหประชาชาติของสหประชาชาติที่สหประชาชาติที่สหประชาชาติ และสหประชาชาติที่สหประชาชาติที่สหประชาชาติ</p>
<p>มาตรา ๑๑๑ วรรคสาม ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่าง ลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งหรือสรรหาขึ้นแทน ตำแหน่งที่ว่าง แล้วแต่กรณี ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่ มีอยู่</p>	<p>มาตรา ๑๑๑ วรรคสาม ๑๒๒ ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิก วุฒิสภาว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้ง สหประชาชาติที่สหประชาชาติที่สหประชาชาติที่สหประชาชาติที่ แล้วแต่กรณี ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่</p>	<p>มาตรา ๑๒๒ ๑๒๓ ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่าง ลงไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ และยังมีได้มีการเลือกตั้งหรือสรรหาขึ้นแทน ตำแหน่งที่ว่าง แล้วแต่กรณี ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา เท่าที่มีอยู่</p>
<p>มาตรา ๑๑๕ บุคคลผู้มิใช่สมาชิกวุฒิสภาและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับ การสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันสมัครรับเลือกตั้งหรือ วันที่ได้รับการเสนอชื่อ (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p>	<p>มาตรา ๑๑๕ ๑๒๒ ชุดที่ผู้มิใช่สิทธิสมัครหรือได้รับการเสนอ ชื่อเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อ เข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด</p>	<p>มาตรา ๑๒๒ ๑๒๓ ผู้มีสิทธิสมัครหรือได้รับการเสนอชื่อเป็น สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันที่ประกาศให้เริ่ม กระบวนการให้เข้ามาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (๓) มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒๑ ๑๒๒ และสำหรับผู้มีสิทธิ สมัครตามมาตรา ๑๒๑ ๑๒๒ (๕) ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒๑ ๑๒๒ (๓) ด้วย</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ด้วย</p> <p>(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา</p> <p>(ง) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๕) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๖) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือเคยเป็นสมาชิกหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(๗) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(๘) เป็นบุคคลซึ่งห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) หรือ (๑๔)</p> <p>(๙) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วยังไม่เกินห้าปี</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้งหรือวันที่พ้นวันทีประกาศใช้เริ่มกระบวนการให้ได้รับพระราชทานสิทธิสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๓) มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒๑ และสำหรับผู้มีสิทธิสมัครตามมาตรา ๑๒๒ (๕) ต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๑๐ (๓) ด้วย</p> <p>(๓๔) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>สำหรับสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๒๑ (๑) (๒) (๓) และ (๕)</p> <p>(๕) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>คุณสมบัติอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๕) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มิใช่สมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๖) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(๗) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(๘) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา</p> <p>(๙) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๑๐) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๑๑) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือเคยเป็นสมาชิกหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(๑๒) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(๑๓) เป็นบุคคลซึ่งห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) หรือ (๑๔)</p> <p>(๑๔) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้วยังไม่เกินห้าปี</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>(๔) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(๕) ได้แสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ย้อนหลังเป็นเวลาดำเนินการตามประมวลการเลือกตั้ง เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งไม่มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี</p> <p>(๕๖) คุณสมบัติอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>
--	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๑๕ บุคคลผู้เคยสมบัตินิติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับ การสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันสมัครรับเลือกตั้งหรือ วันที่ได้รับการเสนอชื่อ (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการ เลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง มาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง (ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง (ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับ เลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา</p>	<p>สมาชิกหรือที่ทรงดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองซึ่งสมัครแล้วยังไม่ เห็นเห็นทั้งนี้ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ที่ได้รับพรรคการเมืองเสนอชื่อ (๑) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ ได้รับพรรคการเมืองเสนอชื่อ (๒) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งของพรรค ๑๑๖ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๑๑) (๑๒) (๑๓) หรือ (๑๔) (๙) ไม่เป็นรัฐพลหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือมีชื่อซึ่งมิใช่ สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นตำแหน่ง ตำแหน่งดังกล่าวแล้วยังไม่เห็นเห็น</p>	<p>มาตรา ๑๒๕ ผู้มีสิทธิสมัครหรือได้รับการเสนอชื่อเป็น สมาชิกวุฒิสภาต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้ (๑) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งสมัครสมาชิก ท้องถิ่น (๒) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรง ตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือที่ส่งพรรคการเมือง หรือตำแหน่งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาห้าปีก่อนวันที่เข้ารับ ตำแหน่งซึ่งประกาศให้เริ่มกระบวนการให้เข้ามาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (๓) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในองค์กรตาม รัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐภายในระยะเวลา สองปีก่อนวันที่เข้ารับตำแหน่งซึ่งประกาศให้เริ่มกระบวนการให้ เข้ามาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>
<p>มาตรา ๑๑๕๕ บุคคลผู้ไม่มีคุณสมบัติและสิทธิสมัครหรือ ได้รับการเสนอชื่อเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับพรรคการเมืองเสนอชื่อเพื่อ เข้ารับพรรคการเมืองเสนอชื่อ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันสมัครรับเลือกตั้งหรือ วันที่ได้รับการเสนอชื่อ (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการ เลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง มาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง (ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง (ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับ เลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา</p>	<p>มาตรา ๑๑๕๕ บุคคลผู้ไม่มีคุณสมบัติและสิทธิสมัครหรือ ได้รับการเสนอชื่อเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับพรรคการเมืองเสนอชื่อเพื่อ เข้ารับพรรคการเมืองเสนอชื่อ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันสมัครรับเลือกตั้งหรือ วันที่ได้รับการเสนอชื่อ (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการ เลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง มาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง (ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง (ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับ เลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา</p>	<p>มาตรา ๑๒๕ ผู้มีสิทธิสมัครหรือได้รับการเสนอชื่อเป็น สมาชิกวุฒิสภาต้องไม่มีลักษณะดังต่อไปนี้ (๑) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง ผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งสมัครสมาชิก ท้องถิ่น (๒) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรง ตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือที่ส่งพรรคการเมือง หรือตำแหน่งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาห้าปีก่อนวันที่เข้ารับ ตำแหน่งซึ่งประกาศให้เริ่มกระบวนการให้เข้ามาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (๓) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในองค์กรตาม รัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐภายในระยะเวลา สองปีก่อนวันที่เข้ารับตำแหน่งซึ่งประกาศให้เริ่มกระบวนการให้ เข้ามาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พทศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(ง) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี</p> <p>(๕) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเคยเป็นสมาชิกหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(๗) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(๘) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) (๑๒) (๑๓) หรือ (๑๔)</p> <p>(๙) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งมีใช้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วไม่เกินห้าปี</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(ข) เป็นบุคคลซึ่งมิใช่สมาชิกที่สมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(ค) เคยศึกษาในสาขาวิชาที่ศึกษาที่ตนเองอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งซึ่งนับรวมสถิติต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา</p> <p>(ง) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเคยดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(๕๑) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๕๒) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง หรือเคยเป็นสมาชิกหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <p>(๕๓) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>(๔) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๒) (๑๓) (๑๔) หรือ (๑๖)</p> <p>(๕) เป็นรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา หรือผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p>
--	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๑๖ สมาชิกวุฒิสภาจะเป็นรัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มิได้บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปี จะเป็นรัฐมนตรี หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มิได้</p>	<p>(๕๔) ไม่ใช่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมีใช้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี</p> <p>มาตรา ๑๑๖๕ สมาชิกวุฒิสภาจะเป็นรัฐมนตรี ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบสวนการใช้อำนาจรัฐ มิได้บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบสวนการใช้อำนาจรัฐ มิได้</p>	<p>มาตรา ๑๒๕ มิได้มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๑๗ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง เริ่มตั้งแต่วันที่ที่มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหา</p> <p>สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่กำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้ง หรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหา แล้วแต่กรณี โดยสมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระไม่ได้</p> <p>ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่</p>	<p>มาตรา ๑๑๖๒ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งเริ่มตั้งตั้งวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งเริ่มตั้งตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีประกาศรับรองผลการสรรหาได้มีซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่กำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้งหรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีประกาศรับรองผลการสรรหา แล้วแต่กรณี โดยสมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระไม่ได้</p> <p>ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งสิ้นสุดสมาชิกภาพตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่ ในกรณีนี้ ให้ประธานหรือรองประธานวุฒิสภาซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ปฏิบัติหน้าที่ประธานหรือรองประธานวุฒิสภาต่อไป จนถึงวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมีอายุสูงสุด</p>	<p>มาตรา ๑๒๖ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งที่มาจากการเลือกตั้งและที่มาจากการสรรหา เริ่มตั้งแต่วันที่ที่มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ส่วนสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งที่พ้นวาระ และที่สรรหาเริ่มตั้งตั้งแต่วันที่ที่พ้นวาระที่พ้นวาระแล้วมีประกาศรับรองผลการเลือกตั้งแล้วมีซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาที่กำหนดคราวละหกปีนับแต่วันเลือกตั้งหรือวันที่พ้นวาระที่พ้นวาระแล้วมีซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันสองวาระ มิได้</p> <p>ให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งสิ้นสุดสมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามวาระ อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่และเข้ารับหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๕ ในกรณีนี้ ให้ประธานหรือรองประธานวุฒิสภาซึ่งพ้นวาระที่พ้นวาระที่พ้นวาระ ปฏิบัติหน้าที่ประธานหรือรองประธานวุฒิสภาต่อไป จนถึงวันที่พ้นวาระที่พ้นวาระที่พ้นวาระแล้วมีซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งเข้ารับหน้าที่ใหม่และมีอายุสูงสุดตามลำดับ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเมือง</p>
<p>มาตรา ๑๑๔ เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกับที่วาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลงให้</p> <p>เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการสรรหาสิ้นสุดลงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเริ่มการสรรหาและระยะเวลาการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องทำการสรรหาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วาระของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาสิ้นสุดลง</p>	<p>มาตรา ๑๑๕ เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งต้องกำหนดวันเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่วาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกับที่วาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลงให้</p> <p>เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการสรรหาสิ้นสุดลงให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเริ่มการสรรหาและระยะเวลาการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องทำการสรรหาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วาระของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหาสิ้นสุดลง</p>	<p>มาตรา ๑๑๕ เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง พระมหากษัตริย์จะได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศกำหนดวันเลือกตั้งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง และวันเลือกตั้งนั้นต้องกำหนดเป็นวันเดียวกับที่วาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๔ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>เมื่อวาระของสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกตั้งสิ้นสุดลง หรือ การสรรหาสิ้นสุดลง ให้ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการสรรหาสิ้นสุดลง ให้ดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการสรรหาสิ้นสุดลง และวันเริ่มต้นการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการสรรหาสิ้นสุดลง แต่ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๕ ต้องกำหนดเป็นวันเดียวกันทุกประเภท</p>
<p>มาตรา ๑๑๔ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ</p> <p>(๑) ถึงคราวออกตามวาระ</p> <p>(๒) ตาย</p> <p>(๓) ลาออก</p> <p>(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๔</p> <p>(๕) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๖ มาตรา ๑๑๕ หรือมาตรา ๑๑๖</p> <p>(๖) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๑๑๔ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๑๑๑</p>	<p>มาตรา ๑๑๕ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ</p> <p>(๑) ถึงคราวออกตามวาระ</p> <p>(๒) ตาย</p> <p>(๓) ลาออก</p> <p>(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๕</p> <p>(๕) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๕</p> <p>(๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๕</p>	<p>มาตรา ๑๑๕ สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง เมื่อ</p> <p>(๑) ถึงคราวออกตามวาระ</p> <p>(๒) ตาย</p> <p>(๓) ลาออก</p> <p>(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๕</p> <p>(๕) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๑๕ หรือมาตรา ๑๑๑</p> <p>(๖) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๑๑๕ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง หรือศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๑๑๑</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ตำแหน่งที่ว่างลงนั้น อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของสมาชิกวุฒิสภาที่ว่างลงจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งหรือการสรรหาก็ได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ตำแหน่งที่ว่างให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุตั้งกล่าวและให้สมาชิกวุฒิสภาเข้ามาแทนตำแหน่งที่ว่างลงนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของสมาชิกวุฒิสภาที่ว่างลงนั้นจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งหรือการสรรหาให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นก็ได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๒๑ ในการที่วุฒิสภาจะพิจารณา ให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับข้อเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งพิจารณาหลักฐานอันจำเป็นแล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป</p> <p>การดำเนินการของคณะกรรมการใดกรณีหนึ่ง ให้เป็นไปตามวิธีที่กำหนดในข้อบังคับการประมุขวุฒิสภา</p>	<p>มาตรา ๑๒๑๑๓๐ ในบทว่าเมื่อมีการยื่นที่วุฒิสภาชื่อผู้พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับข้อเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น แล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประมุขวุฒิสภา</p> <p>เมื่อมีการยื่นที่วุฒิสภาชื่อผู้พิจารณาให้บุคคลเป็นกรรมการที่ นายกรัฐมนตรีจะนำความกราบบังคมทูลเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งรัฐมนตรีทั้งคณะหรือเป็นรายบุคคล ให้วุฒิสภาดำเนินการตามวรรคหนึ่ง โดยจะมีมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในการเสนอขึ้น มีได้ทั้งนี้ ภายใต้นับแต่วันที่ได้รับรายชื่อจากนายกรัฐมนตรี</p> <p>บทว่าวุฒิสภาจะพิจารณาชื่อผู้รับเลือกตั้งวุฒิสภา ให้เป็นไป</p>	<p>มาตรา ๑๒๑๑๒๒ เมื่อมีการยื่นที่วุฒิสภาชื่อผู้พิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับข้อเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็น แล้วรายงานต่อวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประมุขวุฒิสภา</p> <p>เมื่อมีการยื่นที่วุฒิสภาชื่อผู้รับเลือกตั้งวุฒิสภา ให้เป็นไป</p> <p>วุฒิสภาจะพิจารณาชื่อผู้รับเลือกตั้งวุฒิสภา ให้เป็นไป</p> <p>วุฒิสภาจะพิจารณาชื่อผู้รับเลือกตั้งวุฒิสภา ให้เป็นไป</p> <p>วุฒิสภาจะพิจารณาชื่อผู้รับเลือกตั้งวุฒิสภา ให้เป็นไป</p> <p>วุฒิสภาจะพิจารณาชื่อผู้รับเลือกตั้งวุฒิสภา ให้เป็นไป</p>
<p>มาตรา ๑๑๒ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละจังหวัด ให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งและให้มีสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละหนึ่งคน โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้หนึ่งเสียงและให้ใช้วิธีการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสามารถหาเสียงเลือกตั้งได้แต่เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของวุฒิสภา</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเลือกตั้งและการหาเสียงเลือกตั้งของสมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๑๓ ให้มีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานกรรมการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งชั่วคราว ผู้พิพากษาศาลฎีกาที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามอบหมายจำนวนหนึ่งคนและตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดมอบหมายจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ ทำหน้าที่สรรหาบุคคลตามมาตรา ๑๑๔ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากคณะกรรมการเลือกตั้ง แล้วแจ้งผลการสรรหาให้คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศผลผู้ได้รับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>ให้กรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกกันเองให้กรรมการผู้หนึ่งเป็นประธานกรรมการ</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่</p>	<p>ตัดออกทั้งหมด</p>	
<p>มาตรา ๑๑๔ ให้คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสมจากผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรต่าง ๆ ในภาควิชาการ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาชีพ และภาค</p>	<p>ตัดออกทั้งหมด</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>อื่นที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาเป็นสมาชิกวุฒิสภาเท่าจำนวนที่จะพึงมีตามที่กำหนดในมาตรา ๑๑๑ วรรคหนึ่ง</p> <p>ในการสรรหาบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของวุฒิสภาเป็นสำคัญ และให้คำนึงถึงองค์ประกอบจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน โอกาสและความเท่าเทียมกันทางเพศ สัดส่วนของบุคคลในแต่ละภาคตามวรรคหนึ่งที่ใกล้เคียงกัน รวมทั้งการให้ออกสภักดิ์ต่อผู้ออกสหกิจด้วย</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ส่วนที่ ๔ บทที่ใช้แก่สภาพที่สอง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๒๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์</p> <p>มาตรา ๑๖๒ วรรคสอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอิสระจากมติพรรคการเมืองในการตั้งกระทู้ถาม การอภิปราย และการลงมติในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ</p>	<p>มาตรา ๑๒๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์</p>	<p>มาตรา ๑๓๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมาย หรือความครอบงำใด ๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์</p> <p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีอิสระจากมติพรรคการเมืองหรืออาณัติอื่นใด ในการตั้งกระทู้ถาม การอภิปราย การลงมติในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ การออกเสียงลงคะแนนเลือก หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใด และการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ในระหว่างการจัดทำร่าง ประชามติและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองขณะเดียวกันมีได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานและรองประธานวุฒิสภา ยอมพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา ๖๕๖ หรือวรรคสาม แต่ในแต่ที่ เมื่อ</p> <p>(๑) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก</p> <p>(๒) ลาออกจากตำแหน่ง</p> <p>(๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น</p> <p>(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการอกรอลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้กระทำความผิดหรือมีการอกรอลงโทษในกรณีอื่นได้กระทำความผิดโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p> <p>ในระหว่างการจัดทำร่าง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือที่รัฐสภาขณะเดียวกัน มีได้ และจะเข้าร่วมประชุมพรรคการเมืองหรือที่รัฐสภาซึ่งมีได้ด้วย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>(๒) ลาออกจากตำแหน่ง</p> <p>(๓) ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือข้าราชการการเมืองอื่น</p> <p>(๔) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการอกรอลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้กระทำความผิดหรือมีการอกรอลงโทษในกรณีอื่นได้กระทำความผิดโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p> <p>ในระหว่างการจัดทำร่าง ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นกรรมการบริหารหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือที่รัฐสภาขณะเดียวกัน มีได้ และจะเข้าร่วมประชุมพรรคการเมืองหรือที่รัฐสภาซึ่งมีได้ด้วย</p>
<p>มาตรา ๑๒๕ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับของสภานั้น ๆ ให้อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับที่เสนอเมื่อประธานเมื่อประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้</p> <p>ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราวประชุม</p>	<p>มาตรา ๖๕๕๑๓๔ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับของสภานั้น ๆ ให้อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับที่เสนอเมื่อประธานเมื่อประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้</p> <p>ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลางในที่รัฐสภาแห่งเมือง</p> <p>เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราวประชุม</p>	<p>มาตรา ๖๕๕๑๓๕ ประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของสภานั้น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับ รองประธานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับของสภานั้น ๆ ให้อำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับที่เสนอเมื่อประธานเมื่อประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้</p> <p>ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และผู้ทำหน้าที่แทน ต้องวางตนเป็นกลางในทางกาการเมือง</p> <p>เมื่อประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานและรองประธานวุฒิสภาไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกแห่งสภานั้น ๆ เลือกกันเองให้สมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในคราวประชุม</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยสี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้</p> <p>การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยสี่สิบวัน จะกระทำได้แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยสี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้</p> <p>การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยสี่สิบวัน จะกระทำได้แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือเป็นกรณีตามมาตรา ๑๗๒</p> <p>สมัยประชุมสามัญของรัฐสภาสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดเวลาหนึ่งร้อยสี่สิบวัน แต่พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ขยายเวลาออกไปก็ได้</p> <p>การปิดสมัยประชุมสามัญก่อนครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยสี่สิบวัน จะกระทำได้แต่โดยความเห็นชอบของรัฐสภา</p>
<p>มาตรา ๑๒๘ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม</p> <p>พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญทั่วไปครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗ วรรคหนึ่ง ด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทานซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้</p> <p>เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๙ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา</p>	<p>มาตรา ๑๒๘ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม</p> <p>พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญทั่วไปครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗ วรรคหนึ่ง ด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทานซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้</p> <p>เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๙ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา</p>	<p>มาตรา ๑๒๘ พระมหากษัตริย์ทรงเรียกประชุมรัฐสภา ทรงเปิดและทรงปิดประชุม</p> <p>พระมหากษัตริย์จะเสด็จพระราชดำเนินมาทรงทำรัฐพิธีเปิดประชุมสมัยประชุมสามัญทั่วไปครั้งแรกด้วยพระองค์เอง หรือจะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระราชทานซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้แทนพระองค์ มาทำรัฐพิธีก็ได้</p> <p>เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ พระมหากษัตริย์จะทรงเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้</p> <p>ภายใต้บังคับมาตรา ๑๒๙ การเรียกประชุม การขยายเวลาประชุม และการปิดประชุมรัฐสภา ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา</p>
<p>มาตรา ๑๒๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้</p> <p>คำร้องของต้องกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา</p>	<p>มาตรา ๑๒๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญได้</p> <p>คำร้องของต้องกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ยื่นต่อประธานรัฐสภา</p>	<p>มาตรา ๑๒๙ ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิธีปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>มาตรา ๑๓๐ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแสดงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์ โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้ใดในทางใดมิได้</p> <p>เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมที่มีการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏในหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา และถ้อยคำนั้นมิได้มีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิอันมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิแห่งสภานั้น</p> <p>ในการนี้ตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายใน รัชช เวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล</p> <p>เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และโฆษณาการชุมนุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งอนุญาตให้แถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดจนผู้ดำเนินการถ่ายทอดการประชุมสภาทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุ โทรทัศน์ที่ได้รับอนุญาตจากประธานแห่งสภานั้นด้วยโดยอัตโนมัติ</p>	<p>ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>มาตรา ๑๓๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๑ และมาตรา ๒๕๕ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแสดงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้ใดในทางใดมิได้</p> <p>เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมซึ่งประธานมิได้อนุญาตให้อภิปรายหรือสิ่งให้หยุดอภิปรายหรือการกล่าวถ้อยคำที่มีการถ่ายทอดให้ออกไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา และถ้อยคำนั้นมิได้มีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิอันมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิแห่งสภานั้น</p> <p>ในการนี้ตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายใน รัชช เวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล</p> <p>เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และโฆษณาการชุมนุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมหรือประธานคณะกรรมการวินิจฉัยการอนุญาตให้แถลง</p>	<p>มาตรา ๑๓๑ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๑ และมาตรา ๒๕๕ ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมวุฒิสภา หรือที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา สมาชิกผู้ใดจะกล่าวถ้อยคำใดในทางแสดงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น หรือออกเสียงลงคะแนน ย่อมเป็นเอกสิทธิ์โดยเด็ดขาด ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องว่ากล่าวสมาชิกผู้ใดในทางใดมิได้</p> <p>เอกสิทธิ์ตามวรรคหนึ่งไม่คุ้มครองสมาชิกผู้กล่าวถ้อยคำในการประชุมซึ่งประธานมิได้อนุญาตให้อภิปรายหรือสิ่งให้หยุดอภิปรายหรือการกล่าวถ้อยคำที่มีการถ่ายทอดให้ออกไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หรือด้วยวิธีการอื่นใด หากถ้อยคำที่กล่าวในที่ประชุมไปปรากฏนอกบริเวณรัฐสภา และถ้อยคำนั้นมิได้มีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิอันมีลักษณะเป็นความผิดทางอาญาหรือละเมิดสิทธิแห่งสภานั้น</p> <p>ในการนี้ตามวรรคสอง ถ้าสมาชิกกล่าวถ้อยคำใดที่อาจเป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่รัฐมนตรีหรือสมาชิกแห่งสภานั้นได้รับความเสียหาย ให้ประธานแห่งสภานั้นจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามที่บุคคลนั้นร้องขอตามวิธีการและภายในเวลาที่กำหนดในข้อบังคับการประชุมของสภานั้น ทั้งนี้โดยไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของบุคคลในการฟ้องคดีต่อศาล</p> <p>เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ ย่อมคุ้มครองไปถึงผู้พิมพ์และโฆษณาการชุมนุมตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี และคุ้มครองไปถึงบุคคลซึ่งประธานในที่ประชุมหรือ รัชช ประธานแห่งสภาผู้แทนราษฎร อนุญาตให้แถลง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องส่งปล่อยทันทีถ้าประธาน แห่งสภาที่ผู้ยื่นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ</p> <p>คำสั่งปล่อยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้าย แห่งสมัยประชุม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขังใน ระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัย ประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องส่งปล่อยทันที ถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้ยื่นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ</p> <p>คำสั่งปล่อยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้าย แห่งสมัยประชุม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>การพิจารณาพิพากษาคดีที่ศาลได้กระทำก่อนมีคำอ้างว่า จำเลยเป็นสมาชิกของสภาใดสภาหนึ่ง ย่อมเป็นอันใช้ได้ ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาถูกคุมขังใน ระหว่างสอบสวนหรือพิจารณาอยู่ก่อนสมัยประชุม เมื่อถึงสมัย ประชุม พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี ต้องส่งปล่อยทันที ถ้าประธานแห่งสภาที่ผู้ยื่นเป็นสมาชิกได้ร้องขอ เว้นแต่เป็นกรณีตาม วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม</p> <p>คำสั่งปล่อยให้มีผลบังคับตั้งแต่วันสั่งปล่อยจนถึงวันสุดท้าย แห่งสมัยประชุม</p>
<p>มาตรา ๓๓๒ ในระหว่างที่อยู่ของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือ สภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภามีได้ เว้นแต่เป็นกรณี ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การประชุมที่วุฒิสภากำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๙๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๑๘๘ โดยถือคะแนนเสียง จากจำนวนสมาชิกของวุฒิสภา</p> <p>(๒) การประชุมที่วุฒิสภากำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรง ตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๓) การประชุมที่วุฒิสภากำหน้าที่พิจารณาและมีมติให้ ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง</p>	<p>มาตรา ๓๓๒ ในระหว่างที่อยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภามีได้ เว้นแต่เป็นกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การประชุมวุฒิสภากำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๙๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๑๘๘ โดยถือคะแนนเสียง สภาผู้แทนราษฎร</p> <p>(๒) การประชุมที่วุฒิสภากำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรง ตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หรือให้ความเห็นตาม มาตรา ๑๓๐ วรรคสองหรือวรรคสาม</p> <p>(๓) การประชุมที่วุฒิสภากำหน้าที่พิจารณาและมีมติให้ ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง</p>	<p>มาตรา ๓๕๑ ในระหว่างที่ราชชวษรสภาผู้แทนราษฎร สิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ จะมีการประชุมวุฒิสภา มีได้ เว้นแต่เป็นกรณีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การประชุมวุฒิสภากำหน้าที่รัฐสภาตามมาตรา ๑๙๙ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๑๘๘</p> <p>(๒) การประชุมที่วุฒิสภากำหน้าที่พิจารณาให้บุคคลดำรง ตำแหน่งใดตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หรือให้ที่สหภาพแห่งตาม มาตรา ๑๓๐ วรรคสองหรือวรรคสาม</p> <p>(๓) การประชุมที่วุฒิสภากำหน้าที่พิจารณาและมีมติให้ ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๓๕ สมาชิกแทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา อำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา มติตั้งคณะกรรมการหรือเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา คณะกรรมการสามารถหนึ่งมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาผู้นั้นได้ และให้คำสั่งเรียกดังกล่าวมีผลบังคับปฏิบัติตามบัญญัติ แต่คำสั่งเรียกเขื่อนั้นมิให้บังคับกับผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล และมีให้ใช้บังคับกับผู้ตรวจการแผ่นดินหรือกรรมการในองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยตรงในแต่ละองค์กรตามรัฐธรรมนูญตาม</p>	<p>การป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือทำหน้าที่กำกับติดตามเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาให้ความเห็นชอบกับข้อบังคับการประชุมตามมาตรานี้แล้ว ก่อนประกาศใช้ ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่าร่างข้อบังคับการประชุมข้อใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งนั้นเป็นอันตกไป ในกรณีที่มีวินิจฉัยว่าข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญหรือข้อบังคับการประชุมใดตกขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ร่างข้อบังคับการประชุมนั้นเป็นอันตกไป</p> <p>มาตรา ๑๓๕ สมาชิกแทนราษฎร ๒๕๗ วุฒิสภา และรัฐสภา มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา มติตั้งคณะกรรมการหรือเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา หรือให้ชัดเจนและไม่เข้าหรือซ้อนกัน</p> <p>เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๕ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำการที่ตามมาตรา ๑๓๕ นี้ด้วย</p> <p>กรรมการพิจารณาผู้ซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร</p>	<p>หน้าที่ตรวจสอบเกี่ยวกับกำกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือทำหน้าที่กำกับติดตามเกี่ยวกับกำกับการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาให้ความเห็นชอบทั้งข้อบังคับการประชุมตามมาตรานี้แล้ว ก่อนประกาศใช้ ให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องกระทำให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยว่าร่างข้อบังคับการประชุมข้อใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ให้ข้อความที่ขัดหรือแย้งนั้นเป็นอันตกไป ในกรณีที่มีวินิจฉัยว่าข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญหรือข้อบังคับการประชุมใดตกขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้ร่างข้อบังคับการประชุมนั้นเป็นอันตกไป</p> <p>มาตรา ๑๕๕ สมาชิกแทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา มีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิกตั้งเป็นคณะกรรมการสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา มติตั้งคณะกรรมการหรือเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา หรือให้ชัดเจนและไม่เข้าหรือซ้อนกันทั้งกับกิจการหรือเรื่องอันอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการการอื่น</p> <p>เอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๕ นี้ ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำการที่ตามมาตรา ๑๕๕ นี้ด้วย</p> <p>กรรมการพิจารณาผู้ซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>พระราชพิธีทศพลีลาซึ่งตั้งสมณศักดิ์สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงศาคตญาณ (ปลด ดิ่ง) วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ให้พระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงศาคตญาณ (ปลด ดิ่ง) วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร เป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงชินวราลงศาคตญาณ (ปลด ดิ่ง) วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ส่วนที่ ๕ การประชุมร่วมกันของรัฐสภา</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๓๖ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน (๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๙ (๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑ (๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ มาตรา ๒๒ (๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๓ (๕) การมีมติให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติได้ตามมาตรา ๑๒๗ (๖) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๗ (๗) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๘ (๘) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๓๗ (๙) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๕</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p> <p>มาตรา ๑๓๖ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน (๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๙ (๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑ (๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๒ (๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๓ (๕) การมีมติให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติได้ตามมาตรา ๑๒๗ วรรคสี่ (๖) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๗ (๗) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๘ (๘) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๓๗</p>	<p>มาตรา ๑๕๕ ในกรณีต่อไปนี้ ให้รัฐสภาประชุมร่วมกัน (๑) การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๙ (๒) การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาตามมาตรา ๒๑ (๓) การรับทราบการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายระเบียบว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พระพุทธศักราช ๒๔๖๗ ตามมาตรา ๒๒ (๔) การรับทราบหรือให้ความเห็นชอบในการสืบราชสันตติวงศ์ตามมาตรา ๒๓ (๕) การมีมติให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องอื่นในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติได้ตามมาตรา ๑๒๗ วรรคสี่ (๖) การให้ความเห็นชอบในการปิดสมัยประชุมตามมาตรา ๑๒๗ (๗) การเปิดประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๘ (๘) การตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๔๕</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>(๑๐) การบริการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา ๑๕๑</p> <p>(๑๑) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญหรือร่างเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ วรรคสอง</p> <p>(๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๗๖</p> <p>(๑๓) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๗๕</p> <p>(๑๔) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตาม มาตรา ๑๘๕</p> <p>(๑๕) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนึ่งสี่ สัญญัตตามมาตรา ๑๙๐</p> <p>(๑๖) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๑</p>	<p>(๙) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕๕๑๕๑ และมาตรา ๑๖๑ วรรคสอง</p> <p>(๑๐) การบริการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือ ร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา ๑๕๑๑๕๗</p> <p>(๑๑) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่าง พระราชบัญญัติต่อไปตามมาตรา ๑๕๓๑๖๒ วรรคสอง</p> <p>(๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๗๖๑๗๗ วรรคหนึ่ง</p> <p>(๑๓) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๗๕๑๘๐</p> <p>(๑๔) การให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามมาตรา ๑๗๕</p> <p>(๑๕๑๕) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตาม มาตรา ๑๘๕๑๘๒</p> <p>(๑๕๑๖) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนึ่งสี่ สัญญัตตามมาตรา ๑๘๖๑๘๓</p> <p>(๑๖๑๗) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๑๓๑๑ และมาตรา ๓๐๒</p>	<p>(๙) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕๑ ๑๕๕ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕</p> <p>(๑๐) การบริการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือ ร่างพระราชบัญญัติใหม่ตามมาตรา ๑๕๑๑๕๒</p> <p>(๑๑) การให้ความเห็นชอบให้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่าง พระราชบัญญัติต่อไปตามมาตรา ๑๖๒๑๕๖ วรรคสอง</p> <p>(๑๒) การแถลงนโยบายตามมาตรา ๑๗๖๑๖๘ วรรคหนึ่ง</p> <p>(๑๓) การให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตามมาตรา ๑๗๕</p> <p>(๑๓๑๕) การเปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา ๑๘๖๑๗๑</p> <p>(๑๕) ทบให้ทวิสมเห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติที่ห้า</p> <p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ห้าที่ ๑๗๕</p> <p>(๑๕) การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงครามตามมาตรา ๑๘๖๑๘๒</p> <p>(๑๖) การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนึ่งสี่ สัญญัตตามมาตรา ๑๘๖๑๘๓</p> <p>(๑๗) การมีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากราชการตามมาตรา ๒๕๐</p> <p>(๑๘) การมีมติให้ความเห็นชอบให้พบบัญญัติในภาค ๔ การ ปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง ยังคงใช้บังคับอยู่ต่อไป ตาม มาตรา ๒๕๘(๒)</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ (๑๗๑๙) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๑๑ และมาตรา ๓๑๒ (๒๐) กรณีอื่นตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p>
<p>มาตรา ๑๓๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้ ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุม รัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลมไป พลางก่อน</p> <p>ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมการ การमतการซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวน ตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา</p>	<p>มาตรา ๑๓๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้ ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุม รัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลมไป พลางก่อน</p> <p>ให้นำความในมาตรา ๑๔๓ วรรคสามและวรรคสี่ มาใช้บังคับ กับการตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาด้วย โดยอนุโลม</p> <p>ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมการ การमतการซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวน ตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา</p>	<p>มาตรา ๑๔๗ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภาให้ใช้ ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุม รัฐสภา ให้ใช้ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎรโดยอนุโลมไป พลางก่อน</p> <p>ให้นำบทใช้แห่งบทบัญญัติมาตรา ๑๔๗ วรรคสามและ วรรคสี่ มาใช้บังคับกับการตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาด้วย โดย อนุโลม</p> <p>ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ให้นำบทที่ใช้แก่สภาทั้งสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในเรื่องการตั้งคณะกรรมการ การमतการซึ่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้องมีจำนวน ตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา</p>
<p>ส่วนที่ ๗ การตราพระราชบัญญัติ</p>	<p>ส่วนที่ ๗๖ การตราพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ส่วนที่ ๖ การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๑๔๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๙ ร่างพระราชบัญญัติ จะเสนอได้ก็แต่โดย</p> <p>(๑) คณะรัฐมนตรี</p> <p>(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน</p> <p>(๓) ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะกฎหมายที่ เกี่ยวกับ การจัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาลและประธาน องค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ หรือ</p>	<p>มาตรา ๑๔๒ ภายใต้บังคับบทใช้แห่งบท บัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย</p> <p>(๑) คณะรัฐมนตรี</p> <p>(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน</p> <p>(๓) สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน</p> <p>(๔) ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและ กฎหมายที่ประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ หรือ</p>	<p>มาตรา ๑๔๒ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย</p> <p>(๑) คณะรัฐมนตรี</p> <p>(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน</p> <p>(๓) สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน</p> <p>(๔) ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐ เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและ กฎหมายที่ประธานศาลหรือประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ หรือ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปรุบแห่งชาติลงมติ</p>
<p>(๔) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายมาตรา ๑๖๓</p> <p>ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (๒) (๓) หรือ (๔) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี</p> <p>ในกรณีที่ประชาชนได้เสนอร่างพระราชบัญญัติใดก็ตาม (๔) แล้ว หากบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเดียวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นอีก ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๓ วรரசคี่ มาใช้บังคับกับการพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นด้วย</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน</p> <p>ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งต้องมั่งมีบทวิเคราะห์สรุปลักษณะสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเสนอมาพร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติด้วย</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อรัฐสภาต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบและให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัตินั้นได้โดยสะดวก</p>	<p>(๕๕) พลเมีอผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายมาตรา ๑๖๓๒๖ วรரசคหนึ่ง</p> <p>ในกรณีนี้ที่ร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีผู้เสนอตาม (๒) (๓) หรือ (๔) หรือ (๕) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี</p> <p>ในกรณีที่ประชาชนพลเมีอได้เสนอร่างพระราชบัญญัติใดตาม (๕๕) แล้ว ให้สภาที่ได้รับร่างพระราชบัญญิตนั้น เริ่มพิจารณาภายในเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือวันที่นายกรัฐมนตรีสั่งคำรับรองกลับคืนมา หากบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเดียวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นอีก ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๓ วรரசคี่๒๖ มาใช้บังคับกับการพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นด้วย</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ไม่ทบทวนเสนอร่างพระราชบัญญัติต่อสภาผู้แทนราษฎรซึ่งยังมี วันที่ที่เตรียมร่างพระราชบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติเสนอ พร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติด้วย</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อรัฐสภาต้องเปิดเผยให้ ประชาชนทราบและให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลรายละเอียด ของร่างพระราชบัญญัตินั้นได้โดยสะดวก</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง ให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๒๓๗ มีสิทธิเสนอร่างพระราชบัญญัติได้ตามที่บัญญัติไว้ใน</p>	<p>(๕๕) พลเมีอประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายมาตรา ๑๖๖ วรரசคหนึ่ง</p> <p>ในกรณีนี้ที่ร่างพระราชบัญญัติที่มีผู้เสนอตาม (๒) (๓) หรือ (๔) หรือ (๕) เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี</p> <p>ในกรณีที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เสนอร่างพระราชบัญญัติใดก็ตาม (๕๕) แล้ว ให้สภาที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติซึ่งมีหลักการเดียวกับร่างพระราชบัญญัติเริ่มพิจารณาภายในเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว หากบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) นายกรัฐมนตรีสั่งคำรับรองกลับคืนมา หากบุคคลตาม (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการเดียวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นอีก ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๖ วรரசคสาม มาใช้บังคับกับการพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นด้วย</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง ให้สภาผู้แทนราษฎร</p> <p>ปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการ ปรองดองแห่งชาติตามมาตรา ๒๓๗๒๕๕ มีสิทธิอันชอบเสนอ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปและการสร้างความปรองดองได้ ตามที่บัญญัติไว้ในภาค ๕ สหบทที่สหราชพหราชพหราชพหราชพห ตั้งสภาให้เขียนไปตามมาตรา ๒๕๑๒๑๓</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติ ให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน</p> <p>ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องมีบทวิเคราะห์สรุปลักษณะสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเสนอมาพร้อมทั้งร่างพระราชบัญญัติด้วย</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ภาค ๔ ส่วนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้เป็นไปตาม มาตรา ๒๘๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อรัฐสภาต้องเปิดเผยแพร่ประชาชน ทราบและให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลรายละเอียดของร่าง พระราชบัญญัตินั้นได้โดยสะดวก</p>
<p>มาตรา ๑๕๒ การพิจารณาพระราชบัญญัติที่ประธาน สภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณา โดยกรรมสิทธิ์เพิ่มเติมสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการสามัญ ขึ้นประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นในจำนวนไม่ น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้ โดยมีสัดส่วนหญิง และชายที่ใกล้เคียงกัน</p>		<p>มาตรา ๑๕๓ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธาน สภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรหรือ วุฒิสภามีได้พิจารณาโดยกรรมสิทธิ์เพิ่มเติมสภา ให้สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภาดังคณะกรรมการสามัญเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นในจำนวนไม่ น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้ โดยมีสัดส่วน หญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน</p>
<p>มาตรา ๑๕๒ วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งต้องมีบันทึก วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเสนอมาพร้อมกับ ร่างพระราชบัญญัติด้วย</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อรัฐสภาต้องเปิดเผยให้ประชาชน ทราบและให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลรายละเอียดของร่าง พระราชบัญญัตินั้นได้โดยสะดวก</p>	<p>มาตรา ๑๕๒ วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก ๑๕๔ ๑๕๕ ร่าง พระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่ กรณี ร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕๗ (๑) (๒) (๔) และ (๕) ให้ เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน ส่วนร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๕๗ (๓) ให้เสนอต่อวุฒิสภาก่อน</p> <p>ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งต้องมีบันทึก วิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเสนอมาพร้อมกับ ร่างพระราชบัญญัติด้วย</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อรัฐสภาสภาผู้แทนราษฎรหรือ วุฒิสภาต้องเปิดเผยให้ประชาชนทราบและให้ประชาชนสามารถ เข้าถึงข้อมูลรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัตินั้นได้โดยสะดวก</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>
<p>มาตรา ๑๕๓ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ต่อไป (๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวาง ระเบียบการบังคับเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตหรืออากร</p>	<p>มาตรา ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตั้งต่อไป (๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวาง ระเบียบการบังคับเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตหรืออากร</p>	<p>มาตรา ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับด้วยการเงิน หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ตั้งต่อไป (๑) การตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวาง ระเบียบการบังคับเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตหรืออากร</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>สภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๐</p> <p>ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้เป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องการเงิน สภาผู้แทนราษฎรอาจยกทรงพระราชบัญญัตินั้นขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที ในกรณีเช่นว่านี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยความเห็นเสียมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>คณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่ทรงคุณวุฒิทั้งฝ่ายที่สนับสนุนและฝ่ายที่คัดค้านร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๑</p> <p>(๑) ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงมติยับยั้งร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภามาตรา ๑๕๓ (๒) วุฒิสภาอาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ล่วงพ้นไปนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติยับยั้ง ถ้าวุฒิสภามีมติยืนยันร่างเดิมของวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง (๓) วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต่อไป เว้นแต่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป แต่ในกรณีนี้วุฒิสภาไม่ยืนยันร่างเดิมภายในเวลาที่กล่าวหรือมีมติยืนยันร่างเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>(๒) ถ้าวุฒิสภาเป็นผู้ลงมติยับยั้งร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๕๓ (๒) สภาผู้แทนราษฎรอาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ล่วงพ้นไปนับแต่วันที่วุฒิสภาลงมติยับยั้ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมีมติยืนยันร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ถือว่าร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยความเห็นเสียมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๑</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ทั้งหมดยกเว้นที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๑</p> <p>(๑) ถ้าสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงมติยับยั้งร่างพระราชบัญญัติของวุฒิสภามาตรา ๑๕๓ (๒) วุฒิสภาอาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ล่วงพ้นไปนับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติยับยั้ง ถ้าวุฒิสภามีมติยืนยันร่างเดิมของวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ถือว่าร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาด้วยความเห็นเสียมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๓ วรรคหนึ่ง (๓) วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต่อไป เว้นแต่สภาใดสภาหนึ่งไม่เห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>(๒) ถ้าวุฒิสภาเป็นผู้ลงมติยับยั้งร่างพระราชบัญญัติของสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๑๕๓ (๒) สภาผู้แทนราษฎรอาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ต่อเมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันได้ล่วงพ้นไปนับแต่วันที่วุฒิสภาลงมติยับยั้ง ถ้าสภาผู้แทนราษฎรมีมติยืนยันร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๑</p>
---	--	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๓) ถ้าเป็นกรณีร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยื่นไปยังผู้ตามมาตรา ๑๕๓ (๓) นั้น สภาผู้แทนราษฎรอาจยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้เมื่อเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่สภาได้สภาหนึ่งไม่ เห็นชอบด้วย ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมของสภาผู้แทนราษฎร หรือของวุฒิสภา หรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาดำเนินการแล้วเสียมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖</p> <p>(๔) ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยื่นไปยังผู้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับรายการเงิน สภาผู้แทนราษฎรอาจกราบบังคมทูลขอพระราชทานพิจารณาใหม่ได้ทันทีไม่ว่าวุฒิสภาจะพิจารณาหรือไม่ ร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือแก้ไขก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาดำเนินการแล้วเสียมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖</p> <p>(๕) ร่างพระราชบัญญัติที่พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๕๗ (๕) ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องเป็นอันตกไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาด้วยกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา อาจร้องขอให้มีการออกเสียงประชามติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติเพื่อให้ได้ข้อยุติได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒๖</p> <p>ร่างแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑</p> <p>(๓) ถ้าเป็นกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖</p> <p>(๔) ถ้าร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยื่นไปยังผู้เป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับรายการเงิน สภาผู้แทนราษฎรอาจกราบบังคมทูลขอพระราชทานพิจารณาใหม่ได้ทันทีไม่ว่าวุฒิสภาจะพิจารณาหรือไม่ ร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือแก้ไขก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ ถ้าสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยันร่างเดิมหรือร่างที่สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาดำเนินการแล้วเสียมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖</p> <p>(๕) ร่างพระราชบัญญัติที่พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าชื่อเสนอตามมาตรา ๑๕๗ (๕) ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องเป็นอันตกไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภาด้วยกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา อาจร้องขอให้มีการออกเสียงประชามติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติเพื่อให้ได้ข้อยุติได้</p>
---	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับร่าง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาภิบาล</p> <p>(๕) ร่างพระราชบัญญัติใดที่พิเศษซึ่งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าชื่อเสนอด่วนมาตรา ๑๕๗(๑๕๒) (๕๕) ถ้าร่างพระราชบัญญัตินั้นต้องเป็นอันดับไป สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบสมาชิกของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา อาจร้องขอให้มีมติว่าร่างพระราชบัญญัติพิเศษแห่งพระราชบัญญัติปรัชญาของรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งพลเมืองซึ่งประชาชนได้เสนอข้อมติของรัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ตามข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา</p>
<p>มาตรา ๑๔๙ ในระหว่างที่มีการยื่นร่างพระราชบัญญัติใดตามมาตรา ๑๔๗ คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ยื่นยังไม่ได้</p> <p>ในการนี้ที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือไม่</p> <p>ในการนี้ที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือไม่</p>	<p>มาตรา ๑๕๗(๑๕๕) ในระหว่างที่มีการยื่นร่างพระราชบัญญัติใดตามมาตรา ๑๕๗(๑๕๒) คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบร่างรัฐธรรมนูญของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรปฏิรูปประเทศ และ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งคณะกรรมการการยุติธรรมศาสตร์กรปฏิบัติและคณะกรรมการการยุติธรรมศาสตร์กร จะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ยื่นยังไม่ได้</p> <p>ในการนี้ที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือไม่</p>	<p>มาตรา ๑๕๗(๑๕๕) ในระหว่างที่มีการยื่นร่างพระราชบัญญัติใดตามมาตรา ๑๕๗(๑๕๒) คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบร่างรัฐธรรมนูญของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรปฏิรูปประเทศ และ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งคณะกรรมการการยุติธรรมศาสตร์กร จะเสนอร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่ยื่นยังไม่ได้</p> <p>ในการนี้ที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือไม่</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๑๕๐ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภา เพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๑๕๑ ร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากรัฐสภาเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>มาตรา ๑๕๑ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๕๑ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นกำหนดแล้ว พระราชทานคืนมา รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดยกเว้นที่มิได้อยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยหรือมิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัติขึ้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว</p>	<p>มาตรา ๑๕๑ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นกำหนดแล้ว รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดยกเว้นที่มิได้อยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยหรือมิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัติขึ้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว</p>	<p>มาตรา ๑๕๑ ร่างพระราชบัญญัติใด พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วยและพระราชทานคืนมายังรัฐสภา หรือเมื่อพ้นกำหนดแล้ว รัฐสภาจะต้องปรึกษาร่างพระราชบัญญัตินั้นใหม่ ถ้ารัฐสภามีมติยืนยันตามเดิมโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดยกเว้นที่มิได้อยู่ของทั้งสองสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติขึ้นขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง เมื่อพระมหากษัตริย์มิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยหรือมิได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในสามสิบวัน ให้นายกรัฐมนตรีนำพระราชบัญญัติขึ้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว</p>
<p>มาตรา ๑๕๒ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่าไม่สำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือพิพลาญ หรือสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีได้พิจารณาโดยกรมการคุ้มครองสุขภาพ ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลที่มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรมการทั้งหมด ทั้งนี้ โดยมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน</p>	<p>มาตรา ๑๕๒ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีได้วินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือพิพลาญ หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีได้พิจารณาโดยกรมการคุ้มครองสุขภาพ ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลที่มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรมการทั้งหมด ทั้งนี้ โดยมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน</p>	<p>คณะกรรมการการติดต่อ</p>
<p>การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ส่วนที่ ๒</p>	<p>ส่วนที่ ๖</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๑๓๔ ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง</p> <p>(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ</p> <p>(๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการ คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา ๑๓๕ ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะรัฐมนตรี</p> <p>(๒๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>(๓๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ พรรคการเมืองและกลุ่มการเมือง</p> <p>(๕๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ</p> <p>(๕๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ศาลรัฐธรรมนูญและวิธีการของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๖๗) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการ คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๗๘) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ ทางการเงินแผ่นดิน</p> <p>(๘๙) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๙๐๐) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน</p> <p>(๑๐๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลัง และการงบประมาณภาครัฐ</p> <p>(๑๐๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ขึ้นเงินเดือนการปฏิรูปประเทศ</p>	<p>มาตรา ๑๕๕๓ ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย รัฐธรรมนูญ</p> <p>(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการ การเลือกตั้ง</p> <p>(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรค การเมือง และกลุ่มทางการเมือง</p> <p>(๕๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออก เสียงประชามติ</p> <p>(๖๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ศาล รัฐธรรมนูญและวิธีการของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๗๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีการ คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๘๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจ เงินแผ่นดิน</p> <p>(๙๖) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๑๐๕) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน และพิทักษ์สิทธิมนุษยชน</p> <p>(๑๐๐) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติ</p> <p>(๑๐๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลัง และการงบประมาณภาครัฐ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ (๑๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยเขตเลือกตั้ง การปฏิรูปและการปกครอง (๑๕๒๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ตัวบท ชี้ขาดชี้ขาดการปฏิรูปประเทศ</p>
<p>มาตรา ๑๓๙ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเสนอได้ก็แต่โดย (๑) คณะรัฐมนตรี (๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือ (๓) ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญ ซึ่งประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น</p>	<p>มาตรา ๑๓๙ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จะเสนอได้ก็แต่โดย (๑) คณะรัฐมนตรี (๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือ (๓) สมาชิกวุฒิสภาที่มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา หรือ (๔) ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งประธานศาล หรือประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ ตามพระราชบัญญัติ ชะงักชงรัฐธรรมนูญขึ้น ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตาม (๑) (๒) และ (๔) ให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน ส่วนร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญตาม (๓) ให้เสนอต่อวุฒิสภาก่อน</p>	<p>มาตรา ๑๖๑ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จะเสนอได้ก็แต่โดย (๑) คณะรัฐมนตรี (๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่า หนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือ (๓) สมาชิกวุฒิสภาที่มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา หรือ (๔) ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลฎีกา หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ซึ่งประธานศาลหรือประธาน องค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ ร่างพระราชบัญญัติชะงักชงรัฐธรรมนูญ (๑) (๒) และ (๔) ให้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อน ส่วนร่างพระราชบัญญัติ ชะงักชงรัฐธรรมนูญตาม (๓) ให้เสนอต่อวุฒิสภาก่อน</p>
<p>มาตรา ๑๔๐ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้กระทำเป็นสามวาระ ดังต่อไปนี้</p>	<p>มาตรา ๑๔๐ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้กระทำเป็นสาม วาระ ดังต่อไปนี้</p>	<p>มาตรา ๑๖๑ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้กระทำเป็นสาม วาระ ดังต่อไปนี้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(๑) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งซึ่งรับหลักการ และในวาระที่สองซึ่งพิจารณาเรื่องลำดับมาตรา ให้ถือเสียงข้างมากของแต่ละสภา</p> <p>(๒) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา</p> <p>ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๖ ส่วนที่ ๗ การตราพระราชบัญญัติ มาใช้บังคับกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๑) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งซึ่งรับหลักการ และในวาระที่สองซึ่งพิจารณาเรื่องลำดับมาตรา ให้ถือเสียงข้างมากของแต่ละสภา</p> <p>(๒) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา</p> <p>ให้นำบทบัญญัติใน หมวด ๖ ส่วนที่ ๗ เกี่ยวกับการตราพระราชบัญญัติ มาใช้บังคับกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>(๑) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งซึ่งรับหลักการ และในวาระที่สองซึ่งพิจารณาเรื่องลำดับมาตรา ให้ถือเสียงข้างมากของแต่ละสภา เว้นแต่เป็นการลงมติไม่ให้ความเห็นชอบในวาระที่หนึ่งซึ่งรับหลักการ ต้องใช้คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม</p> <p>(๒) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สาม ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หมวด ๖ ส่วนที่ ๗ นี้ไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา</p> <p>ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการตราพระราชบัญญัติ มาใช้บังคับกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วยโดยอนุโลม</p>
<p>มาตรา ๑๕๓ ในกรณีที่อยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือบรรดาร่างพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้เป็นอันตกไป</p> <p>ในกรณีที่อยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบต่อไป ได้ ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรก หลังการเลือกตั้งทั่วไป และรัฐสภามีมติเห็นชอบด้วย แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีมิได้ร้องขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p>	<p>มาตรา ๑๕๓๑๒๒ ในกรณีที่อยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือ มาตรา ๑๕๓ รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหรือบรรดาร่างพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมา ให้นับ เป็นอันตกไป</p> <p>ในกรณีที่อยู่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอันเป็นการเลือกตั้งทั่วไป รัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่กรณี จะพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังมิได้ให้ความเห็นชอบต่อไป ได้ ถ้าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปร้องขอภายในหกสิบวันนับแต่วันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกหลังการเลือกตั้งทั่วไป และรัฐสภามีมติเห็นชอบด้วย แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีมิได้ร้องขอภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่าง</p>	<p>มาตรา ๑๖๒๑๕๖ ในกรณีที่ มาตรา ๑๕๓ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อพ้นพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมานั้น เป็นอันตกไป</p> <p>ในกรณีที่ มาตรา ๑๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือ มาตรา ๑๖๒ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อพ้นพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมานั้น เป็นอันตกไป</p> <p>ในกรณีที่ มาตรา ๑๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือ มาตรา ๑๖๒ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อพ้นพระราชบัญญัติที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรงเห็นชอบด้วย หรือเมื่อพ้นเก้าสิบวันแล้วมิได้พระราชทานคืนมานั้น เป็นอันตกไป</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรี ระงับการดำเนินมาตรการเพื่อประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไว้จนกว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย</p> <p>ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีความ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ ให้ร่าง พระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีความขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้แต่มีใช้กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ขัดหรือ แย้งนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตามมาตรา ๑๕๐ หรือมาตรา ๑๕๑ แล้วแต่กรณี ต่อไป</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>รัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและ ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า</p> <p>ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรี ระงับการดำเนินมาตรการเพื่อขงราชทูตศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย พระราชบัญญัติดังกล่าวไว้จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีความขัดหรือ แย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ และข้อความดังกล่าวเป็นสาระสำคัญ ให้ร่าง พระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีความ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ แต่มีใช้กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ ขัดหรือแย้งนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตาม มาตรา ๙๕ และมาตรา ๑๕๖ หรือมาตรา ๑๕๖๑๕๗ แล้วแต่ กรณี ต่อไป</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพรูปแบบแห่งชาติลงมติ</p> <p>รัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และแจ้งให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรและ ประธานวุฒิสภาทราบโดยไม่ชักช้า</p> <p>ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ให้นายกรัฐมนตรี ระงับการดำเนินมาตรการเพื่อขงราชทูตศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ดังกล่าวไว้จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นตราขึ้น โดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หรือวินิจฉัยว่ามีความ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ และข้อความดังกล่าวเป็น สาระสำคัญ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป</p> <p>ถ้าศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีความ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ แต่มีใช้กรณีตามวรรคสาม ให้ข้อความที่ ขัดหรือแย้งนั้นเป็นอันตกไป และให้นายกรัฐมนตรีดำเนินการตาม มาตรา ๙๕ และมาตรา ๑๕๖๑๕๑ หรือมาตรา ๑๕๖๑๕๒ แล้วแต่ กรณี ต่อไป</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือน สิทธิในการดำเนินกรตามมาตรา ๒๒๐ และมาตรา ๒๒๑</p>
<p>มาตรา ๑๕๕ บทบัญญัติมาตรา ๑๕๔ ให้นำมาใช้บังคับกับ ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุม วุฒิสภา และร่างข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี ให้ความเห็นชอบแล้ว แต่ยังมีได้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p> <p>ส่วนที่ ๕๕ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๑๕๖๑๕๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก วุฒิสภาที่แต่ละคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>ส่วนที่ ๙ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๑๕๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาทุก คนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานหน้าที่ได้ แต่</p>	<p>ส่วนที่ ๙๕ การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๑๕๖๑๕๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก วุฒิสภาที่แต่ละคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี</p>	<p>มาตรา ๑๕๖๑๕๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก วุฒิสภาที่แต่ละคนมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีใน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการของนายกรัฐมนตรีที่มีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย จะเสนอโดยไม่มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๒๗๑ ก่อนมิได้ และเมื่อได้มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๒๗๑ แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ต้องรอผลลงมติดำเนินการตามมาตรา ๒๗๒</p> <p>เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลงโดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้ว่าจะหรือไม่วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้มีให้กระทำในวันเดียวกันกับการอภิปรายสิ้นสุด มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายนั้น เป็นอันหมดสิทธิ์ที่จะเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีอีกตลอดสมัยประชุมนั้น</p> <p>ในกรณีที่มีมติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนั้นซึ่งได้รับผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อตามวรรคหนึ่งกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป และมีให้นามตรา ๑๗๒ มาใช้บังคับ</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการของนายกรัฐมนตรีที่มีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย จะเสนอโดยไม่มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๒๖๒ ก่อน หรือถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินแล้วเห็นได้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินแผ่นดิน จะเสนอโดยไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณมาตรา ๒๕๔ ก่อน มิได้ และเมื่อได้มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๒๖๒แล้ว หรือมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองแผนกคดีวินัยการคลังแล้วแต่กรณี แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้โดยไม่มีข้อสงสัย</p> <p>คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๒</p> <p>เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลงโดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจหรือไม่วางใจ การลงมติในกรณีเช่นว่านี้มีให้กระทำในวันเดียวกันกับการอภิปรายสิ้นสุด และให้นำเสนอคะแนนเสียงไม่ไว้วางใจเท่านั้น มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เว้นแต่คณะรัฐมนตรีจะสิ้นสุดลงก่อนมีการลงมติดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่มีมติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายนั้น เป็นอันหมดสิทธิ์ที่จะเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีอีกตลอดสมัยประชุมนั้น</p> <p>ในกรณีที่มีมติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธาน</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>	<p>การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการของนายกรัฐมนตรีที่มีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ราชการ หรือจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง จะเสนอโดยไม่มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๒๕๕๒๓๕ ก่อน หรือถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินแล้วเห็นได้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินแผ่นดิน จะเสนอโดยไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณมาตรา ๒๕๕๒๒๕ ก่อน มิได้ และเมื่อได้มีการยื่นคำร้องขอตามมาตรา ๒๕๕๒๒๓๕ หรือมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครองแผนกคดีวินัยการคลังแล้วแต่กรณี แล้ว ให้ดำเนินการต่อไปได้</p> <p>เมื่อการอภิปรายทั่วไปสิ้นสุดลงโดยมิใช่ด้วยมติให้ผ่านระเบียบวาระเปิดอภิปรายนั้นไป ให้สภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการลงมติไม่ไว้วางใจ ทรงสงวนไว้ในกรณีที่มิใช่ซึ่งต้องไม่กระทำในวันเดียวกันกับการอภิปรายสิ้นสุด และให้นำเสนอคะแนนเสียงไม่ไว้วางใจเท่านั้น มติไม่ไว้วางใจต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เว้นแต่คณะรัฐมนตรีจะสิ้นสุดลงก่อนมีการลงมติดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่มีมติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายนั้น เป็นอันหมดสิทธิ์ที่จะเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ นายกรัฐมนตรีอีกตลอดสมัยประชุมนั้น</p> <p>ในกรณีที่มีมติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธาน</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๑๖๑ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขออภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ</p> <p>การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามกฎหมายมาตรานี้ จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง</p>	<p>หรือมาตรา ๑๕๕๑๒๒ ได้ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้บริหารราชการแผ่นดินมากกว่าสองปีแล้ว</p> <p>มาตรา ๑๖๑๒๔ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ</p> <p>การขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามกฎหมายมาตรานี้ จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง</p>	<p>มาตรา ๑๖๑๒๑ หรือมาตรา ๑๖๑๒๑ ได้ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้บริหารราชการแผ่นดินมากกว่าสองปีแล้ว</p> <p>มาตรา ๑๖๑๒๓ สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ</p> <p>การเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปตามกฎหมายมาตรานี้ จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง</p>
<p>มาตรา ๑๖๒ วรภคสอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอิสระจากมติพรรคการเมืองในการตั้งกระทู้ถาม การอภิปราย และการลงมติในกาอภิปรายไม่ไว้วางใจ</p>	<p>มาตรา ๑๖๒ วรภคสอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอิสระจากมติพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองในการตั้งกระทู้ถามการอภิปราย และการลงมติในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ</p>	<p>คณะกรรมการสิทธิการติดต่อ</p>
<p>มาตรา ๑๕๗ การบริหารราชการแผ่นดินเรื่องใดที่เป็นปัญหาสำคัญที่อยู่ในความสนใจของประชาชน เป็นเรื่องที่กระทบถึงประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชน หรือที่เป็นเรื่องเร่งด่วน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอาจแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานสภาผู้แทนราษฎรก่อนเริ่มประชุมในวันนั้นว่าจะถามนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินเรื่องนั้นโดยไม่ต้องระบุคำถามและให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรบรรจุเรื่องดังกล่าวไว้ในวาระการประชุมในวันนั้น</p> <p>การถามและการตอบกระทู้ตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้สี่ต่อสี่ครั้ง และให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้หนึ่งตั้งกระทู้ถามด้วยวาจาเรื่องการบริหารราชการแผ่นดินนั้นได้เรื่องละไม่เกินสามครั้ง ทั้งนี้ ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	<p>ไม่มีมาตรการแก้ไข</p>
<p>หมวด ๓ คณะรัฐมนตรี</p>	<p>หมวด ๑๔ คณะรัฐมนตรี</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>กำหนดเวลาดังกล่าวเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลซึ่งได้รับ คะแนนเสียงสูงสุดเป็นนายกรัฐมนตรี</p>	<p>มาตรา ๑๗๔ ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำชื่อรัฐมนตรีกราบ บังคมทูลเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง นายกรัฐมนตรีจะต้องนำชื่อ ผู้ซึ่งจะเป็นรัฐมนตรีสั่งให้ประธานวุฒิสภา แล้วให้ประธานวุฒิสภาจัด ให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๓๐ วรรคสอง ต่อไป</p>	<p>คณะกรรมาธิการตีออก</p>
<p>มาตรา ๑๗๔ รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) หรือ (๑๔) (๕) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้า ปีก่อนได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือ ความผิดลหุโทษ</p>	<p>มาตรา ๑๗๕ รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๕) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้า ปีก่อนได้รับแต่งตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือ ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท (๖) ไม่ได้แสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ย้อนหลัง เป็นเวลาลสามปีต่อประธานวุฒิสภา ปกปิด หรือแสดงหลักฐาน ดังกล่าวอันเป็นเท็จ เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งไม่มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี</p>	<p>มาตรา ๑๗๕ รัฐมนตรีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) หรือ (๑๔) หรือ (๑๕) (๕) ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ห้าปีก่อนได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ในความผิดอันได้ กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท (๖) ไม่ได้แสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ ข้อหลังซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ขที่ปิด หรือแสดง หลักฐานซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งไม่มีรายได้ตามที่ กฎหมายบัญญัติให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี (๗) ไม่ได้ยื่นสมนาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกิน สองปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี</p>
<p>(๖) ไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่ง สมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกินสองปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้งเป็น รัฐมนตรี</p>	<p>(๗) ไม่ได้ยื่นสมนาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกิน สองปีนับถึงวันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี</p>	<p>นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องแสดงสำเนาแบบแสดง รายการภาษีเงินได้ย้อนหลังเป็นเวลาลสามปีต่อคณะกรรมการป้องกัน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างแห่งชาติลงมติ</p> <p>และปราบปรามการทุจริตต่อหน้าที่ภายในสืบแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี</p> <p>นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในขณะเดียวกันมิได้ แต่ในกรณีที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง</p>
<p>มาตรา ๑๓๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้</p> <p>“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพพระเจ้าน่าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”</p>	<p>มาตรา ๑๓๕๑๓๖ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้</p> <p>“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพพระเจ้าน่าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในจริยธรรม เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”</p> <p>พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ถวายสัตย์ปฏิญาณตามวรรคหนึ่งต่อพระราชพิธีทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายก็ได้</p>	<p>มาตรา ๑๓๖๑๓๗ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำ ดังต่อไปนี้</p> <p>“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพพระเจ้าน่าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในจริยธรรม เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”</p> <p>พระราชกำหนดให้พระราชพิธีรับสัตย์ปฏิญาณของข้าพพระเจ้าน่าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในจริยธรรม เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน</p>
<p>มาตรา ๑๓๖ คณะรัฐมนตรีซึ่งเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาและชี้แจงการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามมาตรา ๗๕ โดยไม่มีแถลงความไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้ ภายในสิบวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่ และเมื่อแถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้วต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการแต่ละปีตามมาตรา ๗๖</p>	<p>มาตรา ๑๓๖๑๓๗ คณะรัฐมนตรีซึ่งเข้ารับบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาและต้องชี้แจงการต่อรัฐสภาให้ชัดเจนว่าจะดำเนินการในเรื่องใด ในระยะเวลาใด เพื่อบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามมาตรา ๗๕ โดยไม่มีแถลงความไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้ ภายในสิบวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่ และเมื่อจัดทำสัตย์ปฏิญาณแล้วต้องจัดทำ</p>	<p>พระราชกำหนดให้พระราชพิธีรับสัตย์ปฏิญาณของข้าพพระเจ้าน่าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในจริยธรรม เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญ และเป็นแรงจูงใจซึ่งหากปล่อยให้เกิดขึ้น จะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>แผนทศวรรษปฏิรูปราชการแผ่นดิน เพื่อพัฒนาประเทศไทย ราชการแห่งสหประชาชาติ</p> <p>ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญและเป็นแรงจูงใจซึ่งหากปล่อยให้เกิดขึ้นจะไปกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๑๗ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา และในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าประชุมในเรื่องใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม และให้นำเอาอภิปรายที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ถ้ารัฐมนตรีผู้ใดเป็นผู้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะเดียวกันด้วย ห้ามมิให้รัฐมนตรีผู้นั้นออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่หรือการมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น</p>	<p>มาตรา ๑๑๖ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นซึ่งมีสิทธิต้องให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา และย่อมมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา และในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าร่วมประชุมในกรณีใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม และให้นำเอาอภิปรายที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา ๑๑๖ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา และย่อมมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา และให้นำเอาอภิปรายที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>
<p>มาตรา ๑๓๕ ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ตามมาตรา ๑๓๖ และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อร่วมกันต่อของคณะรัฐมนตรี</p>	<p>มาตรา ๑๓๕ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอื่นซึ่งมีสิทธิต้องให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา และย่อมมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา และในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าร่วมประชุมในกรณีใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม และให้นำเอาอภิปรายที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ในทศวรรษปฏิรูปราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีผู้ใดเป็นผู้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะเดียวกันด้วย ห้ามมิให้รัฐมนตรีผู้นั้นออกเสียงลงคะแนนในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงตำแหน่ง การปฏิบัติหน้าที่หรือการมีส่วนได้เสียในเรื่องนั้น</p>	<p>มาตรา ๑๓๕ ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งหมายถึงสหประชาชาติ ซึ่งหมายถึงสหประชาชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อร่วมกันต่อของคณะรัฐมนตรี</p>
<p>มาตรา ๑๓๕ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะพึงความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทน</p>	<p>มาตรา ๑๓๕ ในการกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะพึงความคิดเห็น</p>	<p>มาตรา ๑๓๖ ไม่มีกรแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>
<p>มาตรา ๑๘๐ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตาม มาตรา ๑๘๒</p>	<p>มาตรา ๑๘๒ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีแถลงต่อสภาผู้แทน ราษฎรว่าการเสนอร่างพระราชบัญญัติใด หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของ ร่างพระราชบัญญัติใด เป็นการแสดงถึงความไม่ไว้วางใจในการบริหาร ราชการแผ่นดินของนายกรัฐมนตรี ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เข้าชื่อร่วมกันเพื่อขอขอยกเลิกเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีภายในสี่สัปดาห์นับแต่วันที่มีการแถลง เพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทน ราษฎร ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่าง พระราชบัญญัตินั้น ผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบของสภา ผู้แทนราษฎร</p> <p>หากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าชื่อร่วมกันเพื่อขอยกเลิกเปิดอภิปราย ทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีภายในสี่สัปดาห์นับแต่วัน ที่มีการแถลงเพื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้ ตามวรรคหนึ่ง ให้รอการพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้ ประธานสภาผู้แทนราษฎรจัดให้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎรเพื่อ พิจารณาญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรี และให้นำความในมาตรา ๑๖๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ในกรณีที่มติไม่ไว้วางใจมีคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของ จำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือว่าร่างพระราช บัญญัตินั้นหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างพระราชบัญญัตินั้นผ่านการ พิจารณาและให้ความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>การดำเนินการตามมาตรา ๑๘๒ ให้กระทำได้ครั้งเดียวในสมัย ประชุมหนึ่ง</p>	<p>มาตรา ๑๘๓ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ (๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๘๕ ๑๗๕</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ราชรัฐ (๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดหรือมีการยุบสภาผู้แทน (๓) คณะรัฐมนตรีลาออก ในกรณีที่มีความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตาม มาตรา ๑๘๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้ดำเนินการตาม มาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๓ โดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา ๑๘๑ คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ใน ตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะ เข้ารับหน้าที่ แต่ในกรณีพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๘๐ (๒) คณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็น ภายใต้ เงื่อนไขที่กำหนด ดังต่อไปนี้ (๑) ไม่กระทำการอันเป็นการใช้อำนาจแต่งตั้งหรือยกย่อง ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หรือพนักงานของ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือให้ บุคคลดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือให้ ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ การเลือกตั้งก่อน (๒) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติให้ใช้จ่ายงบประมาณ สำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน (๓) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือมี ผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป (๔) ไม่ใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการ ใดซึ่งจะมีผลต่อการเลือกตั้ง และไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อ ห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ราษฎรสามัญ (๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือมีที่ราชรัฐสภาผู้แทน ราษฎรสามัญ (๓) คณะรัฐมนตรีลาออก ในกรณีที่มีความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตาม มาตรา ๑๘๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้ดำเนินการ ตามมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๓ โดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา ๑๘๑ คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต้องอยู่ ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ จะเข้ารับหน้าที่ แต่ไม่ถ้าเป็นกรณีที่คณะรัฐมนตรีต้องพ้นจาก ตำแหน่งซึ่งคณะรัฐมนตรี ๑๘๖ (๒) ให้ปลัดกระทรวงของ แต่ละกระทรวงรักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่ากรกระทรวงนั้น และ ให้ปลัดกระทรวงทุกกระทรวงที่รักษาราชการแทนรัฐมนตรี ร่วมกัน ปฏิบัติหน้าที่คณะรัฐมนตรีเสนอจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะ เข้ารับหน้าที่ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็นและภายใต้เงื่อนไข ที่ที่พหุ ดังต่อไปนี้ (๑) ให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามคำร้องขอของคณะ กรรมการการเลือกตั้งเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม (๒) ไม่กระทำการอันเป็นการใช้อำนาจแต่งตั้งหรือย้าย ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หรือพนักงานของ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือให้ บุคคลดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือให้ ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน รวมทั้งกรรมการรัฐวิสาหกิจ องค์การ มหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างชาติลงมติ</p> <p>ถูกยุบ (๒) ที่ราชรัฐสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดอายุหรือสภาผู้แทนราษฎร (๓) คณะรัฐมนตรีลาออก ในกรณีที่มีความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตาม มาตรา ๑๘๕ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ให้ ดำเนินการตามมาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๓ โดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา ๑๘๑ คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งต้องอยู่ ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ จะเข้ารับหน้าที่ แต่ถ้าเป็นกรณีที่ที่ราชรัฐรัฐมนตรีซึ่งต้องอยู่ในตำแหน่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปนั้นต้องพ้นจากตำแหน่งที่ที่ราชรัฐตามมาตรา ๑๘๓ (๒) ๑๗๕ จนมีรัฐมนตรีที่ถืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวน รัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๔ รัฐมนตรีที่เหลืออยู่นั้นจะอยู่ในตำแหน่ง ต่อไปเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๖๔ แต่ให้ปลัดกระทรวงของแต่ละ กระทรวงรักษาราชการแทนรัฐมนตรีว่ากรกระทรวงนั้น และให้ ปลัดกระทรวงทุกกระทรวงที่รักษาราชการแทนรัฐมนตรี ร่วมกัน ปฏิบัติหน้าที่คณะรัฐมนตรีเสนอจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับ หน้าที่ โดยให้ปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่ที่ราชรัฐเสนอที่ที่ราชรัฐ ตั้งที่ราชรัฐ คณะรัฐมนตรีซึ่งต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป หรือปลัดกระทรวงซึ่งร่วมกันปฏิบัติหน้าที่โดยคณะรัฐมนตรีตามวรรค หนึ่งปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็นและภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้ (๑) ให้ความร่วมมือและปฏิบัติหน้าที่ของของคณะกรรมการ การเลือกตั้งเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สุจริต และ เที่ยงธรรม</p>
---	--	---	--	--	--	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๘๒ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก</p>	<p>มาตรา ๑๘๒๑๕๕ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก</p>	<p>มาตรา ๑๘๕๑๓๕ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศาสตร์กรราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ			
<p>(๓) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม่คัตินั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการออกอภัยโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่ดีซึ่งไม่ถึงที่สุดหรือมีการออกอภัยโทษในความผิดอันได้กระทำได้โดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p> <p>(๔) สมาชิกแทนราษฎรมีมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๕๘ หรือมาตรา ๑๕๙</p> <p>(๕) ขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๔</p> <p>(๖) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๘๓</p> <p>(๗) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๗ มาตรา ๒๖๘ หรือมาตรา ๒๖๙</p> <p>(๘) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนออกจากราชการ</p> <p>(๙) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๕ ให้ถอดถอนออกจากราชการ</p> <p>(๑๐) วรรคนี้ใช้บังคับกับการ</p>	<p>(๓) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม่คัตินั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการออกอภัยโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่ดีซึ่งไม่ถึงที่สุดหรือมีการออกอภัยโทษในความผิดอันได้กระทำได้โดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p> <p>(๔) สมาชิกแทนราษฎรมีมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๕๕๑๖๖ หรือมาตรา ๑๕๕๑๖๗</p> <p>(๕) ขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๔</p> <p>(๖) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความ เป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๘๕</p> <p>(๗) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๖๗ มาตรา ๒๖๘ หรือมาตรา ๒๖๙</p> <p>(๘) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๕๓</p> <p>(๙) ขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ หรือมาตรา ๑๓๗</p> <p>(๑๐) วรรคนี้ใช้บังคับกับการ</p>	<p>(๓) ไม่ได้แสดงสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ย้อนหลัง เป็นเวลาสามปีต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติภายในสิ้นทศวรรษที่สิบเก้าที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี ปกติ หรือแสดงหลักฐานดังกล่าวอันเป็นเท็จ หรือจงใจเสียดายเงินไม่ได้โดยไม่ถูกต้อง เว้นแต่เป็นผู้ซึ่งไม่มีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี</p> <p>(๕) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม่คัตินั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการออกอภัยโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่ดีซึ่งไม่ถึงที่สุดหรือมีการออกอภัยโทษในความผิดอันได้กระทำได้โดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p> <p>(๕๕) สมาชิกผู้แทนราษฎรมีมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๖๕๑๖๖ หรือมาตรา ๑๖๕๑๖๗</p> <p>(๕๖) ขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๕๑๖๗</p> <p>(๖) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความ เป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๕๑๗๖</p> <p>(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๕๑๓๔ มาตรา ๒๕๑๓๕ หรือมาตรา ๒๕๑๓๖</p> <p>(๕๕) ถูกถอดถอนออกจากราชการตามมาตรา ๒๕๑๓๔ มาตรา ๒๕๑๓๕</p> <p>(๖) นำบทบัญญัติมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๖๑๑๑ มาใช้</p> <p>บังคับกับการสิ้นสุดของความ เป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) หรือ (๗) หรือ (๗) หรือ (๗) โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้สั่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ด้วย</p>	<p>มาตรา ๑๘๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความ เป็นรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ</p>	<p>มาตรา ๑๕๕๑๖๖ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจ ในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความ เป็นรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรี ถวายคำแนะนำ</p>	<p>มาตรา ๑๖๕๑๓๖ ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพภูมิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๘๔ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์ทรงพระราชกำหนดให้ใช้บังคับซึ่งพระราชบัญญัติซึ่ง การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นการฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกประชุมและการออกเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสมัยสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือเสนอแนะโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรยื่นการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นภาคแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับไปแต่วันซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมมีผล ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยื่นการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป</p>	<p>มาตรา ๑๘๕ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์ทรงพระราชกำหนดให้ใช้บังคับซึ่งพระราชบัญญัติซึ่ง การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นการฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกประชุมและการออกเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสมัยสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือเสนอแนะโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรยื่นการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นภาคแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก มีผลใช้บังคับไปแต่วันซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมมีผล ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยื่นการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของ</p>	<p>มาตรา ๑๘๕ ไม่มีการแก้ไข</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๕๔ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด</p> <p>มาตรา ๑๕๖ ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับแห่งพระราชบัญญัติที่ได้ออกพระราชกำหนดไว้ก่อนตามวรรคหนึ่ง จะต่อนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๕๕๕๕๗ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด</p> <p>มาตรา ๑๕๖๑๕๗ ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับแห่งพระราชบัญญัติที่ได้ออกพระราชกำหนดไว้ก่อนตามวรรคหนึ่ง จะต่อนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๕๑๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๕๖๑๕๗๗ วรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด</p> <p>มาตรา ๑๕๖๑๕๗๗ ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับแห่งพระราชบัญญัติที่ได้ออกพระราชกำหนดไว้ก่อนตามวรรคหนึ่ง จะต่อนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๖๑๕๗๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>
<p>มาตรา ๑๕๗ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๑๕๗๑๕๗ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๑๕๗๑๕๗๑ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๕๘ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึกตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก</p> <p>ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารยอมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก</p>	<p>มาตรา ๑๕๘๑๕๘๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึกตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก</p> <p>ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารยอมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก</p>	<p>มาตรา ๑๕๘๑๕๘๑ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๕๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา</p> <p>มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p>	<p>มาตรา ๑๕๙๑๕๙๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา</p> <p>มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p>	<p>มาตรา ๑๕๙๑๕๙๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา</p> <p>มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ในระหว่างที่อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง และการลงมติต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภำทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p>	<p>ในระหว่างที่อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง และการลงมติต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภำทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p>	<p>ในระหว่างที่สภาผู้สภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงอายุหรือสภาผู้แทนราษฎรยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง และการลงมติต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภำทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p>
<p>มาตรา ๑๙๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ</p> <p>หนังสือสัญญาใดมีเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลละเมิดต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศไทย หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณ ภาษีศุลกากร หรือสิทธิพิเศษทางเศรษฐกิจของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว</p> <p>ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอการพิจารณาจากรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย</p> <p>เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาตามวรรคสองแล้ว ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และในกรณีที่มีการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ประกอบการ ขาดกลางและขาดยอม คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบนั้นอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม</p>	<p>มาตรา ๑๙๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ</p> <p>หนังสือสัญญาใดมีเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศไทย หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณ ของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา</p> <p>บทที่ ๖ รัฐสภา บทที่ ๗ ศาล บทที่ ๘ ราชบัณฑิตยสถาน บทที่ ๙ ราชบัณฑิตยสถาน</p> <p>หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ หรือการเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา</p> <p>บทที่ ๖ รัฐสภา บทที่ ๗ ศาล บทที่ ๘ ราชบัณฑิตยสถาน บทที่ ๙ ราชบัณฑิตยสถาน</p>	<p>มาตรา ๑๙๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ</p> <p>หนังสือสัญญาใดมีเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา</p> <p>หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ หรือการเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา</p> <p>บทที่ ๖ รัฐสภา บทที่ ๗ ศาล บทที่ ๘ ราชบัณฑิตยสถาน บทที่ ๙ ราชบัณฑิตยสถาน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดประเภท การอบการเจรจา ขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรือกระทบผลประโยชน์สำคัญ รวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้น และประชาชนทั่วไป</p> <p>ในกรณีที่มีปัญหาตามวรรคสอง ให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยชี้ขาด โดยให้นำบทบัญญัติตามมาตรา ๑๕๔ (๑) มาใช้บังคับกับการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม</p> <p>(มาตรา ๑๙๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔)</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ต่อรัฐสภาเกี่ยวกับบทบัญญัติใน มาตรา ๖ โดยให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนพิจารณาว่าสมควรจะนำเข้าสู่การจัดทำหนังสือสัญญานั้นต่อคณะกรรมการต่างประเทศของรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย ในกรณี คณะกรรมการดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของรัฐสภาด้วยและจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว</p> <p>เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาหรือจะเข้าทำหนังสือสัญญาตามวรรคสองแล้ว ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันในหนังสือสัญญาตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในกรณี รัฐสภาจะต้องพิจารณาในหนังสือสัญญานั้นนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว ในกรณีที่มีการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนหรือผู้ซึ่ง มาตรา ๖ วรรคสอง วรรคสาม หรือวรรคสี่ รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว</p> <p>ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดประเภท การอบการเจรจา ขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรือกระทบผลประโยชน์สำคัญ รวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาดังกล่าวโดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้น และประชาชนทั่วไป</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและต้องชี้แจงต่อรัฐสภาเกี่ยวกับกรจัดทำหนังสือสัญญานั้น โดยให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญอันจะนำไปสู่การจัดทำหนังสือสัญญานั้นต่อคณะกรรมการต่างประเทศของรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย ในกรณี คณะกรรมการดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของรัฐสภาด้วยและจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว</p> <p>เมื่อลงนามในหนังสือสัญญาหรือจะเข้าทำหนังสือสัญญาตามวรรคสองแล้ว ก่อนที่จะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันในหนังสือสัญญาตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น และต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในกรณี รัฐสภาจะต้องพิจารณาในหนังสือสัญญาดังกล่าวให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างรวดเร็ว เหมาะสม และเป็นธรรม</p> <p>ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดหนังสือสัญญาซึ่งครอบคลุมถึงการกำหนดประเภท การอบการเจรจา ขั้นตอน และวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาตามวรรคสอง รวมทั้งการแก้ไขหรือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญาในกรณีที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมระหว่างผู้ที่ได้ประโยชน์กับผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญานั้นและประชาชนทั่วไป</p> <p>ในกรณีที่มีปัญหาตามวรรคสอง ให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยชี้ขาด โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๔</p>
--	---	---

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๑๙๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ</p>	<p>ในกรณีที่มิมีปัญหาตามวรรคสอง ให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัยชี้ขาด โดยให้นำบัญญัติมาตรา ๑๕๕ (๑) ๑๒๕ มาใช้บังคับกับการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม</p>	<p>มาใช้บังคับกับการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอนุโลม ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้</p>
<p>มาตรา ๑๙๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ</p>	<p>มาตรา ๑๙๑๕๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ</p>	<p>มาตรา ๑๙๕๑๕๕ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๙๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอนฐานันดรศักดิ์และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์</p>	<p>มาตรา ๑๙๒๑๕๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอนฐานันดรศักดิ์และเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์</p>	<p>มาตรา ๑๙๕๑๕๕ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๙๓ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย</p>	<p>มาตรา ๑๙๓๑๕๖ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่งหนึ่งเพื่อไปดำรงตำแหน่งอื่น เว้นแต่เป็นกรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นตามกฎหมายหรือเพราะความตาย ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบ</p>	<p>มาตรา ๑๙๖๑๕๖ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๙๖ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นของมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดให้จ่ายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นของมนตรี ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา</p>	<p>มาตรา ๑๙๖๑๕๗ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอื่นขององคมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกวุฒิสภา ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ซึ่งต้องกำหนดให้จ่ายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือประโยชน์ตอบแทนอื่นขององคมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา</p>	<p>มาตรา ๑๙๖๑๕๗ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๙๕ บทกฎหมาย พระราชโองการ และพระบรมราชโองการอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการต้องมีคุณสมบัติตามที่ทรงลงพระปรมาภิไธยหรือถือเสมือนหนึ่งว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยพลัน</p>	<p>มาตรา ๑๙๕๑๕๘ บทกฎหมาย พระราชโองการ และพระบรมราชโองการอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการต้องมีคุณสมบัติชอบตามกฎหมายและทางการเมื่อในฐานะที่เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการนั้น</p>	<p>มาตรา ๑๙๕๑๕๘ บทกฎหมาย พระราชโองการ และพระบรมราชโองการอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการต้องมีคุณสมบัติชอบที่พระราชกำหนดราชวิธีในฐานะที่เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการนั้น</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปณีสถิติ</p>
<p>หมวด ๘ การเงิน การคลัง และงบประมาณ</p>	<p>บทกฎหมายที่ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วหรือถือเสมือนหนึ่ง ว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยพลัน</p> <p>หมวด ๘๕ บทวิธี การคลังและงบประมาณ</p> <p>มาตรา ๑๙๙ การดำเนินนโยบายการคลังและงบประมาณ ของรัฐต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล หลักประสิทธิภาพและ ความคุ้มค่า หลักการรักษาวินัยทางการคลัง และหลักความเป็นธรรม ในสังคม</p>	<p>บทกฎหมายที่ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วหรือถือเสมือนหนึ่ง ว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยพลัน</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
	<p>มาตรา ๒๐๐ เงินแผ่นดินหมายความว่ารวมถึง (๑) เงินรายได้แผ่นดิน เงินกู้ เงินคงคลัง และเงินรายได้จาก ทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์อื่นที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐถือ กรรมสิทธิ์หรือครอบครองเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการ แผ่นดินโดยรวม (๒) เงินรายได้จากการดำเนินงาน หรือจากทรัพย์สินและสิทธิ ประโยชน์อื่นที่หน่วยงานของรัฐถือกรรมสิทธิ์หรือครอบครองและใช้ จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ โดยไม่ต้องนำส่งเป็น รายได้แผ่นดิน</p>	<p>มาตรา ๑๙๙ การดำเนินนโยบายการคลังและ งบประมาณของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล หลัก ประสิทธิภาพและความคุ้มค่า หลักการรักษาวินัยทางการคลัง และ หลักความเป็นธรรมในสังคม ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและงบประมาณประมาณภาครัฐ เพื่อป้องกันการทำนโยบายที่มุ่งสร้างความนิยมทางการเมือง การเมืองที่ออกจกโอให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศและ ประชาชนในระยะยาว การอนุมัติ นโยบาย มาตรการ หรือโครงการ ใดๆ ให้มีการวิเคราะห์การงบประมาณและภาวะทางการคลัง ทั้ง ในระยะสั้นและระยะยาว ผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม และ ให้ระบุปริมาณและแหล่งที่มาของเงินในการสนับสนุนการดำเนิน นโยบายดังกล่าว</p>
	<p>มาตรา ๒๐๐ เงินแผ่นดินหมายความว่ารวมถึง (๑) เงินรายได้แผ่นดิน เงินกู้ เงินคงคลัง และเงินรายได้จาก ทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์อื่นที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐถือ กรรมสิทธิ์หรือครอบครองเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการ แผ่นดินโดยรวม (๒) เงินรายได้จากการดำเนินงาน หรือจากทรัพย์สินและสิทธิ ประโยชน์อื่นที่หน่วยงานของรัฐถือกรรมสิทธิ์หรือครอบครองและใช้ จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ โดยไม่ต้องนำส่งเป็น รายได้แผ่นดิน</p>	<p>มาตรา ๒๐๑๐ วิธีแผ่นดินไหวของสหประชาชาติ ซึ่งกร จัดเก็บภาษีเพื่อการเพื่อเป็นรายได้แผ่นดินจะจัดเก็บจากฐานภาษี ต่าง ๆ ให้ครบถ้วน ทั้งจากฐานรายได้ ฐานการซื้อขาย และจากฐาน ทรัพย์สิน (๑) วิธีสหประชาชาติแผ่นดินไหว วิธีสหประชาชาติ และวิธีสหประชาชาติ ทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์อื่นที่รัฐถือกรรมสิทธิ์หรือของสหประชาชาติ ทรัพย์สินหรือสหประชาชาติเพื่อประโยชน์แผ่นดินไหวสหประชาชาติ แผ่นดินไหว</p>

<p>รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๖๖ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณนั้นไปพลางก่อน</p> <p>มาตรา ๑๖๗ ในการนำเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ต้องมีเอกสารประกอบซึ่งรวมถึงประมาณการรายรับ และวัตถุประสงค์ กิจกรรม แผนงาน โครงการในแต่ละรายการของการใช้จ่ายงบประมาณให้ชัดเจน รวมทั้งต้องแสดงฐานะการเงินการคลังของประเภทเกี่ยวกับภาพรวมของภาวะเศรษฐกิจที่เกิดจากการใช้จ่ายและการจัดหารายได้ ประโยชน์และผลกระทบที่ได้จากการยกเว้นภาษีเฉพาะรายในรูปแบบต่าง ๆ ความจำเป็นในการตั้งงบประมาณผู้ผ่านเข้าปี ภาระหนี้และการก่อหนี้ของรัฐและฐานะการเงินของรัฐวิสาหกิจ ในปีที่ยอดหนี้ตั้งงบประมาณนั้น และปีงบประมาณที่ผ่านมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาด้วย</p> <p>หากรายจ่ายใดไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐได้โดยตรง ให้จัดไว้ในรายการรายจ่ายงบกลาง โดยต้องแสดงเหตุผลและความจำเป็นในการกำหนดงบประมาณรายจ่ายงบกลางนั้นด้วย</p> <p>ให้มีกฎหมายการเงินการคลังของรัฐเพื่อกำหนดกรอบวินัยการเงินการคลัง ซึ่งรวมถึงหลักการเกี่ยวกับภาวะเงินเฟ้อเงินในระบบปานกลาง การจัดหารายได้ การกำหนดแนวทางในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การบริหารการเงินและทรัพย์สิน การบัญชี กองทุนสาธารณะ การก่อหนี้หรือการค้าเงินที่ผูกพันทรัพย์สินหรือภาระทางการเงินของรัฐ หลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น และการอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องใช้เป็น</p>	<p>มาตรา ๑๖๖ งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินให้ทำเป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณนั้นไปพลางก่อน</p> <p>ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีและร่างพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม ต้องแสดงรายการรายรับและรายการจ่ายประจำปี ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณตามภารกิจของหน่วยงานและตามพื้นที่ โดยต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และมีการกระจายงบประมาณเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของประชาชนและเพื่อการพัฒนาอย่างเสมอภาค ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>กิจกรรมหรือโครงการใดที่ใช้งบประมาณดำเนินการเกินกว่าหนึ่งปี ให้ตั้งเป็นรายการงบประมาณผู้ผ่านเข้าปีไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี โดยใช้แสดงวงเงินและระยะเวลาที่จะต้องของตั้งงบประมาณในปีต่อไป</p> <p>มาตรา ๑๖๗ ในที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติแล้วได้มีผลแล้วในชั้นนี้ ให้ตั้งเป็นรายการงบประมาณผู้ผ่านเข้าปีไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี โดยใช้แสดงวงเงินและระยะเวลาที่จะต้องของตั้งงบประมาณในปีต่อไป</p> <p>มาตรา ๑๖๘ ทบทวนร่าง และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑ (๑) และร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๒ (๒) ซึ่งประกาศใช้โดยคณะกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑ (๒) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑ (๒) โดยให้แสดงวงเงินและระยะเวลาที่จะต้องของตั้งงบประมาณในปีต่อไป</p> <p>มาตรา ๑๖๙ ในที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติแล้วได้มีผลแล้วในชั้นนี้ ให้ตั้งเป็นรายการงบประมาณผู้ผ่านเข้าปีไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี โดยใช้แสดงวงเงินและระยะเวลาที่จะต้องของตั้งงบประมาณในปีต่อไป</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างชาติลงมติ</p>
<p>ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาพระราชบัญญัตินั้นไปแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้นและให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อวุฒิสภา</p> <p>ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ ก็ได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาที่กล่าวให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๐</p> <p>ถ้าร่างพระราชบัญญัติดังกล่าววุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ให้นำพระราชบัญญัติดังกล่าววุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ไปยังสภาผู้แทนราษฎรโดยอัตโนมัติ และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติเพิ่มเติมรายจ่ายหรือจำนวนในรายการที่มีได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมีใช้รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง</p> <p>(๑) เงินสงฆ์ใช้ตั้งเงินกู้</p> <p>(๒) ดอกเบี้ยเงินกู้</p> <p>(๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย</p> <p>ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการการ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้</p>	<p>ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาพระราชบัญญัตินั้นไปแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่ที่สภาผู้แทนราษฎรหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อวุฒิสภา</p> <p>ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ ก็ได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาที่กล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖ แต่ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๔ (๔) มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ที่ร่างพระราชบัญญัติที่ร่างวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ให้ พ้นทบทบัญญัติมาตรา ๑๕๖ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ในการพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเพิ่มเติมรายจ่ายหรือจำนวนในรายการที่มีได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมีใช้รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เงินสงฆ์ใช้ตั้งเงินกู้</p> <p>(๒) ดอกเบี้ยเงินกู้</p> <p>(๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย</p> <p>ในบทที่สิบสามของสภาวุฒิสภา หรือของ คณะกรรมการการ การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วย ประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการการ มีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้ งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้</p>	<p>ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาพระราชบัญญัตินั้นไปแล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อวุฒิสภา</p> <p>ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาจะต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ ก็ได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาที่กล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๖ แต่ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบด้วย ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๔ (๔) มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ในการพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะแปรญัตติเพิ่มเติมรายจ่ายหรือจำนวนในรายการที่มีได้ แต่อาจแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายซึ่งมีใช้รายจ่ายตามข้อผูกพันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เงินสงฆ์ใช้ตั้งเงินกู้</p> <p>(๒) ดอกเบี้ยเงินกู้</p> <p>(๓) เงินที่กำหนดให้จ่ายตามกฎหมาย</p> <p>ในกรณีที่มีการแปรญัตติในทางลดหรือตัดทอนรายจ่ายหรือจำนวนในรายการใด จำนวนรายจ่ายที่ลดหรือตัดทอนนั้น จะนำไปจัดสรรสำหรับรายการใด จำนวนรายจ่ายที่ลดหรือตัดทอนนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในแล้วหรือที่ตั้งขึ้นใหม่ มิได้ เว้นแต่เป็นการจัดสรรเงินเพื่อส่งใช้ตั้งเงินกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ หรือชดเชยเงินคงคลัง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่าการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหก ให้เสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา และศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาว่าในวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหก ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวสิ้นผลไป</p> <p>รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานโดยอิสระของรัฐสภา ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครองและองค์การตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในการพิจารณาจ่ายประโยชน์ของรัฐสภา ศาล และองค์การตามวรรคแปด หากหน่วยงานนั้นเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับจากการจัดสรรให้ยังไม่เพียงพอ ให้สามารถเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการสภาการได้โดยตรง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างแรก</p> <p>ใด ๆ ที่ขัดแย้งกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือพรรคการเมืองอื่นใด ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา หรือพรรคการเมืองอื่นใด จะนำไปจัดสรรสำหรับรายการ งบประมาณ แผนงาน หรือโครงการใด ไม่ว่าจะมีอยู่แล้วหรือตั้งขึ้นใหม่ มิได้</p> <p><u>ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่าการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหก ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวสิ้นผลไป</u></p> <p>รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานโดยอิสระของรัฐสภา ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครองและองค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p> <p><u>ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ศาล และองค์การตามวรรคแปด หากหน่วยงานนั้นเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับจากการจัดสรรให้ยังไม่เพียงพอ ให้สามารถเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการสภาการได้โดยตรง</u></p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ในการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือของคณะกรรมการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วนไม่เข้าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในการใช้งบประมาณรายจ่าย จะกระทำมิได้</p> <p>ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา เห็นว่าการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหก ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวสิ้นผลไป</p> <p>รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานโดยอิสระของรัฐสภา ศาล และองค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p> <p>ในการที่รัฐสภา ศาล และองค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ยังไม่เพียงพอ ให้สามารถเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการสภาการพิจารณาจ่ายได้โดยตรง โดยต้องแสดงสถานะเงินนอกงบประมาณและเงินอื่นใดที่หน่วยงานนั้นมิได้อยู่ไปพร้อมกันคำขอแปรญัตติด้วย และคณะกรรมการสภาการต้องเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่แจ้งเพื่อประกอบการพิจารณา ในกรณีนี้ คณะกรรมการสภาการเพิ่มงบประมาณรายจ่ายได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม</p>
--	--	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>มาตรา ๑๖๙ การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้ก็เฉพาะที่ได้ อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วย วิธีการงบประมาณ กฎหมายเกี่ยวกับด้วยการโอนงบประมาณ หรือ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนรัฐบาลจะ จ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมาย บัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดเชยเงินคง คลังในพระราชบัญญัติโอนเงินงบประมาณรายจ่าย พระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณถัดไป ทั้งนี้ ให้กำหนดแหล่งที่มาของรายจ่าย ที่ได้ใช้รายจ่ายที่ได้ใช้เงินคงคลังจ่ายไปก่อนแล้วด้วย</p> <p>ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจหรือนำรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับหน่วย ราชการหรือรัฐวิสาหกิจใดไปใช้ในรายการที่แตกต่างจากที่กำหนดไว้ ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ทันที และให้ รายงานรัฐสภาทราบโดยไม่ชักช้า</p> <p>ในกรณีที่มีการโอนหรือนำรายจ่ายตามงบประมาณที่กำหนดไว้ใน รายการใดไปใช้ในรายการอื่นของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ให้รัฐบาล รายงานรัฐสภาเพื่อทราบทุกภาคส่วน</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>มาตรา ๑๖๙๒๐๓ การจ่ายเงินแผ่นดินจะกระทำได้ก็ เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติงบประมาณ รายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการประจำปี พระราชบัญญัติ งบประมาณเพิ่มเติม กฎหมายที่ชี้ชัดว่าพระราชบัญญัติโอน งบประมาณ หรือกฎหมายที่ชี้ชัดว่าพระราชบัญญัติโอน งบประมาณ หรือกฎหมายที่ชี้ชัดว่าพระราชบัญญัติโอน ว่าด้วยเงินคงคลังและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยเงินคงคลังและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จำเป็นเร่งด่วนรัฐบาลจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติชี้ชัด วิธีชดเชยงบประมาณรายจ่าย พระราชบัญญัติชี้ชัดว่าด้วยวิธีชดเชย ที่เพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยเงินคงคลัง และการงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป ทั้งนี้ ให้ กำหนดแหล่งที่มาของรายจ่ายที่ได้ใช้รายจ่ายที่ได้ใช้เงินคงคลัง จ่ายไปก่อนแล้วด้วย</p> <p>ในกรณีที่มีการจ่ายเงินไปก่อนตามวรรคหนึ่งโดยใช้เงินคงคลัง ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดเชยเงินคงคลังในพระราชบัญญัติ โอนงบประมาณ พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม หรือพระราช บัญญัติงบประมาณประจำปีงบประมาณถัดไป โดยต้องกำหนด แหล่งที่มาของรายจ่ายเพื่อชดเชยที่ได้ใช้เงินคงคลังจ่ายไปก่อน ตามวรรคหนึ่งด้วย</p> <p>ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ คณะรัฐมนตรีชี้ชัดว่าหรือนำรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับ พระราชบัญญัติชี้ชัดว่าวิธีชดเชย ในรายการหนึ่ง ไปใช้ในรายการอื่นที่ แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>	<p>มาตรา ๒๑๓๒๓๓ การใช้จ่าย งบก้อนหนึ่ง และการก่อ ภาระทางภารกิจที่มีผลผูกพันเงินแผ่นดินจะกระทำได้ก็เฉพาะที่ได้ อนุญาตไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี พระราชบัญญัติ งบประมาณเพิ่มเติม พระราชบัญญัติโอนงบประมาณ เศษหรือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณ ภาครัฐ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนรัฐบาลจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณภาครัฐ ในกรณีที่มีการจ่ายเงินไปก่อนตามวรรคหนึ่งโดยใช้เงินคง คลัง ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดเชยเงินคงคลังในพระราช บัญญัติโอนงบประมาณ พระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติม หรือ พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีงบประมาณถัดไป โดยต้อง กำหนดแหล่งที่มาของรายจ่ายเพื่อชดเชยที่ได้ใช้เงินคงคลังจ่าย ไปก่อนตามวรรคหนึ่งด้วย</p> <p>ในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ คณะรัฐมนตรีชี้ชัดว่าหรือนำรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับรายการหนึ่ง ไปใช้ในรายการอื่นที่แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ งบประมาณประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมได้ แต่ ต้องรายงานให้รัฐสภาทราบโดยไม่ชักช้า</p> <p>ให้คณะรัฐมนตรีรายงานการโอนหรือการนำรายจ่ายที่ กำหนดไว้สำหรับรายการหนึ่งไปใช้ในรายการอื่นที่แตกต่างจากที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีหรือพระราชบัญญัติ งบประมาณเพิ่มเติม ให้รัฐสภาทราบทุกภาคส่วน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณเพิ่มเติมได้ทันที แต่ไม่ใช่แต่ ต้องรายงานให้รัฐสภาทราบโดยไม่มีข้อขัดแย้ง ในทันทีที่มีให้คณะรัฐมนตรีรายงานการโอนหรือยกโอน รายจ่ายตามงบประมาณที่กำหนดไว้ให้กระทรวงใดสำหรับรายการหนึ่ง ไปใช้รายการอื่นของกระทรวงที่แตกต่างจากที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปีหรือรัฐวิสาหกิจพระราชบัญญัติ งบประมาณเพิ่มเติม ให้รัฐวิสาหกิจของรัฐสภาเพื่อทราบทุกภาคส่วน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๗๐ เงินรายได้ของหน่วยงานของรัฐที่ไม่ต้องนำส่ง เป็นรายได้แผ่นดิน ให้หน่วยงานของรัฐนั้นทำการรับและการใช้ จ่ายเงินดังกล่าว เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี และ ให้คณะรัฐมนตรีทำการรายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต่อไป การใช้จ่ายเงินรายได้ตามวรรคหนึ่งต้องอยู่ภายใต้การอำนวยการ การเงินการคลังตามหมวดนี้ด้วย</p>	<p>มาตรา ๑๗๑(๒๐๕) เงินรายได้ของหน่วยงานของรัฐที่ได้ที่ กฎหมายกำหนดให้ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน เงินนอก งบประมาณ และเงินอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีอยู่ ให้หน่วยงาน ของรัฐนั้นทำการรับและการใช้จ่ายเงินดังกล่าว เสนอต่อ คณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี และให้คณะรัฐมนตรี รายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต่อไป การใช้จ่ายเงินรายได้ตามวรรคหนึ่งต้องอยู่ภายใต้การอำนวยการ การเงินการคลังตามหมวดนี้ด้วย</p>	<p>มาตรา ๒๐๕(๑๙๕) เงินรายได้ของหน่วยงานของรัฐที่ได้ที่ กฎหมายกำหนดให้ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน เงินนอก งบประมาณ และเงินอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีอยู่ ให้ หน่วยงานของรัฐนั้นทำการรับและการใช้จ่ายเงินดังกล่าว เสนอต่อ คณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี และให้คณะรัฐมนตรี รายงานเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต่อไป การใช้จ่ายเงินรายได้ตามวรรคหนึ่งต้องอยู่ภายใต้การอำนวยการ การเงินการคลังตามหมวดนี้ด้วย</p> <p>บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และการตรากฎหมายให้หน่วยงานของรัฐไม่ ต้องนำเงินรายได้ส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ต้องมีขอบเขตและกรอบ วงเงินเท่าที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการรักษาวินัยทางการคลัง และต้อง คำนึงถึงประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าของการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน และ ความจำเป็นในการใช้จ่ายเงินของหน่วยงานของรัฐ การใช้จ่าย การก่อหนี้ และภาระผูกพันที่มีผลต่อรายได้ตาม วรรคหนึ่ง ต้องอยู่ภายใต้หลักความคุ้มค่า ความโปร่งใส และการ รักษาวินัยทางการคลังตามหมวดนี้ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณประเภทรัฐ เงินรายได้ของหน่วยงานของรัฐได้ที่กฎหมายกำหนดให้ไม่ต้อง นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน เงินนอกงบประมาณ และเงินอื่นใดที่หน่วยงาน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเมือง</p>
<p>มาตรา ๑๙๔ ข้าราชการและพนักงานของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง จะเป็นการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมิได้</p>	<p>มาตรา ๒๐๕ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด ก่อให้เกิดการใช้เงินแผ่นดินอันวิญญูชนพึงเห็นได้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อาจได้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนยื่นฟ้องต่อศาลปกครองแผ่นดินหรือคดีวินัยการคลังและกระบวนพิจารณาว่าวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการนั้น</p>	<p>มาตรา ๒๐๕๕ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด ก่อให้เกิดการใช้เงินแผ่นดินอันวิญญูชนพึงเห็นได้ว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐอย่างร้ายแรง ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ อาจได้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนยื่นฟ้องต่อศาลปกครองแผ่นดินหรือคดีวินัยการคลังและกระบวนพิจารณาว่าวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการนั้น</p>
	<p>หมวด ๒ ความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการ นักการเมือง และประชาชน</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๑๙๔ ข้าราชการและพนักงานของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง จะเป็นการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมิได้</p>	<p>มาตรา ๑๙๕ ข้าราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง จะเป็นการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมิได้</p>	<p>มาตรา ๒๐๖๑๖ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง จะเป็นการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมิได้</p>
	<p>มาตรา ๒๐๗ การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนต้องให้ระบบคุณธรรม</p>	<p>คณะกรรมการเมืองต่ออก</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ให้มีคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการโดยระบบ คุณธรรม ประกอบด้วย กรรมการจำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากบุคคลซึ่งมีความซื่อสัตย์ สุจริตและเป็นกลางทางการเมือง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือนซึ่งได้รับเลือกจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน จำนวน สองคน</p> <p>(๒) ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วน ราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวง และได้พ้นจากราชการแล้ว จำนวนสามคน ซึ่งได้รับเลือกโดยผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงหรือ หัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๓) ประธานกรรมการจริยธรรมของทุกกระทรวงซึ่งเลือก กันเอง จำนวนสองคน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมาย บัญญัติ</p> <p>ให้วุฒิสภาพิจารณาประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทาง จริยธรรมของบุคคลตามวรรคสอง ในกรณีที่มีวุฒิสภาเห็นว่าบุคคล ดังกล่าวสมควรดำรงตำแหน่งกรรมการตามวรรคสอง ให้ประธาน วุฒิสภาส่งรายชื่อกลับไปให้ดำเนินการเลือกใหม่</p> <p>ให้กรรมการตามวรรคสามประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคสองและวรรคสาม ประธานกรรมการและกรรมการตามมาตรานี้มีวาระการดำรง ตำแหน่งสองปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรง ตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๓๔ บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาด และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริการ กิจการบ้านเมืองที่ดี</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน บุคคลตามวรรคหนึ่งต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง</p> <p>ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งจะเลยหรือไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง บุคคลผู้มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธิขอให้บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวชี้แจง แสดงเหตุผล และขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้</p>	<p>คณะกรรมการตามวรรคสองมีอำนาจหน้าที่พิจารณาการย้าย การโอน หรือการเลื่อนข้าราชการโดยเสนอชื่อบุคคลที่เห็นสมควรต่อ นายกรัฐมนตรีเพื่อความกราบบังคมทูลเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงและหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าปลัดกระทรวง และให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	
<p>มาตรา ๓๕ บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาด และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริการ กิจการบ้านเมืองที่ดี</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน บุคคลตามวรรคหนึ่งต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง</p> <p>ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งจะเลยหรือไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามหน้าที่ตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง บุคคลผู้มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธิขอให้บุคคลตามวรรคหนึ่งหรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวชี้แจง แสดงเหตุผล และขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัติในวรรคหนึ่งหรือวรรคสองได้</p>	<p>มาตรา ๓๕๒๐๕ บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างของสหประชาชาติที่ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาพิเศษ หรือและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายและนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดต่อรัฐสภา เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล อำนาจความสะอาดและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล อำนาจความสะอาดและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล</p> <p>บทบัญญัติที่สี่อย่างรวดเร็วมุ่งส่งเสริมประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ให้มีการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในบทบัญญัติที่สี่แห่งที่แก้ไขในบทบัญญัติที่สิบสองซึ่งบทบัญญัติที่สิบสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ใช้บังคับให้</p> <p>เป็นบทบัญญัติที่สี่แห่งที่แก้ไขในบทบัญญัติที่สิบสองซึ่งบทบัญญัติที่สิบสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ใช้บังคับให้</p> <p>เป็นบทบัญญัติที่สี่แห่งที่แก้ไขในบทบัญญัติที่สิบสองซึ่งบทบัญญัติที่สิบสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยให้ใช้บังคับให้</p>	<p>มาตรา ๒๑๘๑๔๗ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและ กฎหมาย และนโยบายที่ คณะรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาล อำนาจความสะอาดและให้บริการแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่และในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ได้เป็นการตามคำสั่งคดีที่ไม่ขอด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ย่อมได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้มีการประเมินความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>
<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุตุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>มาตรา ๒๐๙ การสั่งการในการบริหารราชการแผ่นดินให้กระทำโดยหลักคุณธรรม เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนอาจสั่งราชการด้วยวาจาได้ แต่ให้ผู้รับคำสั่งบันทึกคำสั่งดังกล่าวเป็นลายลักษณ์อักษรและเสนอให้ผู้ส่งลงนามในภายหลัง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการไปโดยปราศจากการสั่งการดังกล่าวข้างต้น ย่อมต้องรับผิดชอบตามกฎหมายด้วยตนเอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่ดำเนินการใดซึ่งเป็นภาระสั่งการที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๑๑ พลเมืองย่อมมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้ข้อมูลและความคิดเห็นในการบริหารราชการต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๒) มีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๓) ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐๕ ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีที่ว่ามีการละเลยหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐๕ ย่อมมีสิทธิขอให้ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ชี้แจง แสดงเหตุผล และขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ หรือฟ้องคดีต่อศาล ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย</p>
<p>พหุตุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>มาตรา ๒๑๐ พลเมืองย่อมมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้ข้อมูลและความคิดเห็นในการบริหารราชการต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๒) มีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๓) ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐๕ ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีที่ว่ามีการละเลยหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐๕ ย่อมมีสิทธิขอให้ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ชี้แจง แสดงเหตุผล และขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ หรือฟ้องคดีต่อศาล ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๒๑๑ พลเมืองย่อมมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้ข้อมูลและความคิดเห็นในการบริหารราชการต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๒) มีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดินตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๓) ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐๕ ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีที่ว่ามีการละเลยหรือไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๒๐๕ ย่อมมีสิทธิขอให้ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ชี้แจง แสดงเหตุผล และขอให้ดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ หรือฟ้องคดีต่อศาล ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย</p>
<p>พหุตุศักราช ๒๕๕๐</p> <p>การปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>พหุตุศักราช ๒๕๕๗</p> <p>บทที่ ๓๗ ส่วนราชการอำนาจและกระบวนบริหารท้องถิ่น</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ระบบการคลังท้องถิ่นให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การบริหารจัดการที่บริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง</p> <p>ให้กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์ปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบตรวจวัดผลและประเมินผล โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากัน เป็นผู้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย</p> <p>ให้กฎหมายรายได้ท้องถิ่นเพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักการดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ๑. ภาษีและรายได้ที่เก็บโดยรัฐแต่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒. ภาษีและรายได้ที่เก็บโดยรัฐแต่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓. ภาษีและรายได้ที่เก็บโดยรัฐแต่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔. ภาษีและรายได้ที่เก็บโดยรัฐแต่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๕. ภาษีและรายได้ที่เก็บโดยรัฐแต่จัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>องค์การบริหารท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะมาจากความเห็นชอบของประชาชนโดยวิธีอื่นก็ได้ และคณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ต้องไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>องค์การบริหารท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดให้บริการสาธารณะและสร้างควมมั่นคงและเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ย่อมมีอำนาจหน้าที่พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การสาธารณสุข โภชนาการ สาธารณูปโภค การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐาน การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น</p> <p>องค์การบริหารท้องถิ่นต้องมีอำนาจหน้าที่และสภาพที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยสามารถจัดทำบริการสาธารณะได้ในรูปแบบที่หลากหลาย สามารถสร้างความร่วมมือกับทั้งภาครัฐ ซึ่งที่ขององค์กรภาคเอกชน และองค์การ ซึ่งที่ภาคประชาชนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>รัฐ ราชการส่วนภูมิภาค และองค์การบริหารท้องถิ่นที่พัฒนาความร่วมมือกันดำเนินการตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้พัฒนาพื้นที่ร่วมกันและในการกิจอื่นที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ของตนเองโดยเฉพาะ โดยอย่างน้อยต้องมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การสาธารณสุข โภชนาการและสาธารณูปโภค การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเศรษฐกิจพื้นฐาน การกีฬา การศึกษาอบรม ซึ่งที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีของท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>องค์การบริหารท้องถิ่นต้องบริหารงานให้เป็นไปตามหลักการมาภิบาล และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล และการคลัง โดยต้องคำนึงถึงดุลยภาพระหว่างความเป็นอิสระและซึ่งที่ความมีมาตรฐาน รวมทั้งความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด ซึ่งที่ และประเทศ ซึ่งที่ ซึ่งที่</p> <p>องค์การบริหารท้องถิ่นต้องมีขนาดและศักยภาพที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยสามารถจัดทำบริการสาธารณะได้ในรูปแบบที่หลากหลาย สามารถสร้างความร่วมมือกับทั้งภาครัฐ ซึ่งที่ขององค์กรภาคเอกชน และองค์การ ซึ่งที่ภาคประชาชนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>รัฐ ราชการส่วนภูมิภาค และองค์การบริหารท้องถิ่นที่พัฒนาความร่วมมือกันดำเนินการตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้พัฒนาพื้นที่ร่วมกันและในการกิจอื่นที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
---	--	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>การดำเนินการตามวรรคห้า เมื่อได้รับความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรีและรายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลบังคับใช้ มาตรา ๒๔๔ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่น และคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการ เลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภา ท้องถิ่น</p> <p>การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ให้ใช้วิธี ออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ</p> <p>สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหาร ท้องถิ่น มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี</p> <p>คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นจะเป็นข้าราชการซึ่งมี ตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และจะมี ผลประโยชน์ทับซ้อนกันกับการดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายบัญญัติไม่ได้</p> <p>คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหาร ท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในกรณีที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นต้องพ้นจากตำแหน่ง คณะ หรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งและจำเป็นต้องมีการแต่งตั้งคณะ ผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว มิให้มา บัญญัติวรรคสาม และวรรคหก มาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ</p>	<p>ร่างแรก</p> <p>องค์การบริหารท้องถิ่นต้องมีขนาดและศักยภาพที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนใน ท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยสามารถ จัดทำบริการสาธารณะได้ในรูปแบบที่หลากหลาย สามารถก่อสร้าง ความร่วมมือกับทั้งภาครัฐ องค์การภาคเอกชน และองค์การเอกชน ได้ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า เป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชน อย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>รัฐ ราชการส่วนภูมิภาค และองค์การบริหารท้องถิ่น ต้อง ร่วมมือกันดำเนินการตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้พัฒนา พื้นที่ร่วมกันและในภารกิจอื่นที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดแก่ประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้สิทธิกฎหมายพิเศษแก่ชนเผ่าและชนกลุ่มชาติที่ด้อยโอกาส เพื่อให้ ชั่วคนด้อยโอกาสชนกลุ่มที่ด้อยโอกาสได้รับสิทธิและเสรีภาพอย่าง สันติสุขและเสรีภาพส่วนบุคคลที่ทัดเทียมกับชนกลุ่มอื่น ซึ่งเสรีภาพ ทรัพย์สิน สิทธิทางการเมือง สิทธิการตั้งพรรคการเมือง ไม่ด้อยกว่าชนกลุ่ม อื่นที่มีฐานะดีหรือชนกลุ่มที่ด้อยโอกาส</p> <p>พรรคการเมืองที่ด้อยโอกาสต้องมีสิทธิเลือกตั้งพรรคการเมือง และ ทรัพย์สินของพรรคการเมืองต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐสภา พรรคการเมืองที่ด้อยโอกาสต้องปฏิบัติตามกฎหมายพรรคการเมืองและระเบียบเทศ โดดยึดถือความดีงามของชนกลุ่มที่ด้อยโอกาสพรรคการเมืองที่ด้อยโอกาส ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้มีจำนวน เท่าที่เห็นสมควรและหากไม่เพียงพอให้นำมาเพิ่มตามบทบัญญัติ</p> <p>ให้สิทธิกฎหมายพิเศษแก่ชนกลุ่มที่ด้อยโอกาส เพื่อให้ชนกลุ่มที่ด้อยโอกาส มีสิทธิพิเศษและสิทธิที่แตกต่างจากชนกลุ่มอื่น โดยให้มี สิทธิพิเศษแก่ชนกลุ่มที่ด้อยโอกาสชนกลุ่มที่ด้อยโอกาสแต่ลดชนกลุ่มที่ด้อย โอกาสที่มีความจำเป็นของรัฐสภาซึ่งได้แก่ชนกลุ่มที่ด้อยโอกาสของชนกลุ่ม อื่นที่มีฐานะดีหรือชนกลุ่มที่ด้อยโอกาส ทั้งนี้ โดยยึดถือความดี</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีโครงสร้างการบริหารที่แตกต่างจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๖ ให้กระทำได้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ต้องมาจากกรเลือกตั้ง</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖ มาตรา ๒๖๗ และมาตรา ๒๖๘ มาใช้บังคับกับสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ระดับชั้นที่หกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๓๐) ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้น แต่การดำเนินการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ นั้น ยังไม่ครอบคลุมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นภายหลัง พ.ศ. ๒๕๒๕ และที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้จัดตั้งขึ้นในภายหลัง พ.ศ. ๒๕๒๕ ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ ไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ และทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่เป็นไปตามแผนพัฒนาฯ ไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ</p> <p>เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในภายหลัง พ.ศ. ๒๕๒๕ สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ และเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในภายหลัง พ.ศ. ๒๕๒๕ สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในภายหลัง พ.ศ. ๒๕๒๕ สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ และเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในภายหลัง พ.ศ. ๒๕๒๕ สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในภายหลัง พ.ศ. ๒๕๒๕ สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ และเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในภายหลัง พ.ศ. ๒๕๒๕ สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
---	--	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๕๓ วรธกลายและวรรคสี่ ให้มีกฎหมายกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และ จัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบและ</p>	<p>ราชการ พงษ์พงษ์ของของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของกรมทหารสวนที่ อัยการ และของวิสามัญชนซึ่งมีที่ติดต่อกับการตำรวจตำรวจตำรวจที่ ตำรวจพลยศอยู่ปฏิบัติไม่ได้ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกเสียงเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกเสียงเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกเสียงเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกเสียงเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกเสียงเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกเสียงเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกเสียงเลือกตั้ง คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกเสียงเลือกตั้ง</p>	<p>มาตรา ๒๕๓ เพื่อให้ประชาชนในการดำเนินการให้เป็นไปตามหมวดนี้ ให้มีประมวลกฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารท้องถิ่นและกฎหมายส่งเสริมการกระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น โดยต้องให้มีการกระจายอำนาจที่เพิ่มขึ้น มีคณะกรรมการส่งเสริมการบริหารท้องถิ่นแห่งชาติ มีหน่วยงานรับผิดชอบการกระจายอำนาจที่เป็นเอกภาพและสามารถดำเนินการให้การกระจายอำนาจเป็นผลสำเร็จ</p>
<p>มาตรา ๒๕๓ วรรคสามและวรรคสี่ ให้มีกฎหมายกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และ จัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบและ</p>	<p>มาตรา ๒๕๓ วรรคสามและวรรคสี่ให้ไม่มีกฎหมายที่กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ หรือที่กำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจที่เพิ่มขึ้น มีคณะกรรมการส่งเสริมการบริหารท้องถิ่นแห่งชาติ มีหน่วยงานรับผิดชอบการกระจายอำนาจที่เป็นเอกภาพและสามารถดำเนินการให้การกระจายอำนาจเป็นผลสำเร็จ</p>	<p>มาตรา ๒๕๓ เพื่อให้ประชาชนในการดำเนินการให้เป็นไปตามหมวดนี้ ให้มีประมวลกฎหมายจัดตั้งองค์การบริหารท้องถิ่นและกฎหมายส่งเสริมการกระจายอำนาจและการบริหารท้องถิ่น โดยต้องให้มีการกระจายอำนาจที่เพิ่มขึ้น มีคณะกรรมการส่งเสริมการบริหารท้องถิ่นแห่งชาติ มีหน่วยงานรับผิดชอบการกระจายอำนาจที่เป็นเอกภาพและสามารถดำเนินการให้การกระจายอำนาจเป็นผลสำเร็จ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้มีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ จำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ การตรวจสอบรายชื่อ และการลงคะแนนเสียง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๒๘๖ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณารื้อถอนชื่อของท้องถิ่นใด</p> <p>จำนวนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๒๘๗ ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวได้ภายในกรณีที่มีการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควร และในกรณีให้เห็นสมควร หรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นั้นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ให้มีสิทธิลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติและวิธีพิจารณาข้อชี้แจง บทบรรณาธิการข้อชี้แจง และสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ประชาชนหรือชุมชนย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรบริหารท้องถิ่น ในการกำหนดรูปแบบขององค์กรบริหารท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงเขตการปกครองท้องถิ่น การบริหารงานท้องถิ่น การออกเสียงประชามติระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการดำเนินงาน การถอดถอน คณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>องค์กรบริหารท้องถิ่นมีหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอย่างน้อยต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการดำเนินงาน และรายงานงบการเงินและสถานะทางการเงินรวมทั้งต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นส่วนร่วมของประชาชนส่วนรวมของประชาชน โดยอย่างน้อยต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการดำเนินงาน และรายงานงบการเงินและสถานะการเงินครุภัณฑ์ท้องถิ่น ให้ประชาชนทราบ ส่งเสริมสมาชิกพลเมือง รวมทั้งต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรฐานพัฒนาเมืองร่วมกันเป็นสมาชิกพลเมืองซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากองค์ประกอบที่หลากหลายจากพลเมืองในท้องถิ่น และมีความเหมาะสมกับภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ มีภารกิจในการร่วมกับองค์กรบริหารท้องถิ่นในการดำเนินการตามที่มีบัญญัติไว้ในมาตรฐาน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>รูปแบบขององค์กรบริหารท้องถิ่น บทบรรณาธิการเปลี่ยนแปลงบทบรรณาธิการท้องถิ่น การบริหารงานท้องถิ่น การออกเสียงประชามติระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการดำเนินงาน การถอดถอน บทบรรณาธิการท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือการเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>องค์กรบริหารท้องถิ่นมีหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอย่างน้อยต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการดำเนินงาน และรายงานงบการเงินและสถานะทางการเงินรวมทั้งต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นส่วนร่วมของประชาชนส่วนรวมของประชาชนหรือชุมชนในท้องถิ่นส่วนร่วมของประชาชนส่วนรวมของประชาชน โดยอย่างน้อยต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการดำเนินงาน และรายงานงบการเงินและสถานะทางการเงินรวมทั้งต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นส่วนร่วมของประชาชนส่วนรวมของประชาชนส่วนรวมของประชาชนส่วนรวมของประชาชน โดยอย่างน้อยต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการดำเนินงาน และรายงานงบการเงินและสถานะการเงินครุภัณฑ์ท้องถิ่น ให้ประชาชนทราบ ส่งเสริมสมาชิกพลเมือง รวมทั้งต้องจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนตามมาตรฐานพัฒนาเมืองร่วมกันเป็นสมาชิกพลเมืองซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากองค์ประกอบที่หลากหลายจากพลเมืองในท้องถิ่น และมีความเหมาะสมกับภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ มีภารกิจในการร่วมกับองค์กรบริหารท้องถิ่นในการดำเนินการตามที่มีบัญญัติไว้ในมาตรฐาน</p>
--	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม วรรคสามให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๘ วรรคหก มาใช้บังคับโดย อนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>องค์ประกอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม ที่มา วาระการ ดำรงตำแหน่ง ภารกิจของสมาชิกเอง และการอื่นที่จำเป็น ให้ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๒๕๖ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต เขตของส่วนท้องถิ่นเลือกตั้งหรือของเขตประชาชนสภาท้องถิ่น เพื่อให้สภาท้องถิ่นหรือสภาของเขตปฏิบัติท้องถิ่นได้ ซึ่งสมาชิกเลือกตั้งหรือ สหกรณ์และวิธีที่กระทำคือ รวมทั้ง การรวมสหกรณ์อื่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๒๕๗ ประชาชนไม่ท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วม การบริหารกิจการของท้องถิ่นส่วนท้องถิ่น โดยของ เขตของส่วนท้องถิ่นให้สิทธิที่กระทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่สภาได้</p> <p>ในกรณีที่การกระทำของเขตที่เขตของส่วนท้องถิ่นจะมี ผลกระทบบ่อยครั้งหรือบ่อยครั้งของประชาชนท้องถิ่น สภาผู้ว่าราชการย หน้าที่ของท้องถิ่นตั้งขึ้นโดยสภาผู้ ให้ประชาชนทราบที่เขตที่กระทำเป็นสภาผู้ว่าราชการ และใน กรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับทราบหรือจากประชาชนผู้มีสิทธิ เลือกตั้งไม่ยอมรับเขตของส่วนท้องถิ่น ตั้งขึ้นให้มีที่รับ ตามที่ได้เห็นชอบที่นั่น หรือสภาผู้ว่าราชการให้ประชาชน สิทธิประชาชนให้เลือกตั้งได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ของเขตที่เขตของส่วนท้องถิ่นที่สภาผู้ว่าราชการใน ต่อประชาชนในเขตที่สภาผู้ว่าราชการ ท้องถิ่นสภา และผล ดำเนินการในสองปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจการของ ทำที่การบริหารจัดการของเขตที่เขตของส่วนท้องถิ่น</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
---	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พจนานุกรม ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p><i>ในทศวรรษที่ ๖๐ ของระบอบประชาธิปไตย</i> <i>๑๖๕ พรรคต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ</i></p> <p>มาตรา ๒๑๖ การบริหารงานบุคคลขององค์กรบริหารท้องถิ่นต้องเป็นไปตามความเหมาะสมและความจำเป็นขององค์กรบริหารท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ โดยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้บุคลากรขององค์กรบริหารท้องถิ่นมีสถานะเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างส่วนท้องถิ่น และสามารถย้ายหรือเปลี่ยนแปลงสังกัดระหว่างองค์กรบริหารท้องถิ่นรูปแบบต่างกันได้</p> <p>(๒) ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลขององค์กรบริหารท้องถิ่นทุกรูปแบบ ในระดับชาติและระดับจังหวัด ร่วมกันเป็นองค์กรเดียว โดยมีองค์ประกอบสี่ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรบริหารท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ส่วนองค์กรบริหารท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอาจมีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลเป็นการเฉพาะได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๓) ให้มีคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการส่วนท้องถิ่นโดยระบบคุณธรรมในแต่ละจังหวัด ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๑๖๒๑ การบริหารงานบุคคลขององค์กรบริหารท้องถิ่นต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมและความเหมาะสม<i>ในสหพันธ์</i></p> <p><i>สหพันธ์</i>ขององค์กรบริหารท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ โดยต้องดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้บุคลากรขององค์กรบริหารท้องถิ่นมีสถานะเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นหรือลูกจ้างส่วนท้องถิ่น และสามารถย้ายหรือเปลี่ยนแปลงสังกัดระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นและองค์กรบริหารท้องถิ่นรูปแบบต่างกันได้</p> <p>(๒) ให้มีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลขององค์กรบริหารท้องถิ่นทุกรูปแบบ ในระดับชาติและระดับจังหวัด ร่วมกันเป็นองค์กรเดียว โดยมีองค์ประกอบสี่ฝ่าย ประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรบริหารท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ <i>สหพันธ์สหพันธ์</i>ที่ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ <i>สหพันธ์สหพันธ์</i>ที่ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๓) ให้มีคณะกรรมการที่กึ่งระบบคุณธรรมในการบริหารท้องถิ่นและคณะกรรมการดำเนินการแต่งตั้งข้าราชการส่วนท้องถิ่นโดยระบบคุณธรรม<i>ในสหพันธ์</i> ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>องค์กรบริหารท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอาจมีองค์กรกลางบริหารงานบุคคลตาม (๒) และคณะกรรมการตาม (๓) เป็นกรณีเฉพาะได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๒๕๘ การแต่งตั้งและการให้ข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง ต้องเป็นไปตามความเหมาะสมและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น โดยการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีมาตรฐานสอดคล้องกัน และอาจได้รับการพัฒนาร่วมกันหรือสับเปลี่ยนบุคลากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ รวมทั้งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคลท้องถิ่นก่อน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบคุ้มครองคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>คณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งจะต้องประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนข้าราชการส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษข้าราชการและลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างแรก</p> <p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๕๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น</p> <p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>การจัดการศึกษาอบรมภายในท้องถิ่นตามวรรคสอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย</p> <p>มาตรา ๒๗๐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่</p> <p>(๒) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่ เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อการค้าหรือชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน</p> <p>(๓) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่</p> <p>(๔) การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น</p>	<p>ติดต่อทั้งหมดมาตรา</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>หมวด ๑๐ ศาล</p>	<p>ภาค ๓ หมวด ๑๑๑ ศาลและกระบวนการยุติธรรม</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>ส่วนที่ ๑ บททั่วไป</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
	<p>มาตรา ๒๑๗ หลักนิติธรรมอันเป็นรากฐานของรัฐธรรมนูญในระบบประชาธิปไตย อย่างน้อยมีหลักการพื้นฐานสำคัญ ดังต่อไปนี้ (๑) ความสูงสุดของรัฐธรรมนูญและกฎหมายเห็นอำนาจใจของบุคคล และการเคารพรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งโดยรัฐและประชาชน (๒) การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค (๓) การแบ่งแยกการใช้อำนาจ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม (๔) นิติกระบวนการ ซึ่งอย่างน้อยต้องไม่บังคับใช้รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายย้อนหลังเป็นโทษทางอาญาแก่บุคคล ให้บุคคลมีสิทธิในการปกป้องตนเองเมื่อสิทธิหรือเสรีภาพถูกระทบ ไม่บังคับให้บุคคลต้องให้ถ้อยคำซึ่งทำให้อายุคนหรือเสรีภาพถูกระทบ ไม่ทำให้บุคคลต้องถูกดำเนินคดีอาญาในการกระทำที่ความผิดเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง และมีข้อกำหนดให้สันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าจะมีความผิด พิพากษาว่ากระทำความผิด (๕) ความเป็นอิสระของศาล และความสุจริตเที่ยงธรรมของกระบวนการยุติธรรม</p>	<p>มาตรา ๒๑๗๒๐๕ หลักนิติธรรมอันเป็นรากฐานของรัฐธรรมนูญในระบบประชาธิปไตย อย่างน้อยมีหลักการพื้นฐานสำคัญ ดังต่อไปนี้ (๑) ความสูงสุดของรัฐธรรมนูญและกฎหมายเห็นอำนาจใจของบุคคล และการเคารพรัฐธรรมนูญและกฎหมายทั้งโดยรัฐและประชาชน (๒) การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค (๓) การแบ่งแยกการใช้อำนาจ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และการป้องกันการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม (๔) นิติกระบวนการ ซึ่งอย่างน้อยต้องไม่บังคับใช้รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายย้อนหลังเป็นโทษทางอาญาแก่บุคคล ให้บุคคลมีสิทธิในการปกป้องตนเองเมื่อสิทธิหรือเสรีภาพถูกระทบ ไม่บังคับให้บุคคลต้องให้ถ้อยคำซึ่งทำให้อายุคนหรือเสรีภาพถูกระทบ ไม่ทำให้บุคคลต้องถูกดำเนินคดีอาญาในการกระทำที่ความผิดเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง และมีข้อกำหนดให้สันนิษฐานว่าบุคคลเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่จนกว่าจะมีความผิด พิพากษาว่ากระทำความผิด (๕) ความเป็นอิสระของศาล และความสุจริตเที่ยงธรรมของกระบวนการยุติธรรม</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๓๗ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรม ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๒๑๘ กระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปโดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย มีความเป็นธรรม มีมาตรฐานที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เหมาะสมกับประเภทคดี มีประสิทธิภาพ ไม่ล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร และเสียค่าใช้จ่ายน้อย</p> <p>การดำเนินกระบวนการของศาลต้องมีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินกรในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งของคู่ความและของศาลไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันในการพิจารณาพิพากษาคดี และต้องเปิดเผยให้ทราบเป็นการทั่วไป</p> <p>คู่ความ คู่กรณี และทนายความ มีหน้าที่ร่วมมือกับศาลเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยไม่ล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร ถ้ามีการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตย่อมต้องรับผิดชอบที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>คำพิพากษา คำวินิจฉัย และคำสั่ง ต้องแสดงเหตุผลประกอบการวินิจฉัยหรือการมีคำสั่ง ต้องอ่านโดยเปิดเผย รวมทั้งต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนสมควรต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ด้วย</p>	<p>มาตรา ๒๑๕๒๖ กระบวนการยุติธรรมต้องเป็นไปโดยถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย มีความเป็นธรรม มีมาตรฐานที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีขั้นตอนการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เหมาะสมกับประเภทคดี มีประสิทธิภาพ ไม่ล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร และให้ประชาชนเสียค่าใช้จ่ายน้อย</p> <p>การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลและองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ต้องมีการกำหนดระยะเวลาการดำเนินกรในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งของคู่ความ ศาล ของศาล และขององค์กรดังกล่าว ไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินกรในกระบวนการยุติธรรมและการพิจารณาพิพากษาคดี และต้องเปิดเผยให้ทราบเป็นการทั่วไป</p> <p>หน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม คู่ความ คู่กรณี และทนายความ มีหน้าที่ร่วมมือกับศาลเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปโดยไม่ล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร ถ้ามีการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตย่อมต้องรับผิดชอบที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>คำพิพากษา คำวินิจฉัย และคำสั่ง ต้องแสดงเหตุผลประกอบการวินิจฉัยหรือการมีคำสั่ง ต้องอ่านโดยเปิดเผย รวมทั้งต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้มีส่วนได้เสียสมควรต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๑๓๗ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรม ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๑๙๗๓๑๓ การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์</p>	<p>มาตรา ๒๑๕๒๐๗ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรมตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยปราศจากอคติทั้งปวง และต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับประเภทคดีที่ต้องพิจารณาพิพากษา</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุตุ้กรำช ๒๕๕๐</p> <p>กำให้ควำมเห็นชอบของคณะกรรมกำรตุลกำรตำลยตุ้รธรม ตำนำวรมคห์นและวรมครดอง ต้องค้ำนึ่งถึงควำมรู้ควำมสำมำรถและ พหตุ้กรำชจรยธรมของบุคคลดั่งกำว่ำด้วย เป็นลำค้ำย บุคคลดั่งต่อไปนี้</p> <p>มำตรำ ๒๒๑ คณะกรรมกำรตุลกำรตำลยตุ้รธรมประกอบด้วย</p> <p>(๑) ประชำนศำลฎีกำเป็นประชำนกรรรมกำร</p> <p>(๒) กรรมกำรผู้ทรมควำนุฒิมเด้ละซ้จนศำล ได้แ่ คำนฎีกำทก คน ศำลอุธธรมสี่คน และศำลซ้จนศำลสองคน ซ้เป็นชำรำชกำรตุลกำร ในแต่ละซ้จนศำล และด้รับเลอ้จกกำรชำรำชกำรตุลกำรในแด้ละซ้จนศำล</p> <p>(๓) กรรมกำรผู้ทรมควำนุฒิจำนวนสองคน ซ้ไม่เป็นชำรำชกำรตุลกำร และด้รับเลอ้จกกำรตุ้ลศำล</p> <p>ควนสมบัตติ ลำชณะด้องหำม และวิธีกำรเลอ้จกกรรมกำร ผู้ทรมควำนุฒิ ให้เป็นไปตำนที่กฎหมำยบัญญัติ</p> <p>ในกรณที่ไม่มีกรรมกำรผู้ทรมควำนุฒิตำนำวรมครคห์น (๓) หรือมี แด้แม่ครบสองคน ถ้าคณะกรรมกำรตุลกำรตำลยตุ้รธรมจำนวนไม่ น้อยกว่ำเจ็ดคนเห็นวำมีเรอื่งเรงควำนุฒิตอ้ให้ควำมเห็นชอบ ให้คณะ กรรมกำรตุลกำรตำลยตุ้รธรมจำนวนดั่งควำนุฒิตอ้ให้ควำมเห็นชอบและ อด้ประชำพิจำรณำเรอื่งเรงควำนุฒินั้นด้</p> <p>มำตรำ ๒๒๖ คณะกรรมกำรตุลกำรตำลยตุ้รธรมประกอบด้วย บุคคล ดั่งต่อไปนี้</p> <p>(๑) ประชำนศำลปกครองสูงสุคเป็นประชำนกรรรมกำร</p> <p>(๒) กรรมกำรผู้ทรมควำนุฒิจำนวนเก้าคนซ้จนเป็นตุลกำรใน ตำลยตุ้รธรมและด้รับเลอ้จกกำรตุลกำรในศำลปกครองด้วยกันเอง</p> <p>(๓) กรรมกำรผู้ทรมควำนุฒิซ้จนด้รับเลอ้จกกำรตุ้ลศำลสองคน และจกคณะรัฐมนตรีอีกหนึ่งคน</p>	<p>รำงรัฐธรรมณูญแห่งรำชอำณำจกรไทย รำงแรก</p> <p>อุภธรมโดยตงไปยั้งค้ำลซ้จนสูงสุคผู้พิพภำษำหรือตุลกำรำนนเล็งกิด อดี้ ทงนึ่ง ตำนที่กฎหมำยบัญญัติ</p> <p>มำตรำ ๒๖๒ วีนเอือษ วีนประชำอศำล และประชำเอือษ แห่งเอือษของผู้พิพภำษำและตุลศำลทก ให้เป็นไปตมที่กฎหมำยบัญญัติ ทงนึ่ง ระชำนช่ำชงบัญญัติเอือษหรือวีนประชำอศำลแด้ละช่ำชงอศำลทก พสริเอือษมำใช้ช่ำชงขี้ด</p> <p>ให้พ้นควำมในวรมครคห์นมำใช้ช่ำชงขี้ดข่ำยทรมทกข่ำลเอือษค้ำย ผู้ทรมทกแด้ละนศำล ทรมทกขี้ดงค้ำยและข่ำยช่ำชงวรมทกขำลเอือษค้ำย และทรมทกขำลเอือษค้ำยในนศำล ด้อยเอือษค้ำยไม่มี</p> <p>มำตรำ ๒๖๖ ทรมแด้ตั้งและทรมำให้ผู้พิพภำษำในศำลตุ้ลศำลทกขำล เอือษค้ำยค้ำย และด้อยเอือษค้ำยค้ำยของคณะทรมทกขำลเอือษค้ำยทกขำล ตุ้ลศำลทกขำลค้ำย และวิธีทรมข่ำยดมทม</p> <p>ผู้พิพภำษำในศำลตุ้ลศำลทกขำลค้ำย ได้เอือษค้ำยเห็นชอบของคณะทรมทกขำล และคณะทรมมำช่ำชง</p> <p>ผู้พิพภำษำในศำลตุ้ลศำลทกขำลทรมมำช่ำชง ในศำลทกขำลค้ำยและทรมมำช่ำชงของ คณะทรมมำช่ำชงได้ตั้งคณะทรมมำช่ำชงซ้จนศำลสองคนซึ่งด้อยเอือษค้ำยเพื่อเสนอขอควำมขี้ดเห็นในเรอื่งเรงควำนุฒิตอ้ให้ควำมเห็นชอบข่ำยทกขำลเอือษค้ำย และระชำนช่ำชงของคณะทรมมำช่ำชงตุ้ลศำลทกขำลค้ำยและ ระชำนช่ำชงของคณะทรมมำช่ำชงของศำลสองคน ซึ่งควำมรู้ควำมสำมำรถและ พหตุ้กรำชทกขำลเอือษค้ำยของบุคคลดั่งควำนุฒิตอ้ให้ควำมเห็นลำค้ำย</p>	<p>รำงรัฐธรรมณูญแห่งรำชอำณำจกรไทย ฉบับเสนอสถำปฏินูญช่ำชงรำชอำณำจกรไทย</p> <p>ผู้ทรมมำช่ำชงในศำลสูงสุคที่ผู้พิพภำษำหรือตุลศำลทกขำลทกขำลค้ำยขี้ดข่ำย ทงนึ่ง ควำนุฒิตอ้ให้</p>
--	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่ไม่มีการสมัครผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง (๓) หรือมีแต่ไม่ครบสามคน ถ้าคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนเห็นว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองจำนวนดังกล่าวเป็นองค์ประกอบและองค์ประชุมพิจารณาเรื่องเร่งด่วนนั้นได้ มาตรา ๒๐๓ บุคคลจะดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม กรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองหรือกรรมการในคณะกรรมการตุลาการของศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในเวลาเดียวกันมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการโดยตำแหน่งหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>มาตรา ๒๒๐ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง ตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมาย ในกรณีที่ศาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเห็นว่ากฎหมายหรือกฎใดก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อประชาชนหรือไม่เป็นไปตามมาตรา ๘๗ ให้ศาลหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป</p>	<p>มาตรา ๒๖๒๐๕ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ต้องเป็นไปโดยเที่ยงธรรม ปราศจากอคติทั้งปวง และผลประโยชน์และปราศจากอคติทั้งปวง และต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมาย ในกรณีที่ศาลหรือหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเห็นว่ากฎหมายหรือกฎใดก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อประชาชนหรือไม่เป็นไปตามมาตรา ๘๗๕๕๖ ให้ศาลหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวส่งความเห็นเช่นนั้นไปยังคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป</p>
<p>มาตรา ๑๙๘ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้แต่โดยพระราชบัญญัติ การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำได้</p>	<p>มาตรา ๑๙๕๒๒๑ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้แต่โดยพระราชบัญญัติ โดยให้จัดตั้งศาลอย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายน้อย</p>	<p>มาตรา ๒๖๒๐๙๙ ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>การบัญญัติกฎหมายให้ผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก้คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จะกระทำมิได้</p> <p>การบัญญัติกฎหมายให้ผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก้คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๑๙๙ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวิธีชั่งชั่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ</p> <p>หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๑๙๙ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวิธีชั่งชั่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาด และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นสี่ที่ทางนิติศาสตร์อย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินสี่ห้าคนเป็นกรรมการ โดยให้หน่วยธุรกรรมของคณะกรรมการมาจากหน่วยธุรกรรมของศาลยุติธรรมและศาลปกครองสถลบันที่หน้าที่คร่าวละหนึ่งปี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งเป็นประธานกรรมการเป็นรายคดีที่มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัย หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาและภาควินิจฉัยปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๒๒ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวิธีชั่งชั่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นทางนิติศาสตร์อย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินห้าสี่คนเป็นกรรมการ โดยให้หน่วยธุรกรรมของคณะกรรมการมาจากหน่วยธุรกรรมของศาลยุติธรรมและศาลปกครองสถลบันที่หน้าที่คร่าวละหนึ่งปี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้คณะกรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งเป็นประธานกรรมการเป็นรายคดีที่มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัย หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาและภาควินิจฉัยปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๒๑ คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ</p> <p>(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละชั้นศาล ได้แก่ ศาลฎีกา ทนายความ ศาลอุทธรณ์สี่คน และศาลชั้นต้นสองคน ซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และได้รับเลือกจากข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล</p> <p>(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน ซึ่งไม่เป็นข้าราชการตุลาการ และได้รับเลือกจากวุฒิสภา</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง (๓) หรือมีแต่ไม่ครบสองคน ถ้าคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนเห็นว่ามีความจำเป็นต้องให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมจำนวนดังกล่าวเป็นองค์ประกอบและองค์ประชุมพิจารณาเรื่องเร่งด่วนนั้นได้</p> <p>มาตรา ๒๒๒ คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธานกรรมการ</p> <p>(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคนซึ่งเป็นตุลาการในศาลปกครองและได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองด้วยตนเอง</p> <p>(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาสองคน และจากคณะรัฐมนตรีอีกหนึ่งคน</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระอัครราชทูตหรือผู้แทนพระองค์ก็ได้</p> <p>มาตรา ๒๒๓๕ บทบัญญัติว่าด้วยการตุลาการ</p> <p>พระราชบัญญัติว่าด้วยคดีที่ผู้พิพากษาหรือตุลาการต้องบริหารงานบุคคลของผู้พิพากษาหรือตุลาการของศาลได้ ต้องประกอบด้วยประธานศาลนั้นเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนซึ่งได้รับเลือกตั้งจากผู้พิพากษาหรือตุลาการของศาลนั้นในแต่ละชั้นศาลในสัดส่วนที่เหมาะสม และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นหรือเคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการและไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการซึ่งเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการของศาลนั้น เป็นกรรมการ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๑) ข้าราชการตุลาการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ</p> <p>(๒) ข้าราชการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละชั้นศาล ได้แก่ ศาลฎีกา ทนายความ ศาลอุทธรณ์สี่คน และศาลชั้นต้นสองคน ซึ่งเป็นข้าราชการตุลาการในแต่ละชั้นศาล และไม่มีรับเลือกตั้งจากวุฒิสภา</p> <p>(๓) ข้าราชการผู้ทรงคุณวุฒิสูงสุดเป็นประธานกรรมการ</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง (๓) หรือมีแต่ไม่ครบสองคน ถ้าคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนเห็นว่ามีความจำเป็นต้องให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมจำนวนดังกล่าวเป็นองค์ประกอบและองค์ประชุมพิจารณาเรื่องเร่งด่วนนั้นได้</p> <p>มาตรา ๒๒๒ คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นประธานกรรมการ</p> <p>(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเก้าคนซึ่งเป็นตุลาการในศาลปกครองและได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองด้วยตนเอง</p> <p>(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาสองคน และจากคณะรัฐมนตรีอีกหนึ่งคน</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และวิธีการเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>คณะกรรมการตุลาการ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอลงมติ</p>
<p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง (๓) หรือมีแต่ไม่ครบสามคน ถ้าคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนเห็นว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองจำนวนดังกล่าวเป็นองค์ประกอบและองค์ประชุมพิจารณาเรื่องเร่งด่วนนั้นได้</p> <p>มาตรา ๒๐๓ บุคคลจะดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม กรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองหรือกรรมการในคณะกรรมการตุลาการของศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในเวลาเดียวกันมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นกรรมการโดยตำแหน่งหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</p>	<p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง (๓) หรือมีแต่ไม่ครบสองตัวจนเกินกว่าสี่ตัวยกคนเห็นว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมซึ่งมีจำนวนดังกล่าวเป็นองค์ประกอบและองค์ประชุมพิจารณาเรื่องเร่งด่วนนั้นได้</p> <p>บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์การบริหารงานบุคคลของศาลหนึ่ง จะไปดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์การบริหารงานบุคคลของศาลอื่นหรือกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารศาลใด ในเวลาเดียวกันมิได้</p> <p>มาตรา ๒๐๖ คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง</p> <p>ประกอบด้วยสองชุด ดังนี้</p> <p>(๑) ประธานศาลปกครองสูงสุดจะเป็นประธานกรรมการ</p> <p>(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งกำหนดไว้ตามที่ซึ่งเป็นตุลาการในศาลปกครองและได้รับเลือกจากตุลาการในศาลปกครองด้วยตนเอง</p> <p>(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกจากวุฒิสภาสองคน และสภาทนายความหนึ่งคน</p> <p>วุฒิสภามีสิทธิเสนอชื่อทั้งสาม แต่วิธีเลือกที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นผู้ที่ไม่ใช่ทนายที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากวุฒิสภานั้น (๓) หรือมีแต่ไม่ครบสองคน ถ้าคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหกคนเห็นว่าสมควรจะเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องให้ความเห็นชอบ ให้คณะกรรมการตุลาการศาลปกครองซึ่งประกอบด้วยสองคนเป็นองค์ประกอบและองค์ประชุมพิจารณาเรื่องเร่งด่วนนั้นได้</p> <p>เป็นองค์ประชุมและองค์ประชุมที่สภาทนายความซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองคน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปณารูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ต้องมาจากกรรมการเสนอของประธานศาลฎีกาและได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>สำนักงานศาลยุติธรรมมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินงานอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๒๒๗ ศาลปกครองมีหน่วยงานบริหารปกครองที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานศาลปกครองสูงสุด</p> <p>การแต่งตั้งเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง ต้องมาจากกรรมการเสนอของประธานศาลปกครองสูงสุดและได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>สำนักงานศาลปกครองมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินงานอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>บทว่า ๒๒๖ ทบสยุติธรรมมีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของรัฐธรรมที่เป็นอิสระ โดยให้มีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งการและควบคุมดูแลการบริหารราชการของทบสยุติธรรม</p> <p>บทว่า ๒๒๗ ทบสยุติธรรมมีอิสระในการบริหารงานบุคคล ทบสยุติธรรมมีอิสระในการดำเนินงานอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บทว่า ๒๒๘ ทบสยุติธรรมมีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรของรัฐธรรม โดยให้มีเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งการและควบคุมดูแลการบริหารราชการของทบสยุติธรรม</p> <p>บทว่า ๒๒๙ ทบสยุติธรรมมีอิสระในการบริหารงานบุคคล ทบสยุติธรรมมีอิสระในการดำเนินงานอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ให้มีหน่วยงานในการบังคับคดีที่มีประสิทธิภาพอยู่ในสังกัดของศาล เพื่อบังคับการให้เป็นไปตามค่านิยมอันดี ค่านิยมอันดี และค่านิยมอันดีของศาล ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>ส่วนที่ ๒ องค์การตามรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ส่วนที่ ๒ องค์การตามรัฐธรรมนูญ</p>	
<p>๑. องค์การอื่น</p> <p>มาตรา ๒๕๕ พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามบัญญัติ</p> <p>ในรัฐธรรมนูญนี้และตามกฎหมายว่าด้วยอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการและกฎหมายอื่น</p>	<p>๑. องค์การอื่น</p> <p>มาตรา ๒๕๕๒๕๕ พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้และตามกฎหมายว่าด้วยอัยการและกฎหมายอื่น</p>	<p>๑. องค์การอื่น</p> <p>มาตรา ๒๕๕๒๕๕ องค์การอัยการมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยยุติธรรม ตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย โดยปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>พนักงานอัยการมีอิสระในการพิจารณาสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยเที่ยงธรรม</p> <p>การแต่งตั้งและการให้อัยการสุภาพพ้นจากตำแหน่งต้องเป็นไปตามมติของคณะกรรมการอัยการ และได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งอัยการสูงสุด</p> <p>องค์กรอัยการมีหน่วยงานราชการที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินกิจการอื่น โดยมีอัยการสูงสุดเป็นผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>พนักงานอัยการต้องไม่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐในทำนองเดียวกัน เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการอัยการ ทั้งต้องไม่ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ หรือกระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนถึงทศพิธราชธรรม หรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งตำแหน่งหน้าที่ราชการ และต้องไม่เป็นการรบกวน ผู้จัดการ หรือที่ปรึกษากฎหมาย หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในทำนองส่วนบริษัท</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยดีธรรม ตามหลักนิติธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย</p> <p>พันธกิจของอัยการอิสระในทศพิธราชธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม</p> <p>ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนในทศพิธราชธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม</p> <p>หน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ และกฎหมายอื่น</p> <p>ในการสอบสวนคดีอาญาที่สำคัญ ให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>คำสั่งซึ่งขาดคดีเกี่ยวกับคำสั่งฟ้อง ไม่ฟ้อง ถอนฟ้อง อภิธรณ์ฎีกา ไม่อภิธรณ์ฎีกา หรือถอนอภิธรณ์ฎีกา ของอัยการสูงสุดตามกฎหมาย ต้องแสดงเหตุผลประกอบการมีคำสั่ง รวมทั้งต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ด้วย</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ทศพิธราชธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม</p> <p>ทศพิธราชธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม</p> <p>การแต่งตั้ง การโยกย้าย การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนตำแหน่ง วินัยและการลงโทษทางวินัย ของข้าราชการอัยการ ต้องมีหลักการประกันความ เป็นอิสระ และวิธีดำเนินการ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยสมาชิกของข้าราชการอัยการเป็นองค์ประกอบอย่างน้อย ๕ คนเพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระ ประมุขที่ขอชดเชย โดยประธานกรรมการ ซึ่งสภาทศธรรม ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการอัยการ ต้องเป็น ทศพิธราชธรรม ข้าราชการอัยการและไม่เป็น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งทศธรรม ผู้แทนของ ซึ่งทศธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทศธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม ในระดับจังหวัด ซึ่งทศธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ และกฎหมายอื่น</p> <p>ในการสอบสวนคดีอาญาที่สำคัญ ให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>คำสั่งซึ่งขาดคดีเกี่ยวกับคำสั่งฟ้อง ไม่ฟ้อง ถอนฟ้อง อภิธรณ์ฎีกา ไม่อภิธรณ์ฎีกา หรือถอนอภิธรณ์ฎีกา ของอัยการสูงสุดตามกฎหมาย ต้องแสดงเหตุผลประกอบการมีคำสั่ง รวมทั้งต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย และถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ด้วย</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยสมาชิกของข้าราชการอัยการเป็นองค์ประกอบอย่างน้อย ๕ คนเพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระ ประมุขที่ขอชดเชย โดยประธานกรรมการ ซึ่งสภาทศธรรม ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการอัยการ ต้องเป็น ทศพิธราชธรรม ข้าราชการอัยการและไม่เป็น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งทศธรรม ผู้แทนของ ซึ่งทศธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทศธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม ในระดับจังหวัด ซึ่งทศธรรมที่สูงสุดคือเสขยธรรม</p>
---	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ส่วนที่ ๒ ศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>สำนักงานอัยการสูงสุดมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และภาระดำเนินงานอื่น ทั้งนี้ ตามกฎหมายบัญญัติ ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๐๔ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาล รัฐธรรมนูญคนหนึ่งและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีกแปดคน ซึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากบุคคล ดังต่อไปนี้ (๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษา ผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธี ลงคะแนนลับ จำนวนสามคน (๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับเลือกโดย ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดโดยวิธีลงคะแนนลับ จำนวนสองคน (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ทางด้านนิติศาสตร์อย่างแท้จริงและได้รับเลือกตามมาตรา ๒๐๖ จำนวนสองคน (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือ สังคมศาสตร์อื่น ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหาร ราชการแผ่นดินอย่างแท้จริงและได้รับเลือกตามมาตรา ๒๐๖ จำนวน สองคน</p>	<p>มาตรา ๒๐๔๒๒๙ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยราชราชพ ทศสรรฐราชพษุขยทุทหหึ่งแสดตุลาการศาลรัฐธรรมนูญยี่สิบยี่สิบยี่สิบ จำนวนแปดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของ วุฒิสภาจากบุคคลดังต่อไปนี้ (๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษา ศาลฎีกาซึ่งแสดได้รับเลือกโดยขจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธี สงชชชชชชชช จำนวนสงชชชชชชช (๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับเลือกโดยขจาก ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดโดยวิธีสงชชชชชชชช จำนวนสองคน (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ จำนวนสามคน โดยต้องเป็น ผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์สงชชชชชชชชช ที่ได้รับเลือกสงชชชชชชชช ๒๐๖ สงชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชช จำนวนสองคน (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาสงชชชชชชชชชชชชชช หรือสังคมศาสตร์อื่น ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหาร ราชการแผ่นดินอย่างแท้จริงและได้รับเลือกตามมาตรา ๒๐๖ จำนวน สองคน</p>	<p>มาตรา ๒๐๕๒๐๕ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญจำนวนเก้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตาม คำแนะนำของวุฒิสภาจากบุคคลดังต่อไปนี้ (๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษา ศาลฎีกาและได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนสองคน (๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับเลือกจากที่ประชุม ใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนสองคน (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์ จำนวนสามคน โดยต้องเป็น ผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎหมายมหาชนอย่างน้อยหนึ่งคน (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชารัฐศาสตร์หรือสงชชชชชชชชชชชชชช จำนวน การบริหารภาครัฐหรือสงชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชชช จำนวน สองคน หลักเกณฑ์และวิธีการได้ซึ่งบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและ วิธีพิจารณาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่ง ประชุมและเลือกกันเองให้คน หนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภา ทราบ ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ขึ้นต้นตามมติเดิมที่ขอยกเฉพาะข้อที่ ๒๖๖ ให้ สภราชพิธีขึ้นให้ ประชาชนผู้สืบสันตติวงศ์ตามบทบัญญัติที่ ๒๖๖ แห่งรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งขึ้นต้นตามมติเดิมที่ไม่เป็นเอกฉันท์ ไม่เรียกประชาชน สภราชพิธี ซึ่งขึ้นต้นตามบทบัญญัติที่ ๒๖๖ แห่งรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ซึ่งขึ้นต้นตามบทบัญญัติที่ ๒๖๖ แห่งรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐</p> <p>หลักการและวิธีการเลือกกรรมการศาล รัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาของศาล รัฐธรรมนูญ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นผู้พิพากษา หรือตุลาการหรือคณะใด</p> <p>กรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง จะ เข้ารับการสรรหาเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ มิได้ และให้กรรมการ ตั้งกล่าวประชุมและเลือกกันเองได้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสรรหา ในกรณีที่ไม่อาจสรรหากรรมการสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิ(๑)</p> <p>ให้สภาผู้แทนราษฎรตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้ครบตามที่กำหนดไว้ใน วรรคหนึ่งได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ หากกรรมการสรรหาที่สรรหาไปได้นั้น มีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด และ มีกรรมการที่มาจากประเภทต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าสี่ประเภท ให้ คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ แต่หาก สรรหากรรมการสรรหาได้น้อยกว่านั้น ให้ประชุมใหญ่สามัญ แต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาผู้พิพากษา ศาลฎีกาเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน และให้ที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิสองคน เลือกผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคน เป็นกรรมการสรรหา และให้ กรรมการสรรหาตั้งกล่าวเลือกผู้ทรงคุณวุฒิหนึ่งคนเพื่อตั้งผู้พิพากษา</p>	<p>เป็นประชชนที่ทรงเกียรติยศและเกียรติคุณ และให้ยกย่องเชิดชูเกียรติ ต่ประชาชนที่ทรงเกียรติยศและเกียรติคุณ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๐๖ บรรคหนึ่ง การสรรหาและการเลือกตั้งสภา ศาสตราจารย์ตามมาตรา ๒๐๔ (๓) และ (๔) ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้คณะกรรมการสภาศาสตราจารย์และผู้แทนหนึ่ง ประกอบด้วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภา ผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และประธานองค์กร อิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ ทำ หน้าที่สรรหาและคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๐๔ (๓) และ (๔) ให้ แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุยกให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือกพร้อมความ ยินยอมของผู้ขึ้นต่อประธานวุฒิสภา มติในการคัดเลือกดังกล่าวต้อง ลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวน กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมี แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อย กว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสภาศาสตราจารย์และกรรมการ ประกอบด้วยการกรรมการที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๑๓ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>(๒) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความ เห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกตาม (๑) ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ รายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความ เห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบ เราขอชี้แจงไว้ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่ง รายชื่อผู้นั้นกลับไปยังคณะกรรมการสภาศาสตราจารย์รัฐธรรมนูญพร้อม ด้วยเหตุผลเพื่อให้ดำเนินการสรรหาใหม่ หากคณะกรรมการสภาศาสตราจารย์</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๒๐๖ บรรคหนึ่ง การสรรหาและการเลือกตั้งสภา ศาสตราจารย์ตามมาตรา ๒๐๔ (๓) และ (๔) ให้ ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ให้คณะกรรมการสภาศาสตราจารย์และผู้แทนหนึ่ง ประกอบด้วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภา ผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และ ประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ ทำหน้าที่สรรหาและคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตาม มาตรา ๒๐๔ (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่มีเหตุยกให้ต้องมีการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือกพร้อมความยินยอมของผู้ขึ้นต่อ ประธานวุฒิสภา มติในการคัดเลือกดังกล่าวต้องลงคะแนนโดย เปิดเผย และต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวน กรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวน ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความ เห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกตาม (๑) ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ รายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภา ให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรง แต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบ เราขอชี้แจงไว้ว่าทั้งหมดหรือ บางส่วน ให้ส่งรายชื่อผู้นั้นกลับไปยังคณะกรรมการสภาศาสตราจารย์</p>	<p>มาตรา ๒๑๑ ให้คณะกรรมการสภาศาสตราจารย์และผู้ แทนหนึ่งดำเนินการสรรหาผู้ซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งให้เป็น ตุลาการศาสตราจารย์ตามมาตรา ๒๐๕ (๓) และ (๔) ให้แล้ว เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องมีการสรรหาบุคคลให้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าว แล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือกพร้อม ความยินยอมของผู้ขึ้นต่อประธานวุฒิสภา มติในการคัดเลือก ดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสอง ในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด ไม่สามารถปฏิบัติ ตำแหน่งใดหรือกรรมการสภาศาสตราจารย์ได้สมควรซึ่งกรรมการสภา หน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้ คณะกรรมการสภาศาสตราจารย์และกรรมการประกอบด้วยการกรรมการ ที่เหลืออยู่</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีกรรมการสภาศาสตราจารย์ซึ่งสมควรได้รับ แต่งตั้งให้เป็นผู้แทนสภาศาสตราจารย์ได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ ด้วยเหตุใด ๆ ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาจำนวนสี่คน และให้ที่ ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งตุลาการในศาล ปกครองสูงสุดจำนวนสามคน เป็นกรรมการสภาศาสตราจารย์ตาม มาตรา ๒๑๑</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความ เห็นชอบผู้ได้รับการคัดเลือกตามวรรคหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่ได้รับรายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภา ให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>การศาลรัฐธรรมนูญไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภาและมีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนเอกฉันท์ ให้ส่งรายชื่อขึ้นให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์ ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>กรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่ (๒) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการคัดเลือกตาม (๑) พรรคหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบในรายชื่อใด ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งรายชื่อขึ้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อให้นำมาเป็นการสรรหาใหม่ หากคณะที่สรรหาสุดท้ายที่สรรหาศาลรัฐธรรมนูญไม่ครบตามที่บัญญัติสภาพและสมัยที่ยืนยันตามมติเดิมด้วยรายชื่อขึ้นให้ประธานวุฒิสภาสรรหาที่สรรหาที่สรรหาเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ด้วยมติที่ยืนยันตามมติเดิมให้ส่งรายชื่อขึ้นให้ประธานวุฒิสภาสรรหาที่สรรหาที่สรรหาเพื่อทรงแต่งตั้งที่สรรหาที่สรรหาให้ส่งรายชื่อขึ้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>แต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบเป็นข้อใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งชื่อขึ้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ ชี้แจงเหตุผล หากคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภาและมีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนเอกฉันท์ ให้ส่งชื่อขึ้นให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์ ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว</p>
<p>มาตรา ๒๐๘ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้เพียงวาระเดียว</p> <p>ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๒๐๘(๒๓๒) พระราชบัญญัติแสดงตุลาการ</p> <p>ศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญมาครบสามปีแล้ว พ้นจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ แต่ให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไป แล้วให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนหนึ่งให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญแทน</p> <p>ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป</p>	<p>มาตรา ๒๐๘(๒๑๔) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญมาครบสามปีแล้ว พ้นจากตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ แต่ให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไป แล้วให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนหนึ่งให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญแทน</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>จนกว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับกับกรณีนี้ที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญแสดงเจตนาขอพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญโดยมิได้ลาออกจากราชการการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย</p>
<p>มาตรา ๒๐๕ ผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๐๔ (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์ (๓) เคยเป็นรัฐมนตรี ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด <p>กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งบริหารในหน่วยราชการที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ หรือเคยเป็นทนายความที่ประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสามสิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ</p> <ol style="list-style-type: none"> (๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐ หรือมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) หรือ (๑๔) (๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น 	<p>มาตรา ๒๐๕ มาตรา ๒๐๗ มาตรา ๒๐๙ และมาตรา ๒๑๐ ตัดออกทั้งมาตรา</p> <p>มาตรา ๒๓๓ คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ การกระทำอื่นเป็นการต้องห้ามในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ โดยอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ มาแล้ว เข้ารับการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งเมื่อมีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์</p>	
		<p>มาตรา ๒๓๓๕ ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างแห่งชาติลงมติ</p>
<p>(๖) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง ในระยะสามปีก่อนดำรงตำแหน่ง</p> <p>(๗) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>มาตรา ๒๐๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้อง</p> <p>(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ</p> <p>(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ</p> <p>(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในทั้งสามส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด</p> <p>(๔) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด</p> <p>ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเลือกบุคคล หรือวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อตนได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม (๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือก หรือได้รับความเห็นชอบ แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกหรือได้รับความเห็นชอบให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และให้นำบัญญัติมาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๐๖ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับ</p>		

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๒๐๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <p>(๑) ตาย</p> <p>(๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์</p> <p>(๓) ลาออก</p> <p>(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๕</p> <p>(๕) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐๗</p> <p>(๖) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง</p> <p>(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการอภัยโทษ เว้นแต่เป็นกรณีสุดท้ายไม่ถึงที่สุดหรือมีการอภัยโทษในความผิดอันได้กระทำให้โดยประมาท ความผิดสุหโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท</p> <p>เมื่อมีการตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐๖</p> <p>มาตรา ๒๑๐ ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งตามวาระพร้อมกันทั้งหมด ให้เริ่มดำเนินการตามมาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๐๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งนอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่เป็นการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๐๔ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศาสตร์ราช ๒๕๕๐</p> <p>(๒) ในกรณีที่เป็นการตรารัฐธรรมนูญซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๐๔ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันขึ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(๓) ในกรณีที่เป็นการตรารัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๐๔ (๓) หรือ (๔) ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๐๖ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันขึ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนนอกสมัยประชุมของรัฐสภา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๐๖ ภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมของรัฐสภา</p> <p>ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่งให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๔ วรรคสาม มาใช้บังคับ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๑๑ ในการศึกษาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก้คดี ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความเห็นแย้งของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลวินิจฉัยในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยทันทีตั้งแต่วันประกาศและก่อนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว</p>		<p>มาตรา ๒๑๕ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๑๑ ในการศึกษาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก้คดี ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความเห็นแย้งของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลวินิจฉัยในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยทันทีตั้งแต่วันประกาศและก่อนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว</p>	<p>มาตรา ๒๑๑ ในการศึกษาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย บังคับแก้คดี ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความเห็นแย้งของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลวินิจฉัยในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยทันทีตั้งแต่วันประกาศและก่อนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว</p>	<p>มาตรา ๒๑๕ ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๒๑๒ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้</p> <p>การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๒๑๕๒๓๕ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้</p> <p>การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>มาตรา ๒๑๕๒๒๑ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>บทบัญญัติที่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญที่ไมอาจใช้สิทธิโดยวิธีที่บทบัญญัติแล้ว ทั้งนี้ บทบัญญัติที่ขัดแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในกรณีนี้ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าบทบัญญัติที่ขัดแย้งตามมาตรานี้ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้</p>
<p>มาตรา ๒๑๔ ในกรณีที่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีเขตอำนาจตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป ให้ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี หรือองค์กรอื่น เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย</p>	<p>มาตรา ๒๑๕๒๓๖ ในกรณีที่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภาของผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มิใช่ทั้งสองข้างหรือคณะมนตรีที่มิใช่ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หรือคณะกรรมาธิการองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร หรือองค์กรอื่น เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย</p>	<p>มาตรา ๒๑๕๒๒๒ ในกรณีที่มีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ หรือ คณะมนตรีที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร หรือองค์กรอื่น เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย</p>
<p>มาตรา ๒๑๑ วรรคสาม คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ทันทีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอื่น</p> <p>มาตรา ๒๑๖ องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยการและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการ</p>	<p>มาตรา ๒๑๕๒๓๗ องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยการและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าห้าคน ที่มิใช่ซึ่งขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญให้ที่มิใช่ซึ่งขัดแย้งกับบทบัญญัติที่มิใช่ซึ่งขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ</p>	<p>มาตรา ๒๑๕๒๒๓ องค์คณะของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในการวินิจฉัยการและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าห้าคน</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่จะมีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>รัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าห้าคน คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่จะมีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำ ความเห็นในการวินิจฉัยในส่วนของแต่ละคนพร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ ประชุมก่อนการลงมติ</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและความเห็นในการวินิจฉัย ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพัน รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ</p> <p>วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่จะมี บัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่ง เป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยในส่วนของตน พร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคณะกรรมาธิการวิสามัญ ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญของฝ่ายชายที่ฝ่ายชายทราบดี</p> <p>ที่สภากรรมาธิการวิสามัญให้ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อ</p> <p>กฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของ ศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพัน รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐทุกองค์กร และให้ ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอื่น ถึงที่สุดแล้ว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและความเห็นใน การวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคน ให้ประกาศในราช กิจจานุเบกษา</p> <p>วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ใช้ไปตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา ๒๑๖ บรรทัดลง คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอื่น ที่สุดแล้ว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>เป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยในประเด็นแห่ง คดีในส่วนของแต่ละคนพร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ</p> <p>วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ และสภากรรมาธิการวิสามัญของ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาล รัฐธรรมนูญ</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นเด็ดขาด มีผลผูกพัน รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐทุกองค์กร และให้ ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอื่น ถึงที่สุดแล้ว ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและความเห็นใน การวินิจฉัยของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคน ให้ประกาศในราช กิจจานุเบกษา</p>
---	---	--

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๒๑๓ ในกรณีปฏิบัติหน้าที่ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใด เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้</p> <p>ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	
<p>มาตรา ๒๑๕ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าเรื่องใดหรือประเด็นใดที่ได้มีการเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา เป็นเรื่องหรือประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยพิจารณาไว้วินิจฉัยแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องหรือประเด็นดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	
<p>ส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๑๘ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น</p>	<p>มาตรา ๒๑๘ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น</p>	<p>มาตรา ๒๑๘ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั้งปวง เว้นแต่คดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น</p> <p>ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๑๙ วรคดีหนึ่ง ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น</p>	<p>มาตรา ๒๑๙ วรรคหนึ่ง ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมายอื่น</p>	<p>คณะกรรมการกฤษฎีกา</p>
<p>มาตรา ๒๑๙ วรรคสี่และวรรคห้า ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรง</p>	<p>มาตรา ๒๑๙ วรรคสี่และวรรคห้า ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้</p>	<p>มาตรา ๒๑๙ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาในศาลฎีกา</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๒) คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือ จงใจยื่นบัญชีดังกล่าวด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิด ข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ศาลอุทธรณ์และ ศาลอุทธรณ์ภาคมีอำนาจพิจารณาพิพากษา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย บัญญัติ</p> <p>(๓) คดีชำนาญพิเศษให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>วิธีพิจารณาและกรพิพากษาคดีตาม (๑) และ (๒) ให้เป็นไป ตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยต้องใช้ระบบได้สวน และเป็นไปโดยรวดเร็ว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>เขตท้องของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคใด ให้อยู่ในอาณา ของศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคนั้น แล้วแต่กรณี</p> <p>(๓) คดีที่มีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหาร ท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น ภายหลังที่คณะกรรมการการ เลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้งแล้ว ให้อยู่ในเขตอำนาจของ ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคตาม (ก) หรือ (ข) แล้วแต่กรณี</p> <p>เมื่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี มีคำสั่ง รับคำร้องให้เลือกตั้งใหม่หรือให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง แล้ว นับแต่วัน ดังกล่าว ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น จะ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป มีได้ จนกว่าศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี จะมีคำสั่งยกคำร้อง</p> <p>คำพิพากษาในคดีเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์ ต่อศาลฎีกาได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๒) คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน<i>พิเศษ</i> สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ หรือเอกสาร <i>พิเศษ</i>ที่เกี่ยวข้อง หรือจงใจยื่นบัญชี<i>พิเศษ</i>แสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ หรือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ ควรแจ้งให้ทราบ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ ภาคมีอำนาจพิจารณาพิพากษา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ และ เมื่อมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษา หรือคำสั่งต่อศาลฎีกาได้</p> <p>(๓) คดีชำนาญพิเศษให้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
---	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๑๙ วรรคสอง ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้เสนอต่อศาลฎีกาได้โดยตรง และคดีที่อุทธรณ์หรือฎีกาค่าพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ตามที่กฎหมายบัญญัติ เว้นแต่เป็นกรณีที่ศาลฎีกาเห็นว่ามีข้อกฎหมายหรือข้อเท็จจริงที่อุทธรณ์หรือฎีกานั้นจะไม่เป็นสาระอันควรแก่การพิจารณา ศาลฎีกามีอำนาจไม่รับคดีไว้พิจารณาพิพากษาได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด</p>	<p>ตัดออกทั้งวรรค</p>	<p>วิธีพิจารณาและการพิพากษาคดีตาม (๑) และ (๒) รวมทั้งการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ และการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยต้องให้ระบบได้ความผลซึ่งให้เป็นไปโดยรวดเร็ว และอาจพิจารณาถึงเพื่อคุ้มครองพยานได้</p>
<p>ส่วนที่ ๔ ศาลปกครอง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๒๓ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน อันเนื่องมาจากการเข้าเนืองทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนืองมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมทั้งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเรื่องที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง</p>	<p>มาตรา ๒๒๓๒๕๒ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทระหว่างราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน อันเนื่องมาจากการเข้าเนืองทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนืองมาจากการดำเนินกิจการทางปกครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การตามรัฐธรรมนูญ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตลอดจนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเรื่องที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง</p>	<p>มาตรา ๒๕๒๒๕๒ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีปกครองอันเนืองมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนืองมาจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย หรือเนืองมาจากการบริหารและการดำเนินงานบุคคลขององค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ตลอดจนมีอำนาจพิจารณาพิพากษาเรื่องที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง</p> <p>อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงการใช้อำนาจหน้าที่ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตจวรัฐธรรมนูญขององค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ไม่ว่าอำนาจหน้าที่นั้นจะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๒๕ การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองแล้ววุฒิสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป</p>	<p>วิธีการที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองบัญญัติ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองและได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาก่อน แล้วจึงนำความกราบบังคมทูล ในการนี้ ให้แต่งตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนตุลาการในศาลปกครองสูงสุดทั้งหมด ทนายเดียนต้าแห่ง ทนายเดียนวินเดียน และทนายสงโฆษ ตุลาทนายในเขตศาลปกครอง ด้อยได้รับความสามารถที่กฎหมายบัญญัติ ดุษะทนายทนายศาลปกครองชั้นศาลทนายสงโฆษที่ศาลปกครองชั้นศาล ชั้นไปศาลที่พิเศษทนายสงโฆษที่ศาลปกครองชั้นศาลที่ศาลปกครองชั้นศาล</p> <p>มาตรา ๒๔๔ ให้มีแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณในศาลปกครองกลางและศาลปกครองสูงสุด องค์คณะ อำนาจหน้าที่ การฟ้องคดีและวิธีพิจารณาของศาลแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p>	<p>มาตรา ๒๕๒๒๕ ให้มีแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณในศาลปกครอง ทนายชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด องค์คณะ อำนาจหน้าที่ การฟ้องคดีและวิธีพิจารณาคดีรวมทั้งการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ และการอื่นที่จำเป็นของศาลปกครองแผนกคดีวินัยการคลังและการงบประมาณ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p>
<p>มาตรา ๒๒๕ การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดนั้น เมื่อได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการตุลาการศาลปกครองแล้ววุฒิสภาแล้ว ให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	
<p>ส่วนที่ ๔ ศาลทหาร</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๒๔ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษา ซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๕๕๔ ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษา คดีอาญาซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้ เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๒๕๕๓๐ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>หมวด ๑๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p>	<p>หมวด ๑๒๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>ส่วนที่ ๑ การตรวจสอบทรัพย์สิน</p>	<p>ส่วนที่ ๑ ทรัพย์สินของทรัพย์สินทั่วไป</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๕๙ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มี หน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และ บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่ใช้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น</p>	<p>มาตรา ๒๕๖ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐต้องเป็นไปโดย ชอบด้วยกฎหมาย สุจริต และปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ รวมทั้งต้องกระทำโดยกระบวนการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเป็นไปตามวรรคหนึ่ง ย่อม ได้รับความคุ้มครอง</p>	<p>มาตรา ๒๕๖๒๓๓ การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐต้องเป็นไป โดยชอบด้วยกฎหมาย สุจริต เศษ เป็นกลางทางการเมือง ปราศจาก อคติและการขัดกันแห่งผลประโยชน์ รวมทั้งต้องกระทำโดย กระบวนการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ และในข้อความในมาตรา ๒๑๖ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับองค์การตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐด้วย โดยอนุโลม การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐที่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ย่อม ได้รับความคุ้มครอง</p>
<p>มาตรา ๒๕๙ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มี หน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และ บุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่ใช้รับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น</p>	<p>มาตรา ๒๕๕๔๗ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ถ้าแนบบแสดง รายการภาษีเงินได้ของตน คู่สมรส เศษ ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภา พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้อง ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ ที่ดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง องค์การตรวจสอบอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี</p>	<p>มาตรา ๒๕๖๒๓๒ ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่น บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ถ้าแนบบแสดงรายการภาษี เงินได้ ซึ่งยื่น พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องของตน คู่สมรส และบุตรซึ่ง ยังไม่บรรลุนิติภาวะ รวมทั้งผู้ซึ่งบุคคลดังกล่าวได้มอบหมายให้ ตรวจสอบหรือติดต่อและทรัพย์สินของตน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ด้วย โดยยื่นต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ ที่ดำรงตำแหน่ง แต่ไม่เป็นกรณีของประธาน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ บัญญัติ บัญญัติตามความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวรวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้รวมถึงทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย</p> <p>มาตรา ๒๖๑ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้เปิดเผยให้สาธารณชนทราบโดยเร็วแต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่กำหนดหรือแจ้งบัญชีดังกล่าว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๓) กรรมการในองค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๕) สมาชิกวุฒิสภา (๖) ข้าราชการการเมืองอื่นและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น (๗) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ (๘) เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ บัญชีเอกสารที่ต้องยื่นตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นพร้อมเอกสาร ต้องประกอบขึ้นเป็นสหภาพด้วยบัญชีที่ผู้ยื่นต่อสภาผู้แทนราษฎรแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในสหภาพพร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องของคู่สมรสและบุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของบุคคลตามวรรคหนึ่ง รวมทั้งผู้ซึ่งบุคคลตามวรรคหนึ่งได้มอบหมายให้ครอบครองหรือดูแลทรัพย์สินของตน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บทบัญญัติ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ห้ามมิให้ผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและหนี้สินต่อสภาผู้แทนราษฎร หรือสภาผู้แทนวุฒิสภา ซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>บทบัญญัติ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ห้ามมิให้ผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและหนี้สินต่อสภาผู้แทนราษฎร หรือสภาผู้แทนวุฒิสภา ซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>กรรมการและกรรมาธิการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติให้ยื่นต่อประธานวุฒิสภา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) กระทรวงผู้ดำรงตำแหน่งในองค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (๔) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๕) สมาชิกวุฒิสภา (๖) ข้าราชการการเมืองอื่นและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ (๗) ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ (๘) ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเทียบเท่าและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บทบัญญัติ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่ห้ามมิให้ผู้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินและหนี้สินต่อสภาผู้แทนราษฎร หรือสภาผู้แทนวุฒิสภา ซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p>
---	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นจะเปิดเผยได้ต่อเมื่อออกการเปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการวินิจฉัยชี้ขาดและได้รับการร้องขอจากศาล ผู้มีส่วนได้เสีย หรือคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดิน หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๒๕๖ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของทรัพย์สินของรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้เปิดต่อให้สาธารณชนทราบโดยเสรี แต่ต้องไม่เกิดผลเสียอันนับแต่วันที่ตั้งที่กระทำคดีข้อแย้งขึ้นตั้งตั้งตาม บัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นซึ่งเปิดแต่ได้ข้อเสียเอกสารที่แสดงทรัพย์สินและหนี้สินของตนแต่เอกสารที่แสดงทรัพย์สินและหนี้สินของตน แต่ไม่ได้รับทราบของชกตทหรือผู้มีส่วนได้เสียหรือที่คณะกรรมการทรัพย์สินแผ่นดิน</p> <p>ให้ประชาชนทราบรายการทรัพย์สินและรายการประกอบรายการซึ่งแห่งซึ่งได้จัดทำขึ้นโดยประชาชนและกรรมการซึ่งมีคุณสมบัติแห่งซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดไว้</p> <p>การเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้เปิดเผยต่อสาธารณชนโดยเสรี</p> <p>๑๐๐ มาผู้บังคับบัญชาโดยอ้อม และห้ามมิให้ผู้บังคับบัญชาตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งอื่นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัยด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>กำหนดเวลาที่ผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบความถูกต้องและการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน การมอบหมายให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ต่อองค์กรอื่น และ</p>	<p>เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดต่อยื่นบัญชีดังกล่าว บัญชีของผู้ดำรงตำแหน่งอื่นจะเปิดเผยได้ต่อเมื่อออกเปิดเผยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาพิพากษาคดีหรือการวินิจฉัยชี้ขาด และได้รับการร้องขอจากศาล ผู้มีส่วนได้เสีย หรือคณะกรรมการตรวจสอบเงินแผ่นดิน หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดลงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือลงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี</p> <p>ถ้าศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี วินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคสาม ให้ผู้บังคับบัญชาตำแหน่งในวันศาลมีคำวินิจฉัย โดยให้นำบัญชีเดิมมาตรวจ ๑๐๐ มาผู้บังคับบัญชาโดยอ้อม และห้ามมิให้ผู้บังคับบัญชาตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งอื่นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลมีคำวินิจฉัยด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>กำหนดเวลาที่ผู้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบความถูกต้องและการเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สิน การมอบหมายให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน สำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ต่อองค์กรอื่น และ</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๖๐ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๙ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่เข้ารับตำแหน่งหรือวันที่พ้นจากตำแหน่ง แล้วแต่กรณี และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง</p> <p>(๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(๓) ในกรณีที่เป็นบุคคลตามมาตรา ๒๕๙ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้วตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดก ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย</p> <p>ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้ยื่นที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันครบหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวอีกครั้งหนึ่งโดยยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย</p>	<p>ตัดออกทั้งหมด</p>	<p>การอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>
<p>มาตรา ๒๖๒ ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ได้พ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการตรวจสอบความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น แล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบ รายงานดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา</p>	<p>ตัดออกทั้งหมด</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปณารัฐธรรมนูญแห่งชาติลงมติ
<p>ในกรณีที่น่าปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่งผู้ใดมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งเอกสารทั้งหมดที่มีอยู่พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจสอบไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้ทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกตินั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไป และให้นำบัญญัติมาตรา ๒๗๒ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>		
<p>มาตรา ๒๖๓ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยต่อไป</p> <p>ถ้าศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งในวันศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัย โดยให้นำบัญญัติมาตรา ๙๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองวินิจฉัยด้วย</p>	ตัดออกทั้งมาตรา	
<p>มาตรา ๒๖๔ บทบัญญัติมาตรา ๒๕๙ มาตรา ๒๖๐ มาตรา ๒๖๑ วรรคสอง และมาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดด้วยโดยอนุโลม</p>	ตัดออกทั้งมาตรา	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอาจเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบที่มีการยื่นไว้แก่ผู้มีส่วนได้เสียได้ ถ้าเป็นประโยชน์ในการดำเนินคดีหรือการวินิจฉัยการกระทำความผิด ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ส่วนที่ ๒ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
	<p>มาตรา ๒๔๘ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์และประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องไม่ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ไม่กำหนดนโยบายหรือเสนอกฎหมายหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ตน คู่สมรส บุตร หรือบิดามารดา มีส่วนได้เสียอยู่</p> <p>(๒) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น มาประกอบการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น</p> <p>(๓) ไม่ใช้เวลาราชการหรือของหน่วยงาน เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือข้อมูลภายในของทางราชการหรือหน่วยงาน ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกฎหมาย</p> <p>(๔) ไม่กระทำการใด ดำรงตำแหน่งใด หรือปฏิบัติภารกิจ ในฐานะส่วนตัว ที่ก่อให้เกิดความเคลือบแคลงว่า จะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ หรือเป็นที่เสื่อมเสียแก่ตำแหน่งหน้าที่</p>	<p>มาตรา ๒๕๒๓๓ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>ตั้งข้อชี้แจง ไม่มีการดำเนินการอันเป็นการขัดกันของบทบาทและตำแหน่ง และไม่กำหนดนโยบายหรือเสนอกฎหมายหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ตน คู่สมรส บุตร หรือบิดามารดา มีส่วนได้เสียอยู่</p> <p>(๑) ไม่กำหนดนโยบายหรือเสนอกฎหมายหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่ตน คู่สมรส บุตร หรือบิดามารดา มีส่วนได้เสียอยู่</p> <p>ประวิชัย ข้อชี้แจงที่ตน คู่สมรส บุตร หรือบิดามารดา มีส่วนได้เสียอยู่</p> <p>เสด็จ</p> <p>(๒) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น มาประกอบการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น</p> <p>(๓) ไม่ใช้เวลาราชการหรือของหน่วยงาน เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือข้อมูลภายในของทางราชการหรือหน่วยงาน ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกฎหมาย</p> <p>(๔) ไม่กระทำการใด ดำรงตำแหน่งใด หรือปฏิบัติภารกิจ ในฐานะส่วนตัว ที่ก่อให้เกิดความเคลือบแคลงว่า จะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ หรือเป็นที่เสื่อมเสียแก่ตำแหน่งหน้าที่</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ซึ่งมีใช้คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย</p> <p>มาตรา ๒๖๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย เว้นแต่เป็นการดำรงตำแหน่งหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในทั้งหุนส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินการโดยมุ่งหาผลประโยชน์ได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็ได้ด้วย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>นายกรัฐมนตรีหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือรัฐมนตรีรับหรือดำรงตำแหน่งกรรมการหรือการของ รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา หรือรัฐสภา หรือกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการดำรงตำแหน่งหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ให้นำความใน (๒๓) (๒๔) และ (๕๕) มาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี หรือ สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี และบุคคลอื่นซึ่งมี ผู้ร่วมดำเนินการ ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายกรัฐมนตรี หรือ สมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรี</p> <p>ให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย</p> <p>มาตรา ๒๖๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับนายหรือรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย เว้นแต่เป็นการดำรงตำแหน่งหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในทั้งหุนส่วนได้แก่ บริษัท หรือ องค์การ ที่ดำเนินการโดยมุ่งหาผลประโยชน์ได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็ได้ด้วย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ให้นำความใน (๓) (๔) เศษ (๕) และวรรคสอง มาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี และบุคคลอื่นซึ่งดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย</p>
<p>มาตรา ๒๖๙ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุนส่วนหรือผู้ถือหุ้นในทั้งหุนส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหรือผู้ถือหุ้นในทั้งหุนส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ในการนี้ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไป ให้นายกรัฐมนตรีผู้ยื่นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้นายกรัฐมนตรีหรือ</p>	<p>มาตรา ๒๖๕๒๕๐ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุนส่วนหรือผู้ถือหุ้นในทั้งหุนส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหรือผู้ถือหุ้นในทั้งหุนส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ในการนี้ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไป ให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ยื่นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง และให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ยื่นแจ้งให้</p>	<p>มาตรา ๒๕๖๒๓๕ ไม่มีการแก้ไข</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>รัฐมนตรีนอนหุ้นในหุ้นส่วนหรือบริษัทกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใด ๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคหนึ่ง มิได้</p> <p>บทบัญญัติมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย และให้นำบทบัญญัติมาตรานี้ ๒๕๕๙ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>บริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใด ๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคหนึ่ง มิได้</p> <p>บทบัญญัติมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับกับคู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีรวมทั้งผู้ถือหุ้น นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเดิมอบหมายให้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น แทนตน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ด้วย และให้หลักปฏิบัติ</p> <p>มาตรา ๒๕๕ วรรคสาม ยกเว้นบังคับโดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา ๒๕๖๒๒๖ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งทางการเมืองเข้าไปก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองหรือ พรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๒) การบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๓) การใช้ราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(๔) การแต่งตั้งและการให้กรมการรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องป้องกันหรือกักกันมิให้เกิดผลและบุตรของตน</p>
<p>มาตรา ๒๖๖ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าไปก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น</p> <p>(๒) การบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือ</p> <p>(๓) การให้ข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ข้าราชการการเมือง พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น พ้นจากตำแหน่ง</p>	<p>มาตรา ๒๖๖๒๕๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่ง พรรคการเมือง หรือ พรรคการเมือง หรือ พรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ พนักงาน หรือของรัฐ รัฐวิสาหกิจ กิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือราชการส่วนท้องถิ่น</p> <p>พรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องป้องกันหรือกักกันมิให้เกิดผลและบุตรของตน</p>	<p>มาตรา ๒๕๖๒๒๖ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีต้องไม่ใช่สถานะหรือตำแหน่งทางการเมืองเข้าไปก้าวกายหรือแทรกแซงเพื่อประโยชน์ของตนเอง ของผู้อื่น หรือของพรรคการเมืองหรือ พรรคการเมือง ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินงานในหน้าที่ประจำของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๒) การบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง และเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๓) การใช้ราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพ้นจากตำแหน่ง</p> <p>(๔) การแต่งตั้งและการให้กรมการรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>ทั้งนี้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องป้องกันหรือกักกันมิให้เกิดผลและบุตรของตน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๓๖ ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิก ผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออธิการบดีของรัฐสภา ผู้ที่มีพฤติการณ์ร้าย ผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าฝ่าฝืน อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง วุฒิสภามีอำนาจ ถอดถอนผู้นับออกจากราชการ</p>	<p>ของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา หรือกรรมการที่ได้รับ แต่งตั้งในราชการของฝ่ายนิติบัญญัติ</p>	<p>ส่วนที่ ๓</p>
<p>มาตรา ๒๓๗ เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๒๓๖ แล้ว ให้ ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เมื่อได้ส่วนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติทำการรายงานเสนอต่อวุฒิสภา โดยในรายงานดังกล่าว</p>	<p>การถอดถอนจากตำแหน่งและกีดกันสิทธิทางการเมือง หรือสิทธิอื่นในการดำรงตำแหน่งอื่น</p>	<p>มาตรา ๒๕๓๕ ภายใต้นับนับมาตรา ๒๔๔วรรคสี่วรรคห้า และวรรคหก ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาล รัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออธิการบดีของรัฐสภา ผู้มีพฤติการณ์ร้ายผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำความ ผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ใน การยุติธรรม ส่อว่าฝ่าฝืนอำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทาง จริยธรรมอย่างร้ายแรง วุฒิสภารัฐสภามีอำนาจถอดถอนผู้นับออก จากราชการ</p>
<p>ด้วย คือ</p> <p>(๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการ แผ่นดิน และกรรมการตรวจการเงินแผ่นดิน</p> <p>(๒) ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรง ตำแหน่งระดับสูง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>มาตรา ๒๓๗๒ เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๒๓๖ แล้ว ให้ ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เมื่อได้ส่วนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติทำการรายงานเสนอต่อวุฒิสภา โดยในรายงานดังกล่าว</p>	<p>บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ด้วย คือ</p> <p>(๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการ แผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน เสียงกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>(๒) ผู้พิพากษา หรือตุลาการ พินิตทวนข้าราชการอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>	<p>มาตรา ๒๕๓๕๖ ภายใต้นับนับมาตรา ๒๕๓วรรคสี่วรรคห้า หรือมาตรา ๒๕๓๕๖๖ รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ สมาชิกวุฒิสภา ประจักษ์ต่อหน้าที่ ประจักษ์ต่อตำแหน่งหน้าที่ ราชการ ประจักษ์ต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ประจักษ์ ต่ออำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือ กฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม อย่างร้ายแรง รัฐสภามีอำนาจถอดถอนผู้นับออกจากราชการ ให้ผู้ วุฒิสภามีอำนาจพิจารณาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งประธาน ศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรือ อธิการบดีของรัฐสภา ซึ่งมีพฤติการณ์สมควรหนึ่ง ออกจากตำแหน่งได้ แต่ สำหรับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้ด้วย คือ</p> <p>(๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการ แผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดมีมูลหรือไม่ เพียงใด มีพยานหลักฐานที่ควรเชื่อถือได้อย่างไร พร้อมทั้งระบุข้อยุติว่าจะให้ดำเนินการอย่างไรต่อไป</p> <p>ในกรณีที่เกิดคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดเป็นเรื่องสำคัญ จะแยกทำรายงานเฉพาะข้อนั้นส่งไปให้ประธานวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งเพื่อให้พิจารณาไปก่อนก็ได้</p> <p>ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล นับแต่วันดังกล่าวผู้ดำรงตำแหน่งที่ถูกล่ามทาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้จนกว่าวุฒิสภาจะมีมติ และให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานวุฒิสภาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๒๗๓ และอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป แต่ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาได้มีมูล ให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไป</p> <p>ในกรณีที่ยื่นการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งให้ตามวรรคสี่ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินการคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและอัยการสูงสุดตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยคณะกรรมการ โดยให้มีแผนจากแต่ละฝ่ายจำนวนเท่ากัน เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อไป ในกรณีที่เกิดคณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหา</p>	<p>มาตรา ๒๗๓ เมื่อได้รัยข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ๒๗๒ แล้ว ไม่ให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการวินิจฉัยโดยเร็ว</p> <p>เมื่อได้สอบสวนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาของทั้งคณะกรรมาธิการที่ปรึกษาของวุฒิสภาและผู้ซึ่งเสนอข้อสงสัยเสนอต่อวุฒิสภา โดยให้ประธานวุฒิสภาและผู้ซึ่งเสนอข้อสงสัยได้ชี้แจงข้อสงสัยต่อวุฒิสภาด้วยตัวหรือโดยวิธีอื่นใดโดยวิธีอื่นใด มีบทบาทหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญให้ดำเนินการต่อไป</p> <p>ในกรณีที่ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาและประธานวุฒิสภาที่ปรึกษาของวุฒิสภาเห็นว่าการกล่าวหาของวุฒิสภาข้อใดเป็นกรณีของสมาชิกวุฒิสภาที่ปรึกษาของวุฒิสภาที่ไม่ได้ยื่นข้อสงสัยต่อวุฒิสภาแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ชี้แจงข้อสงสัยต่อวุฒิสภาด้วย</p> <p>ถ้าคณะกรรมการที่ปรึกษาและประธานวุฒิสภาที่ปรึกษาของวุฒิสภาเห็นว่าข้อสงสัยของวุฒิสภาข้อใดมีมูล ให้ประธานวุฒิสภาและผู้ซึ่งเสนอข้อสงสัยดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป แต่ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาได้มีมูล ให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไป</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศาสตร์กราช ๒๕๕๐</p> <p>ข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนก็ได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๒๕๕(๑) รัฐสภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งเท่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้ออกคำสั่งถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๕๕(๒) ให้พ้นจากตำแหน่งได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๗๑ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้ออกคำสั่งถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๗๐ ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องขอต้องกล่าวถึงเหตุอันสมควร</p> <p>สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้ออกคำสั่งถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๗๐ ออกจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๑๖๔</p>	<p>มาตรา ๒๗๑(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้ออกคำสั่งถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๗๐ ให้พ้นจากตำแหน่งได้ คำร้องขอต้องกล่าวถึงเหตุอันสมควร</p> <p>สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้ออกคำสั่งถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๗๐ ออกจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๑๖๔</p>	<p>มาตรา ๒๕๕(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้ออกคำสั่งถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๕๕(๒) ให้พ้นจากตำแหน่งได้</p> <p>(๑) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้ออกคำสั่งถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๕๕(๒) ให้พ้นจากตำแหน่งได้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ประชาชนพลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสอง หมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๕๖๒๕๓ ออกจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๒๕๕๗๒ เมื่อได้รับคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม แล้ว ให้ประธานรัฐสภาสั่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการไต่สวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เมื่อไต่สวนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติทำรายงานเสนอต่อประธานรัฐสภา โดยในรายงาน ดังกล่าวต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอใดมีมูล หรือไม่ เพียงใด มีพยานหลักฐานที่ควรเชื่อได้อย่างไร ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมี มติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ ว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล ให้ดำเนินการต่อไปตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริต แต่ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไป เมื่อได้รับรายงานตามวรรคห้าแล้ว ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มี การประชุมรัฐสภาเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าวโดยเร็ว ในกรณีที คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงาน ให้ออกสมัยประชุม ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อมี พระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยสามัญ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ สมาชิกของรัฐสภาที่มีอิสระในการออกเสียงลงคะแนนจึงต้อง กระทำโดยวิถิลดคะแนนลับ มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่ง ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของรัฐสภา และให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการ</p>	<p>(๒) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาหรือประธานวุฒิสภา แล้วแต่ กรณี ให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตร ๒๓๘ ออกจากตำแหน่ง คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน สมาชิกวุฒิสภาสำหรับชนไม่ของชาวต่างชาติที่มีสัญชาติ สมาชิกวุฒิสภาสำหรับชนไม่ของชาวต่างชาติที่มีสัญชาติ สมาชิกวุฒิสภาที่ทั้งหมตกเท่าที่มีชื่อชงชววุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อ ประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาวินิจฉัยให้ชื่อชงชววุฒิสภา ชื่อชงชววุฒิสภาที่ฝากแห่งใด พสเสียงวุฒิสภาสิทธิเลือกที่ส่งชนไม่ของชาวต่างชาติที่มี สิทธิเข้าชื่อชงชววุฒิสภาให้ชงชววุฒิสภาตามมาตรา ๒๕๕๗ ของชวท ที่ฝากแห่งใดได้ชงชววุฒิสภา เมื่อได้รัชชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภา แล้ว ให้ประธานรัฐสภาสั่งเรื่องให้คณะกรรมการชงชววุฒิสภา ประธานชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาให้แล้วเสร็จ โดยเร็ว เมื่อได้รัชชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภา แล้ว ให้ประธานรัฐสภาสั่งเรื่องให้คณะกรรมการชงชววุฒิสภา ประธานชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาให้แล้วเสร็จ โดยเร็ว เมื่อได้รัชชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภา แล้ว ให้ประธานรัฐสภาสั่งเรื่องให้คณะกรรมการชงชววุฒิสภา ประธานชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาให้แล้วเสร็จ โดยเร็ว เมื่อได้รัชชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภา แล้ว ให้ประธานรัฐสภาสั่งเรื่องให้คณะกรรมการชงชววุฒิสภา ประธานชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาให้แล้วเสร็จ โดยเร็ว เมื่อได้รัชชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภา แล้ว ให้ประธานรัฐสภาสั่งเรื่องให้คณะกรรมการชงชววุฒิสภา ประธานชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาที่ส่งชงชววุฒิสภาให้แล้วเสร็จ โดยเร็ว</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปัตยกรรม</p>
<p>(ก) ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ถ้าคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตีพิมพ์มติแล้วจะไม่ปล่อยข่าวใดที่มีมูล นับแต่วันตั้งกล่าวผู้ดำรงตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล นับแต่วันตั้งกล่าวผู้ดำรงตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ จนกว่ารัฐสภาหรือวุฒิสภา และแต่กรณี จะมีมติ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แต่ถ้าเห็นว่าข้อกล่าวหาได้ไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาอันเป็นอันตกไป</p> <p>(ข) เมื่อได้ส่วนแล้ว ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ทรงอำนาจเสนอต่อประธานรัฐสภา หรือประธานวุฒิสภา และแต่กรณี โดยในรายงานดังกล่าวต้องระบุชี้แจงว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องข้อใดมีมูลหรือไม่ มีพยานหลักฐานใด (๒) ในกรณีที่กล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๓๘ ว่ามีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้ประธานรัฐสภาหรือประธานวุฒิสภา และแต่กรณี ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยเร็ว และให้ดำเนินการต่อไป ดังนี้</p> <p>(ก) ให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแจ้งให้องค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เสนอชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและคุณธรรม องค์กรละหนึ่งคน และให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตีพิมพ์คำสั่งแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและคุณธรรมหนึ่งคนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอ เป็นคณะกรรมการพิจารณาการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามมาตรฐานทางจริยธรรม โดยเร็ว โดยให้แต่งตั้งเป็นรายกรณี</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปณารูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม อำนาจหน้าที่ วิธีการได้ส่วน และพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาการเข้าเป็นหรือไม่เป็นปฏิบัติ ตามมาตรฐานทางจริยธรรม และภาระอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต</p> <p>(ข) เมื่อคณะกรรมการตาม (ก) ดำเนินการได้ส่วนเสร็จ แล้ว ให้ทำรายงานเสนอต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ โดยในรายงานดังกล่าวต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้อ กล่าวหาตามคำร้องขอชื่อเดิมหรือใหม่ มีพยานหลักฐานใด ในกรณี ที่เห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาเป็นอันตกไป แต่ถ้า เห็นว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล ให้แจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ โดยนับแต่วันดังกล่าวผู้ดำรง ตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ จนกว่ารัฐสภาหรือ วุฒิสภา แล้วแต่กรณี จะมามีมติ และให้คณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ใน การนี้ ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมี มติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม ขอให้คณะกรรมการได้ ส่วนเพิ่มเติม ก็ให้คณะกรรมการดำเนินการต่อไปตามมตินั้น</p> <p>(๓) เมื่อได้รับรายงานตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี แล้วให้ ประธานรัฐสภาหรือประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมรัฐสภาหรือ วุฒิสภาเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าวโดยเร็ว ในกรณีที่เกิดกรณีการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งส่งรายงานให้นอกสมัย ประชุม ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อพร้อมพระบรมราช โองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>มาตรา ๒๕๕ การร้องขอ การพิจารณาและโต้สวนคำร้องขอ ผลของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตแห่งชาติ คำร้องของมีมูล รวมทั้งผลของการออกเสียง ลงคะแนนและการมีมติของรัฐสภา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้</p>	<p>สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการ ออกเสียงลงคะแนนซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติรัฐสภาที่ ให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๓๘ วรรคหนึ่ง ออกจาก ตำแหน่ง ให้ถอดถอนและเนรโทษกรรมของกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา และมติวุฒิสภาที่ให้ถอดถอนผู้ ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๓๘ วรรคสองและวรรคสาม ออกจาก ตำแหน่ง ให้ถอดถอนและเนรโทษกรรมในทำนองจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่ง ไม่ว่าผู้นั้นจะยังคงอยู่ ในตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว ให้มีผลเป็นการตัดสิทธิใน การดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือสิทธิในการดำรงตำแหน่งอื่นของ ผู้นั้นเป็นเวลาที่นับแต่วันที่มีมติ แต่ถ้เป็นกรณีที่ถูกถอดถอน เพราะเหตุที่มพิพฤติการณ์ร้ายผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ล่วงละเมิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือล่วงละเมิดทำผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ให้มีผลเป็นการตัดสิทธิในการดำรง ตำแหน่งทางการเมืองหรือสิทธิในการดำรงตำแหน่งอื่นตลอดไป การร้องขอ การพิจารณาและโต้สวนคำร้องขอ และการอื่นที่ จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p>
	<p>คณะกรรมการกฤษฎีกา</p>	<p>คณะกรรมการกฤษฎีกา</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๒๗๓ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๒๗๒ แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณาการมีดังกล่าวโดยเร็ว</p> <p>ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานให้เสนอข้อสงสัย ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบเพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสามัญสามัญ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๑) ระยะเวลาที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและรัฐสภาต้องใช้ในการพิจารณาและมีมติ</p> <p>(๒) การให้บุคคลตามมาตรา ๒๕๓ หยุดปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูล ไปจนถึงเวลาที่รัฐสภามีมติ</p> <p>(๓) การให้มีคณะกรรมการสำนวน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้แทนอัยการสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมายอื่น ซึ่งมีจำนวนฝ่ายละเท่ากัน เพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>การจัดทำและการส่งชื่อให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนตามมาตรา ๒๕๓ และมาตรา ๗๔ วรรคสี่ วรรคห้า และวรรคหก หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงลงคะแนน รวมทั้งการประสานงานระหว่างคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สัมชัญชาคุณธรรมแห่งชาติ และหน่วยงานในการจัดให้มีการลงคะแนนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศาสตร์กราช ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๒๓๔ สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากราชการหนึ่ง ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p> <p>ผู้ใดถูกถอดถอนออกจากราชการหนึ่งให้ผู้นั้นพ้นจากราชการหนึ่งหรือให้ออกจากราชการนี้แต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน และให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดในทางการเมืองหรือรับการรับราชการเป็นเวลาห้าปี</p> <p>มติของวุฒิสภามาตราฐานนี้เป็นที่สุด และจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ตัดออกทั้งหมด</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเมือง</p>
<p>ส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๓๕ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา</p> <p>บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่ถูกคัดตั้งกล่าวหาหรือบุคคลอื่นเป็นด้วยการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เพื่อให้โจงแจ้งให้การกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำความผิดด้วยหน้าที่ด้วย</p>	<p>มาตรา ๒๓๕๒๖ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา</p> <p>บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่ถูกคัดตั้งกล่าวหาหรือบุคคลอื่นเป็นด้วยการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชน</p>	<p>มาตรา ๒๓๕๒๕๑ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา</p> <p>บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับกรณีที่ถูกคัดตั้งกล่าวหาหรือบุคคลอื่นเป็นด้วยการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามวรรคหนึ่ง เพื่อ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือของผู้ได้ส่วนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และอาจได้ส่วนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมที่เห็นสมควร</p> <p>วิธีพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑๓ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยโดยอนุโลม</p> <p>บทบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๓๑ มิให้นำมาใช้บังคับกับการพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>	<p>กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือของผู้ได้ส่วนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และอาจได้ส่วนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร</p> <p>วิธีพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้มีผลใช้บังคับแก่บทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑๓ มาใช้บังคับแก่บทปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วยโดยอนุโลม</p> <p>บทบัญญัติว่าด้วยความคุ้มกันของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๓๑ มิให้นำมาใช้บังคับแก่การพิจารณาคดีของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p>	<p>ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือของผู้ได้ส่วนอิสระ แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และอาจได้ส่วนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร</p>
<p>มาตรา ๒๓๘ การพิพากษาคดีให้ถือเสียข้างมาก โดยผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือพร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ</p> <p>คำสั่งและคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้เปิดเผยและเป็นที่สุด เว้นแต่เป็นการนิตามวรรคสาม</p> <p>ในกรณีที่มีผู้ต้องคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีพยานหลักฐานใหม่ ซึ่งอาจทำให้อ้างอิงจริงเปลี่ยนแปลงไปเป็นสาระสำคัญ อาจยื่นอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้</p>	<p>ตั้งออกทั้งมาตรา</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิทยุโรปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>หลักเกณฑ์การยื่นขอชดเชยและกรณีพิจารณาวิฉัยของที่ ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา กำหนด</p>	<p>หมวด ๑๑ องค์การตามรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๒๙ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลาง ทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p>	<p>ส่วนที่ ๑ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>	<p>ตอนที่ ๑ ๑. คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๒๙ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลาง ทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p>	<p>มาตรา ๒๒๙๕๕๕ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วย พระราชกฤษฎีกา แต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็น กลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p>	<p>มาตรา ๒๕๕๒๕๕๕ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วย กรรมการห้าคนที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของ วุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์ สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p>
<p>ให้ประธานวุฒิสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่ง</p>	<p>ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาคณะกรรมการเลือกตั้ง แล้ว แจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ</p>	<p>ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาคณะกรรมการเลือกตั้ง ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการการเลือกตั้ง แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ</p>
<p>มาตรา ๒๓๑ (๖) ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบตาม (๔) หรือ (๕) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการเลือกตั้ง และ แจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ และให้ประธานวุฒิสภานำความกราบ บังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป</p>	<p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง</p>	<p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง</p>
<p>มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ให้มีสำนักงานคณะกรรมการ เลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ให้มีสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นหน่วยราชการของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีสิทธิการเป็น ผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ให้มีสำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นหน่วยราชการของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น โดยมีสิทธิการเป็น ผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๒๓๖ (ข) ให้ผู้ได้รับยกย่องเกียรติคุณ (๕) หรือ (๕) ประชาชนและเสนาบดีที่พ้นจากตำแหน่งซึ่งมีคุณงามความดีที่ควรยกย่องเชิดชูเกียรติและส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงคุณงามความดีของตนโดยทั่วถึงกัน</p> <p>มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ให้มีสภานิติบัญญัติแห่งรัฐซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งมีคุณงามความดีที่ควรยกย่องเชิดชูเกียรติและส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงคุณงามความดีของตนโดยทั่วถึงกัน</p> <p>มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ให้มีสภานิติบัญญัติแห่งรัฐซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งมีคุณงามความดีที่ควรยกย่องเชิดชูเกียรติและส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงคุณงามความดีของตนโดยทั่วถึงกัน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๓๑ การสรรหาและการเลือกประธานกรรมการและกรรมการการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังนี้ (๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวนเจ็ดคน ซึ่งประกอบด้วย ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้แทนฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งมีคุณงามความดีที่ควรยกย่องเชิดชูเกียรติและส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงคุณงามความดีของตนโดยทั่วถึงกัน เป็นกรรมการ ทำหน้าที่สรรหาผู้สมควรปฏิบัติตามมาตรา ๒๓๐ ซึ่งสมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้ง จำนวนสามคน เสนอต่อประธานวุฒิสภา โดยต้องเสนอพร้อมความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อนั้น มติในการสรรหาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เลือกอยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>บุคคลซึ่งมีคุณงามความดีที่ควรยกย่องเชิดชูเกียรติและส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงคุณงามความดีของตนโดยทั่วถึงกัน ต้องมีผู้ใช้พิพาทภาษาหรือตุลาการศาลปกครองสูงสุดเลือกตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผู้ใช้พิพาทภาษาหรือตุลาการ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>มาตรา ๒๓๖ (ข) ให้ผู้ได้รับยกย่องเชิดชูเกียรติคุณ (๕) หรือ (๕) ประชาชนและเสนาบดีที่พ้นจากตำแหน่งซึ่งมีคุณงามความดีที่ควรยกย่องเชิดชูเกียรติและส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงคุณงามความดีของตนโดยทั่วถึงกัน</p> <p>มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ให้มีสภานิติบัญญัติแห่งรัฐซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งมีคุณงามความดีที่ควรยกย่องเชิดชูเกียรติและส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงคุณงามความดีของตนโดยทั่วถึงกัน</p> <p>มาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ให้มีสภานิติบัญญัติแห่งรัฐซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งมีคุณงามความดีที่ควรยกย่องเชิดชูเกียรติและส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึงคุณงามความดีของตนโดยทั่วถึงกัน</p>	<p>มาตรา ๒๓๖ ๒๕๕ การสรรหากรรมการการเลือกตั้ง ให้ดำเนินการดังนี้ (๑) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาที่ สภาหอการค้าและผู้ประกอบการ กรรมการการเลือกตั้งจำนวนสองคน (๒) ให้คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง สรรหาผู้สมควรเป็นกรรมการการเลือกตั้งจำนวนสามคน หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหากรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>มติในการสรรหาตาม (๒) ต้องลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(๖) ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบตาม (๔) หรือ (๕) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการเลือกตั้ง และแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ และให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างแรก</p> <p>(๕) ให้ประชาชนวุฒิสภาเลือกประชาชนวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ตนมาเป็นผู้รับราชการสรรหาตาม (๑) (๒) หรือ (๓) ซึ่งต้องทรงกระทำโดยวิธีสงเคราะห์พิเศษ</p> <p>(๕) ในกรณีที่วุฒิสภาไม่คัดค้านให้ตนมาเป็นผู้รับราชการตาม (๖) แต่ตัววุฒิสภาไม่เป็นผู้รับราชการในวาระอื่นใด ไม่ว่าทั้งคงหรือขอรับส่วนใด ส่วนหรือข้ออื่นที่ตนได้ยื่นต่อประธานวุฒิสภาที่ทรงสรรหาแล้วแต่ที่ตนหรือที่ประชาชนวุฒิสภาไม่คัดค้านหรือที่ประชาชนวุฒิสภาไม่คัดค้านวุฒิสภา และยังมีมติยืนยันตนตามเดิมด้วยตนเองหรือที่ประชาชนวุฒิสภาไม่คัดค้านหรือที่ประชาชนวุฒิสภาไม่คัดค้านวุฒิสภา</p> <p>(๖) ให้ผู้ได้รับคัดเลือกตาม (๕) หรือ (๕) ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานวุฒิสภา และให้ประชาชนวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๓๑ (๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวนเจ็ดคน ซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการ ทำหน้าที่สรรหาผู้มี</p>	<p>มาตรา ๒๓๑ (๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวนเจ็ดคน ซึ่งตามมาตรา ๒๓๐ (๒) ประกอบด้วย ประชาชนวุฒิสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายที่พ้นจากตำแหน่งราษฎรผู้ซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน</p>	<p>มาตรา ๒๓๑(๒) คณะกรรมการสรรหากรรมการเลือกตั้ง ตามมาตรา ๒๓๐(๒) ประกอบด้วยกรรมการประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิสิบหกคนสี่คน ประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ด้วยคณะมนตรีแห่งรัฐในสามองค์ประกอบที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการต่อไปตาม (๖) แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์หรือไม่ได้คะแนนตามที่กำหนด ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาพิจารณาสรรหาแทนจนครบจำนวนภายในสิบห้าวันนับแต่วันขึ้นบังคับใช้ครั้งแรกดังกล่าว</p> <p>(๕) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมิติให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหาตาม (๑) (๒) หรือ (๓) มาตรา ๒๒๐ ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ</p> <p>(๕) ในกรณีทีวุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการตาม (๖) มาตรา ๒๕๕ วรรคสองและวรรคสาม แต่ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบในครั้งแรกหรือไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งรายชื่อที่ชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหากรรมการเลือกตั้งหรือที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแล้วแต่กรณี เพื่อให้ดำเนินการสรรหาใหม่ บทเฉพาะที่บทที่สามสิบสาม</p> <p>บทที่สามสิบสี่ชื่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ไม่เห็นด้วยด้วยวุฒิสภา และวินิจฉัยยืนยันด้วยมติเสียงประชุมใหญ่ศาลฎีกาด้วยคะแนนเสียงสองในสามของซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแล้วแต่กรณี ให้ส่งชื่อให้ผู้ได้รับการเลือกตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตาม มาตรา ๒๕๔ วรรคสอง โดยอนุโลม ก่อนนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นไปตามที่กล่าวมาแล้ว ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ในกรณีทีวุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ดำเนินการตาม มาตรา ๒๕๕ วรรคสองและวรรคสาม แต่ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบในข้อใดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งชื่อนั้นกลับไปยังที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือคณะกรรมการสรรหากรรมการเลือกตั้งหรือที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแล้วแต่กรณี หากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือคณะกรรมการสรรหากรรมการเลือกตั้งไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภาและที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกายืนยันตามมติเดิม หรือคณะกรรมการสรรหากรรมการเลือกตั้งมีมติด้วยคะแนนเอกฉันท์ยืนยันตามมติเดิม ให้ส่งชื่อนั้นให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการที่ชื่อนั้นดำเนินการตาม มาตรา ๒๕๔ วรรคสอง โดยอนุโลม ก่อนนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นไปตามที่กล่าวมาแล้ว ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว</p>
<p>มาตรา ๒๓๒ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันทีพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๙ (๑) (๒) (๓) (๔) (๖) (๗) และการขาดคุณสมบัติและมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๓๐ มาใช้</p>	<p>มาตรา ๒๓๒๒๒ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันทีพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p>	<p>มาตรา ๒๓๒๕๕ กรรมการการเลือกตั้งมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันทีพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>กรรมการการเลือกตั้งซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการการเลือกตั้งซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๒๕ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย โดยอนุโลม</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการเลือกตั้งด้วยโดยอัตโนมัติ</p> <p>มาตรา ๒๓๐ กรรมการการเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(๓) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๕</p> <p>(๑) (๔) และ (๖)</p> <p>(๔) ไม่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๗ มาใช้บังคับกับกรรมการการเลือกตั้งด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ให้พ้นจากหน้าที่ชั่วคราว ๒๑๕ (๑) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) และ ๒๓๖ คุณสมบัตินี้ เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง พิจารณาว่าเหมาะสมและสมควรที่จะทำหรือไม่ และหากเห็นว่าเหมาะสมและสมควรที่จะทำก็ให้ไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้สรรหาจากผู้ซึ่งเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการ และมีชื่อให้ผู้มีผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาแล้ว เข้ารับการสรรหา</p> <p>มาตรา ๒๓๖ ทรงยกเว้นสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์</p> <p>(๒) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(๓) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๑๕</p> <p>(๑) (๔) (๕) และ (๖)</p> <p>(๔) ไม่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๗ มาใช้บังคับกับกรรมการการเลือกตั้งด้วยโดยอนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>คุณสมบัตินี้ ลักษณะต้องห้าม การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการการเลือกตั้ง การส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเรื่องการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและการกระทำอันเป็นภาระต้องห้ามของกรรมการการเลือกตั้ง และการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยอย่างน้อยต้องกำหนดให้สรรหาจากผู้ซึ่งเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการ และมีชื่อให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งทรงยกเว้นสิทธิเลือกตั้งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ให้เข้ารับการสรรหา</p>
<p>มาตรา ๒๓๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาว่ากรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๓๐ และให้ประธาน</p>	<p>มาตรา ๒๓๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภารวมกัน มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาว่ากรรมการการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันต้องห้ามตาม</p>	<p>คณะกรรมาธิการติดต่อ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ประชาชนติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง ให้มีสำนักรงานคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่เป็น อิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง <i>ให้ใช้สำหรับสหประชาชาติที่มีเป็นสหประชาชาติที่เป็น อิสระในสหประชาชาติสหประชาชาติ และสหประชาชาติที่มี ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</i></p>	<p>รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ในระหว่างที่พระราชบัญญัติให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ประกาศให้มีการสรรหาสมาชิก วุฒิสภา หรือประกาศพระบรมราชโองการหรือประกาศให้มีการออก เสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คမ်းขัง หรือหมายเรียกตัว กรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับ อนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่มีใบในขณะ กระทำความผิด ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในขณะกระทำ ความผิด หรือจับ หรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้ รายงานไปยังประธานกรรมการการเลือกตั้งโดยตรง และประธาน กรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธาน กรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคุมขัง ให้เป็นอำนาจของ คณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะทำมอยู่เป็นผู้ดำเนินการ ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามพระราช บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประชามติ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชพิธีสงฆ์และสงฆ์สงฆ์ พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการ เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียน พรรคการเมือง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ให้มีการประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นประจำทุกปี โดยคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และประกาศผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นกรณีไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>
<p>มาตรา ๒๓๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ออกประกาศหรือวางระเบียบกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า และกำหนดการใด ๆ ของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และกำหนดการอื่น ๆ โดยสุจริตและเที่ยงธรรม และกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการเลือกตั้ง และเมื่อโอกาสที่เตรียมกันในการหาเสียงเลือกตั้ง</p> <p>(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับข้อห้ามในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและรัฐมนตรีช่วยว่าการเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๘๑ โดยคำนึงถึงการรักษาประโยชน์ของรัฐ และคำนึงถึงความสุจริต เที่ยงธรรม ความเสมอภาค และโอกาสที่เตรียมกันในการเลือกตั้ง</p> <p>(๓) กำหนดมาตรการและการควบคุมการบริจาคเงินให้แก่พรรคการเมือง การสนับสนุนทางการเงินของรัฐ การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการตรวจสอบบัญชีทางการเงินของพรรคการเมือง การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการตรวจสอบบัญชีทางการเงินของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองโดยเปิดเผย และการควบคุมการจ่ายเงินหรือรับเงินเพื่อประโยชน์ในการลงคะแนนเลือกตั้ง</p>	<p>มาตรา ๒๓๖๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ออกประกาศหรือวางระเบียบกำหนดการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติตามกฎหมายตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า และกำหนดการใด ๆ ของพรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการของรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการเลือกตั้ง และเมื่อโอกาสที่เตรียมกันในการหาเสียงเลือกตั้ง</p> <p>(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับข้อห้ามในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ซึ่งร่วมกันปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งและรัฐมนตรีช่วยว่าการเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ตามมาตรา ๑๘๑ โดยคำนึงถึงการรักษาประโยชน์ของรัฐ และคำนึงถึงความสุจริต เที่ยงธรรม ความเสมอภาค และโอกาสที่เตรียมกันในการเลือกตั้ง</p> <p>(๓) กำหนดมาตรการและการควบคุมการบริจาคเงินให้แก่พรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง การสนับสนุนทางการเงินของรัฐ การใช้จ่ายเงินของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการตรวจสอบบัญชีทางการเงินของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองโดยเปิดเผย และการควบคุมการจ่ายเงินหรือรับเงินเพื่อประโยชน์ในการลงคะแนนเลือกตั้ง</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายตาม มาตรา ๒๓๕ วรรคสอง</p> <p>(๕) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาด ปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสอง</p> <p>(๖) ส่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ใน หน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมี หลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติใน หน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>(๗) ประกาศผลการเลือกตั้ง ผลการสรรหา และผลการออก เสียงประชามติ</p> <p>(๘) ส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือสถาบัน องค์กรเอกชน ในกรให้การศึกษากับประชาชนเกี่ยวกับการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน</p> <p>(๙) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียก เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการเพื่อ ประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การสืบสวน สอบสวน หรือวินิจฉัยชี้ขาด คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์กรเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย</p>	<p>(๔) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พท์พวงน หรือสุตพัทธ์ของพท์พวงน หรือ พท์พวงน หรือสุตพัทธ์ของพท์พวงน หรือ สุตพัทธ์ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐปฏิบัติภารกิจทั้งหลายอันจำเป็นตามกฎหมายเพื่อ ประโยชน์ในการปฏิบัติภารกิจตาม มาตรา ๒๓๕ วรรคสอง อันมาจากหน้าที่ของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>(๕) มีคำสั่งให้คณะกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่จัดการเลือกตั้ง ปฏิบัติ หน้าที่ตามกฎหมายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือระเบียบปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกจากราชการเพื่อ ให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>(๕๖) ดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและ วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น มาตรา ๒๓๕ วรรคสอง มาตรา ๒๓๕ วรรคสอง หรือเมื่อมีกรณีที่มีการคัดค้านหรือมีเหตุอัน ควรเชื่อได้ว่า การเลือกตั้งหรือการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิก วุฒิสภา เป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๕๗) ส่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือ วิธีขอตั้งเสียงประชามติใหม่ ใน หน่วยเลือกตั้งใดหน่วยเลือกตั้งหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง หรือสั่งให้ ดำเนินการใหม่เพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อมีหลักฐานอันควร เชื่อได้ว่า การเลือกตั้งหรือ วิธีขอตั้งเสียงประชามติ ในหน่วยเลือกตั้ง นั้น ๆ หรือการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา นั้น มิได้เป็นไปโดยสุจริตและ เที่ยงธรรม</p> <p>(๕๘) ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ผลการ สรรหา เลือกสมาชิก วุฒิสภา และผลการออกเสียงประชามติ</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๙) ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลอุทธรณ์ภาค แล้วแต่กรณี เพื่อขอให้มีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่กระทำการ ใช้ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการ อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือกฎหมายอื่น ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>(๑๐) ควบคุมการจัดการออกเสียงประชามติ หรือสั่งให้มีการจัดการออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือทุกหน่วย เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการออกเสียงประชามติในหน่วยนั้น มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม</p> <p>(๕๑๑) ส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับพรรคsworth หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือพรรคsworthสหพันธ์ หรือสนับสนุนองค์การเอกชน ในการให้การพลเมืองศึกษา และการศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมือง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพรรคsworthพลเมือง</p> <p>(๕๑๒) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นประจำทุกปี โดยคณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการเลือกตั้งทราบ และประกาศผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>ในบทบัญญัติที่ คณะกรรมาธิการเสด็จตั้งมีอำนาจเรียก เขตสหหรือสหัฐส่วนที่ เขตซึ่งสหเขตพิเศษ หรือเขตพิเศษ ให้ ที่ขอทำ ตลตของเขต ให้ เขต พื้นที่สหเขต พื้นที่สหเขตสห พรรคsworth พรรคsworth รัฐวิสาหกิจ หรือพรรคsworth ซึ่งตั้ง</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
---	--	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศาสตร์ราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพรัฐบาลไทย</p>
<p>มาตรา ๒๕๑ ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ประกาศให้มีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับห้ามมิให้จับ คมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้งในคณะกรรมการจัดทำความผิด</p> <p>ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในคณะกรรมการจัดทำความผิด หรือจับ หรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้กรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคุมขัง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีอยู่เป็นผู้ดำเนินการ</p>	<p>แก้ไขข้อพร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัย ให้ถือว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานหรือองค์กรที่ผู้ นั้นสังกัด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดกล่าว</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจจัดให้มีการสอบสวนทางวินัยผู้นั้น ถ้าผลการสอบสวนปรากฏว่ามีมูลความผิดทางวินัย และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาแล้วมีมติว่าผู้นั้นได้กระทำความผิดทางวินัย ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งส่งรายงานและเอกสารที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งในคณะกรรมการจัดทำความผิด</p> <p>ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ประกาศให้มีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>
<p>มาตรา ๒๕๒ ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ประกาศให้มีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในคณะกรรมการจัดทำความผิด หรือจับ หรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้กรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคุมขัง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีอยู่เป็นผู้ดำเนินการ</p>	<p>มาตรา ๒๕๒๕ ในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ประกาศให้มีการเลือกตั้งหรือการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือประกาศให้มีการออกเสียงประชามติ มีผลใช้บังคับ ห้ามมิให้จับ คมขัง หรือหมายเรียกตัวกรรมการการเลือกตั้งไปทำการสอบสวน เว้นแต่ในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือในกรณีที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>ในกรณีที่มีการจับกรรมการการเลือกตั้งในคณะกรรมการจัดทำความผิด หรือจับ หรือคุมขังกรรมการการเลือกตั้งในกรณีอื่น ให้กรรมการการเลือกตั้งอาจสั่งให้ปล่อยผู้ถูกจับได้ แต่ถ้าประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ถูกจับหรือคุมขัง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มีอยู่เป็นผู้ดำเนินการ</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p> <p>คณะกรรมการการเลือกตั้งออก</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๒๓๗ ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดกระทำการ ก่อ หรือสนับสนุนให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา หรือระเบียบหรือประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>ถ้าการกระทำของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารของพรรคการเมืองผู้ใด มีส่วนรู้เห็น หรือปล่อยให้ละเลย หรือทราบถึงการกระทำนั้นแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าพรรคการเมืองนั้นกระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ตามมาตรา ๖๘ และในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองดังกล่าวมีกำหนดเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ตัดออกทั้งหมด</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเมือง</p>
<p>มาตรา ๒๓๘ คณะกรรมการเลือกตั้งต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงโดยพลันเมื่อมีกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง ซึ่งมีสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่ง คัดค้านว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p>	<p>ตัดออกทั้งหมด</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>(๒) ผู้เข้ารับการสรรหา หรือสมาชิกขององค์กรตามตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง คัดค้านว่าการสรรหาสมาชิกวุฒิสภานั้น เป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>(๓) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า ก่อนได้รับเลือกตั้งหรือสรรหา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ใดได้กระทำการใด ๆ โดยไม่สุจริตเพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้งหรือสรรหา หรือได้รับเลือกตั้งหรือสรรหามาโดยไม่สุจริตโดยผลของการที่บุคคลหรือพรรคการเมืองได้กระทำการดัง โดยฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น</p> <p>(๔) ปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า การออกเสียงประชามติ มิได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งคัดค้านว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย</p> <p>เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องพิจารณาวินิจฉัยสั่งการโดยพลัน</p>		
<p>มาตรา ๒๓๙ ในกรณีที่เกิดคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนการประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา ให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่สุด</p> <p>ในกรณีที่ประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว ถ้าคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าควรให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย เมื่อศาลฎีกาได้รับคำร้องของคณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>	ตัดออกทั้งหมด	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศัพท์กรား ๒๕๕๐</p> <p>แล้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้หนึ่งจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ จนกว่าศาลฎีกาจะมีคำสั่งยกคำร้อง ในกรณีศาลฎีกามีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งใดหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งนั้นสิ้นสุดลง</p> <p>ในกรณีที่บุคคลตามวรรคสองปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ มิให้นำบุคคลดังกล่าวเข้าในจำนวนรวมของสมาชิกเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี</p> <p>ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นด้วยโดยอนุโลม โดยการยื่นคำร้องต่อศาลตามวรรคสองให้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์ และให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๕๐ ในกรณีที่มีการคัดค้านว่าการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับการสรรหา สมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการตามมาตรา ๒๓๘ ให้คณะกรรมการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนสอบสวนโดยพลัน</p> <p>เมื่อคณะกรรมการเลือกตั้งได้วินิจฉัยถึงการเป็นอย่างไรแล้ว ให้เสนอต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาวินิจฉัยโดยพลัน และให้นำความในมาตรา ๒๓๙ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับกับการที่สมาชิกวุฒิสภาผู้หนึ่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยอนุโลม</p> <p>ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งเพิกถอนการสรรหาหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด ให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้หนึ่งสิ้นสุดลงนับแต่วันศาลฎีกามีคำสั่ง และให้ดำเนินการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาใหม่แทนตำแหน่งที่ว่าง</p>	<p>ตัดออกทั้งหมด</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองประธานกรรมการเลือกตั้งจะร่วมดำเนินการหรือวินิจฉัยสั่งการก็ได้ และให้คณะกรรมการเลือกตั้งมีองค์ประกอบเท่าที่มีอยู่</p> <p>การคัดค้านและการพิจารณาของคณะกรรมการเลือกตั้งให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>๔. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน</p>	<p>ตอนที่ ๒</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๕๒ การตรวจเงินแผ่นดินให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งเป็นอิสระและเป็นกลาง</p> <p>คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกหกคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้มี ความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การ ตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง และด้านอื่น</p> <p>การสรรหาและการเลือกกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ที่ว่า การตรวจเงินแผ่นดิน ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๔ วรรคสามและวรรคสี่ มาตรา ๒๐๖ และมาตรา ๒๐๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕๓</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>กรมการตรวจเงินแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันทีพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน รวมทั้ง</p>	<p>๕. คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๒๕๒๒๑๐ การตรวจเงินแผ่นดินให้กระทำโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง</p> <p>คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วย รัชชราชพัสดุราชพัสดุ ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมี ความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การ ตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง ภูมิหลาย หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมี ความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง ภูมิหลาย หรือด้านอื่น</p> <p>ให้วันหลักเกณฑ์ในบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑</p>	<p>มาตรา ๒๕๒๒๕๒ การตรวจเงินแผ่นดินให้กระทำโดย คณะกรรมการการตรวจเงินแผ่นดิน ประกอบด้วย กรรมการ จำนวนเจ็ดคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมี ความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การ ตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง ภูมิหลาย หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจเงินแผ่นดิน</p> <p>พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินตามคำแนะนำของวุฒิสภาจากผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมี ความชำนาญและประสบการณ์ด้านการตรวจเงินแผ่นดิน การบัญชี การตรวจสอบภายใน การเงินการคลัง ภูมิหลาย หรือด้านอื่น</p> <p>ให้วันหลักเกณฑ์ในบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือบทแห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจการเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจการเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจการเงินแผ่นดิน ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจการเงินแผ่นดิน การกำหนดคุณสมบัติและวิธีการเลือกบุคคลซึ่งจะได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจการเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจการเงินแผ่นดิน จะต้องเป็นไปเพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นที่ประจักษ์ และเพื่อให้ได้หลักประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลดังกล่าว</p> <p>มาตรา ๒๕๓ คณะกรรมการตรวจการเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจการเงินแผ่นดิน ให้คำปรึกษา แนะนำ และเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจการเงินแผ่นดิน และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการวินัยทางการเงินและการคลังที่เป็นอิสระเพื่อทำหน้าที่วินิจฉัยการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับวินัยทางการเงิน การคลัง และการงบประมาณ และให้คดีที่พิพาทเกี่ยวกับคดีวินัยของคณะกรรมการวินัยทางการเงินและการคลังในเบื้องต้นด้วยคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง</p> <p>ให้ผู้ว่าการตรวจการเงินแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจการเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระและเป็นกลาง</p> <p>มาตรา ๒๕๔ คณะกรรมการตรวจการเงินแผ่นดินมีหน่วยธุรการของคณะกรรมการตรวจการเงินแผ่นดินที่เป็นอิสระ โดยมีผู้ว่าการตรวจการเงินแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการตรวจการเงินแผ่นดิน</p> <p>ให้มีสำนักงานการตรวจการเงินแผ่นดินเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ข้อใหม่ เว้นแต่ข้อที่ประชาชนของสหราชอาณาจักรที่ไม่ใช่ไม่ใช่ สหภาพตรา ๒๕๓</p> <p>ใหม่ ประชาชนผู้เสียภาษีเป็นผู้ส่งหน่วยสหประชาชาติ โดยที่ร่างรัฐธรรมนูญแห่งสหประชาชาติสหประชาชาติ และผู้ส่งสหประชาชาติสหประชาชาติ</p> <p>ที่ส่งสหประชาชาติ</p> <p>ให้นำหลักการเกณฑ์ในการแต่งตั้งตามมาตรา ๒๕๓ วรรคสองและ วรรคสาม เรื่องหน่วยธุรการตามมาตรา ๒๕๓ วรรคสี่ คณะกรรมการ สหประชาชาติขึ้นตรงต่อประธานสหประชาชาติ ๒๖๐ (๒) วรรคสองและวรรค สี่ มาตรา ๒๖๑ และมาตรา ๒๖๒ วาระการดำรงตำแหน่งและการ ปฏิบัติหน้าที่ที่ตามมาตรา ๒๖๑ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และการ สหประชาชาติขึ้นตรงต่อประธานสหประชาชาติ ๒๖๕ มาใช้บังคับกับคณะ กรรมการตรวจการเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจการเงินแผ่นดิน และสำนักงาน การตรวจการเงินแผ่นดิน ด้วย โดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจการเงินแผ่นดิน</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของ หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจการเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจการเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจการเงินแผ่นดิน ตลอดจนการอื่นที่จำเป็น ให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจการเงิน แผ่นดิน โดยอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง กรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐมาแล้ว เข้ารับการสรรหา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>แสดงที่ราชบัณฑิตยสถานวันที่ ๒๖๓ สหประชาชาติและสหประชาชาติ และที่ราชบัณฑิตยสถานวันที่ ๒๖๓ สหประชาชาติและสหประชาชาติ ตั้งแต่บัดนี้ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการตรวจการเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการ ตรวจการเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจการเงินแผ่นดิน ด้วย โดยอนุโลม ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจการเงิน แผ่นดิน</p> <p>(๑) การแต่งตั้งตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสองและวรรคสาม</p> <p>(๒) หน่วยธุรการตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสี่ โดยให้ผู้ว่าการตรวจ การเงินแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการตรวจการเงิน แผ่นดิน</p> <p>(๓) คณะกรรมการสหประชาชาติขึ้นตรงต่อประธานสหประชาชาติ มาตรา ๒๕๕ วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๒๕๖ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) วรรคสาม และวรรคสี่ และมาตรา ๒๕๗ โดยใช้แทนองค์กวีชาติพ หรือที่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติและการตรวจภายในซึ่งคลุม เครือโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้คน ร่วมเป็นกรรมการสหประชาชาติ (๔) วาระการดำรงตำแหน่งและการอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติ หน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๒๕๔ วรรคหนึ่งและวรรคสอง</p> <p>(๕) การสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๕</p> <p>(๖) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรา ๒๕๐ วรรคห้า คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการตรวจการเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจการเงินแผ่นดิน รวมทั้งอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจการเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจการเงินแผ่นดิน และสำนักงานการตรวจการเงินแผ่นดิน ซึ่งต้องกำหนดให้การตรวจการเงิน แผ่นดินต้องตรงตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจน การอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยการตรวจการเงินแผ่นดิน โดยอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดซึ่งเคย</p>
--	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุบทที่ ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>บทว่าบทตต.ของบทบัญญัติและวิธีทบทวนเสียดตุตถสิทธิ์ของได้รัยบท แต่งตั้งให้ทบทวนทบทวนสิทธิในแผ่นดินและผู้ว่าทบทวนสิทธิในแผ่นดิน จะตั้งข้อแย้งไปให้ได้ขุดตต.ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีตวม สิทธิ์ที่สุจริตเขียนที่ปรยทธ์ แต่เพื่อให้ได้หลักที่ปรยทธ์ตวมเขียน อิสระในทบทวนปฏิบัติหน้าที่ของขุดตต.ตต.</p> <p>ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ให้มีกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจเงิน แผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นประจำทุกปีโดยคณะ กรรมการประเมินผลแห่งชาติ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการตรวจเงิน แผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินทราบ และประกาศผลการ ประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็นกรทั่วไป ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>บทว่า ๒๕๖ ทบทวนทบทวนสิทธิในแผ่นดินมีข้อท ทบทวนที่ทบทวนสิทธิ์ทบทวนที่ขุดตต.ทบทวนสิทธิในแผ่นดิน ให้ทำปริตทท และให้ แต่เสนอขอหนังสือทบทวนที่ขอขอตท ที่ขุดตต.ทบทวนสิทธิในแผ่นดิน และมีข้อทตต.ทบทวนท วินิจฉัยทบทวนสิทธิและตต.ที่เขียนอิสระเพื่อทบทวนที่วินิจฉัยขุด ตต.ในตต.ที่ขุดตต.ขุดตต.ทบทวนทบทวน ตต.ตต. และให้ตต.ที่พิมพ์ทบทวนที่ขุดตต.ขุดตต.ทบทวนทบทวน ทบทวนและตต.ตต.ขุดตต.ขุดตต.ขุดตต.ที่ขุดตต. ตต.ขุดตต.</p> <p>ให้ผู้ว่าทบทวนสิทธิในแผ่นดินมีข้อทบทวนที่ที่เกี่ยวข้อง ทบทวนสิทธิในแผ่นดินที่เขียนอิสระและเขียนตต. บทว่า ๒๕๕ ทบทวนทบทวนสิทธิในแผ่นดินมีข ขุดตต.ของตต.ทบทวนสิทธิในแผ่นดินที่เขียนอิสระ ไม่ตต.</p>	<p>ดำรงตำแหน่งทบทวนที่ในองค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ ตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยแล้ว เข้ารับการสรรหา ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ให้มีทบทวนสิทธิในแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่ของทบทวน สิทธิในแผ่นดินและผู้ว่าทบทวนสิทธิในแผ่นดินมีข ตต.ทบทวนที่ขุดตต.ขุดตต. แต่ไม่ให้ตต.ทบทวนทบทวน สิทธิในแผ่นดินและผู้ว่าทบทวนสิทธิในแผ่นดิน ทบทวน ขุดตต.ที่ขุดตต.ขุดตต.ขุดตต.ขุดตต.</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักดิ์กราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>ให้มีการรณรงค์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัด โดยคุณสมบัติ กระบวนการสรรหา และอำนาจหน้าที่ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>มาตรา ๒๕๓ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อเจนากว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่</p> <p>การพ้นจากตำแหน่ง การสรรหา และการเลือกกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแทนที่ว่าง ให้นำบัญญัติมาตรา ๒๐๙ และมาตรา ๒๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๒๕๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน่วยราชการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เป็นอิสระ โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ</p> <p>การแต่งตั้งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและวุฒิสภา</p>	<p>ให้นำหลักการเกี่ยวกับการแต่งตั้งตามมาตรา ๒๕๓ วรรคสองและวรรคสาม เรื่องหน่วยราชการตามมาตรา ๒๕๓ วรรคสี่ คณะกรรมการสรรหา รวมทั้งวิธีการสรรหาตามมาตรา ๒๖๐ (๒) วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๒๖๑ และมาตรา ๒๖๒ การดำรงตำแหน่งและการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๖๓ วรรคสองและวรรคสาม และการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ด้วย โดยอนุโลม แต่ให้ผู้ได้รับการสรรหาขึ้นดำรงตำแหน่งตามวาระในวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>ทศพรพิชญ์แห่งชาติ ให้สหประชาชาติที่มีขีดความสามารถสูงที่สุด มีสหประชาชาติ ๖๐๖ มีใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สิทธิพิเศษสหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติ</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตลอดจนการอื่นทั้งนี้ เป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอย่างน้อยต้องมีข้อห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาแล้ว เข้ารับภาระ สรรหา</p>	<p>สหประชาชาติทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (๑) การแต่งตั้งตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสองและวรรคสาม (๒) หน่วยราชการตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสาม (๓) คณะกรรมการสรรหา รวมทั้งวิธีการสรรหาตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๒๕๖ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) วรรคสาม และวรรคสี่ และมาตรา ๒๕๗ โดยให้ประธานศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา หนึ่งในคนร่วมเป็นกรรมการสรรหาด้วย</p> <p>(๔) การอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสอง</p> <p>(๕) การสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งแทนตามมาตรา ๒๕๓ แต่ให้ผู้ได้รับการสรรหาขึ้นดำรงตำแหน่งตามวาระในวรรคหนึ่ง</p> <p>(๖) การประเดิมมีผลการปฏิบัติงานตามมาตรา ๒๕๐ วรรคห้า คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม และการพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การยื่นเรื่องให้ผู้ซึ่งมีมติให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งในกรณีการฟ้องร้อง การดำเนินการฟ้องร้องกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในคดีอาญา กับกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในคดีอาญาในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตลอดจนการอื่นทั้งนี้ เป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอย่างน้อยต้องมีข้อห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง ทศพรพิชญ์ ในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐมาแล้ว เข้ารับการสรรหา</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๒๕๖ คณะกรรมการของรัฐสภาประกอบด้วยสมาชิกของรัฐสภาไม่เกินสิบและประกอบด้วยสมาชิกของรัฐสภาไม่เกินสิบห้าซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งโดยวิธีที่คณะกรรมการของรัฐสภาเป็นผู้ชี้แจงต่อประชาชน</p> <p>ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการของรัฐสภาประกอบด้วยสมาชิกของรัฐสภาไม่เกินสิบและประกอบด้วยสมาชิกของรัฐสภาไม่เกินสิบห้าซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งโดยวิธีที่คณะกรรมการของรัฐสภาเป็นผู้ชี้แจงต่อประชาชน</p> <p>ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้คณะกรรมการของรัฐสภาประกอบด้วยสมาชิกของรัฐสภาไม่เกินสิบและประกอบด้วยสมาชิกของรัฐสภาไม่เกินสิบห้าซึ่งมีสิทธิเลือกตั้งโดยวิธีที่คณะกรรมการของรัฐสภาเป็นผู้ชี้แจงต่อประชาชน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม</p>
<p>มาตรา ๒๕๘ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาว่ากระทำความผิดและปราบปรามการทุจริตแห่งซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>มติของวุฒิสภาให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p>	<p>มาตรา ๒๕๕๒๒ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาว่ากระทำความผิดและปราบปรามการทุจริตแห่งซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือมีพฤติการณ์ที่เป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการดำรงตำแหน่งอย่างร้ายแรง เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง</p> <p>มติของวุฒิสภาให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>
<p>มาตรา ๒๕๙ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อศาลฎีกาแผนก</p>	<p>มาตรา ๒๕๕๒๓ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกของทั้งสองสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๕๐ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับการถอดถอนออกจากราชการตำแหน่งรองอธิบดีสภาตามมาตรา ๒๗๒ และมาตรา ๒๗๙ วรรคสาม</p> <p>(๒) ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับกรดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๗๕</p> <p>(๓) ใ้ส่วนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการหรือเทียบเท่าขึ้นไปรายปีปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของรัฐหรือ รวมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดัที่ต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งข้าราชการหรือเทียบเท่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๔) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๒๕๙ และมาตรา ๒๖๔ ตามบัญชีและเอกสารประกอบที่ได้ยื่นไว้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด</p>	<p>ได้ หรือจนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าผู้ใดนั้นกระทำความผิด</p> <p>มาตรา ๒๕๑๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับการถอดถอนบุคคลออกจากราชการตำแหน่งรองอธิบดีสภาตามมาตรา ๒๗๒ และมาตรา ๒๗๕ วรรคสาม</p> <p>(๒) ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับกรดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๗๕</p> <p>(๓) ใ้ส่วนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษา ตุลาการ ข้าราชการอัยการ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งระดับสูงหรือข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้อำนวยการหรือเทียบเท่าขึ้นไปรายปีปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการในระดัที่ต่ำกว่าที่ร่วมกระทำความผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือที่กระทำความผิดในลักษณะที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นสมควรดำเนินการด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๔) ตรวจสอบความถูกต้อง ความมีอยู่จริง และความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลอดจนวินิจฉัยและวินิจัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวร้ายหรือผิดปกติ</p>	<p>มาตรา ๒๕๕๒๓๔ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับการถอดถอนบุคคลออกจากราชการตำแหน่งรองอธิบดีสภาหรือวุฒิสภามาตรา ๒๕๕๓๓๔ และมาตรา ๒๕๕๐</p> <p>(๒) ใ้ส่วนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งทำความเห็นเกี่ยวกับกรดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๒๕๕๒๓๕๑</p> <p>(๓) ใ้ส่วนและวินิจฉัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือข้าราชการซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษา ตุลาการ ข้าราชการอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงหรือหน่วยงานของรัฐหรือเทียบเท่า ร้ายหรือผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม รวมทั้งดำเนินการและวินิจฉัยว่าผู้ใดเป็นผู้ดำรงหน้าที่ และผู้สนับสนุนการกระทำความผิดดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๔) ตรวจสอบความถูกต้อง ความมีอยู่จริง และความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ตลอดจนวินิจฉัยและวินิจัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวร้ายหรือผิดปกติ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(๕) กำกับดูแลคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง</p> <p>(๖) รายงานผลการตรวจสอบและผลการใช้บทบัญญัติที่พร้อม ข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สถาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี ทั้งนี้ ให้ประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยต่อ สาธารณะด้วย</p> <p>(๗) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑๓ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติ หน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ด้วยโดยอนุโลม</p> <p>ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นเจ้า พนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p><i>ทุรีติแห่งสหราชอาณาจักร</i> เห็นด้วย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (๕) ตรวจสอบความถูกต้อง <i>เสถียรภาพ</i> เมื่ออยู่จริง <i>ระบ</i> ทั้งและ ความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งตาม <i>มาตรา ๒๕๕ และมาตรา ๒๖๕ ตามบัญชีที่แนบมาของสภราช</i> ซึ่ง <i>ได้ใช้บังคับ</i> ไว้ทั้งนี้ <i>ตามหลักที่เทศและสิทธิที่ที่สหราชอาณาจักร</i> พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริต <i>แห่งสหราชอาณาจักร</i> ตลอดจนได้สงวนและวินิจฉัย ว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวว่ารวมติดปกติ</p> <p>(๕) <i>ที่ที่ที่ที่ที่</i> <i>เสถียรภาพเสถียรภาพเสถียรภาพเสถียรภาพเสถียรภาพ</i> <i>สหราชอาณาจักร</i> เพื่อองค์ต่อศาลปกครองในคดีที่เกี่ยวข้องกับวินัยการคลังและ งบประมาณตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลัง และการงบประมาณ</p> <p>(๖) รายงานผลการตรวจสอบและผลการใช้บทบัญญัติที่พร้อม ข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สถาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี ทั้งนี้ <i>ให้ที่ที่ที่ที่ที่</i> และเผยแพร่รายงานดังกล่าว <i>ในราช</i> <i>ทุรีติ</i> และ <i>เสถียรภาพ</i> ให้ทราบเป็นกรณีไปด้วย (๗) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ <i>ให้ที่ที่ที่ที่ที่</i> <i>๒๑๓ มาใช้บังคับกับที่ที่ที่ที่ที่</i> หน้าที่ของ <i>เสถียรภาพ</i> ซึ่ง <i>เสถียรภาพ</i> <i>เสถียรภาพ</i> แห่ง <i>เสถียรภาพ</i> <i>เสถียรภาพ</i></p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>(๕) เพื่อองค์ต่อศาลปกครองในคดีที่เกี่ยวข้องกับวินัยการคลังและ งบประมาณตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ คลังและการงบประมาณ <i>นครรัฐ</i> หรือคดีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ (๖) รายงานผลการตรวจสอบและผลการใช้บทบัญญัติที่พร้อม ข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สถาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี และ เผยแพร่รายงานดังกล่าวให้ทราบเป็นกรณีไปด้วย (๗) ดำเนินการอื่นตามที่รัฐธรรมนูญและตามกฎหมาย บัญญัติ</p>
--	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ตราให้มีผลใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประธานคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ มีมติที่ประชุมครั้งที่ ๘๒/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๐ ให้มีผลใช้บังคับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับร่างนี้ โดยให้ถือว่ารัฐธรรมนูญฉบับร่างนี้เป็นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>๒. คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชวาทิ</p> <p>มาตรา ๒๕๖ คณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชวาทิ ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งและกรรมาธิการอื่นที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และคณะกรรมาธิการอื่นที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกจำนวนหนึ่งและคณะกรรมาธิการอื่นที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และคณะกรรมาธิการอื่นที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้เสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และให้สภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งรองประธานคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้เสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ และสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๒๔๔ ผู้ตรวจการแผ่นดินอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณี</p> <p>(ก) การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น</p> <p>(ข) การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม</p> <p>(ค) การตรวจสอบการละเลยการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล</p> <p>(ง) กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๓๙ วรรคสาม และมาตรา ๒๔๐</p>	<p>ไม่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง มาตรา ๒๑๖ มาตรา ๒๑๗ และมาตรา ๒๑๘ (๒) มาใช้บังคับโดยอัตโนมัติ เว้นแต่</p> <p>กรณีที่ประชาชนหรือหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานราชการ</p> <p>๒๕๓</p> <p>ไม่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๑๕ วรรคสอง มาตรา ๒๑๖ มาตรา ๒๑๗ และมาตรา ๒๑๘ (๒) มาใช้บังคับโดยอัตโนมัติ เว้นแต่กรณีที่ประชาชนหรือหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานราชการ</p> <p>๒๕๓</p> <p>มาตรา ๒๕๕๒๒๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนมีอำนาจและหน้าที่พิทักษ์ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน และโดยเฉพาะให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อดำเนินการแก้ไข</p> <p>(๑๒) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณีซึ่งปรากฏว่า</p> <p>(ก) ทนายความที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น</p> <p>(ข) ทนายความที่ของรัฐปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(๓) ดิตตพม ประเมินผล และจัดทำข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ รวมตลอดถึงข้อพิจารณาเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในกรณีเห็นว่าจำเป็น</p> <p>(๔) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สมาชิกแทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี ทั้งนี้ให้ประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยต่อสาธารณะด้วย</p> <p>การใช้อำนาจหน้าที่ตาม (๑) (ก) (ข) และ (ค) ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเมื่อมีการร้องเรียน เว้นแต่เป็นกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าการกระทำดังกล่าวมีผลกระทบต่อความเสียหายของประชาชนส่วนรวมหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะผู้ตรวจการแผ่นดินอาจพิจารณาและสอบสวนโดยไม่มีการร้องเรียนได้</p> <p>มาตรา ๒๔๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้ เมื่อเห็นว่ามีการฉ้อโกงไปเป็นรัฐธรรมนูญหรือสัญญาใดมีปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอันใดของบุคคลใดตามมาตรา ๒๔๔(๑) (ก) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p> <p>มาตรา ๒๔๗ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน โทษหรือไม่เป็นธรรม ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม</p> <p>(ค) ทศรองค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจผลการใช้อำนาจรัฐหรือองค์การในกระบวนการยุติธรรมและ ทศรปฏิบัติหน้าที่หรือ ทศรปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขององค์ทศร รัฐธรรมนูญและขององค์ทศรในทศร ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล</p> <p>(ง) ทศรอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๖) ตั้ง โทษ ทศร ที่ ตั้ง ทศร ของ ผู้ ตั้ง ทศร ต่อ แห่ง ทศร ทศร ซึ่ง เสนอ ให้ ทศร ทศร ๒๕๔ ทศร ๒๕๖</p> <p>(๓) ดิตตพม ประ เมิน ผล และ จัด ทำ ข้อ เสนอ แนะ ใน ทศร ปฏิบัติ ตาม รัฐธรรมนูญ ทศร ทศร ซึ่ง มี ปัญหา เกี่ยวกับ ความ ชอบ ด้วย รัฐธรรมนูญ ทั้ง นี้ ตาม พระราชบัญญัติ ประกอบ รัฐธรรมนูญ ว่า ด้วย วิธี พิจารณา ของ ศาล รัฐธรรมนูญ</p> <p>(๔) เสนอ เรื่อง พร้อม ความ เห็น ต่อ ศาล ปกครอง ว่า กฎ คำสั่ง หรือ การ กระทำ ของ บุคคล ตาม (๒) มี ปัญหา เกี่ยวกับ ความ ชอบ ด้วย รัฐธรรมนูญ หรือ กฎหมาย ทั้ง นี้ ตาม พระราชบัญญัติ จัด ตั้ง ศาล ปกครอง และ วิธี พิจารณา คดี ปกครอง</p> <p>(๕) ฟ้อง คดี ต่อ ศาล ยุติธรรม แทน ผู้ เสียหาย เมื่อ ได้ รับ การ ร้อง ขอ จาก ผู้ เสียหาย และ เป็น กรณี ที่ เห็น สมควร ควร เพื่อ แก้ไข ปัญหา การ ละ เมิด</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
---	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(๑) ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำความหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ยุติโทษไม่มีการดำเนินการตามข้อเสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป</p> <p>(๒) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่ต้องขอตามที่มีผู้ร้องเรียนว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๓) เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง ในกรณีที่ต้องขอตามที่มีผู้ร้องเรียนว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดในทางปกครองกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p> <p>(๔) พ้องคดีต่อศาลยุติธรรมแทนผู้เสียหาย เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้เสียหายและเป็นกรณีที่เหมาะสมควรรื้อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นบางส่วน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๕) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายและกฎหมายต่อรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน</p> <p>(๖) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน</p> <p>(๗) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>สิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวม หรือเมื่อเห็นว่าเป็นประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิของประชาชน</p> <p>(๖) เสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายและกฎหมายต่อรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของประชาชน</p> <p>(๗) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิและเสรีภาพของประชาชน</p> <p>(๘) ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน</p> <p>(๙) รายงานต่อรัฐสภาเมื่อปรากฏว่าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้ดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนเสนอ และให้เปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นการทั่วไปด้วย ในกรณี ให้รัฐสภาพิจารณาเรื่องดังกล่าวโดยเร็ว</p> <p>(๕๑๐) เสนอรายงาน ผลสำรวจทัศนคติประชาชนต่อสหภาพปฏิวัติ พื้นที่ ที่พร้อมข้อเสนอส่งแก่ต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี ทั้งนี้ ให้ประชาชนทราบผลสำรวจในคราวที่สหภาพฯ และวุฒิสภา และเปิดเผยต่อสาธารณะด้วยเป็นการทั่วไป</p> <p>(๑๑) อำนวยการหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>การวิจัยทัศนคติที่สหภาพ (๑) (๒) (๓) และ (๔) ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการที่สหภาพมีทัศนคติที่สหภาพมีผลต่อสหภาพด้วย</p> <p>สหภาพเลือกสหภาพประชาชนหรือสหภาพประชาชนโดย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
--	--	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>พันธุศาสตร์ของชาวสยามประเทศเพื่อศึกษาพันธุศาสตร์ของชนที่ประเทศไทย เป็นชาติ และเสนอของชาวสยามประเทศเพื่อที่จะให้มีความสัมพันธ์ของชาติหรือ พันธุศาสตร์ที่ประกอบกันหรือเสนอของชาวสยามประเทศว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ในทางพันธุศาสตร์ว่าไม่มีความสัมพันธ์กันหรือเสนอว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ รัฐธรรมนูญเพื่อศึกษาพันธุศาสตร์ต่อไป</p> <p>(๒) เสนอวิธีของพันธุศาสตร์ของชาวสยามประเทศต่อสภาปฏิรูปรัฐธรรมนูญในกรณีที่ เห็นชอบด้วยที่มีผู้วิจัยพันธุศาสตร์ว่า บกบปญญิติแห่งกฎหมายในต่างประเทศต่อ สิทธิมนุษยชนและวิธีปัญหาเพื่อศึกษาพันธุศาสตร์ของชาวสยามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีวิธีที่สิทธิมนุษยชนของสภา ปฏิรูปรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๓) เสนอวิธีของพันธุศาสตร์ของชาวสยามประเทศต่อสภาปฏิรูปรัฐธรรมนูญในกรณีที่ เห็นชอบด้วยที่มีผู้วิจัยพันธุศาสตร์ว่า บกบปญญิติแห่งกฎหมายในต่างประเทศ ปตตของชาวสยามประเทศสิทธิมนุษยชนและวิธีปัญหาเพื่อศึกษาพันธุศาสตร์ของ รัฐธรรมนูญหรือปัญหาของกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติวิธีวิธีที่สิทธิ ปตตของและวิธีวิธีที่สิทธิมนุษยชนที่ปตตของ</p> <p>(๔) พิจารณาที่ต่อสภาปฏิรูปรัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย เมื่อได้รับทราบ หรือขอสภาปฏิรูปรัฐธรรมนูญและวิธีปัญหาเพื่อศึกษาพันธุศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหา การเสนอสิทธิมนุษยชนเป็นข้อเสนอของ สภาปฏิรูปรัฐธรรมนูญ บัญญัติ</p> <p>(๕) เสนอแผนนโยบายของและข้อเสนอในบทกพรปฎิบัติ กฎหมาย และบทกพรปฏิรูปสภาหรือสภาปฏิรูปรัฐธรรมนูญเพื่อส่งเสริมและ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน</p> <p>(๖) ส่งเสริมการที่ศึกษา ทดสอบวิจัย และเผยแพร่เผยแพร่ความรู้ด้าน สิทธิมนุษยชน</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๒) ส่งเสริมความสามัคคีและสถาปนาประชาคมประชาชาติไทย หมู่ชนชาวไทย องค์การเอกชน และองค์การอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน มนุษยชนทางไม่ประหยาตและเสนอต่อรัฐสภา</p> <p>(๓) ยึดมั่นหน้าที่อันหนักหน่วงที่กฎหมายบัญญัติ ในทางปฏิบัติหน้าที่ ขณะทรงมหามงกุฎหรือขณะแห่งชาติ ต่อองค์การซึ่งมีผลประโยชน์อันสมบูรณ์ของชาติและประชาชน ประชาชน</p> <p>ขณะทรงมหามงกุฎหรือขณะแห่งชาติหรือสมัยที่ เขยยหรือหลังที่ซึ่งเกี่ยวข้องหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใด มาให้ช่วยทำ วมทั้งซึ่งอันหนักหน่วงเพื่อประโยชน์ที่ปฏิบัติ หน้าที่ ทั้งนี้ ตกลงที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>๒. ผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๒๕๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคน ซึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งเป็น ยอมรับนับถือของประชาชน มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในการบริหาร ราชการแผ่นดิน วิสาหกิจ หรือกิจการอื่นอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของ สาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ให้ผู้ใช้ได้รับเลือกเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินประชุมและเลือก กันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ ประธานวุฒิสภาพรา</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>		<p>ตอนที่ ๕ ผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๒๕๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งเป็น ยอมรับนับถือของประชาชน มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในการ บริหารราชการแผ่นดิน วิสาหกิจ หรือกิจการอื่นอันเป็นประโยชน์ ร่วมกันของสาธารณะ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ให้ผู้ใช้ได้รับเลือกและผู้ตรวจการแผ่นดินประชุมและเลือก กันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ด้วย โดย ผู้ตรวจการแผ่นดิน (๑) การแต่งตั้งตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสองและวรรคสาม (๒) ทน่วยราชการตามมาตรา ๒๕๔ วรรคสี่</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการแผ่นดินให้ไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งหกปีนับแต่วันที่ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นหน่วยงานที่เป็นอิสระ ในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการดำเนินงานอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๒๔๓ การสรรหาและการเลือกผู้ตรวจการแผ่นดินให้หน้า บทบัญญัติมาตรา ๒๐๖ และมาตรา ๒๐๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ มีคณะกรรมการสรรหาจำนวนเจ็ดคนประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภา ผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ ศาลฎีกาคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน และบุคคลซึ่งที่ประชุมใหญ่ตุลาการใน ศาลปกครองสูงสุดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๓๑(๑) วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>มาตรา ๒๔๔ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณี (ก) การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนือ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วน ท้องถิ่น</p> <p>(ข) การปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ ร้องเรียนหรือประชาชนโดยไม่เป็นธรรม ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบ ด้วยอำนาจหน้าที่ก็ตาม</p>		<p>(๓) คณะกรรมการสรรหาควรมีทั้งวิธีการสรรหาตามมาตรา ๒๔๕ วรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๒๔๖ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) และ (๖) วรรคสาม และวรรคสี่ และมาตรา ๒๔๗ โดยให้ผู้ดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงหรือเทียบเท่า ซึ่งสุ่มเลือกโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หนึ่งคน ร่วมเป็นกรรมการสรรหาด้วย</p> <p>(๔) วาระการดำรงตำแหน่งและการอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติ หน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง</p> <p>(๕) การสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งแทนตามมาตรา ๒๔๙ แต่ให้ผู้ ได้รับการสรรหาขึ้นดำรงตำแหน่งตามวาระตาม (๔)</p> <p>(๖) การประเมินผลการทำงานปฏิบัติงานตามมาตรา ๒๕๐ วรรคห้า คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม คณะกรรมการสรรหา รวมทั้ง วิธีการสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งอำนาจหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนการ อื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดให้ผู้ซึ่งเคยดำรง ตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐมาแล้ว เข้ารับการสรรหา</p> <p>ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่พิจารณาและสอบหา ข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในกรณีที่เกิดความเสียหายหรือไม่เป็นธรรม และละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่และก่อให้เกิดความเสียหายหรือไม่เป็นธรรม ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือไม่ก็ตาม หรือ เป็นกรณีที่ต้องคัดตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจ รัฐหรือองค์กรในกระบวนการยุติธรรมละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือ</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>(ค) การตรวจสอบการลงคะแนนการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและองค์กรในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล</p> <p>(ง) กรณีอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๒๗๙ วรรคสาม และมาตรา ๒๘๐</p> <p>(๓) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ รวมถึงตลอดถึงข้อพิจารณาเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในกรณีเห็นว่าจำเป็น</p> <p>(๔) รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา ทุกปี ทั้งนี้ ให้ประกาศรายงานดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยต่อสาธารณชนด้วย</p> <p>การใช้อำนาจหน้าที่ตาม (๑) (ก) (ข) และ (ค) ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเมื่อมีการร้องเรียน เว้นแต่เป็นกรณีและผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าการกระทำดังกล่าวมีผลกระทบต่อความเสียหายของประชาชนส่วนรวมหรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจพิจารณาและสอบสวนโดยไม่มีการร้องเรียนได้</p> <p>มาตรา ๒๕๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้ เมื่อเห็นว่ามีความผิดไปนี้</p> <p>(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอหรือร้องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p>		<p>ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และอำนาจหน้าที่อื่น แต่ไม่รวมถึงการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีของศาล ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอันใดของบุคคลใดตามกฎหมาย ๒๕๔ (๑) (ก) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครอง พิจารณาวินิจฉัยโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง หมวด ๑ บททั่วไป</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
	<p>มาตรา ๒๗๗ บทบัญญัติในภาคนี้ก่อให้เกิดความรับผิดชอบแก่รัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน และพลเมือง ที่ต้องจัดให้มีการปฏิรูปและการสร้างความปรองดองตามหลักการและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๒๗๗๒๕๗ บทบัญญัติในภาคนี้ก่อให้เกิดความรับผิดชอบแก่รัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงาน และพลเมือง ที่ต้องจัดให้มีการปฏิรูปและการสร้างความปรองดองตามหลักการและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และตามพระราชนิพนธ์ที่ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยความนี้ ให้ดำเนินการตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการสร้างความปรองดองของคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติ และข้อเสนอการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบ</p> <p>ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติ ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี หรือประธานกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย</p>
	<p>มาตรา ๒๓๔ ความในภาคนี้ให้เปลี่ยนแปลงบังคับในวันถัดจากวันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับครบห้าปี เว้นแต่พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน รัฐสภา หรือคณะรัฐมนตรีเสนอให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติให้บทบัญญัติในภาคนี้คงใช้บังคับอยู่ต่อไป ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเสียง</p>	<p>มาตรา ๒๗๗๒๕๔๕ ทวิบทบัญญัติในภาคนี้ให้เปลี่ยนแปลงบังคับในวันถัดจากวันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ครบห้าปี เว้นแต่พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ออกเสียงให้ขอทบทวีบทที่ตน รัฐสภา หรือคณะรัฐมนตรีเสนอให้จัดให้สัตยาบันต่อคดีซึ่งมีผลให้บทบัญญัติในภาคนี้ใช้บังคับต่อไป ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมากออกเสียงประชามติเห็นชอบ ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ</p>	<p>ร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่เสนอให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติให้ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติให้ (๑) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน คณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการ ปกครองแห่งชาติ เสนอให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติให้ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติให้ (๒) รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวน สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ให้บทบัญญัติในภาคบังคับใช้ บังคับต่อไป ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีรัฐสภาสมัย หมวด ๒</p>	<p>พลเรือโทพิเชษฐดิเรกาลให้สัตยาบันร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่เสนอให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติให้ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียง ประชามติให้ (๑) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน คณะรัฐมนตรี หรือคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปกครองแห่งชาติ เสนอให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติให้ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติให้ (๒) รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ให้บทบัญญัติในภาคบังคับใช้บังคับต่อไป ซึ่งต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีรัฐสภาสมัย หมวด ๒</p>
<p>การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรม</p>	<p>หมวด ๒</p>	<p>การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ แต่สร้างความเป็นธรรมและ ความปรองดอง</p>
<p>สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและ คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ</p>	<p>ส่วนที่ ๑</p>	<p>สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์ การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติ</p>
<p>มาตรา ๒๓๙ เพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินการปฏิรูป ประเทศให้ต่อเนื่องบรรลุผล ให้มีสภาขับเคลื่อนการปฏิรูป ประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ ซึ่งมี องค์ประกอบและที่มา ดังต่อไปนี้ (๑) สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ประกอบด้วยสมาชิก ไม่เกินหนึ่งร้อยสี่สิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากบุคคล ดังต่อไปนี้ (ก) สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จำนวนหกสิบคน</p>	<p>มาตรา ๒๓๙๕ เพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินการปฏิรูป ประเทศให้ต่อเนื่องบรรลุผล รวมทั้งเพื่อป้องกันและระงับความ ขัดแย้งระหว่างคนในชาติ และสร้างความปลอดภัย ให้มีสภา ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์การ ปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติซึ่งและสภาดำเนินการปฏิรูปและ สร้างความปรองดอง โดยมีองค์ประกอบ แต่ มา ที่ ที่ ที่ ที่ อำนาจหน้าที่ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๒๓๙๕๕ เพื่อประโยชน์แห่งการดำเนินการปฏิรูป ประเทศให้ต่อเนื่องบรรลุผล รวมทั้งเพื่อป้องกันและระงับความ ขัดแย้งระหว่างคนในชาติ และสร้างความปลอดภัย ให้มีสภา ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์การ ปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติซึ่งและสภาดำเนินการปฏิรูปและ สร้างความปรองดอง โดยมีองค์ประกอบ แต่ มา ที่ ที่ ที่ ที่ อำนาจหน้าที่ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๗) สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จำนวน สิบสามสิบคน (๘) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการปฏิรูปด้านต่าง ๆ จำนวนสามสิบคน (๙) คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการซึ่งปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาและมาจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ไม่เกินสิบห้าคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามมติสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ</p> <p>คุณสมบัติ สักขณณะตั้งห้าม หลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกตามวรรคหนึ่ง (๑) และกรรมการตาม (๒) อำนาจหน้าที่อื่น การดำเนินงาน รวมทั้งการอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ</p> <p>สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ขับเคลื่อนการปฏิรูปโดยการเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปฏิรูปต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดในหมวดนี้ ส่วนการปฏิรูปในด้านอื่นซึ่งมีได้บัญญัติไว้ในหมวดนี้ให้กระทำได้ตามข้อเสนอของคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติโดยความเห็นชอบของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศทั้งหมดเท่าที่มีอยู่</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>(๑) สภาขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาประเทศไทย ประกอบด้วยสมาชิกที่ไม่เห็นพ้องหรือมีมติอื่นที่เห็นสมควรให้แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จำนวน สิบสามคน</p> <p>(๒) สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จำนวน สิบสามคน</p> <p>(๓) สมาชิกสภาขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาประเทศไทย ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีมติเห็นสมควรให้แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จำนวน สิบสามคน</p> <p>(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีมติเห็นสมควรให้แก้ไขร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>(๕) คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ</p> <p>(๖) คณะกรรมการปฏิรูปประเทศไทย</p>
--	--	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๒) นำแผนและขั้นตอนการออกกฎหมายและการปฏิบัติเพื่อให้เกิด ปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ รวมทั้งแผนงานและยุทธศาสตร์การ ปฏิรูปของทุกภาคส่วนมาบูรณาการเพื่อให้อำนาจถอดความเพิ่มเติม ได้และสร้างความเป็นธรรมได้อย่างแท้จริงและต่อเนื่อง (๓) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับกาปฏิรูป (๔) เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของประชาชนเพื่อความเป็น พลเมืองที่ดี รวมทั้งสนับสนุนการเคลื่อนไหวทางสังคมด้วย กระบวนการสมัครเพื่อการปฏิรูป (๕) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปฏิรูปที่สอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ (๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้รับข้อเสนอตามวรรคสี่ (๑) ให้ คณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอและให้การสนับสนุน งบประมาณเพื่อดำเนินการอย่างเพียงพอ ในกรณีที่ยกเว้นกรณี สามารถดำเนินการตามข้อเสนอได้ให้ชี้แจงเหตุผลต่อรัฐสภาและ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อทราบ ในกรณีที่สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ว่าการ ปฏิรูปเรื่องใดที่คณะรัฐมนตรีไม่ดำเนินการนั้นเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าจะต้องดำเนินการเรื่องนั้นหรือไม่ ผลการออกเสียงประชามติดังกล่าวให้มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรีและ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้ต้องปฏิบัติตาม ให้มีหน่วยราชการของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่มี อิสระในการบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการดำเนินงานอื่น</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (๑) ขับเคลื่อนการปฏิรูปโดยยึดหลักประชาธิปไตยของประชาชนและ ข้อเสนอในทางการปฏิรูปต่อรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและรัฐธรรมนูญในส่วนที่ ต่าง ๆ ตามที่ที่กำหนดในพหุมติ และรัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องในพหุมติที่กระทำไม่ได้ตามข้อเสนองานของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติโดยความเห็นชอบของสภา ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะรัฐมนตรีในส่วนที่ไม่ใช่ บทบัญญัติรัฐธรรมนูญหรือบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เท่าที่มีอยู่ (๒) นำแผนและขั้นตอนการออกกฎหมายและบทบัญญัติเพื่อ ให้เกิดการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ รวมทั้งแผนงานและ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปของทุกภาคส่วนมาบูรณาการเพื่อให้อำ นาจถอดความเพิ่มเติมได้และสร้างความเป็นธรรมได้อย่าง แท้จริงและต่อเนื่อง (๓) ส่งเสริมการศึกษ การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับกาปฏิรูป (๔) เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของประชาชนเพื่อความเป็น พลเมืองที่ดี รวมทั้งสนับสนุนการเคลื่อนไหวทางสังคมด้วย กระบวนการสมัครเพื่อการปฏิรูป (๕) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปฏิรูปที่สอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ (๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้รับข้อเสนอตามวรรคสี่ (๑) ให้ คณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอและให้การสนับสนุน งบประมาณเพื่อดำเนินการอย่างเพียงพอ ในกรณีที่ยกเว้นกรณี สามารถดำเนินการตามข้อเสนอได้ให้ชี้แจงเหตุผลต่อรัฐสภาและ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อทราบ ในกรณีที่สภาขับเคลื่อน การปฏิรูปประเทศมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของ สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ว่าการ ปฏิรูปเรื่องใดที่คณะรัฐมนตรีไม่ดำเนินการนั้นเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ให้จัดให้มีการออกเสียงประชามติว่าจะต้องดำเนินการเรื่องนั้นหรือไม่ ผลการออกเสียงประชามติดังกล่าวให้มีผลผูกพันคณะรัฐมนตรีและ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศให้ต้องปฏิบัติตาม ให้มีหน่วยราชการของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศที่มี อิสระในการบริหารงานบุคคล งบประมาณ และการดำเนินงานอื่น</p>
---	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๖๐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการ ปรองดองแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและ กรรมการจำนวนไม่เกินสิบสองคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง จากบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานรัฐสภา ประธาน วุฒิสภา นายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการ ทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้ บัญชาการตำรวจแห่งชาติ</p> <p>(๒) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งจากผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่ง ประธานรัฐสภา นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา ซึ่งเลือกกันเองใน แต่ละประเภท ประเภทหนึ่งคน และ</p> <p>(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคนซึ่งแต่งตั้ง ตามมติรัฐสภา จากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการปฏิรูปด้านต่าง ๆ และการสร้างความปรองดอง</p> <p>ให้กรรมการตามวรรคหนึ่งเลือกผู้ซึ่งมีความเหมาะสมคนหนึ่ง ให้เป็นประธานกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดอง แห่งชาติ</p> <p>คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม หลักเกณฑ์และวิธีการได้มา วรรณะ การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และการอื่นที่ จำเป็น ของคณะกรรมการตามมาตรานี้ รวมทั้งเงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการและกรรมการ ให้ เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยยุทธศาสตร์ การปฏิรูปและการปรองดอง</p> <p>ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและ การปรองดองแห่งชาติ</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติเดิมที่</p>
<p>ในกรณีที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปกครองของ แห่งชาติมีการไม่ครบองค์ประกอบหรือจำนวนตามวรรคหนึ่ง หากมีการเสนอชื่ออยู่เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้คณะกรรมการเท่าที่มีอยู่เป็นองค์ประกอบและองค์ประชุมและ สามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปได้</p> <p>ให้มีหน่วยราชการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและ การปกครองแห่งชาติและสภาดำเนินการปฏิรูปและสร้าง การปกครอง ที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และ การดำเนินงานอื่น ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่า ด้วยยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปกครอง</p> <p>ให้มีการประเมินผลการทำงานตามยุทธศาสตร์การปฏิรูป และการสร้างความโปร่งใสของคณะกรรมการยุทธศาสตร์การ ปฏิรูปและการปกครองแห่งชาติและสภาดำเนินการปฏิรูปและสร้าง ความโปร่งใส เป็นประจำทุกปีโดยคณะกรรมการประเมินผล แห่งชาติ แล้วแจ้งให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและ การปกครองแห่งชาติ และสภาดำเนินการปฏิรูปและสร้าง ความโปร่งใสทราบ และประกาศผลการประเมินดังกล่าวให้ทราบเป็น การทั่วไป ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปกครอง</p>		
<p>มาตรา ๒๖๑ คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและ การปกครองแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปด้านต่าง ๆ และคณะกรรมการ อิสระเสริมสร้างความโปร่งใส เพื่อศึกษาและเสนอแนะเรื่อง การปฏิรูปและการเสริมสร้างความโปร่งใสของต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ การปฏิรูปและการปกครองแห่งชาติ</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>(๒) ขับเคลื่อนการปฏิรูปโดยการเสนอแผนนโยบายและข้อเสนอในการปฏิรูป รวมทั้งข้อเสนอในการจัดสรรงบประมาณที่จัดเป็นต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในด้านต่าง ๆ</p> <p>(๓) นำข้อเสนอการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ รวมทั้งแผนงานและยุทธศาสตร์การปฏิรูปของทุกภาคส่วน มาบูรณาการเพื่อให้สามารถพัฒนาประเทศไทย ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งปรับปรุงแผนและขั้นตอนดังกล่าวได้ตามที่เห็นว่าเหมาะสม</p> <p>(๔) ดำเนินการที่จำเป็นเพื่อสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ระหว่างคู่ขัดแย้งและสร้างความปรองดองในหมู่ประชาชนตามหลักความยุติธรรมระยะเปลี่ยนผ่าน ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดอง และระงับความขัดแย้งหรือความรุนแรง และระงับหรือยับยั้งการกระทำที่มีผลเป็นการขัดขวางการปฏิรูปหรือการสร้างความปรองดอง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดอง</p> <p>(๖) ตรวจสอบและทดสอบการไม่ปฏิบัติตามแผนหรือขั้นตอนที่คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติกำหนดตาม (๒) (๓) (๔) หรือ (๕)</p> <p>(๗) เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยกรณีตาม (๖) หรือกรณีอื่นตามมาตรา ๒๒๒ หรือมาตรา ๒๕๗ วรรคสาม</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
		<p>(๘) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับกาปฏิรูปและการปรองดอง</p> <p>(๙) เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของประชาชนเพื่อความ เป็นพลเมืองที่ดี</p> <p>(๑๐) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปฏิรูปที่สอดคล้องและเป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๑๑) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่รัฐธรรมนูหรือกฎหมายบัญญัติ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่</p> <p>คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติมี อำนาจกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง อำนาจการ และดำเนินการให้เกิดผลตามที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกัน อย่างสมานฉันท์และปรองดอง และเพื่อการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีและ หน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์นั้น รวมทั้งมี อำนาจเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแนวทางและมาตรการต่าง ๆ ที่ จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดความขัดแย้งและการสร้างความ ปรองดอง ทั้งนี้ คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการ ปรองดองแห่งชาติย่อมไม่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดิน</p> <p>เมื่อคณะรัฐมนตรีได้รับข้อเสนอตามวรรคหนึ่ง หรือแนวทาง และมาตรการตามวรรคสอง ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการ ตามข้อเสนอหรือแนวทางและมาตรการดังกล่าว รวมทั้งให้การ สนับสนุนงบประมาณ ในกรณีที่มีคณะรัฐมนตรีไม่สามารถดำเนินการ ตามข้อเสนอหรือแนวทางและมาตรการได้ ให้แจ้งเหตุผลให้ รัฐสภา และคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดอง แห่งชาติ ทราบ ในกรณีนี้ หากคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูป และการปรองดองแห่งชาติพบทวนข้อเสนอ แนวทาง หรือมาตรการ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
		<p>ดังกล่าว และมีมติยืนยันด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ให้ คณะรัฐมนตรีดำเนินการให้เป็นไปตามมติดังกล่าว</p>
		<p>มาตรา ๒๖๒ ให้มีสภาดำเนินการปฏิรูปและสร้างความ ปรองดอง ประกอบด้วยบุคคลตามมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ (๑) เพื่อดำเนินการปฏิรูปและสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นอย่าง ยั่งยืน ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดอง</p> <p>ให้สภาดำเนินการปฏิรูปและสร้างความปรองดองประมิผล การปฏิรูปและการสร้างความปรองดองในแต่ละปี และจัดทำแผน ปฏิรูปและสร้างความปรองดองในปีถัดไป รวมทั้งพิจารณาร่าง พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง ซึ่ง ต้องนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภาต่อไป และอำนาจหน้าที่ อื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยยุทธศาสตร์การ ปฏิรูปและการปรองดอง</p> <p>ให้ประธานกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดอง แห่งชาติเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นประธานการประชุมสภาปฏิรูปการ ปฏิรูปและสร้างความปรองดอง</p>
		<p>มาตรา ๒๖๓ ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๖๑ หากเห็นว่า กรณีใดจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติขึ้นใช้บังคับ ให้สภาดำเนินการ ปฏิรูปและสร้างความปรองดองจัดทำร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับ กรณีนั้นเสนอคณะกรรมาธิการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดอง แห่งชาติเพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ในกรณีคณะกรรมาการ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติจะแก้ไขเพิ่มเติม หรือส่งให้สภาดำเนินการปฏิรูปและสร้างความปรองดองแก้ไข เพิ่มเติมในส่วนใดก่อนก็ได้</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>มาตรา ๒๘๐ ในการดำเนินการตามมาตรา ๒๗๙ วรรคสี่ (๑) หากเห็นว่ากรณีใดจำเป็นต่อตราพระราชบัญญัติขึ้นบังคับ ให้สถาปนาขึ้นแต่ก่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการการยทฤษฎศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติจัดทำร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับกรณีนั้นเสนอต่อรัฐสภาโดยให้เสนอต่อวุฒิสภาก่อน เมื่อวุฒิสภาได้พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติที่เสนอแล้ว หากวุฒิสภากลงมติไม่เห็นชอบ ให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป แต่หากวุฒิสภากลงมติเห็นชอบ ให้วุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อสภาผู้แทนราษฎร และให้ความเห็นในส่วนที่ ๖ การตราพระราชบัญญัติและพระราชบัญญัติ</p>	<p>ให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทั้งคณะกรรมการสิทธิวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยต้องประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนการปฏิรูปและสร้างความปรองดองและผู้แทนคณะกรรมการทฤษฎศาสตร์การปฏิรูปและกรรมการปรองดองแห่งชาติรวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทฤษฎศาสตร์และในการนี้ที่เป็นการพิจารณาโดยคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาว่าพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการร่วมกันนั้นจะต้องประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนการปฏิรูปและสร้างความปรองดองและผู้แทนคณะกรรมการทฤษฎศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติรวมกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทฤษฎศาสตร์</p> <p>ในการนี้ที่ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามวรรคหนึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทางการเงิน จะเสนอได้ก็ต่อเมื่อคำรับรองของนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีต้องพิจารณาให้คำรับรองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่าง ในการนี้ที่นายกรัฐมนตรีแจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่านายกรัฐมนตรีที่คำรับรองคณะกรรมการการติดต่อ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ประกอบรัฐธรรมนูญ ส่วนที่ ๗ การควบคุมการตรากฎหมายที่จัดทำหรือแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>ให้วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเพื่อพิจารณาว่าพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยต้องประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประกอบประเทศและกรรมการยุติธรรมศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการปฏิรูปทั้งหมด</p> <p>เมื่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาว่าพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งเสร็จแล้ว</p> <p>(๑) ถ้าเห็นชอบด้วยกับวุฒิสภา ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๖ ต่อไป</p> <p>(๒) ถ้าไม่เห็นชอบด้วยกับวุฒิสภา ให้ส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นคืนไปยังวุฒิสภา หากวุฒิสภาลงมติยืนยันร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งสองในสามของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภาแล้ว ให้ถือว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา และให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๖ ต่อไป</p> <p>ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอตามวรรคหนึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอวุฒิสภาได้ก็ต่อเมื่อมีคำรับรองของนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีต้องพิจารณาให้ความรับรองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่าง ในกรณีนี้ให้นายกรัฐมนตรีไม่แจ้งผลการพิจารณาภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่านายกรัฐมนตรีให้คำรับรอง</p>	
	<p>ส่วนที่ ๒ การปฏิรูปด้านต่าง ๆ</p>	<p>ไม่มีการแก้ไข</p>
	<p>มาตรา ๒๕๑ ให้ดำเนินการตามแผนและขั้นตอนการปฏิรูป การตรวจกฎหมาย และการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ ซึ่งสภาปฏิรูป</p>	<p>คณะกรรมการตุลาการ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติดังมติ</p>
	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>แต่หลังข้อได้ให้ความเห็นชอบไว้ และโดยเฉพาะให้ดำเนินการปฏิรูปในด้าน ต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้</p>	<p>มาตรา ๒๖๔ ให้มีการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรม การบริหารราชการแผ่นดิน การบริหารท้องถิ่น และการ ป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประเพณีที่ดีชอบ ตามแผนทางดังนี้ (๑) จัดให้มีมาตรการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ จัดให้ ประชาชนได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดี พัฒนาระบบการ ยุติธรรมทางเลือกและกระงับข้อพิพาทระหว่างประชาชน ปฏิรูป กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนองค์กรในกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้ง บูรณาการกระบวนการยุติธรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (๒) บริหารราชการแผ่นดินและจัดสรรงบประมาณตาม ยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทบวง ภารกิจและบริหารการสาธารณะที่หน่วยงานของรัฐจัดทำอยู่ เพื่อจัด ความซ้ำซ้อน รวมทั้งส่งเสริมความเป็นพลเมืองและการมีส่วนร่วม ของพลเมืองในการบริหารราชการแผ่นดิน (๓) ให้มีกลไกที่มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อขับเคลื่อน การกระจายอำนาจ การจัดสรรรายได้ และการปรับปรุงบทบาทของ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และให้มีกฎหมายและกลไก สำหรับการจัดตั้งองค์กรบริหารท้องถิ่นรูปแบบที่เหมาะสมกับการ พัฒนาพื้นที่ โดยเร็ว (๔) ให้มีกฎหมายและกลไกส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ ความโปร่งใสและธรรมาภิบาลในสังคม ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประเพณีที่ดีชอบ รวมทั้งให้มีการปฏิรูปองค์กรที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการศึกษามติ</p>
<p>ทุจริตและประพฤติมิชอบให้มีความเป็นอิสระ และมีการควบคุมปริมาณการในการนำผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้โดยเร็ว</p> <p>มาตรา ๒๖๕ ให้มีการปฏิรูปการศึกษา สาธารณสุข สังคม ศิลปและวัฒนธรรม และการคุ้มครองผู้บริโภค ตามแนวทางดังนี้</p> <p>(๑) จัดให้มีกลไกเพื่อปฏิรูปโครงสร้างการบริหารการศึกษา และระบบการเรียนรู้ทุกระดับ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน มีอิสระและความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา สนับสนุนให้ภาคเอกชน ชุมชน และองค์กรบริหารท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการปฏิรูปการศึกษา จัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวโดยตรงแก่ผู้เรียนระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาอย่างเพียงพอและเป็นธรรม ส่งเสริมการอาชีวศึกษา และการวิจัยระดับอุดมศึกษา สร้างบรรยากาศในวงการศึกษา ตลอดจนปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อขจัดอุปสรรคต่อการปฏิรูปการศึกษา</p> <p>(๒) ปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพและการเงินการคลังของกองทุนสุขภาพให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกัน ปฏิรูประบบสุขภาพปฐมภูมิ รวมทั้งพัฒนาหลักเกณฑ์และระบบสุขภาพให้มีคุณภาพและการให้บริการสุขภาพที่เป็นธรรม โดยให้มีราคาและค่าบริการที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้บริโภค</p> <p>(๓) จัดให้มีกลไกซึ่งทำหน้าที่ศึกษา รวมทั้งจัดทำข้อเสนอแนะ และกฎหมายต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิรูปด้านสังคมและชุมชน ระบบสวัสดิการ ระบบการออมเพื่อการดำรงชีพในวัยสูงอายุ ระบบบำนาญ และระบบการดูแลอย่างต่อเนื่องให้กับผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการหรือทุพพลภาพ รวมทั้งให้มีกฎหมายและกลไกสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนหรือธนาคารแรงงาน เพื่อส่งเสริมการออมและการ</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปณารัฐสภา</p>
		<p>พัฒนาตนเอง และจัดทำแนวทางในการรวมตัวกันและการเจรจาต่อรองของผู้ใช้แรงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ (๔) สนับสนุนให้มีสมาชิกวุฒิสภาระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีระบบดูแลพินทางวัฒนธรรมแห่งชาติเพื่อส่งเสริมประชาชนและชุมชนในการสร้างเสริมศิลปวัฒนธรรม (๕) ปฏิรูประบบ โครงสร้างองค์กร และกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคุ้มครองผู้บริโภค สร้างความปลอดภัยจากสินค้าและบริการ และกรณียุทธศาสตร์ความเสียหายที่ผู้บริโภคได้รับ รวมทั้งจัดให้มีกลไกเพื่อคุ้มครองความมั่นคงด้านอาหาร</p> <p>มาตรา ๒๖๖ ให้มีการปฏิรูปเศรษฐกิจ ตามแนวทางการปฏิรูปเศรษฐกิจในการแข่งขันของประเทศไทย โดยปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการแข่งขันทางการค้า ระบบรัฐวิสาหกิจ พัฒนาการเกษตร อุตสาหกรรม บริการ ท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล เศรษฐกิจสร้างสรรค์และนวัตกรรม ตลอดจนส่งเสริมผู้ประกอบการ การพัฒนาเศรษฐกิจเชิงพื้นที่ในรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษและตามแนวชายแดน และการลงทุนของภาคเอกชนไทยในต่างประเทศ (๒) จัดความถี่สัมมนาและสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ โดยให้มีโอกาสแก่ผู้ประกอบการและบัณฑิตวิทยาศาสตร์จัดสรรงบประมาณเพื่อลดระดับความยากจนและความเหลื่อมล้ำกระจายการถือครองที่ดิน ให้โอกาสที่เท่าเทียมด้านอาชีพ การศึกษา การสาธารณสุข บริการการเงิน สาธารณูปโภคที่สำคัญ และคุ้มครองเกษตรกรที่ได้รับความเป็นธรรม ตลอดจนสนับสนุนให้ภาคเอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
		<p>(๓) เสริมสร้างวินัยทางการเงิน การคลัง และกระรรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว โดยให้มีกลไกอิสระในการปฏิรูประบบการคลังและภาษีอากร เพิ่มภาษีให้ครบถ้วน ขยายขอบเขตของการครอบคลุมของระบบภาษีให้กว้างขวาง รวมทั้งจัดให้มีระบบบำนาญแห่งชาติที่มีความยั่งยืน ยกกระตบมาตรการการดำเนินงานและความมั่นคงของระบบการเงินระดับฐานรากและระบบสหกรณ์ ส่งเสริมตลาดทุนให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้และมีวินัยทางการเงิน</p> <p>มาตรา ๒๖๗ ให้มีการปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการผังเมือง การปฏิรูปด้านพลังงาน และการปฏิรูปด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตามแนวทางตั้งผู้</p> <p>(๑) ปฏิรูประบบ โครงสร้าง องค์กร และกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบทบด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ปฏิรูประบบกองทุนด้านสิ่งแวดล้อม ปฏิรูประบบการผังเมือง พัฒนาการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาองค์และกระบวนกรยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม และปรับปรุงกลไกและกระบวนกรบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง</p> <p>(๒) ให้มีการบริหารจัดการพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตและสุขภาพของประชาชนและชุมชน รวมทั้งให้ประชาชนได้รับรู้ เข้าถึง และเข้าใจในข้อมูลด้านพลังงาน มีส่วนร่วมในการควบคุมการก่หนदनนโยบายและกระบวนกรวางแผนพลังงาน ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานนโยบายและแผน และใช้มาตรการ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>มาตรา ๒๘๒ ให้มีการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายและกฎหมายให้ทราบกฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมและปรับปรุงกฎหมายและกรณีในเรื่องต่าง ๆ ให้อย่างครบถ้วนและทันสมัยขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป</p> <p>(๒) เพื่อให้ประชาชนผู้มิรายได้น้อยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดี ให้ตรากฎหมายว่าด้วยความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดี โดยมีหน่วยงานที่เฝ้าคำแนะนำทางกฎหมายที่จำเป็นแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดทนายความที่มีความสามารถทางคดีอย่างแท้จริงเพื่อติดตามคดีทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองให้ประชาชนผู้มิรายได้น้อย รวมทั้งจัดตั้งกองทนายความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดีขึ้นเพื่อการดังกล่าวด้วย โดยสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวด้วย</p> <p>(๓) ให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีหน้าที่และอำนาจเสนอให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุง</p>	<p>จัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปีเตอร์เลียมและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๓) ให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนเพื่อการปฏิรูประบบวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม รวมทั้งสร้างกลไกระดับชาติเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว กำหนดมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้และระบบโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในด้านนี้อย่างเพียงพอ ตลอดจนจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อขจัดอุปสรรคต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของประเทศ</p>
	<p>มาตรา ๒๘๒ ให้มีการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมายและกฎหมายให้ทราบกฎหมายว่าด้วยการจัดทำประมวลกฎหมายเพื่อรวบรวมและปรับปรุงกฎหมายและกรณีในเรื่องต่าง ๆ ให้อย่างครบถ้วนและทันสมัยขึ้นเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป</p> <p>(๒) เพื่อให้ประชาชนผู้มิรายได้น้อยได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดี ให้ตรากฎหมายว่าด้วยความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดี โดยมีหน่วยงานที่เฝ้าคำแนะนำทางกฎหมายที่จำเป็นแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง รวมทั้งจัดทนายความที่มีความสามารถทางคดีอย่างแท้จริงเพื่อติดตามคดีทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองให้ประชาชนผู้มิรายได้น้อย รวมทั้งจัดตั้งกองทนายความช่วยเหลือทางกฎหมายและคดีขึ้นเพื่อการดังกล่าวด้วย โดยสนับสนุนให้ประชาชนและองค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวด้วย</p> <p>(๓) ให้คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายมีหน้าที่และอำนาจเสนอให้สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุง</p>	<p>คณะกรรมการจัดการติดต่อ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>กฎหมายหรือกฎหมายแล้วแต่กรณี ที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระหรือข้อตอนโดยไม่จำเป็น (๔) ปรับปรุงกฎหมายที่กำหนดเรื่องการออกใบอนุญาตที่มีลักษณะเป็นการผูกขาด ให้ล้มเลิกไป หรือให้สิทธิในการประกอบกิจการ โดยใช้วิธีประมูลโดยเปิดเผยเป็นหลัก เว้นแต่มีความจำเป็น คณะรัฐมนตรีอาจมีมติให้ดำเนินการด้วยวิธีอื่นได้โดยต้องประกาศเหตุผลให้ทราบเป็นการทั่วไป ใบอนุญาตใดที่ไม่ได้มีการดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตไว้แล้วโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ถือว่าใบอนุญาตนั้นเป็นอันสิ้นสุดลง และให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจออกใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ความจำเป็นของการมีใบอนุญาตนั้นต่อรัฐสภาทุกห้าปี</p> <p>(๕) ปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ รวมทั้งการระงับข้อพิพาท ระหว่างประชาชนโดยกระบวนการยุติธรรมชุมชนหรือการ ประนีประนอมข้อพิพาทระดับชุมชน เพื่อให้มีการบูรณาการเกี่ยวกับ กลไกและกระบวนการในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว</p> <p>(๖) ให้มีกลไกในการบังคับคดีทางแพ่งที่มีประสิทธิภาพใน สิ่งกีดขวางยุติธรรม ทำหน้าที่บังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาและ คำสั่งของศาลยุติธรรมตามกฎหมายบัญญัติ รวมทั้งให้มีมาตรการ และกลไกในการบังคับคดีปกครองที่มีประสิทธิภาพตามคำพิพากษา และคำสั่งของศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาล ปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองด้วย</p> <p>(๗) ให้จัดการศึกษาอบรมเพื่อปลูกฝังให้ประชาชนเคารพ กฎหมาย ยกย่องผู้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ตรงไปตรงมา และลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งละเลยไม่บังคับใช้กฎหมายให้เกิด ประสิทธิภาพอย่างจริงจัง</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๘) ปฎิรูปโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยโอนภารกิจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีภารกิจหลักของตำรวจไปให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันการค้ามนุษย์และการเมืองในกระบวนการยุติธรรม กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการแต่งตั้งหรือย้ายข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามหลักคุณธรรม กระจายอำนาจการบริหารงานตำรวจไปสู่ระดับจังหวัดและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ ปรับระบบงานสอบสวนให้มีความเป็นอิสระ ให้พนักงานอัยการ ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอมีอำนาจสอบสวนร่วมกับหน่วยงานด้านการสอบสวนในกรณีที่มีประชาชนร้องขอความเป็นธรรม ปรับปรุงระบบงานดำเนินคดีวิทยาศาสตร์ในสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้มีความเป็นอิสระและมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีระบบบริหารงานบุคคลที่ยึดหลักความรู้ความชำนาญเฉพาะทาง รวมทั้งจัดสรรและกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณให้แก่หน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ให้เพียงพอและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปณีสู่ประชาชนมติ</p>
	<p>มาตรา ๒๔๓ ให้มีการปฏิรูปด้านการเงิน การคลัง และภาษีอากร ตามแนวทางการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) จัดระบบภาษีเป็นสองระดับ คือ ระดับชาติและระดับท้องถิ่น และดำเนินการเพื่อการบริหารท้องถิ่นโดยได้จัดเป็นแก่การใช้จ่ายของท้องถิ่น และมีระบบการตรวจสอบการใช้งบประมาณที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๒) ให้กฎหมายกำหนดให้บุคคลต้องแสดงรายได้ของตนเองต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้รายได้ทุกคนเข้าสู่ระบบภาษีอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รัฐจะนำไปใช้ประกอบการ</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>พิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รายได้น้อยเพียงพอ และให้ผู้ซึ่งได้เสียภาษี มีสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย</p> <p>(๓) ปรับปรุงระบบภาษีให้เกิดประสิทธิภาพ เป็นกลาง เป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ โดยการพิจารณายกเลิกมาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีต่าง ๆ ให้เหลือน้อยที่สุด</p> <p>(๔) จัดให้มีระบบบำนาญแห่งชาติเพื่อให้อุปโภคบริโภคมีประชากรที่ยังไม่ได้อยู่ในระบบบำนาญให้ดำรงชีพได้อย่างเพียงพอ และยั่งยืน</p> <p>ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปการเงิน การคลัง และภาษีอากรที่เป็นอิสระภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ประกอบด้วยตัวแทนจากรัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ ในสัดส่วนที่เหมาะสม มีอำนาจหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะการปรับปรุงกฎหมายการเงินการคลังและภาษีอากร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ความเป็นกลาง ความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเพื่อเป็นการเพิ่มฐานภาษี ประเภทต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	
	<p>มาตรา ๒๔๔ ให้มีการปฏิรูปด้านการบริหารราชการแผ่นดินตามแนวทางการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การบริหารราชการแผ่นดินและการจัดสรรงบประมาณจะต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาวและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ</p> <p>(๒) ให้กำหนดขอบเขตภารกิจอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการบริหารราชการแผ่นดินในลักษณะกลุ่มภารกิจ การบริหารราชการภาคและพื้นที่อื่น ให้ชัดเจนและสัมพันธ์กันแบบบูรณาการ โดยยึดการมีส่วนร่วมและประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>(๓) ให้สร้างระบบและกลไกในการบริหารราชอาณาจักรไทย โดยเน้นการให้บริการผ่านระบบสารสนเทศ</p> <p>(๔) ทบทวนภารกิจและบริการสาธารณะที่หน่วยงานของรัฐ จัดทำอยู่เพื่อลดและขจัดความซ้ำซ้อนระหว่างกัน ภารกิจและ บริการสาธารณะใดที่อาจให้องค์การภาคเอกชน องค์การเอกชน หรือองค์กรบริหารท้องถิ่นจัดทำได้โดยมีคุณภาพและมาตรฐานที่ไม่ ต่ำกว่าที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐ และมีราคาที่ไม่สูงเกินสมควร หน่วยงานของรัฐต้องยุติการดำเนินการและถ่ายโอนภารกิจและ บริการนั้นให้องค์การภาคเอกชน องค์การเอกชน หรือองค์กรบริหาร ท้องถิ่น เป็นผู้ดำเนินการ</p> <p>(๕) ให้มีองค์กรบริหารการพัฒนาภาคทำหน้าที่สนับสนุนการ พัฒนาจังหวัดต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในภาคและกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐ ในพื้นที่ จัดทำแผนและบริหารงบประมาณแบบพื้นที่เพื่อดำเนินการ พัฒนาภาคที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ ซึ่งไม่ซ้ำซ้อนกับงาน ของจังหวัดและองค์กรบริหารท้องถิ่น ประสานการพัฒนาพื้นที่ บริหารงานระหว่างการพัฒนาส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการและยั่งยืนของการพัฒนาในระดับ พื้นที่ของหลายจังหวัด ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๖) ให้มีคณะกรรมการอิสระว่าด้วยค่าตอบแทนบุคคลากร ภาครัฐ ทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ เที่ยบเคียง ค่าตอบแทน ซึ่งรวมทั้ง เงินเดือน สวัสดิการ และประโยชน์ตอบแทนอื่นทุกประเภทของ เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภทและทุกระดับ กับค่าตอบแทนใน ภาคเอกชน และแจ้งให้รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีทราบ แล้วประกาศ ให้ทราบเป็นกรทั่วไปในระยะนี้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	
	<p>มาตรา ๒๘๕ ให้มีการปฏิรูปด้านการบริหารท้องถิ่นตาม แนวทางดังต่อไปนี้</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้งออก</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๑) ตระกัญหมายและจัดให้มีกลไกที่จำเป็นสำหรับการจัดตั้งองค์กรบริหารท้องถิ่นตั้งแต่พื้นที่จังหวัดให้เสร็จสมบูรณ์ภายในหนึ่งปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดตั้งองค์กรบริหารท้องถิ่นดังกล่าวขึ้นในพื้นที่ที่มีความพร้อมและเหมาะสมโดยเร็ว</p> <p>(๒) ให้มีคณะกรรมการกระจายอำนาจแห่งชาติ ประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการ ผู้บริหารท้องถิ่น ชาวชนบท ส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนจากสมาคมชาวพลเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เพื่อกำหนดนโยบาย กำหนดมาตรฐานกลาง และขับเคลื่อนการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถดำเนินการให้การกระจายอำนาจเป็นผลสำเร็จ โดยให้มีส่วนงานคณะกรรมการกระจายอำนาจแห่งชาติ รับผิดชอบงานธุรการและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>มาตรา ๒๕๖ ให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้ เป็นพลเมืองดี มีความรู้ความสามารถ โดยยึดหลักดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) กระจายอำนาจการจัดการศึกษาโดยลดบทบาทของรัฐจากการเป็นผู้จัดการศึกษาให้เป็นผู้จัดให้มีการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งกำกับนโยบาย แผน มาตรฐาน และติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษา และส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถ บริหารจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา ทั้งนี้ โดยให้เอกชน ชุมชน และองค์กรบริหารท้องถิ่น มีส่วนร่วมอย่างเหมาะสมด้วย</p> <p>(๒) จัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวโดยตรงแก่ผู้เรียนทุกคนอย่างพอเพียงตามความจำเป็นและเหมาะสมของผู้เรียน สำหรับการศึกษา ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยม ทั้งการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>(๓) ปรับปรุงระบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา โดยยกระดับความรู้ให้กับผู้เกี่ยวข้องให้มีความรู้และสัมพันธภาพที่เหมาะสมในการเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนให้เกิดพัฒนาการที่สมบูรณ์ มีความพร้อมเพื่อการเรียนรู้ทุกมิติทั้งด้านกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม</p> <p>(๔) ปรับปรุงการอาชีวศึกษาไปสู่ระบบการผลิตและพัฒนาบุคลากรภาคการผลิตที่มีทักษะ มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ ตรงตามความต้องการและสาขาที่ขาดแคลน</p> <p>(๕) ปรับปรุงระบบอุดมศึกษาให้การจัดการเรียนรู้และการสร้างองค์ความรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศและเสริมสร้างสมรรถนะด้านวิชาการเพื่อรับใช้สังคม</p> <p>(๖) พัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมการคิด การใช้เหตุผล และการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้และสื่อสาราระดับการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควบคู่กับการศึกษาด้านศิลปะ วัฒนธรรม ภาษา ศาสนา และพลเมืองศึกษา เพื่อมุ่งเพาะจิตสำนึกความเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลของคนไทยทุกระดับ รวมทั้งเพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และสามารถสร้างสังคมแห่งปัญญา</p> <p>(๗) ปรับปรุงระบบการผลิต การพัฒนา และการประเมินครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยอาศัยผลลัพธ์ที่ทางการศึกษาของผู้รับการศึกษา ทั้งนี้การผลิตต้องเน้นคุณลักษณะและสมรรถนะที่มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>(๘) พัฒนาระบบบรรณาธิการสิ่งแวดล้อมการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยจัดให้มีระบบตรวจสอบความโปร่งใสของการบริหารและการจัดการศึกษาทุกระดับ</p> <p>(๙) ปรับระบบการทดสอบและประเมินผลการศึกษา ให้เป็นการทดสอบการเรียนรู้ ความถนัด และคุณลักษณะผู้เรียนที่ครบทุกมิติเพื่อพัฒนาผู้เรียน ส่วนการประเมินคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาและรับรองคุณภาพ</p> <p>(๑๐) ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารการศึกษาทุกระดับชาติ ระดับพื้นที่ และระดับท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพและประสิทธิภาพการศึกษาและพัฒนามนุษย์ และเอื้ออำนวยให้การปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์บรรลุผล</p> <p>(๑๑) ปรับปรุงให้สภาวิชาชีพมีอำนาจเฉพาะในการรับรองหลักสูตรที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยไม่กระทบต่อเสรีภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา</p> <p>(๑๒) ให้มีการจัดทำประมวลกฎหมายการศึกษา โดยมีกรมบริหารราชการกระทรวงศึกษาแห่งชาติ ภูมิภาค ภูมิภาคย่อยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งกฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา และการให้ประชาชน ชุมชน องค์กรภาคเอกชน และองค์กรเอกชน มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการบริหารการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้</p> <p>เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาตามตราสามารถดำเนินการได้โดยรวดเร็ว และต่อเนื่อง ให้มีคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติซึ่งอยู่ในกำกับของนายกรัฐมนตรี ภายในหนึ่งปี</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ทำหน้าที่ปฏิรูปการศึกษาและพัฒนามนุษย์อย่างรอบด้านตลอดชีวิต กำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ กลไกการองค์การจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ ตลอดจนจัดทำและปรับปรุงบรรดากฎหมายที่จำเป็นเพื่อจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปการศึกษาของทุกหน่วยงานที่จัดการศึกษา</p> <p>องค์ประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาและพัฒนามนุษย์แห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>มาตรา ๒๔๗ ให้มีการปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการผังเมือง โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม หลักการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน และหลักการพัฒนายั่งยืน ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ปฏิรูประบบและโครงสร้างองค์กร และกฎหมายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม ประมวลกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและด้านต่าง ๆ ปรากฏกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเล การจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมชายและกฎหมายด้านสิทธิชุมชนและการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและการพัฒนาเมือง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๒) ปรับปรุงกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาและโครงสร้างจัดทำรายงานประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบ</p>	<p>คณะกรรมการตุลาการ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ต่อสภาพ ระบบกองทุนด้านสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การจัดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบการจัดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ในทะเลทรายรวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้ในการกำหนดนโยบาย แผน และการพัฒนาพื้นที่ การจัดทำระบบบัญชีรายได้ประชาชาติที่คิดรวมต้นทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดระบบภาษีสิ่งแวดล้อม การขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตต่อผลกระทบจากผลิตภัณฑ์ และการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่จำเป็น</p> <p>(๓) พัฒนาระบบการยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงระบบการคำนวณต้นทุนความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีและการเยียวยาความเสียหายองค์กรและสถาบันเกี่ยวกับความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการบังคับคดีด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>(๔) ปรับปรุงกลไก และกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง</p>	
	<p>มาตรา ๒๔๔ ให้มีการปฏิรูปด้านพลังงานตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บริหารจัดการพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ให้ปิโตรเลียมและเชื้อเพลิงธรรมชาติอื่นเป็นทรัพยากรของชาติและมีไว้เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชน และดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการปิโตรเลียมและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพลังงานให้สอดคล้องกับหลักการข้างต้น</p> <p>(๒) ปรับปรุงให้การสำรวจ การผลิต และการใช้ปิโตรเลียมหรือพลังงานอื่นใด ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิถีชีวิตและสุขภาพของประชาชนและชุมชน</p>	<p>คณะกรรมการการดีออก</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๓) ดำเนินการให้ประชาชนได้รับรู้ เข้าถึง และเข้าใจในข้อมูล ด้านพลังงาน และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผน พลังงาน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมทั้งการติดตามและ ตรวจสอบการดำเนินงานและแผนนั้น</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>มาตรา ๒๔๙ ให้มีการปฏิรูปด้านแรงงานตามแนวทาง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ปรากฏหมายและกำหนดกลไกเพื่อรองรับเสรีภาพของผู้ใช้ แรงงานในการสมาคม การรวมตัวกันและการร่วมเจรจาต่อรองให้ สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ</p> <p>(๒) สนับสนุนการจัดตั้งธนาคารแรงงานเพื่อเป็นกองทุน การเงินของผู้ใช้แรงงานในการส่งเสริมการออมและพัฒนาตนเองอัน จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น</p>	<p>คณะกรรมการการจ้างงาน คณะกรรมการการจ้างงาน</p>
	<p>มาตรา ๒๕๐ ให้มีการปฏิรูปด้านวัฒนธรรมภายใต้หลักการ การมีส่วนร่วมในการวางแผนแม่บทและบริหารจัดการของประชาชน และหลักการรักษาดุลยภาพระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และ ประชาชน ตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) สนับสนุนให้สมาชิกสภาวัฒนธรรมระดับชาติและระดับ ท้องถิ่น ซึ่งมาจากภาคประชาสังคมตามความพร้อมในแต่ละพื้นที่ เพื่อปกป้อง พิทักษ์ สืบสาน ส่งเสริม และพัฒนา งานด้านศิลปวัฒนธรรม ตามความหลากหลายในแต่ละพื้นที่ โดยให้มีความเป็นอิสระและ ประสานงานกับสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปแห่งชาติ</p> <p>(๒) จัดตั้งกองทุนทางวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นกองทุนภายใต้ ประชาสังคมเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม</p> <p>(๓) องค์กรบริหารท้องถิ่นต้องสนับสนุนงบประมาณและการ จัดการที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม</p>	<p>คณะกรรมการการจ้างงาน คณะกรรมการการจ้างงาน</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>มาตรา ๒๙๑ ให้มีการปฏิรูปด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) จัดให้มีมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ทาง วิทยาศาสตร์พื้นฐาน ปรับปรุงการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อให้ ผู้เรียนมีตรรกะและมีความคิดเป็นวิทยาศาสตร์ รวมทั้งการพัฒนา บุคลากรทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีมาตรฐานสูงใจให้แก่วิทยาศาสตร์ไทยที่อยู่ในประเทศและ ต่างประเทศนำความรู้ความเชี่ยวชาญมาพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีของประเทศ</p> <p>(๒) ลงทุนด้านการศึกษา วิจัย การสร้างนวัตกรรม และ โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศอย่าง เพียงพอ และมีมาตรการจูงใจทางภาษีและทางอื่นเพื่อให้เอกชน ดำเนินการตั้งกล้าโดยตนเองหรือร่วมกับภาครัฐ ตลอดจนมี มาตรการช่วยเหลือในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง เพื่อนำมาเป็นกลไกในการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และทันต่อสภาพโลกาภิวัตน์</p> <p>(๓) สร้างฐานข้อมูลการประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี และจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวอย่างทั่วถึง รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการนำผลการศึกษาวิจัยและการประดิษฐ์คิดค้นไปใช้ใน กระบวนการผลิตและบริการ</p> <p>(๔) จัดให้มีและพัฒนากลไกในการคุ้มครอง แลกเปลี่ยน และภาว นำผลงานการประดิษฐ์ คิดค้น และการสร้างสรรค์ ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>(๕) สนับสนุนหรือลงทุนให้องค์กรบริหารท้องถิ่น ชุมชน และ ผู้ประกอบการรายย่อยในภาคเกษตรกรรม ภาคการผลิต และภาค บริการ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>และบริการโดยให้องค์กรบริหารท้องถิ่น ชุมชน และผู้ประกอบการรายย่อยเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างสมรรถนะและความสามารถของท้องถิ่นและชุมชนให้พึ่งพาตนเองได้</p> <p>เพื่อให้การปฏิรูปด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามมาตรา ๖๖ เป็นไปอย่างมีระบบและรวดเร็ว ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติโดยแห่งชาติภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ทำหน้าที่ปฏิรูปวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำหนดยุทธศาสตร์ นโยบายและแผนเพื่อการพัฒนาปฏิรูปวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนจัดทำ ปรับปรุงและแก้ไขบรรดากฎหมายที่จำเป็นเพื่อขจัดปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ</p> <p>องค์ประกอบ ที่มา อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานของ คณะกรรมการปฏิรูปวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	
	<p>มาตรา ๒๙๒ ให้มีการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจมหภาคตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกัน ลด จำกัดหรือขจัดภาวะผูกขาด และกีดกันการแข่งขัน อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ธุรกิจมีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ระหว่างภาคเอกชนด้วยกันเอง และระหว่างรัฐวิสาหกิจกับเอกชน รวมทั้งป้องกันมิให้ผู้ประกอบการรายใหญ่ใช้อำนาจเหนือตลาด ในกรณีที่รัฐจำเป็นต้องทำการผูกขาดในกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อประชาชนส่วนใหญ่ รัฐต้องกำกับดูแลเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค</p> <p>(๒) บริหารจัดการรัฐวิสาหกิจอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และโปร่งใส ทบวงรวมความจำเป็นในการดำรงอยู่ของรัฐวิสาหกิจแต่</p>	<p>คณะกรรมการการติดต่อ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ฉะแห่ง และควมมีประสิทธิภาพ โดยต้องกำหนดเป้าหมายการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งอย่างชัดเจน และยกระดับจรรยาภิบาลของรัฐวิสาหกิจให้ได้รับระดับสากล</p> <p>กำหนดบทบาทและภารกิจของหน่วยงานของรัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรัฐวิสาหกิจให้ชัดเจน โดยแยกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลธุรกิจรายสาขาเศรษฐกิจ กับหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าของรัฐวิสาหกิจของรัฐ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลและป้องกันมิให้มีการแทรกแซงทางการเมือง และให้มีการปฏิรูปรัฐวิสาหกิจที่ขาดทุนหรือขาดประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีองค์กรที่มีความเป็นอิสระเพื่อรับผิดชอบในการฟื้นฟูรัฐวิสาหกิจดังกล่าว</p> <p>(๓) ดำเนินการให้ประชาชนและองค์กรชุมชนมีความเท่าเทียมในเชิงโอกาส มีความรู้พื้นฐานทางการเงิน เข้าถึงบริการทางการเงินขั้นพื้นฐานในรูปแบบของกองทุนการออมชุมชน สหกรณ์ชุมชน ระบบธนาคาร ตลาดทุน หรือรูปแบบอื่น รวมทั้งเข้าถึงสาธารณูปโภคสำคัญด้านต่าง ๆ</p> <p>(๔) จัดสรรงบประมาณพิเศษเพิ่มเติมตามความเหมาะสมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาพื้นที่ยากจนและกลุ่มคนผู้มีความน้อย เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ</p> <p>(๕) สนับสนุนภาคเอกชนและประชาชนให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้วยการใช้มาตรการทางภาษีอากรและมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม</p> <p>(๖) ปรับโครงสร้างการกำกับดูแลและการส่งเสริมการสหกรณ์ โดยยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อการออมทรัพย์ ให้เป็นสถาบันการเงินที่มีคุณและมีธรรมาภิบาล และยกระดับมาตรฐานสหกรณ์ประเภทอื่นเพื่อส่งเสริมการรวมตัวและความเข้มแข็งของสมาชิกโดยยึดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปณารูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้และโอกาสทางสังคม ให้จัดตั้งหน่วยงานกลางมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์ กรอบนโยบาย เป้าหมายในการจัดความยากจน ระดับความเหลื่อมล้ำของประชาชนที่ชัดเจน รับผิดชอบในการประสานงานและประเมินผล การดำเนินงาน และอำนาจหน้าที่อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p>	
	<p>มาตรา ๒๙๓ รัฐต้องดำเนินการปฏิรูปด้านเศรษฐกิจรายภาคตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาภาคการเกษตรและเกษตรกรรม กำหนดเขตการใช้พื้นที่ทางการเกษตร รวมทั้งการพัฒนาฐานสินค้าเกษตร ระบบการแปรรูปสินค้าและนวัตกรรมทางการเกษตร โดยผสมองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และกวีวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เกษตรกรเป็นผู้มีความรู้และมีความมั่นคงทางรายได้ และให้ประเทศไทยเป็นฐานความมั่นคงทางอาหารและเป็นศูนย์ซื้อขายสินค้าเกษตรและอาหารล่วงหน้าในภูมิภาคเอเชีย</p> <p>(๒) กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม จัดทำ จัดรูป และบริหารจัดการที่ดินของรัฐและของเอกชนที่ไม่ใช่ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพื่อเอื้อให้เกษตรกรและชุมชนสามารถเข้าถึงที่ดินเพื่อทำกิน รวมทั้งรักษาที่ดินทำกินไว้ได้ ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดยใช้มาตรการในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน การให้สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง หรือมาตรการอื่นที่เหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรรายละเอียดยังคงเป็นระบบและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสูงสุดจากที่ดิน</p> <p>(๓) คุ้มครองเกษตรกรให้ได้รับความเป็นธรรมจากภาคเอกชน ทางภาคเกษตร ระบบเกษตรพันธสัญญา และการทำสัญญาที่ไม่เป็น</p>	<p>คณะกรรมการการตัดออก</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ธรรมนูญ โดยยกย่องปรับปรุงกฎหมายด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม และตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบเกษตรพันธสัญญาให้เกิดความเป็นธรรมแก่เกษตรกร</p> <p>(๔) สร้างระบบประกันความเสี่ยงแก่เกษตรกรที่เกิดความเสี่ยงทางการผลิตหรือการตลาด</p> <p>(๕) ส่งเสริมการพัฒนาและขยายพื้นที่การทำกระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้มีสัดส่วนพื้นที่อย่างน้อยหนึ่งในสี่ของพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อสร้างความปลอดภัยและความมั่นคงทางอาหารและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรกรรมไทย โดยให้มีความหมายว่าด้วยการพัฒนาและส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และให้องค์กรเกษตรกรรมและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน ส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืนควบคู่และเสริมหนันกับภาครัฐ ควบคุมการโฆษณาการใช้สารเคมีทางการเกษตรและส่งเสริมการใช้อย่างเหมาะสมตามหลักวิชาการ เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่เกินความจำเป็น ลดการสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค</p> <p>(๖) ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรม เพื่อเพิ่มรายได้แก่ประเทศและกระจายรายได้สู่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน และบูรณาการการทำงานร่วมกันทั้งด้านแผนงานและงบประมาณ</p> <p>(๗) ปฏิรูปเพื่อยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ ปฏิรูปกระบวนการขนส่ง รวมทั้งเชื่อมโยงการคมนาคมขนส่งทุกรูปแบบ และทุกระดับ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนการจัดกรห่วงโซ่อุปทาน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและเพิ่ม</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปณารูปแบบชาติลงมติ</p>
	<p>คุณภาพชีวิต รวมทั้งสร้างกลไกในความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการปฏิรูปดังกล่าว</p> <p>(๘) สร้างและพัฒนาขนาดกลางอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการลงทุน สร้างความสามารณ์ในการเข้าถึงแหล่งทุน ใช้นวัตกรรมในการสร้างผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ รวมทั้งส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์</p> <p>(๙) สนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนไทยในต่างประเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการสร้างโอกาส การให้ข้อมูล จัดให้มีมาตรการทางภาษีและมาตรการคุ้มครองอื่น จนภาคเพื่อการลงทุน และภาคอื่นที่เกี่ยวข้อง</p> <p>มาตรา ๒๙๔ ให้มีการปฏิรูปด้านสาธารณสุขตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เร่งพัฒนาระบบสุขภาพที่ให้ความสำคัญต่อการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิที่เน้นพื้นที่เป็นฐานและมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งการสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคและภัยคุกคามต่อสุขภาพ เพื่อนำไปสู่สุขภาพที่ยั่งยืนของสังคมไทย ทั้งนี้ โดยให้ชุมชนและองค์กรบริหารท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวด้วย</p> <p>(๒) ปฏิรูปการบริหารจัดการระบบหลักประกันสุขภาพรวมถึงการเงินการคลังของกองทุนสุขภาพให้มีลักษณะและมาตรฐานใกล้เคียงกัน มีความเสมอภาคและเป็นธรรม เพียงพอและยั่งยืน โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการอภิบาลระบบ โดยคำนึงถึงความทั่วถึง ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ เพื่อดูแลภาพรวมและความยั่งยืนทางการคลังให้เกิดนโยบายการดำเนินการที่เป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ มีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับในการให้บริการสาธารณสุข</p>	<p>คณะกรรมการการเลือกตั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๓) ควบคุมค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพด้วยการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถมีข้อมูลพื้นฐานในการดูแลสุขภาพของตนเอง</p> <p>(๔) ให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการกำกับดูแลระบบสุขภาพและการให้บริการสุขภาพในระบบเศรษฐกิจแบบตลาดที่เป็นธรรม กำกับควบคุมราคายาและค่าบริการทางการแพทย์ให้มีราคาและค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้บริโภค</p> <p>(๕) ปรับปรุงระบบการผลิตและการกระจายบุคลากรทางการแพทย์ไปสู่ชนบท โดยส่งเสริมการผลิตบุคลากรทางการแพทย์ผ่านสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนารัฐธรรมนูญแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>มาตรา ๒๙๕ ให้มีการปฏิรูปด้านสังคมตามแนวทางดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ปฏิรูปกฎหมาย กฎ และกติกาต่างๆ ที่จะช่วยเสริมสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีสิทธิที่จะดูแลและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและทุนชุมชนต่าง ๆ จัดทำบริการสาธารณสุขและจัดสวัสดิการให้แก่คนในชุมชน โดยประสานความร่วมมือกับองค์กรบริหารท้องถิ่น องค์การภาคเอกชน และองค์กรเอกชน</p> <p>(๒) ปฏิรูประบบสวัสดิการสังคม ทั้งด้านการให้บริการสังคม การประกันสังคมทุกกลุ่มวัย การช่วยเหลือทางสังคม และการสนับสนุนหุ้นส่วนทางสังคม ที่มีความครอบคลุม เพียงพอ ยั่งยืน มีความเป็นไปได้ และมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ โดยเน้นครอบครัวและชุมชนเป็นฐาน สร้างระบบส่งเสริมความเข้มแข็งภาคประชาสังคมและผู้มีจิตอาสาในการดำเนินงานดังกล่าว พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องให้กับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชายขอบ รวมทั้งวางระเบียบและระบบที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม เพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม และทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี</p>	<p>คณะกรรมการการคัดเลือก</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๓) หน่วยงานของรัฐ องค์การบริหารท้องถิ่น และศาสนสถาน ต้องจัดให้มีพื้นที่สาธารณะเพื่อให้คนในชุมชนใช้ประโยชน์ร่วมกันในกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธ์ทางสังคม กิจกรรมนันทนาการ และกีฬา</p> <p>(๔) จัดทำแผนระยะยาวและดำเนินกรเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย โดยเฉพาะการจัดให้มีระบบการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชรา และการเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุที่เหมาะสมของประชาชน การปรับปรุงระบบการเกษียณอายุที่เหมาะสม การปฏิรูประบบสวัสดิการผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพเพื่อให้ดำรงชีพได้อย่างเหมาะสม ระบบการดูแลระยะยาว และการใช้เส้นทางปัญญาของผู้สูงอายุ รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มและเครือข่ายที่เข้มแข็ง และจัดให้มีระบบ กลไก และกระบวนการในการบริหารจัดการทรัพย์สินเพื่อรองรับการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาว</p> <p>(๕) ให้หลักประกันด้านความปลอดภัยของสินค้าและบริการ โดยเฉพาะความปลอดภัยของอาหาร และจัดให้มีระบบหรือกลไกคุ้มครองผู้บริโภคตามหลักการป้องกันล่วงหน้า เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายหรือลดผลกระทบจากกรณีที่สามารถคาดหมายได้ล่วงหน้า และต้องจัดให้มีกองทุนเพื่อชดเชยหรือเยียวยาความเสียหายเบื้องต้นให้แก่ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายจากสินค้าหรือบริการที่ไม่ปลอดภัย</p> <p>ให้มีคณะกรรมการปฏิรูปสังคมและชุมชนในระดับพื้นที่ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ มีหน้าที่ศึกษาและจัดทำแนวทาง ข้อเสนอแนะ และกฎหมายต่าง ๆ เพื่อผลักดันให้เกิดการปฏิรูปด้านสังคมและชุมชน รวมทั้งมีหน้าที่ติดตาม กำกับ และสนับสนุนการปฏิรูปด้านสังคมให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและมี</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
---	--	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ความต่อเนื่อง ทั้งนี้ โดยมีองค์ประกอบที่มา และอำนาจหน้าที่ ตามที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>มาตรา ๒๙๖ ให้มีการปฏิรูปโครงสร้างวุฒิสภาและเขตินโกลี สภาสหพันธรัฐเพื่อประโยชน์ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน มี มาตราฐาน มีคุณภาพสูงสุด และเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ ตามแนวทางการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีกลไกส่งเสริมผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพสื่อมวลชนให้มี เสรีภาพควบคู่กับความรับผิดชอบ แรงพัฒนาไกลที่เป็นหลักประกัน ความเป็นอิสระจากการถูกรวบงำและแทรกแซงโดยอำนาจรัฐและ ทุน เพื่อให้การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน รวมทั้งส่งเสริมสวัสดิภาพและสวัสดิคติการในการปฏิบัติ หน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานสื่อมวลชน</p> <p>(๒) เร่งพัฒนามาตรการและกลไกการกำกับดูแลสื่อสาธารณะมวลชน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งการกำกับดูแลตนเองด้านจริยธรรม การกำกับดูแลโดยภาคประชาชน และการกำกับดูแลโดยหน่วยงานที่ มีอำนาจทางกฎหมาย มีความส่งเสริมให้ประชาชน ผู้ใช้ และ ผู้บริโภคให้รู้เท่าทันสื่อ มีความตระหนักรู้ถึงสิทธิเสรีภาพและความ รับผิดชอบ และตระหนักถึงหน้าที่ในฐานะที่เป็นพลเมือง</p> <p>(๓) มีกลไกการจัดสรรและแบ่งปันทรัพยากรสื่อสารของชาติ เพื่อให้โอกาสแก่ประชาชนได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีสื่อทางเลือก สื่อชุมชน สื่อสันติภาพ ตลอดจนส่งเสริม และอุดหนุนการสร้างสรรค์รวมทั้งการผลิตและเนื้อหาที่เป็น ประโยชน์สาธารณะ</p>	<p>คณะกรรมการกิจการต้ออก</p>
	<p>หมวด ๓ การสร้างความปลอดภัย</p>	<p>คณะกรรมการกิจการต้ออก</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๒๙๗ เพื่อประโยชน์ในการสร้างความสามัคคีใน ความรักสามัคคี และความปรองดองระหว่างคนในชาติที่อยู่ร่วมกัน อย่างสันติในสังคมประชาธิปไตยที่มีความแตกต่างหลากหลาย และ สร้างแนวทางที่จะนำพาประเทศไปสู่ความมีเสถียรภาพและสันติสุข อย่างยั่งยืน ให้มีคณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความปลอดภัย แห่งชาติ ประกอบด้วยกรรมการจำนวนไม่เกินสิบห้าคนซึ่ง พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งไม่เป็นฝ่ายทาง การเมืองหรือความขัดแย้ง และผู้ซึ่งเป็นผู้นำในความขัดแย้ง ที่มา วาระการดำรงตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงาน ของคณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความปลอดภัยแห่งชาติ รวมทั้ง หน่วยราชการ และภาคอื่นที่จำเป็น ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการ เสริมสร้างความปรองดองแห่งชาติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>คณะกรรมการการตัดออก</p>
	<p>มาตรา ๒๙๘ คณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความปลอดภัย แห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อหาสาเหตุแห่งความขัดแย้งใน ประเทศ ความเสียหายที่เกิดขึ้น และเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ต่อคณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา ทั้งนี้ โดยพิจารณารายงานหรือผล การศึกษาค้นคว้าที่องค์กรต่าง ๆ จัดทำขึ้น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ (๒) เสริมสร้าง ดำเนินการ และประสานงานให้เกิดสภาวะที่ เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และปรองดองในหมู่ประชาชน ทั้งประเทศ ส่งเสริมให้มีการเรียนรู้และใช้กระบวนการแก้ปัญหา ความขัดแย้งร่วมกัน และสร้างเครือข่ายในการสร้างความปรองดอง ในภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีกระบวนการสร้างความปรองดองเกิดขึ้น (๓) เป็นคนกลางในการประสานระหว่างผู้นำในความขัดแย้ง ทุกกลุ่มเพื่อลดหรือยุติความขัดแย้งระหว่างกัน</p>	<p>คณะกรรมการการตัดออก</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>(๔) รวบรวมข้อเท็จจริงและทำรายงานเกี่ยวกับความขัดแย้ง การละเมิดกฎหมาย การละเมิดสิทธิมนุษยชน และผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้กระทำ ทั้งนี้ โดยละเมิดผู้ที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลอื่นใดที่ทำให้ทราบได้ว่าเป็นผู้ใด ไม่ได้ เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่กฎหมายบัญญัติ</p> <p>(๕) ให้การเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายและครอบครัว รวมทั้งฟื้นฟูศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และจิตใจของผู้ได้รับผลกระทบ (๖) เสนอให้มีการตราพระราชบัญญัติกฤษฎีกายกย่องแก่บุคคลซึ่งให้ความจริงอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การดำเนินงาน และผู้กระทำซึ่งได้แสดงความสำนึกผิดต่อคณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความโปร่งใสแห่งชาติแล้ว</p> <p>(๗) ให้การศึกษาและเรียนรู้แก่สาธารณชนเพื่อให้ตระหนักถึงผลของความรุนแรง ความเกลียดชัง รวมทั้งความจำเป็นและประโยชน์ของการใช้สันติวิธีแก้ปัญหาคาความรุนแรง ตลอดจนสร้างเครื่องเตือนใจให้สังคมระลึกถึงผลร้ายและความเสียหายที่เกิดขึ้นเมื่อจะรวมกันป้องกันมิให้เกิดเหตุดังกล่าวอีก</p> <p>(๘) ส่งเสริมและเสนอแนะการปฏิรูปเพื่อให้เกิดความยุติธรรมในสังคม โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรม โดยเคารพความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรม และเสนอร่างพระราชบัญญัติเพิกถอนดังกล่าวต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศเพื่อเสนอต่อรัฐสภา</p> <p>(๙) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการเสริมสร้างความโปร่งใสแห่งชาติบัญญัติ</p> <p>คณะรัฐมนตรี รัฐสภา และหน่วยงานของรัฐ ต้องให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความโปร่งใสแห่งชาติ รวมทั้งต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอแก่การดำเนินการของคณะกรรมการอิสระเสริมสร้างความโปร่งใสแห่งชาติ</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>หมวด ๑๕ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ</p>	<p>มาตรา ๒๙๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้ (๑) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>หมวด ๑๕ บทสุดท้าย การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ</p>	<p>มาตรา ๒๙๑ (๑) ๒๙๙ ทว่าแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้ ทว่าที่ได้วางหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้ (๑) ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ผู้ติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>มาตรา ๒๙๑๒๒๕ ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>มาตรา ๓๐๐ การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในบททั่วไป ภาค ๑ พระมหากษัตริย์และประชาชน และการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการพื้นฐานสำคัญที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๓๐๒ หลักการพื้นฐานสำคัญตามวรรคหนึ่ง หมายถึง (๑) หลักประกันเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมืองในทางการเมือง (๒) โครงสร้างของสถาบันการเมือง ซึ่งได้แก่การมีสองสภาองค์ประกอบของแต่ละสภา การตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ</p>	<p>มาตรา ๓๐๑๒๒๕ การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในบททั่วไป ภาค ๑ รากฐานของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เสวยราชย์ทรงเป็นประมุข และการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการพื้นฐานสำคัญที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๓๐๒๒๒๑ หลักการพื้นฐานสำคัญตามวรรคหนึ่ง หมายถึง (๑) หลักประกันเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง</p>
---	--	--	---	--	---	--	-----------------------------------	--	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๓) กลไกเพื่อการรักษาวินัยการเงิน การคลัง และการงบประมาณ (๔) สาระสำคัญของบทบัญญัติในภาค ๓ หลักนิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบใช้อำนาจอธิปไตย (๕) สาระสำคัญของบทบัญญัติในภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง (๖) หลักเกณฑ์การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามบทสุดท้ายนี้</p> <p>การแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขยายหรือเพิ่มสิทธิเสรีภาพหรือการมีส่วนร่วมของพลเมืองทางการเมือง หรือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการของศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย ไม่ถือเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการพื้นฐานสำคัญตามมาตรานี้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>(๒) โครงสร้างของสถาบันการเมือง ซึ่งได้แก่การมีสองสภา องค์ประกอบของแต่ละสภา การตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ (๓) กลไกเพื่อการรักษาวินัยการเงิน การคลัง และการงบประมาณ (๔) สาระสำคัญของบทบัญญัติในภาค ๓ หลักนิติธรรม ศาล และองค์กรตรวจสอบใช้อำนาจอธิปไตย (๕) สาระสำคัญของบทบัญญัติในภาค ๔ การปฏิรูปและการสร้างความปรองดอง (๖) หลักเกณฑ์การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามบทสุดท้ายนี้</p> <p>การแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขยายหรือเพิ่มสิทธิเสรีภาพหรือการมีส่วนร่วมของพลเมืองทางการเมือง หรือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการของศาลหรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย ไม่ถือเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการพื้นฐานสำคัญตามมาตรานี้</p>
<p>มาตรา ๒๙๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้ติขอกแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมาย หรือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมาย</p> <p>ผู้ติขอกแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้</p>	<p>มาตรา ๒๙๑๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้ติขอกแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจาก ประชาชนพลเมือง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมาย หรือจากการ ประชาชนพลเมือง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมาย</p> <p>การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๓๖๑๒๒๐ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้ติขอกแก้ไขเพิ่มเติมต้องมาจากคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ของทั้งสองสภา หรือจาก พลเสียชประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมาย หรือจาก พลเสียชประชาชน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนตามกฎหมาย</p> <p>การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย</p> <p>(๒) ผู้ติขอกแก้ไขเพิ่มเติมต้องเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>(๒) ยุติข้อแก้ไขเพิ่มเติมต่อเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ</p> <p>(๓) การออกเสียงคะแนนในวาระที่หนึ่งซึ่งรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>(๔) การพิจารณาในวาระที่สองซึ่งพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วย</p> <p>การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองซึ่งพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ</p> <p>(๕) เมื่อการพิจารณาว่าระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป</p> <p>(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวมาแล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นตุลเกล้าตุลการระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ชุดข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่สิบสองเป็นพระราชบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติพระราชพิธีสิบสองเดือน</p> <p>(๒) ยุติข้อแก้ไขเพิ่มเติมต่อเสนอเป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและให้รัฐสภาพิจารณาเป็นสามวาระ</p> <p>(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งซึ่งรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>(๔) การพิจารณาในวาระที่สองซึ่งพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วย</p> <p>การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองซึ่งพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ</p> <p>(๕) เมื่อการพิจารณาว่าระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป</p> <p>(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวมาแล้วให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นตุลเกล้าตุลการระหม่อมถวาย และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๕๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>
<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>	<p>(๓) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งซึ่งรับหลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>(๔) การพิจารณาในวาระที่สองซึ่งพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ย้ำเป็นกรณีที่มีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมด้วย</p> <p>การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองซึ่งพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ</p> <p>(๕) เมื่อการพิจารณาว่าระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาในวาระที่สามต่อไป</p> <p>(๖) การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามสุดท้าย ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา</p> <p>(๗) เมื่อการลงมติได้เป็นไปตามที่กล่าวมาแล้ว ก่อนนำขึ้นตุลเกล้าตุลการระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ให้ประธานรัฐสภาส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่รัฐสภาเห็นชอบนั้นได้ตราขึ้นโดยเป็นไปตามรัฐธรรมนูญหรือมีข้อความขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๒๕๒ หรือ ๒๕๓ หรือเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการพื้นฐานสำคัญตามมาตรา ๓๐๒๖๕ หรือ ๓๐๒๖๖ ซึ่งต้องกระทำแล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญนั้นตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุตุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>ตราขึ้นโดยเป็นไปตามรัฐธรรมนูญหรือมีข้อความขัดหรือแย้งต่อ มาตรา ๑๕๖๒๕๕ ๑๕๖๒๕๖ หรือไม่ หรือเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการ พื้นฐานสำคัญตามมาตรา ๓๐๐ หรือไม่ ซึ่งต้องกระทำให้แล้วเสร็จ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ในกรณีที่ได้ตรารัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่าร่างรัฐธรรมนูญนั้นตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญ หรือมีข้อความขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๑๕๖๒๕๕ ๑๕๖๒๕๖ ๑๕๖๒๕๗ ๑๕๖๒๕๘ หรือมีข้อความที่ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป แต่ในกรณีที่ ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการพื้นฐานสำคัญ ตามมาตรา ๓๐๐ ให้ศาลรัฐธรรมนูญส่งร่างรัฐธรรมนูญนั้นกลับคืนใน รัฐสภาเพื่อพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๓๐๒ ต่อไป</p> <p>(๔) ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ วินิจฉัยแล้วว่าได้ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ขึ้นสู่เกล้าสู่เกล้าพระหอม ถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย เพื่อ พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๖๒๕๕ และมาตรา ๑๕๖๒๕๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่มติยืนยันต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภา</p>	<p>รัฐธรรมนูญนี้ หรือมีข้อความขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๑๕๖๒๕๕ ให้ ร่างรัฐธรรมนูญนั้นเป็นอันตกไป แต่ในกรณีที่ได้ตรารัฐธรรมนูญนี้ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหลักการ พื้นฐานสำคัญตามมาตรา ๑๕๖๒๕๕ ให้ศาลรัฐธรรมนูญส่งร่างรัฐธรรมนูญนั้นกลับคืนในให้ รัฐสภาเพื่อพิจารณาตามมาตรา ๑๕๖๒๕๖ ต่อไป</p> <p>(๔) ให้นำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ วินิจฉัยแล้วว่าได้ตราขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หรือไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ขึ้นสู่เกล้าสู่เกล้าพระหอม ถวายภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย เพื่อ พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๖๒๕๕ และมาตรา ๑๕๖๒๕๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่มติยืนยันต้องมี คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ของทั้งสองสภา</p>	
<p>มาตรา ๓๐๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๐๐ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๓๐๑ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) และให้ประธานรัฐสภานำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติม ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อดำเนินการให้พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงประชามติก่อนนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพิ่มเติมขึ้นสู่เกล้าสู่เกล้าพระหอมถวาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ</p>	<p>มาตรา ๓๐๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๐๐ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๑๕๖๒๕๖ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) และให้ประธานรัฐสภานำร่าง รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อ ดำเนินการให้พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงประชามติ ก่อนนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นสู่เกล้าสู่เกล้าพระหอม</p>	<p>มาตรา ๑๕๖๒๕๑ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๖๒๕๕ ให้กระทำได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามมาตรา ๑๕๖๒๕๑ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) และ (๗) และให้ประธานรัฐสภานำร่าง รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อ ดำเนินการให้พลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงประชามติ ก่อนนำร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นสู่เกล้าสู่เกล้าพระหอม</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>ในกรณีที่พลเมืองผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเป็นอันตกไป แต่ถ้าพลเมืองผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นขึ้นชูลงสภาผู้ลงคะแนนเสียงโดยมีมติเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ถ้อยคำนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ</p> <p>ในกรณีที่พลเมืองผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากไม่เห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นเป็นอันตกไป แต่ถ้าพลเมืองผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติโดยเสียงข้างมากเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ ให้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นขึ้นชูลงสภาผู้ลงคะแนนเสียงโดยมีมติเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p>
	<p>มาตรา ๓๐๓ ทุกกรอบห้าปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองสูงสุด และองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อให้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายละหนึ่งคน ประกอบกันเป็นคณะผู้ทรงคุณวุฒิอิสระประเมินผลการใช้บังคับรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในกรณีที่คณะผู้ทรงคุณวุฒิอิสระตามวรรคหนึ่งเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี พิจารณาตีความการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นคราวทั่วไปด้วย</p>	<p>มาตรา ๓๐๓(๒) ทุกกรอบห้าปีนับแต่วันที่รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแจ้งไปยังสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา คณะรัฐมนตรี ศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองสูงสุด และองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อให้ประธานรัฐสภาแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งองค์กรแต่งตั้งแล้วเสนอ ฝ่ายละหนึ่งคน ประกอบกันเป็นคณะผู้ทรงคุณวุฒิอิสระประเมินผลการใช้บังคับรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ว่า รายงานเสนอความเห็นเกี่ยวกับปัญหาใช้บังคับและการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง</p> <p>ในกรณีที่คณะผู้ทรงคุณวุฒิอิสระตามวรรคหนึ่งเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ให้เสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมพร้อมรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรี พิจารณาตีความการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>บทเฉพาะกาล</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ร่างแรก</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ฉบับเสนอสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๔๒ ให้คณะองคมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะองคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๒๔๒๑๔ ให้คณะองคมนตรีซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นคณะองคมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๓๖๕๓๒๓ ไม่มีการแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๒๔๓ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ทำหน้าที่รัฐสภา สมาชิกแทนราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗</p> <p>ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา เป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p>มาตรา ๒๔๓๑๕ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙๕๑ ทำหน้าที่ที่รัฐสภา สมาชิกแทนราษฎร และวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗</p> <p>ในระหว่างเวลาตามวรรคหนึ่ง ถ้าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้พระขวัษฐวาท ประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p>มาตรา ๓๖๕๓๒๔ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประกอบด้วย ประธานและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา และทำหน้าที่ประธานหรือรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีการประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗</p>
<p>ในวาระเริ่มแรก หากปรากฏว่าเมื่อต้องการให้ผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้บุคคลดำรงตำแหน่งและกระโดดออกจากตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และกิจการที่ได้สภานิติบัญญัติดำเนินการของวุฒิสภา และมีผลเป็นการดำเนินการของวุฒิสภา และในกรณีที่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p>ในวาระเริ่มแรก หากปรากฏว่าเมื่อต้องการประชุมรัฐสภา ให้สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภาต่อไป เว้นแต่การพิจารณาให้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภาต่อไป เว้นแต่การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและกระโดดออกจากตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ และกิจการที่ได้สภานิติบัญญัติแห่งชาติดำเนินการในระหว่างเวลาดังกล่าว ให้มีผลเป็นการดำเนินการของวุฒิสภา และในกรณีที่บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p>ในวาระเริ่มแรก หากปรากฏว่าเมื่อต้องการประชุมรัฐสภา เป็นครั้งแรกตามมาตรา ๑๒๗ แล้ว แต่ยังไม่มีความชัดเจนให้ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่วุฒิสภา และให้ประธานและรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ประธานและรองประธานวุฒิสภา ต่อไป จนกว่าจะมีวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่การพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งและกระโดดออกจากตำแหน่งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ สภทววิชัยวุฒิสภาตบรัฐธรรมนูญ และกิจการที่ได้สภานิติบัญญัติแห่งชาติดำเนินการในระหว่างเวลาดังกล่าว ให้มีผลเป็นการดำเนินการของวุฒิสภา และในกรณีที่</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๕</p>
<p>มาตรา ๒๕๕ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐธรรมนูญหรือไม่</p> <p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จแล้ว</p>	<p>ท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง ภายในสองปีนับแต่วันพ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง</p>	<p>เพื่อประโยชน์แห่งการเลือกตั้งส่วนได้เสีย ห้ามมิให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎร</p>
<p>มาตรา ๒๕๖ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐธรรมนูญหรือไม่</p> <p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จแล้ว</p>	<p>มาตรา ๓๐๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐธรรมนูญหรือไม่</p> <p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จแล้ว</p>	<p>มาตรา ๓๐๗ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐธรรมนูญหรือไม่</p> <p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จแล้ว</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p> <p>ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามวรรคหนึ่ง ยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงใช้บังคับต่อไปจนกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>กลุ่มการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๙ (๒) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๒) ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๓) ร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และได้ยกร่างและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติต้องพิจารณาสิทธิวิสามัญและร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยในรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการด้วย</p> <p>เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) แล้ว ก่อนนำขงพินิจเกล้าพินิจเพื่อเสนอถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ให้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำขอด้วย</p> <p>รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๖๓</p> <p>ในการที่พินิจกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่สภานิติบัญญัติแห่งชาติยังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว หรือร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่แล้วเสร็จ ให้ ประธานสภา</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๓ (๑๐) (๑๒) และ (๑๓) ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๕๙ (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) และ (๑๒) ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๓) ร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่ามีความจำเป็นเพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และได้จัดทำขงพินิจถวายต่อพระราชบัญญัติดังกล่าวเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสามวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติภายในสามวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ</p> <p>ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ด้วย และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติสามารถพิจารณาสิทธิวิสามัญและร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยในรัฐธรรมนูญไม่น้อยกว่าสองคนเป็นกรรมการด้วย</p> <p>เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง (๑) หรือ (๒) แล้ว ก่อนนำขงพินิจเกล้าพินิจเพื่อเสนอถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ให้ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำขอด้วย</p> <p>รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๑๖๓</p> <p>ในการที่พินิจกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว แต่สภานิติบัญญัติแห่งชาติยังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว หรือร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งไม่แล้วเสร็จ ให้ ประธานสภา</p>
--	---	---

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>เฉพาะเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ จงกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับ</p> <p>ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติใดแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป ในกรณีที่ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงิน ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สภาปฏิรูปแห่งชาติเสนอ ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นเพื่อพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยในคณะกรรมการวิสามัญนั้นต้องประกอบด้วยสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามเป็นกรรมการ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้มีผลใช้บังคับแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติที่สภาปฏิรูปแห่งชาติเสนอให้สภานิติบัญญัติพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งตั้งให้ประกอบร่างพระราชบัญญัติใหม่แล้ว หรือร่างพระราชบัญญัติเดิมแล้ว</p> <p>เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติใหม่แล้ว และเสนอร่างพระราชบัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไม่เช่นนั้น ให้เป็นพระราชบัญญัติ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้มีผลใช้บังคับแล้ว สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ให้พระราชบัญญัติที่สภาปฏิรูปแห่งชาติเสนอให้สภานิติบัญญัติพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งตั้งให้ประกอบร่างพระราชบัญญัติใหม่แล้ว หรือร่างพระราชบัญญัติเดิมแล้ว</p> <p>เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติใหม่แล้ว และเสนอร่างพระราชบัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไม่เช่นนั้น ให้เป็นพระราชบัญญัติ</p>
--	--	--	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศาสตร์ภาษ ๒๕๕๐</p> <p>มาตรา ๒๗๖ ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน และดำเนินการให้ต่อมาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจรัฐธรรมนูญนี้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕ มีผลใช้บังคับ</p> <p>ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งแรกภายหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียวไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ส่วนระยะเวลาตามมาตรา ๑๐๑ (๔) (ก) ให้ใช้กำหนดเป็นเวลาหนึ่งปี และระยะเวลาตามมาตรา ๑๐๑ (๔) (ค) และ (ง) ให้ใช้กำหนดเป็นสองปี</p> <p>ในวาระเริ่มแรก ห้ามมิให้ผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งจะมีการเข้ามาเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ (๗) และมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง มาใช้บังคับกับผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งครั้งแรก หลังสุดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐</p> <p>มาตรา ๒๗๗ ในวาระเริ่มแรก ให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา มีวาระสามปี นับแต่วันเริ่มต้นสมาชิกภาพ และมีให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับกรรมการห้ามดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระมาใช้บังคับกับบุคคลดังกล่าวในการสรรหาคราวถัดไปหลังจากสิ้นสุดสมาชิกภาพ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>มาตรา ๒๗๖๓๐๕ ให้กำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน และดำเนินการให้ต่อมาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจรัฐธรรมนูญนี้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕ มีผลใช้บังคับ</p> <p>(๑) ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน และดำเนินการให้ต่อมาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจรัฐธรรมนูญนี้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๐๗ วรรคหนึ่ง (๑) มีผลใช้บังคับ</p> <p>โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำหน้าที่ดำเนินการจัดทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจรัฐธรรมนูญนี้ แทนคณะกรรมการดำเนินการดำเนินการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๖๕</p> <p>ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งแรก ภายหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งหรือออกกลุ่มการเมืองใดกลุ่มการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคการเมืองเดียวหรือออกกลุ่มการเมืองเดียวไม่น้อยกว่าสามสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง ส่วนระยะเวลาตามมาตรา ๑๐๑ (๔) (ก) (ข) (ค) (ง) (จ) (ฉ) (ช) (ฌ) ให้ใช้กำหนดเป็นเวลาหนึ่งปี และระยะเวลาตามมาตรา ๑๐๑ (๔) (ค) และ (ง) ให้ใช้กำหนดเป็นสองปี</p> <p>ในวาระเริ่มแรก ห้ามมิให้ผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งจะมีการเข้ามาเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๑๕ (๗) และมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง มาใช้บังคับกับผู้เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งครั้งแรก หลังสุดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐</p> <p>มาตรา ๒๗๗ ในวาระเริ่มแรก ให้สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา มีวาระสามปี นับแต่วันเริ่มต้นสมาชิกภาพ และมีให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับกรรมการห้ามดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระมาใช้บังคับกับบุคคลดังกล่าวในการสรรหาคราวถัดไปหลังจากสิ้นสุดสมาชิกภาพ</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>มาตรา ๓๑๕๒๓๗ ในวาระเริ่มแรกนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๑) ให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวัน และดำเนินการให้ต่อมาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีอำนาจรัฐธรรมนูญนี้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕ มีผลใช้บังคับ</p> <p>โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและกรรมการดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) มีผลใช้บังคับ</p> <p>โดยให้มีให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการหยั่งเสียงสมาชิกพรรคการเมืองในเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๗๖ วรรคสาม ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรกตามมาตรา ๓๑๕ และบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งระบุชื่อผู้ต้องรับการให้สัตยาบันซึ่งมีชื่อในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้น หนึ่งคน ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๑๐๓ มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการลงคะแนนเลือกตั้ง ในกรณี ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำหน้าที่ที่ดำเนินการจัดทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่ดำเนินการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญนี้ และดำเนินการจัดทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ในวาระที่สอง และมาตรา ๑๑๖ (๒) เรียงลำดับตามบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น</p> <p>ในวาระที่สอง และมาตรา ๑๑๖ (๒) เรียงลำดับตามบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น</p> <p>ในวาระที่สอง และมาตรา ๑๑๖ (๒) เรียงลำดับตามบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น</p> <p>ในวาระที่สอง และมาตรา ๑๑๖ (๒) เรียงลำดับตามบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองนั้น</p>
--	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพิรูปร่างชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๒๙๘ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวัน ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญนี้ และให้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะเมื่อคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ ตามรัฐธรรมนูญนี้เข้ารับหน้าที่</p> <p>ให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ พ้นจากตำแหน่ง ทั้งคณะพร้อมกับคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวัน ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ด้วย</p> <p>มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๑ วรรคสอง มาตรา ๑๗๒ มาตรา ๑๗๔ และมาตรา ๑๘๒ (๓) และ (๔) มาใช้บังคับกับการ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ใน ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๒๙๘๓๐๙ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดิน อยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะเมื่อ คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้เข้ารับหน้าที่</p> <p>ให้คณะมนตรีรักษาความสงบแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕๒๕๕๓ พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะพร้อมกับคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการ แผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ด้วย</p> <p>มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๑ วรรคสองเกี่ยวกับกา รับ ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๒ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗๔ ๑๗๕ และ การสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๖ ๑๗๗ (๔) และ (๕) มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่ บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในวาระเริ่มแรก มีให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณาให้ ความเห็นชอบวุฒิสภามาตรา ๑๗๔ มาใช้บังคับกับรัฐมนตรี ที่พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๑๗๑ ๒๒๒๓๒๓๓ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดิน อยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นคณะรัฐมนตรีตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะเมื่อ คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้เข้ารับหน้าที่</p> <p>ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และผู้ดำรง ตำแหน่งในคณะรักษาความสงบแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวัน ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ยังคงอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติ หน้าที่ต่อไป และให้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะพร้อมกับคณะรัฐมนตรีที่ บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ด้วย และในระหว่างเวลาดังกล่าว ให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ และคณะรักษาความสงบแห่งชาติคงมีอำนาจหน้าที่ตามบัญญัติไว้ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ด้วย</p> <p>มีให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรง ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๒ ๑๗๓ คุณสมบัติและ ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗๕ และ ๑๗๖ การสิ้นสุดความเป็น รัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ ๑๗๙ (๔) และ (๕) และ การดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่บริหารราชการ แผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ในวาระเริ่มแรก มีให้นำบทบัญญัติซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ มาตรา ๑๗๘ มาใช้บังคับด้วย</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>รัฐพิธีที่พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเป็นพิธีแห่งราชอาณาจักรไทย</p>
<p>มาตรา ๓๐๐ ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกา เป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ แต่ให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๓๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๕ (๓) มาตรา ๒๐๗ (๑) (๒) และมาตรา ๒๐๙ (๕) มาใช้บังคับกับการดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง</p> <p>ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๙ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใช้บังคับ บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป และเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม</p>	<p>มาตรา ๓๐๖๓๑๑ ให้ที่ประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ นี้ เป็นศาลฎีกา ศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยและให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาที่เป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งรองประธานศาลฎีกาที่เป็นรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งพิพากษาในศาลฎีกาที่เป็นพิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๓๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปครั้งแรกตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>มาตรา ๓๐๖๓๒๓ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันขึ้นพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเป็นพิธีแห่งราชอาณาจักรไทย รัฐพิธีที่พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเป็นพิธีแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ นี้ เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดวาระตามวาระที่มีอยู่เดิมในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ และให้ดำเนินการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่างให้เป็นไปตามมาตรา ๒๑๔๙ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่ได้ไปไม่มาตรา ๒๑๖ และมาตรา ๒๑๗</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุตุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเศรษฐกิจไทย</p>
<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุตุศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ให้กรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญนี้ และให้คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนสิ้นสุดวาระที่มีอยู่เดิมในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ โดยให้เริ่มนับวาระตั้งแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง</p> <p>ให้กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญนี้ และให้คงดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะสิ้นสุดวาระ โดยให้เริ่มนับวาระตั้งแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำเนินการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตำแหน่งที่ว่างให้เป็นไปตามมาตรา ๒๗๒ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีผลใช้บังคับ และคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้เข้ารับหน้าที่แล้ว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๑</p> <p>ให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งเงินแผ่นดินแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ แต่ในกรณีที่เป็นบุคคลซึ่งกล่าวดำเนินการสรรหาเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน อีกรายหนึ่งตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ที่ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้แก่สมาชิก</p> <p>ให้กรรมการวินัยทางงบประมาณและกรรมการคลังกรมพระราชนิวัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณภาครัฐและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองจะมีผลใช้บังคับ</p>	<p>และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตำแหน่งที่ว่างให้เป็นไปตามมาตรา ๒๗๑ ๒๕๕๑ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมีผลใช้บังคับ และคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้เข้ารับหน้าที่แล้ว ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗๑ ๒๕๕๑</p> <p>(๔) ให้กรรมการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และให้ดำเนินการสรรหาตำแหน่งที่ว่างต่อไปจนกว่าจะครบตามรัฐธรรมนูญนี้ และให้ดำรงตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบตามรัฐธรรมนูญนี้ และในกรณีที่เป็นบุคคลซึ่งกล่าวดำเนินการสรรหาเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน อีกรายหนึ่งตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ที่ได้รับการสรรหาเป็นกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้แก่สมาชิก</p> <p>ให้กรรมการวินัยทางงบประมาณและกรรมการคลังกรมพระราชนิวัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการคลังและการงบประมาณภาครัฐและกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองจะมีผลใช้บังคับ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>นี่ต่อไป จนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนี้ ขึ้นใช้บังคับ เว้นแต่บทบัญญัติใดขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญนี้ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้แทน</p> <p>ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จะเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญนี้ มิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตาม (๔) ในระหว่างที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้วแต่กรณี ยังไม่มีผลใช้บังคับ ถ้ามีกรณีที่เกิดจากการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แล้วแต่กรณี ต้องพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือผู้ตรวจการแผ่นดิน แล้วแต่กรณี นั้น คงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าผู้ซึ่งได้รับพิจารณาใหม่ตามกฎหมายนี้จะเข้ารับหน้าที่</p>		

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>และพิทักษ์สิทธิอันชอบตามกฎหมายซึ่งบัญญัติให้รัฐธรรมนูญนี้ แต่ตั้ง บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งซึ่งต้องดำเนินกรให้ดำรงตำแหน่งซึ่ง ไม่เกิดขึ้นแล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับซึ่งแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดินและพิทักษ์สิทธิอันชอบมีผลใช้บังคับ และคณะรัฐมนตรี ที่ตั้ง มิให้พ้นหน้าที่ซึ่งพ้นจากตำแหน่งดำรงตำแหน่งที่ขัดต่อ เงื่อนไขแห่งมาตรา ๒๖๕ ซึ่งขัดกับบทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๖๕ แห่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่เป็นต้นแล้วตามรัฐธรรมนูญนี้เข้ารับ หน้าที่แล้ว</p> <p>(๓) ให้ดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิ อันชอบคนส่วนที่ยังขาดอยู่เพื่อให้ครบจำนวนตามมาตรา ๒๖๕ ซึ่ง ต้องดำเนินการไปพร้อมกับการสรรหาตาม (๒) และต้องดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิอันชอบมีผล ใช้บังคับ และคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญนี้เข้ารับ หน้าที่แล้ว</p> <p>(๔) ให้จัดตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิ อันชอบขึ้นโดยการรวมสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงาน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าด้วยกัน และให้บุคลากร ของทั้งสองหน่วยงานดังกล่าวคงดำรงตำแหน่งและให้ได้รับสิทธิ ประโยชน์อื่นตามที่ได้รับอยู่เดิมไปพลางก่อนจนกว่าพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิ อันชอบคนจะมีผลใช้บังคับ</p> <p>ให้ยุบสภาซึ่งพ้นจากตำแหน่งที่พ้นจากพระราชบัญญัติ ซึ่งขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือขัดกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสถาปนาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
	<p>ประเทศที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังไม่ สหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติ ประเทศที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้ยังไม่ สหประชาชาติสหประชาชาติสหประชาชาติ ขึ้นใช้บังคับแล้ว แต่ใช้รัฐธรรมนูญนี้โดยที่สหประชาชาติยังไม่ สหประชาชาติ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับโดยที่สหประชาชาติยังไม่ สหประชาชาติ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินหรือกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติในวันก่อนวันที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้ จะเข้ารับ การสรรหาเป็นผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชนตาม รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ได้</p>	
		<p>มาตรา ๒๘๐ ในวาระเริ่มแรก เมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๐ ให้รอการแต่งตั้งให้ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา และนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๒๖๐ (๑) ไว้ก่อน จนกว่าจะ ได้มาซึ่งประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา และนายกรัฐมนตรี ตาม รัฐธรรมนูญนี้ และให้ถือว่าคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและ การปรองดองแห่งชาติได้แต่งตั้งขึ้นตามมาตรา นี้ เป็นคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดองแห่งชาติตามมาตรา ๒๖๐ ภายในห้าปีนับแต่วันที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ถ้ามีความ จำเป็นเพื่อรักษาความเป็นเอกภาพของชาติ บุรณภาพแห่งดินแดน หรือเพื่อป้องกัน ระวัง หรือปราบปรามการกระทำอันเป็นการบ่อน ทำลายความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงของชาติ ราชบัลลังก์ เศรษฐกิจของประเทศ หรือมีกรณีที่เกิดความขัดแย้งอันอาจนำไปสู่ ความรุนแรงขึ้นในประเทศ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอก ราชอาณาจักร ทั้งการดำเนินการตามปกติของสถาบันทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญและคณะรัฐมนตรีไม่อาจดำเนินการเพื่อยุติกรณี ดังกล่าวได้ คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปรองดอง แห่งชาติซึ่งมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>มาตรา ๓๐๕ ในวาระเริ่มแรก มีให้นำบทบัญญัติตั้งแต่บังคับกรณีสืบไป (๑) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๗ วรคสอง มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการตรากฎหมายตามมาตรา ๔๗ จัดตั้งองค์กรเพื่อทำ</p>	<p>มาตรา ๓๐๕๓๑๒ ในวาระเริ่มแรก มีให้นำบทบัญญัติตั้งแต่บังคับกรณีสืบไป (๑) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๑ วรคสอง ที่กำหนดให้ต้องจัดตั้งงบประมาณรายรับและงบประมาณรายจ่ายประจำปี มาใช้</p>	<p>ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ มีอำนาจใช้มาตรการที่จำเป็นสำหรับจัดการกับสถานการณ์ดังกล่าวแทนได้ภายหลังจากที่ได้มีการปรึกษาหารือกับประธานสภาปฏิรูปและประธานศาลปกครองสูงสุดแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้สถานการณ์กลับสู่ภาวะปกติโดยเร็ว</p> <p>เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคสองแล้ว ให้ประธานกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปกครองแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปกครองแห่งชาติมีอำนาจสั่งการ ระงับ ยับยั้ง หรือกระทำการใด ๆ ได้ ไม่ว่าการกระทำนั้นจะมีผลบังคับในทางนิติบัญญัติหรือในทางบริหาร และให้ถือว่าคำสั่ง การกระทำ และการปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เป็นคำสั่ง การกระทำ หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และเป็นที่สุด ทั้งนี้ เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปกครองแห่งชาติรายงานประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และประธานศาลปกครองสูงสุด ทราบโดยเร็ว และแจ้งให้ประชาชนทราบถึงการใช้มาตรการดังกล่าว ในกรณีที่ต้องมีผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปกครองแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานกรรมการยุทธศาสตร์การปฏิรูปและการปกครองแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>เมื่อได้มีการใช้อำนาจตามวรรคสอง ให้ถือว่าเป็นการเปิดสมัยประชุมสภาปฏิรูปสภาโดยไม่ต้องมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปิดสมัยประชุม และให้ถือว่าในระหว่างที่มีการใช้อำนาจตามมาตรานี้ เป็นสมัยประชุมของรัฐธรรมนูญ</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>หน้าที่ที่ دستورคดีความถี่และถี่กับดูและการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งต้องไม่ เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งโดยต่อรัฐสภา โดยอยาง น้อยกฎหมายดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญให้มีคณะกรรมการเฉพาะด้าน เป็นหน่วยย่อยภายในองค์กรนั้น แยกต่างหากจากกัน ทำหน้าที่กำกับ การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และกำกับ การประกอบกิจการโทรคมนาคม และมีรายละเอียดว่าด้วยการกำกับ และคุ้มครองการดำเนินการกิจการ การจัดให้มีกองทุนพัฒนาทรัพยากร สื่อสารและส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ สื่อสารมวลชนสาธารณะ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาที่ขอด้วยกฎหมายที่ได้กระทำขึ้นก่อนวัน ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา นั้นจะสิ้นสุด</p> <p>(๒) ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๖ พรรคสาม มีให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๒ (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเคยเป็นสมาชิก วุฒิสภา มาตรา ๑๑๕ (๙) และมาตรา ๑๑๖ พรรคสอง มาใช้บังคับกับ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการดำรงตำแหน่งทาง การเมืองเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๓) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๑ มาใช้บังคับกับการตรา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕</p> <p>(๔) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๗ พรรคหนึ่ง และพรรคสอง มาตรา ๑๖๘ พรรคเก้า มาตรา ๑๖๙ เฉพาะกรณีการกำหนด แหล่งที่มาของรายได้เพื่อขอใช้รายจ่ายที่ได้ใช้เงินคลังจ่ายไปก่อน และมาตรา ๑๗๐ มาใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>บังคับกับการจัดทำงบประมาณแผ่นดินสำหรับปีงบประมาณที่ถัด จากปีงบประมาณที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๒) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๗ มาใช้บังคับกับการ พิจารณาดำเนินการเพื่อแต่งตั้งหรือย้ายข้าราชการพลเรือน หรือให้ บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง จนกว่าจะตรากฎหมายตามมาตรา ๒๐๗ และมีกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งต้อง ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๑) มิให้หน่วยบัญชาการตำรวจ ๕๖ พรรคสอง มาใช้บังคับ สหภาพสหวิชาชีพวิทยุโทรทัศน์ ๕๖ พรรคสอง มาใช้บังคับ หน้าที่ที่ สัตว์สงวนที่ สหภาพสหวิชาชีพ ๕๖ สัตว์สงวนที่ สหวิชาชีพ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งต้อง ไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ได้อย่า หรือสัญญาที่ขอด้วยกฎหมายที่ได้กระทำขึ้นก่อนวัน ประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญา นั้นจะสิ้นสุด</p> <p>(๒) ภายใต้บังคับมาตรา ๒๕๖ พรรคสาม มีให้นำบทบัญญัติ มาตรา ๑๐๒ (๑) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเคยเป็นสมาชิก วุฒิสภา มาตรา ๑๑๕ (๙) และมาตรา ๑๑๖ พรรคสอง มาใช้บังคับกับ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการดำรงตำแหน่งทาง การเมืองเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๓) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๑ มาใช้บังคับกับการตรา พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕</p> <p>(๔) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๗ พรรคหนึ่ง และพรรคสอง มาตรา ๑๖๘ พรรคเก้า มาตรา ๑๖๙ เฉพาะกรณีการกำหนด แหล่งที่มาของรายได้เพื่อขอใช้รายจ่ายที่ได้ใช้เงินคลังจ่ายไปก่อน และมาตรา ๑๗๐ มาใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>(๕) การใดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๙๐ วรรคสาม มาใช้บังคับกับแต่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๙๐ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยังค้างอยู่ และต้องดำเนินการต่อไป</p> <p>(๖) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๙ (๒) มาใช้บังคับกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๗) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า และมาตรา ๒๘๘ วรรคสาม มาใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p>	<p>วุฒิสภา มาตรา ๑๕๕ (๕) และมาตรา ๑๖๖ บรรทัดสอง มาใช้บังคับกับที่ประชุมสภาสังฆสภาหรือสภาผู้แทนราษฎรและสภาผู้ทรงอำนาจแห่งสหประชาชาติซึ่งยังดำรงระบอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๕) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๑ มาใช้บังคับกับที่ประชุมสภาผู้ทรงอำนาจของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ บรรทัดหนึ่ง และบรรทัดสอง มาตรา ๑๖๘ บรรทัดเก้า มาตรา ๑๖๙ แห่งบทบัญญัติมาตราที่หกแห่งที่แห่งที่หกของสภาผู้ได้เพื่อขอใช้ระบอบที่ใหม่ซึ่งมีผลตั้งตั้งสภาผู้ทรงอำนาจ และมาตรา ๑๖๑ มาใช้บังคับกับสภาผู้ซึ่งมีผลแต่กันประเทศที่ใช้รัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๕) ทวงคืนที่เสียสหประชาชาติหรือสหประชาชาติแห่งสหประชาชาติซึ่งได้สูญหายที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๑ บรรทัดสอง มาใช้บังคับกับแต่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๑ บรรทัดสอง มาใช้บังคับกับที่ประชุมสภาผู้ซึ่งยังดำรงระบอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๖) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๙ (๒) มาใช้บังคับกับที่ประชุมสภาผู้ซึ่งยังดำรงระบอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๖) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ บรรทัดห้า และมาตรา ๒๘๘ บรรทัดสอง มาใช้บังคับกับที่ประชุมสภาผู้ซึ่งยังดำรงระบอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ</p>	<p>วรรคสามและวรรคสี่ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ส่วนกรณีตามมาตรา ๒๑๔ วรรคห้า และวรรคหก ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ โดยเห็นสมควรกระทรวงมหาดไทยผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาบุคคลดังกล่าวอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นวาระการดำรงตำแหน่งที่รัฐธรรมนูญฉบับนี้บัญญัติไว้ด้วย</p> <p>(๕) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๒๖ (๓) มาใช้บังคับกับภาควุฒิสภาที่เข้าบัญชีเฉพาะ จนกว่าจะมีการตรากฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๓๐๓ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตาม</p>	<p>มาตรา ๓๐๓ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตาม</p>	<p>มาตรา ๓๑๓ ในวาระเริ่มแรก ให้ดำเนินการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด</p>
---	---	---	--	---	---	--	---	--

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>(๔) ทบทวนบทบัญญัติมาตรา ๘๖ (๑) และมาตรา ๘๖๗ สรรพสิทธิ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (๕) ทบทวนบทบัญญัติมาตรา ๘๖ (๑) และมาตรา ๘๖๗ สรรพสิทธิ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>ข้อควรพิจารณา บทบัญญัติมาตรา ๘๖ (๑) และมาตรา ๘๖๗ สรรพสิทธิ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บทบัญญัติมาตรา ๘๖ (๑) และมาตรา ๘๖๗ สรรพสิทธิ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บทบัญญัติมาตรา ๘๖ (๑) และมาตรา ๘๖๗ สรรพสิทธิ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>ประสิทธิผลในการรวบรวมการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็น สำคัญ ในกรณีที่คณะกรรมการประเมินผลแห่งชาติเห็นว่าสมควรยก ฐานะขึ้นเป็นศาลฎีกาพิเศษ ให้ยกฐานะแผนกคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐในศาลยุติธรรมดังกล่าว ขึ้นเป็น ศาลฎีกาพิเศษตามรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๗) ให้ตรากฎหมายเกี่ยวกับองค์คณะ อำนวยการที่ การฟ้อง คดีและวิธีพิจารณาคดี รวมทั้งการอรรถประโยชน์และการพิจารณาขอกรรม ตามมาตรา ๒๒๙ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดัง มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง (๒)</p>
<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p>	<p>ในกรณีที่ประชาชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยื่นข้อร้องเรียนหรือข้อกล่าวหาเกี่ยวกับ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อ ผลประโยชน์ของชาติหรือประชาชน โดยทั่วไป หรือก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อชื่อเสียงหรือเกียรติยศของ หน่วยงานของรัฐ หรือก่อให้เกิดความ เสียหายต่อความน่าเชื่อถือของ หน่วยงานของรัฐ หรือก่อให้เกิดความ เสียหายต่อความสงบเรียบร้อยหรือ ความมั่นคงของราชอาณาจักรไทย หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคง ของราชอาณาจักรไทย หรือก่อให้เกิด ความเสียหายต่อความสงบเรียบร้อย หรือความมั่นคงของราชอาณาจักรไทย หรือก่อให้เกิดความเสียหายต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคง ของราชอาณาจักรไทย หรือก่อให้เกิด ความเสียหายต่อความสงบเรียบร้อย หรือความมั่นคงของราชอาณาจักรไทย</p>	<p>มาตรา ๒๘๓ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ดำเนินกร ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติ เพื่อให้การเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ที่มีหน้าที่เสนอหรือผู้ที่มีหน้าที่ พิจารณากฎหมายดังกล่าวไม่ดำเนินการภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญ กำหนด หรือภายในเวลาที่สมควรในกรณีที่รัฐธรรมนูญไม่ได้ กำหนดเวลาไว้ ทำให้การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญนั้นไม่บังเกิดผล ในถือว่าคณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ผู้ที่มีหน้าที่เสนอหรือผู้ที่มีหน้าที่พิจารณากฎหมายนั้น จึงไม่ปฏิบัติ ตามรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า เป็นเหตุสุดวิสัยหรือเป็นเหตุ ที่ตนเองมิได้มีส่วนรับผิดชอบด้วย</p>
<p>มาตรา ๓๐๑ ให้ดำเนินการสรรหาคณะกรรมการการเงิน แผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ มีการแต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านในสภา</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาพปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p>
<p>บังคับ เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรค หนึ่ง ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเพื่อให้ เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ระยะเวลาหนึ่งปีให้เริ่ม นับตั้งแต่วันที่มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาว่าพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว และให้ วุฒิสภาพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น การลงมติให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ให้ความเห็นชอบร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ต้องมีคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ความเห็นในวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้ บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแรก</p> <p>ให้ที่สภาทบทวนแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญโดยพระราชบัญญัติที่ได้ประกาศใช้บังคับในสหภาพ จีนที่รัฐธรรมนูญแห่งสหประชาชาติแห่งประเทศไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕ มีผลใช้บังคับ เป็นบทแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญสหประชาชาติ บรรดาบทกฎหมายใดที่มีเนื้อหาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญ ที่สภากฎหมายนั้นและคณะรัฐมนตรีดำเนินการไปยังเพิ่มเติมกฎหมาย ประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีการตราหรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย นั้นให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีที่ยังไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งที่เป็นผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญดังกล่าว ระยะเวลาหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับตั้งแต่วันที่สภาทบทวนร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จ</p> <p>ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาว่าพระราชบัญญัติประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับตั้งแต่วันที่สภาทบทวนร่างรัฐธรรมนูญให้แล้วเสร็จ และให้ วุฒิสภาพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น</p> <p>ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ความเห็นในวรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้ บังคับโดยอนุโลม</p>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก	ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ
<p>มาตรา ๓๐๔ ให้ดำเนินการจัดทำประมวลจริยธรรมตาม มาตรา ๒๗๙ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ <i>แก้ไขให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ สรรพ สิทธิ์ และสรรพศักดิ์ มาไม่ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ</i></p>	
<p>มาตรา ๓๐๗ ให้กรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงดำรงตำแหน่งเป็น กรรมการตุลาการศาลยุติธรรมต่อไป เว้นแต่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่ ครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในชั้นศาลที่ย้ายไปจากชั้นศาลนั้น ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	
<p>มาตรา ๓๐๘ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่ มีการดำเนินงานที่เป็นอิสระภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้ รัฐธรรมนูญนี้ โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ศึกษาและ เสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการตาม บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และให้คณะกรรมการดังกล่าวจัดทำ กฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย ตามมาตรา ๘๑ (๓) ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ โดยใน กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบัญญัติกำหนดให้มีหน้าที่ สนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการต่อต้านอำนาจหน้าที่ของ หน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่ต้องจัดทำกฎหมายในความรับผิดชอบ</p>	<p>ตัดออกทั้งมาตรา</p>	
<p>มาตรา ๓๐๙ บรรดากฎหมายที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ว่าเป็น การชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่อง</p>	<p>มาตรา ๓๐๘ บรรดากฎหมายที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ ๒๕๕๑ เป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกระทำที่</p>	<p>มาตรา ๓๐๘ บรรดากฎหมายที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่ แก้ไขเพิ่มเติม ว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้ง</p>

<p>รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พหุศักราช ๒๕๕๐</p> <p>กับกรณีดังกล่าวไม่มาก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่า การกระทำที่กระทำนั้นและ การกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ร่างแรก</p> <p>เกี่ยวข้องกับกรณีดังกล่าวไม่มาก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่า การกระทำนั้นและ การกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ</p> <p>การกระทำที่เกี่ยวกับกรณีดังกล่าว ไม่มาก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่า การกระทำนั้นและ การกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ บรรดาประกาศและคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่มีผลใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าเป็นการประกาศหรือคำสั่งใหม่ ผลบังคับใช้ทางรัฐธรรมนูญ ทางนิติบัญญัติ ทางบริหาร หรือทางตุลาการ ให้ประกาศหรือคำสั่งดังกล่าวคงมีผลใช้บังคับตามประกาศหรือคำสั่งนั้น เป็นประกาศ คำสั่ง หรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญและเป็นที่สุด และมีผลใช้บังคับโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป และการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงประกาศหรือคำสั่งดังกล่าวให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ การตราพระราชบัญญัติตามมาตรานี้ไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งได้กระทำไป ต่อมประกาศหรือคำสั่งดังกล่าว และให้บุคคลหรือคณะบุคคลนั้นได้รับความคุ้มครอง ผู้ใดจะนำไปเป็นเหตุฟ้องร้องในทางใดมิได้</p>
--	---	--

หน้าว่าง

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษาผู้จัดทำ

๑. นายธงชัย ดุลยสุข

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒. นายคุณวุฒิ ตันตระกูล

รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้จัดทำ

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้ตรวจทาน

๑. ว่าที่ร้อยตำรวจโท เสกสรรค์ เอกวิริยะวิทย์

นิติกรชำนาญการ

กลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นายวีรวัฒน์ เปรมนิธิวัฒน์

นิติกรชำนาญการ

กลุ่มงานประธานรัฐสภา

๓. นางสาวภิรมย์พร สุดใจ

นิติกรปฏิบัติการ

กลุ่มงานประธานรัฐสภา

๔. นางสาวกรอุมา ประเสริฐ

วิทยากรปฏิบัติการ

กลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้ออกแบบปก

๑. นางพรหมพักตร์ ศรีสมุทร

วิทยากรชำนาญการ

กลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาวกัญญาณัฐ เรืองสูงเนิน

เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

กลุ่มงานประธานรัฐสภา

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร